

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner det i juni 2024 undertecknade fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, och att riksdagen antar en lag för att sätta i kraft de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet med Kirgizistan är till sin karaktär ett blandat avtal som innehåller både bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet och bestämmelser som hör till Europeiska unionens behörighet. Det nya avtalet ersätter parternas partnerskaps- och samarbetsavtal från 1999 och utvidgar avtalsbasen mellan parterna. Avtalet är ett övergripande samarbetsavtal som fastställer formerna för det politiska, ekonomiska och sektor-baserade samarbetet samt för dialogen. I avtalet kommer parterna överens om samarbete bland annat inom områdena handel och affärsverksamhet, ekonomisk och hållbar utveckling samt frihet, säkerhet och rättvisa. Avtalet inbegriper också skyldigheter som är centrala för Europeiska unionens utrikespolitik, bland annat allmänna åtaganden om mänskliga rättigheter, demokratiska principer och respekt för rättsstatsprincipen, förhindrande av spridning av massförstörelsevapen och bekämpning av terrorism.

Avtalet avses träda i kraft den första dagen i den andra månaden som följer på den dag då parterna till varandra har anmält att deras respektive interna förfaranden för detta ändamål har slutförts. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 Fördragets målsättning.....	5
3 De viktigaste förslagen	6
4 Propositionens konsekvenser.....	6
5 Remissvar	6
6 Bestämmelserna i fördraget och deras förhållande till lagstiftningen i Finland	7
7 Ikraftträdande.....	17
8 Bifall av Ålands lagting	18
9 Verkställighet och uppföljning	18
10 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning	18
10.1 Behovet av riksdagens samtycke	18
10.2 Behandlingsordning	23
LAGFÖRSLAG	24
Lag 24	
om det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan	24
FÖRDRAGSTEXT	25
VALITSE KOHDE.....	204
PARALLELLETEXT	204

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Relationerna mellan Europeiska unionen (EU) och Kirgizistan grundar sig på det 1999 ingångna avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater och Republiken Kirgizistan (FördrS 78/1999, Partnership and Cooperation Agreement PCA). Relationerna mellan Europeiska unionen och Kirgizistan har utvecklats längre än partnerskaps- och samarbetsavtalet från 1999 och det avtalet är inte längre till alla delar aktuellt. Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet ska ersätta PCA-avtalet från 1999.

Det nya fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, (Enhanced Partnership and Cooperation Agreement, EPCA-avtalet) syftar till att förbättra möjligheterna till samarbete inom det handelsekonomiska området och utveckla det politiska, regionala och internationella samarbetet. Det fördjupade avtalet omfattar fler samarbetsområden än avtalet från 1999 och preciserar parternas åtaganden. Det fördjupade avtalet fortsätter på ett naturligt sätt utvecklingen av relationerna mellan Europeiska unionen och Kirgizistan i ett läge där avtalet från 1999 inte längre är tillräckligt täckande. Avtalet bidrar till genomförandet av EU:s strategi för Centralasien, som antogs den 15 maj 2019.

År 2024 uppgick värdet av EU:s varuhandelsutbyte med Kirgizistan till cirka 2,8 miljarder euro. Värdet av EU:s totala export till landet var cirka 2,7 miljarder euro. I och med det allmänna tullpreferenssystemet GSP+ har Kirgizistan från 2017 kunnat dra nytta av att importen till EU-området är tullfri för en stor del av landets produkter. Exporten från EU bestod i huvudsak av maskinindustriprodukter och transportmedel samt produkter från kemisk industri. Nästan hälften av importen till EU bestod av energi- och mineralprodukter.

Handeln mellan Finland och Kirgizistan har genom åren varit mycket liten. Enligt tullens statistik har exportmängden 2022 och 2023 varit större än tidigare, t.ex. uppgick varuexporten 2022 till ca 29 miljoner euro och 2023 till ca 113 miljoner euro. Under 2024 var exportvolymen enligt tullens statistik mindre än 2023, ca 37,5 miljoner euro. De huvudsakliga exportprodukterna har varit maskiner och anordningar, produkter från metallindustrin och transportmedel. Importen från Kirgizistan har varit mycket liten genom åren. Enligt tullen var det statistiska värdet på importen 2022 ca 151 000 euro, 2023 ca 179 000 euro och 2024 ca 113 000 euro. Den största varugruppen har varit skodon.

Finland och Kirgizistan har två gällande avtal: en överenskommelse om främjande av och skydd för investeringar (FördrS 162 och 163/2004) och ett avtal för att undvika dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst (FördrS 13 och 14/2004).

EU har förhandlat fram liknande avtal t.ex. med Kazakstan (ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal som trädde i kraft 2020) och Mongoliet (ett ramavtal om partnerskap och samarbete som trädde i kraft 2017) samt med Georgien, Moldavien och Ukraina (associeringsavtal 2014). Associeringsavtalen med de östliga partnerländerna fördjupar samarbetet med EU på sektornivå i högre grad än partnerskaps- och samarbetsavtalen, eftersom de inbegriper avsnitt om frihandel (Deep and Comprehensive Free Trade Area, DCFTA). Av länderna i Centralasien

har EU fört förhandlingar om fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtal också med Uzbekistan och Tadzjikistan, och avtalet med Uzbekistan undertecknades den 24 oktober 2025.

1.2 Beredning

Beredningen av fördraget

Europeiska unionen antog den 9 oktober 2017 ett beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar med Republiken Kirgizistan om ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal. Förhandlingarna om avtalet inleddes den 19 december 2017. Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan slutförde förhandlingarna i juni 2019, efter sju förhandlingsronder. Texten i det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet paraferades den 6 juli 2019.

Därefter gav kommissionen arbetsgruppen för Östeuropa och Centralasien (Coest) sitt första förslag till beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet. Kommissionen konstaterade i sitt beslutsförslag att avtalet bör vara ett unionsfördrag, men förslaget fick inte medlemsländernas godkännande. Medlemsländerna ansåg att avtalet skulle godkännas som ett blandat avtal, eftersom det uppfattades innehålla bestämmelser som omfattas av medlemsstaternas befogenhet.

Europeiska unionens råd fattade den 4 mars 2024 på unionens vägnar beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning av det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, i form av ett blandat avtal. EU och Kirgizistan undertecknade EPCA-avtalet i Bryssel den 25 juni 2024.

Avtalsförhandlingarna behandlades i arbetsgruppen för Östeuropa och Centralasien avseende annat än handelsekonomiska frågor, vilka behandlades i handelspolitiska kommittén. Europaparlamentet har informerats om avtalsförhandlingarna i enlighet med artikel 218.10 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). Avtalet kommer att förutsätta att parlamentets godkännande inhämtas i enlighet med artikel 218.6 a FEUF. Avtalet ska ännu godkännas i varje medlemsstat, i EU och i Republiken Kirgizistan.

Beredningen på nationell nivå

Utrikesministeriet har berett ärendet i samarbete med olika ministerier och andra myndigheter. Frågan har tagits upp också i sektionen för yttre förbindelser (EU3) och sektionen för handelspolitiska frågor (EU2). Statsrådet informerade genom en E-skrivelse (E55/2017 rd) riksdagen om kommissionens rekommendation om att inleda förhandlingar om ett EPCA-avtal. Riksdagen informerades också genom en U-skrivelse (U79/2018 rd) som daterats den 23 augusti 2018. Stora utskottet omfattade, i enlighet med utrikesutskottet, den ståndpunkt som statsrådet framförde i U-skrivelsen.

Utrikesministeriet begärde den 13 mars 2024 utlåtande av kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet och statsrådets kansli om hur ändamålsenligt det är att underteckna avtalet. Utlåtanden lämnades av inrikesministeriet, finansministeriet, arbets- och näringsministeriet samt försvarsministeriet. De ministerier som svarade på begäran om utlåtande konstaterade att de inte har något att anmärka på när det gäller undertecknande av avtalet.

Republikens president beviljade den 12 april 2024 utifrån statsrådets allmänna sammanträdes förslag till avgörande fullmakt att underteckna avtalet på Finlands vägnar. Finland undertecknade avtalet i Bryssel den 17 april 2024.

Regeringens proposition har beretts vid utrikesministeriet. Regeringspropositionen var på remiss i tjänsten utlåtande.fi den xx.xx–xx.xx.202x. Kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet och statsrådets kansli samt landskapet Åland ombads lämna utlåtanden om regeringens proposition i tjänsten utlåtande.fi. Även andra kunde lämna utlåtanden i tjänsten utlåtande.fi.

Utlåtanden lämnades av XXX. Ålands landskapsregering lämnade ett utlåtande den XX xxxx 2025. Remissvaren behandlas i avsnitt 5.

Svaren på begäran om utlåtande och övriga beredningsunderlag som nämns ovan finns till påseende i den offentliga webbtjänsten <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> under identifieringskoden UM005:00/2021.

2 Fördragets målsättning

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet med Kirgizistan omfattar en bred skala av olika samarbetssektorer. Avtalet är ett blandat avtal, dvs. både unionen och dess medlemsstater är avtalsparter. Genom avtalet strävar man efter att utveckla det konkreta samarbetet på många områden. Avtalet lägger grunden för en stärkt politisk dialog mellan EU och Kirgizistan och för fördjupat samarbete inom olika områden.

Avtalet omfattar bl.a. handel och investeringar, hållbar utveckling, förbindelsepolitik, forskning och innovationer, utbildning, miljö och klimatförändringar samt rättsstaten, mänskliga rättigheter och civilsamhället. Avtalet gör det möjligt att fördjupa samarbetet inom utrikes- och säkerhetspolitiken vad beträffar bl.a. förhindrande av konflikter, krishantering, cybersäkerhet och vapenkontroll.

Politiskt sett är EPCA-avtalet ett betydande steg mot en stärkt roll för EU i Centralasien, t.ex. med avseende på sådana universella värden som respekt för demokrati och mänskliga rättigheter. Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet har bredare verkningar än det tidigare avtalet och förväntas öka samarbetet mellan EU och Kirgizistan samt stabiliteten och förutsebarheten i förbindelserna. Avtalet syftar till att övergripande fördjupa samarbetet mellan EU och Kirgizistan.

Vid sidan av avtalet har Kirgizistans medlemskap i Världshandelsorganisationen WTO, vilket inleddes 1998, varit av vikt för landet. Medlemskapet har stöttat landets integrering i det internationella avtalssystemet och det internationella ekonomiska systemet. Kirgizistan anslöt sig 2015 också till Eurasiska ekonomiska unionen. Genom avtalet strävar man efter att vid sidan av medlemskapet i WTO stödja utvecklingen av Kirgizistans affärsverksamhetsmiljö.

Det är ändamålsenligt att ordna Finlands förbindelser med Kirgizistan genom det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan. Avtalet lägger också grunden för ett utvidgat samarbete mellan Finland och Kirgizistan.

3 De viktigaste förslagen

Det föreslås i propositionen att riksdagen godkänner det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kirgizistan, å andra sidan. Propositionen innehåller också ett förslag till en s.k. blankettlag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

4 Propositionens konsekvenser

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet ska främja den politiska dialogen mellan avtalsparterna och förbättra samarbetsmöjligheterna särskilt utifrån gemensamt överenskomna värderingar. Strävan är att genom avtalet främja samarbetet mellan parterna på flera olika områden och få till stånd positiva samhällseffekter, särskilt i Kirgizistan. I avtalet förbinder sig parterna till gemensamma principer för att främja demokrati och mänskliga rättigheter, förhindra spridningen av massförstörelsevapen och bekämpa terrorism. Avtalet kan bedömas ha positiv verkan genom att det stärker en god förvaltning, demokratin, det civila samhället och samhällsekonomin i Kirgizistan.

Avtalet bedöms inte ha några direkta konsekvenser för statsbudgeten. Handelsdelen i avtalet väntas öka insynen i regleringen och främja principerna för god förvaltning samt stödja företagsklimatet, vilket gör det lättare för företag från EU-länderna att bedriva ekonomisk verksamhet i landet. Genom avtalet ökar företagens rättsliga funktionssäkerhet i Kirgizistan, vilket allmänt kan anses som en handels- och investeringsökande faktor mellan avtalsparterna. För handelns del ingår ingen preferensbehandling och inget skydd för investeringar i avtalet.

Avtalet har inga betydande direkta konsekvenser för myndigheterna. Avtalet upprättar institutionella ramar som består av ett samarbetsråd, en samarbetskommitté och en parlamentarisk samarbetskommitté samt en underkommitté för immateriella rättigheter och öppnar även för möjligheten att inrätta underkommittéer och andra organ för att bistå samarbetsrådet. De uppgifter som följer av dessa kan skötas enligt sedvanlig praxis och med nuvarande personal.

Avtalet har inga direkta konsekvenser för miljön. EU och Kirgizistan är överens om att utveckla och stärka sitt samarbete i miljöfrågor och främja hållbar utveckling och god förvaltningssed inom miljöskyddet. Dessutom enas parterna om att utveckla och stärka sitt samarbete för att bekämpa klimatförändringen och för anpassningen till den. Närmare överenskommelser om det samarbete som rör miljöområdet och klimatförändringen ingår i de kapitel och artiklar som behandlar dessa frågor.

5 Remissvar

I samband med den begäran om utlåtande som gjordes före avtalets undertecknande lämnades utlåtanden av inrikesministeriet, finansministeriet, arbets- och näringsministeriet samt försvarsministeriet. Försvarsministeriet ansåg i sitt utlåtande att det med begreppet parter i artikel 7, vilken gäller försvarspolitik, i första hand hänvisas till Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan och till intensifiering av dialogen mellan dem, inberäknat olika försvarspolitiska aspekter. Försvarsministeriet understödde intensifiering av dialogen mellan parterna till den del

de framförda aspekterna omfattas av EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Enligt finansministeriets utlåtande är artikel 36 (Tullar, skatter eller andra avgifter vid export) och bilaga 2 till avtalet ytterst ovanliga vad exporttullarna beträffar jämfört med andra motsvarande avtal. Parterna skulle kunna införa exporttullar för varorna i den fastställda förteckningen i bilaga 2 till avtalet. Enligt finansministeriets utlåtande är utgångspunkten den att exporttullar inte tas ut mellan parterna i motsvarande avtal. Enligt arbets- och näringsministeriet är avtalet i stor utsträckning i linje med andra motsvarande avtal, och det kunde så till vida anses vara ändamålsenligt att underteckna avtalet. Inrikesministeriet såg inga hinder för att underteckna avtalet. Alldeles som när det gäller andra motsvarande partnerskapsavtal som överlämnats till riksdagen för godkännande ansåg inrikesministeriet att det aktuella avtalet innehåller flera bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Exempelvis ansågs skyldigheten att återta egna medborgare (artikel 15) hör till området för lagstiftningen.

[Remissvar angående RP-utkastet: Kompletteras efter att propositionen varit på remiss.]

6 Bestämmelserna i fördraget och deras förhållande till lagstiftningen i Finland

Ingress.

I avtalsingressen befäster parterna sina åtaganden med avseende på gemensamma värderingar och beaktar sin önskan att utveckla de förbindelser som har etablerats inom ramen för partnerskaps- och samarbetsavtalet. Parterna bekräftar sina åtaganden att fullt ut genomföra Förenta nationernas (FN) och Organisationens för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) principer och bestämmelser samt andra normer inom den internationella rätten. I ingressen nämns dessutom främjande av de grundläggande friheterna och de mänskliga rättigheterna, utveckling av en politisk dialog, främjande av marknadsekonomi och skapande av ett klimat som främjar bilateral handel och investeringar samt betydelsen av de rättigheter och skyldigheter som följer av medlemskapet i Världshandelsorganisationen. I ingressen nämns också bl.a. behovet av att vidareutveckla en politisk dialog, iaktta principen om hållbar utveckling och sträva efter att uppnå målen i Agenda 2030, säkerställa miljöskydd och främja gränsöverskridande samarbete.

Avdelning I: Mål och allmänna principer

I avdelning I (artiklarna 1–2) behandlas allmänna principer och mål. I avdelningen betonas demokrati, de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och hållbar utveckling. I artikel 2 bekräftas att respekten för de demokratiska principerna och för de mänskliga rättigheterna enligt internationella fördrag samt för rättsstatsprincipen ligger till grund för vardera partens inrikes- och utrikespolitik. Parterna bekräftar också sin respekt för principerna om god samhällsstyrning och upprepar sitt åtagande att iaktta principerna om en fri marknadsekonomi samt åtar sig att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och terrorism och att bekämpa spridning av massförstörelsevapen. Punkten om demokrati, de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna samt rättsstaten anges också utgöra en väsentlig del av avtalet.

Avdelning II: Politisk dialog och reform; samarbete på området utrikes- och säkerhetspolitik

I avdelning II (artiklarna 3–12) behandlas den politiska dialogen. Enligt avtalet ska EU och Kirgizistan föra en regelbunden politisk dialog, bl.a. på områdena internationell fred, stabilitet och säkerhet, stärkande av demokratin och utvecklingen i Kirgizistan, stärkande av bl.a. respekten för god samhällsstyrning och mänskliga rättigheter samt främjande av fredlig konfliktlösning och förutsättningarna för regionalt samarbete. Parterna ska samarbeta för att säkerställa tillämpningen av de demokratiska principerna och rättsstatsprincipen, reformera rättsväsendet och lagstiftningen för att säkerställa lika tillgång till rättvisa, förbättra den offentliga förvaltningens ansvarsskyldighet och stärka valprocesserna samt bekämpa korruption. Parterna ska samarbeta för att främja och värna om de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna och förbättra dialogen och samarbetet. Parterna ska samarbeta för att stärka det civila samhället och dess roll och för att utbyta erfarenheter av det civila samhället i EU och Kirgizistan. Parterna bekräftar sina utrikes- och säkerhetspolitiska åtaganden vad gäller den internationella rättens principer och normer, och de ska intensivt dialogen och samarbetet på området utrikes- och säkerhetspolitik, däribland i fråga om säkerhets- och försvarspolitiska aspekter, och ska särskilt beakta konfliktförebyggande och krishantering, riskreducering, cybersäkerhet, en effektivt fungerande säkerhetssektor, regional stabilitet, nedrustning, icke-spridning, vapenkontroll och exportkontroller. Vidare bekräftar parterna att grova brott som angår hela det internationella samfundet inte får förbli ostraffade, och parterna ska främja universalitet för Internationella brottmålsdomstolens Romstadga. Parterna ska samarbeta om konfliktförebyggande och krishantering samt arbeta mot regionala konflikter och intensivt sina gemensamma ansträngningar att förbättra förutsättningarna för regionalt samarbete på flera områden, bl.a. vatten, energi och miljö. I anslutning till detta bekräftas åtagandena vad gäller principerna för internationell fred i enlighet med bl.a. FN-stadgan och OSSE:s slutakt från Helsingfors. Parterna ska samarbeta för att motverka spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen. Parterna är överens om att iaktta och fullgöra sina skyldigheter enligt internationella fördrag och avtal om nedrustning och icke-spridning. Denna bestämmelse (artikel 11) utgör en väsentlig del av avtalet. Vidare är parterna överens om att samarbeta och bidra till kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att bl.a. inrätta ett system för kontroll av export och transitering av varor med koppling till massförstörelsevapen, däribland kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden. Nationella bestämmelser om exportkontrollsystemet finns i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (500/2024) och lagen om export av försvarsmateriel (282/2012). Parterna är ytterligare överens om att iaktta och fullgöra skyldigheterna inom ramen för avtal om handeldvapen och lätta vapen, och de förbinder sig att samarbeta för att förbättra regleringen av handel med konventionella vapen och är överens om att inrätta en regelbunden dialog som ska åtfölja detta.

Avdelning III: Rättvisa, frihet och säkerhet

I avdelning III (artiklarna 13–21) behandlas rättvisa, frihet och säkerhet. Parterna medger vikten av skydd av personuppgifter och ska samarbeta för att säkerställa det faktiska skyddet och tillämpningen av dem. Kirgizistan kommer att eftersträva anslutning till Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter från 1981 samt dess tilläggsprotokoll från 2001 om tillsynsmyndigheter och överföring av personuppgifter mellan länder.

Parterna bekräftar vikten av att inrätta en omfattande dialog om alla migrationsrelaterade frågor, med fokus bl.a. på de bakomliggande orsakerna till migration, utveckling av lagstiftningen, bestämmelser om rätt till inresa och rättigheter för personer med inresetillstånd, förebyggande av irreguljär migration och bl.a. människohandel samt bl.a. frågor som rör organisation och bästa praxis på bl.a. områdena migrationshantering och olaglig migration. Dessutom är parterna eniga

bl.a. om återtagande av medborgare och överens om att på begäran ingå ett avtal om skyldigheterna i fråga om återtagande. Enligt 9 § 3 mom. i grundlagen får finska medborgare inte hindras att resa in i landet. Bestämmelser om handlingar för styrkande av rätten att resa finns i passlagen (671/2006).

Vidare ska parterna samarbeta för att förebygga penningtvätt och finansiering av terrorism, och de ska utbyta information inom ramen för sina respektive lagstiftningar. De ska ytterligare samarbeta för att säkerställa en integrerad hållning till olaglig narkotika. Parterna ska komma överens om de samarbetsmetoder som är nödvändiga för att uppnå dessa mål. Åtgärderna ska bygga på gemensamt överenskomna principer som fastställs i FN:s relevanta konventioner om narkotikakontroll och på rekommendationerna i det slutdokument som 2016 antogs av FN:s generalförsamling genom resolution A/RES/S-30/1. Dessutom ska parterna samarbeta för att bekämpa brottslighet och olaglig verksamhet, bl.a. smuggling av migranter och olika föremål, olaglig ekonomisk och finansiell verksamhet, förfalskning och it-brottslighet, och de ska förbättra det bilaterala, regionala och internationella samarbetet mellan rättsvårdande organ. Parterna ska faktiskt genomföra relevanta internationella standarder och samarbeta för att motverka korruption. Parterna bekräftar vikten av att bekämpa och förebygga terrorism och är överens om att samarbeta för att förebygga och bekämpa terrorism, och de är överens om att bekämpningen av terrorism måste ske med full respekt för rättsstatsprincipen och i överensstämmelse med folk-rätten, utöver vilket parterna utbyter information och erfarenheter. Samarbetet ska bygga på relevanta tillgängliga bedömningar och utföras i samråd mellan parterna. Parterna ska förbättra samarbetet om ömsesidigt rättsligt bistånd och utlämning på grundval av relevanta internationella avtal. Parterna ska utveckla samarbetet i civilrättsliga och handelsrättsliga frågor, särskilt i fråga om förhandling, ratificering och genomförande av multilaterala konventioner om civilrättsligt samarbete.

De diplomatiska och konsulära beskickningarna från Europeiska unionens medlemsstater i Kirgizistan ska erbjuda skydd åt den som är medborgare i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater utan fast beskickning i Republiken Kirgizistan. I syfte att inrätta ett samordnat förfarande för att medborgare i Republiken Kirgizistan ska kunna få konsulärt skydd i Europeiska unionens medlemsstater där Kirgizistan saknar fast beskickning som kan erbjuda faktiskt konsulärt skydd i en given situation, medges Kirgizistans konsulära beskickningar i Europeiska unionens medlemsstater undantag från anmälningskravet i artikel 7 i Wienkonventionen om konsulära förbindelser från 1963.

Avdelning IV: Handel och handelsrelaterade frågor

I avdelning IV (artiklarna 22–247) behandlas handel och handelsrelaterade frågor. Genom avtalet bekräftas parternas WTO-åtaganden och förbättras regelverkets insynsvänlighet och icke-diskriminering och upprättas strukturer för samarbetet mellan parterna. Avdelningen innehåller följande kapitel: övergripande bestämmelser (kapitel 1), handel med varor (kapitel 2), tull (kapitel 3), tekniska handelshinder (kapitel 4), sanitära och fytosanitära frågor (kapitel 5), handel med tjänster samt investeringar (kapitel 6), kapitalrörelser, betalningar och överföringar och tillfälliga skyddsåtgärder (kapitel 7), immateriella rättigheter (kapitel 8), offentlig upphandling (kapitel 9), handel och hållbar utveckling (kapitel 10), konkurrensbegränsande beteenden, kontroll av företagskoncentrationer och subventioner (kapitel 11), statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier samt utsedda monopol (kapitel 12), öppenhet (kapitel 13), tvistlösning (kapitel 14) och undantag (kapitel 15).

Kapitel 1: Övergripande bestämmelser

I det första kapitlet finns övergripande bestämmelser (artiklarna 22–30). Kapitlet innehåller bl.a. målen att utvidga och underlätta handeln och att öppna marknaderna samt definitioner av termer som används i avdelningen. Dessutom bekräftar parterna de rättigheter och skyldigheter de har gentemot varandra i enlighet med WTO-avtalet och alla andra avtal som de båda är parter i. Vidare finns i kapitlet bestämmelser om bl.a. förhållandet till andra internationella avtal, hänvisning till lagar och andra författningar samt andra avtal, rätt att väcka talan enligt nationell lagstiftning, särskilda uppgifter för samarbetsrådet och samarbetskommittén i deras konstellation för handelsfrågor, bl.a. tolkningar av bestämmelserna i avdelningen, ändringar av vissa bilagor och möjlighet att inrätta olika underkommittéer. Vidare finns det bestämmelser om samordnare och underkommittéer.

I artikel 26 finns en bestämmelse om rätt att väcka talan enligt nationell lagstiftning. Enligt bestämmelsen får en part inte inom ramen för sin lagstiftning föreskriva en rätt att väcka talan mot den andra parten på grund av att en åtgärd från den andra parten är oförenlig med detta avtal. Artikeln omfattas av den delade befogenheten i den mån den behandlar straffrättslig verkställighet.

Kapitel 2: Handel med varor

I det andra kapitlet (artiklarna 31–47) finns bestämmelser om tillämpningsområdet för handeln med varor, och i kapitlet preciseras definitioner av termer som används i kapitlet. Avdelningen innehåller bestämmelser om bl.a. behandling som mest gynnad nation, nationell behandling, import- och exportrestriktioner, tullar, skatter eller andra avgifter vid export, utbyte av information och god praxis avseende exportkontroller av varor med dubbla användningsområden, avgifter och formaliteter, återtillverkade varor, tillfällig införsel av varor, transitering, import- och exportmonopol, ursprungsmärkning, import- och exportlicensförfaranden, handelspolitiska skyddsinstrument och insyn i handelspolitiska skyddsinstrument.

Kapitel 3: Tull

I det tredje kapitlet (artiklarna 48–50) föreskrivs om tullfrågor. Kapitlet innehåller bestämmelser om tullsamarbete, ömsesidigt administrativt bistånd och fastställande av tullvärde. I protokoll I som utgör en bilaga till avtalet enas parterna om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor. I protokollet ingår definitioner av termer som används i protokollet, finns bestämmelser om tillämpningsområdet, enas parterna om bistånd på begäran och spontant bistånd samt föreskrivs om form och innehåll i begäran om bistånd, handläggning av begäran, formen för meddelande av uppgifter, närvaro av tjänstemän från en part på en annan parts territorium, överlämnande av handlingar och anmälan, informationsutbyte, undantag, experter och vittnen, kostnader och genomförande.

Kapitel 4: Tekniska handelshinder

I det fjärde kapitlet (artiklarna 51–61) föreskrivs om tekniska handelshinder. Kapitlet innehåller bestämmelser om mål, tillämpningsområde, förhållande till avtalet om tekniska handelshinder, tekniska föreskrifter, standarder, bedömning av överensstämmelse, samarbete om tekniska handelshinder, öppenhet, märkning och etikettering, samråd i frågor som uppkommer inom ramen för kapitlet och utseende av en samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder samt samordnarens uppgifter.

Kapitel 5: Sanitära och fytosanitära frågor

I det femte kapitlet (artiklarna 62–69) föreskrivs om sanitära och fytosanitära frågor. Kapitlet innehåller bestämmelser om mål, multilaterala skyldigheter, principer, importkrav, åtgärder som avser djurhälsa och växtskydd, inspektion och revision, informationsutbyte och samarbete samt öppenhet.

Kapitel 6: Handel med tjänster samt investeringar

I det sjätte kapitlet (artiklarna 70–82) finns bestämmelser om handel med tjänster samt investeringar. I fråga om handeln med tjänster bekräftar parterna sina respektive åtaganden inom ramen för WTO-avtalet, och de enas om begränsningar i tillämpning av kapitlet. Definitioner som gäller kapitlet ingår också i kapitlet.

Parterna enas om behandling som mest gynnad nation och nationell behandling samt om horisontell begränsning av tjänster. Parternas bindningslista i det allmänna tjänstehandelsavtalet (General Agreement on Trade in Services, Gats) över särskilda åtaganden, inklusive reservationer, och för Europeiska unionens räkning bilagan till artikel II (med en förteckning över undantag från mest gynnad nation-regeln), ska vara tillämpliga och därför införlivas med och utgöra en integrerad del av detta avtal. Vidare enas parterna om en försiktighetsklausul, eventuell förvägran av förmåner, personer som är föremål för företagsintern förflyttning, möjligheten att gå vidare mot gradvis liberalisering av investeringar, en frysningklausul och gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster. Ytterligare enas parterna om samarbete för en marknadsinriktad tjänstesektor i Kirgizistan, och avtalet upptar bestämmelser om sjötransporttjänster och andra transporttjänster. Avtalet innehåller för sjötransporternas del bl.a. förbud mot lastdelningsarrangemang och ett åtagande att avstå från att införa ensidiga åtgärder som skulle kunna utgöra en förtäckt begränsning eller ha diskriminerande verkan på det fria tillhandahållandet av internationella sjötransporttjänster. Artikel 81 (sjötransporter) och artikel 82 (andra transporttjänster) omfattas av den delade befogenheten i den mån de behandlar straffrättslig verkställighet.

Kapitel 7: Kapitalrörelser, betalningar och överföringar och tillfälliga skyddsåtgärder.

I det sjunde kapitlet (artiklarna 83–87) finns bestämmelser om kapitalrörelser, betalningar och överföringar och tillfälliga skyddsåtgärder. Kapitlet innehåller bestämmelser om bytesbalans, kapitalrörelser, tillämpning av lagar och andra författningar rörande kapitalrörelser, betalningar och överföringar samt tillfälliga skyddsåtgärder. Parterna enas om restriktiva åtgärder i händelse av problem med betalningsbalansen och externa finansieringssvårigheter: om parterna har allvarliga betalningsbalansproblem eller externa finansieringssvårigheter, eller om det finns risk för detta, får parterna anta eller upprätthålla restriktiva åtgärder när vissa krav är uppfyllda (artikel 87). Artikel 84 (kapitalrörelser) omfattas av den delade befogenheten till den del den behandlar straffrättslig verkställighet.

Kapitel 8: Immateriella rättigheter

I det åttonde kapitlet (artiklarna 88–154) föreskrivs om immateriella rättigheter.

I avsnitt A (artiklarna 88–91) finns allmänna bestämmelser. Målen för kapitlet är att underlätta produktionen av och handeln med innovativa och kreativa varor mellan parterna samt att åstadkomma ett fullgott och effektivt skydd av immateriella rättigheter och säkerställa att lagstiftningen på detta område efterlevs. Parterna enas om skyldigheternas art och omfattning. Parterna säkerställer genomförandet av relevanta internationella avtal. I kapitlet kompletteras och preciseras parternas rättigheter och skyldigheter enligt Tripsavtalet (artikel 89) och andra internationella avtal om immateriella rättigheter. Tripsavtalet innehåller bestämmelser om straffrättslig

verkställighet. Straffrättslig verkställighet omfattas av den delade befogenheten, av vilket följer att också artikel 89 i avtalet omfattas av den delade befogenheten.

I avsnittet fastställs möjligheten för parterna att i sin lagstiftning tillämpa högre krav på skyddet och säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter, förutsatt att de är förenliga med kapitlet. Vidare föreskrivs det i avsnittet om konsumtion och nationell behandling av immateriella rättigheter.

I avsnitt B (artiklarna 92–136) föreskrivs om standarder för immateriella rättigheter.

I underavsnitt 1 (artiklarna 92–103) finns bestämmelser om skydd för upphovsrätt och närstående rättigheter enligt internationella avtal, ensamrätt för upphovsmän, för utövande konstnärer, för framställare av fonogram och för radio- och televisionsföretag, utsändning och överföring till allmänheten av fonogram som getts ut i kommersiellt syfte, skyddstid, följerrätt, kollektiv förvaltning av rättigheter, undantag och begränsningar avseende rättigheter, skydd av tekniska åtgärder samt informationsskyldigheter i fråga om rättighetsförvaltning.

I underavsnitt 2 (artiklarna 104–111) föreskrivs om varumärken. För deras del finns bestämmelser om internationella avtal, tecken som kan utgöra ett varumärke, rättigheter knutna till ett varumärke (däribland avseende varor i transit), registreringsförfarande, välkända varumärken samt undantag från rättigheter knutna till varumärke. Vidare finns bestämmelser om grunder för hävning och ansökan i ond tro.

I underavsnitt 3 (artiklarna 112–117) föreskrivs om registrerad formgivning. Beträffande den finns i avtalet bestämmelser om internationella avtal, krav och rättigheter som gäller skydd av registrerad formgivning, skyddstid, skydd av oregistrerade formgivningar, undantag och utslutningar samt förhållande till upphovsrätt i fråga om formgivningar och skydd för dem.

I underavsnitt 4 (artiklarna 118–127) finns bestämmelser om tillämpningsområde och förfaranden i fråga om geografiska beteckningar samt om ändring av förteckningen över geografiska beteckningar. Vidare finns bestämmelser om skydd av geografiska beteckningar, rätt att använda geografiska beteckningar och förhållande till varumärken. Ytterligare enas parterna om säkerställande av skydd, allmänna bestämmelser och övergångsbestämmelser samt tekniskt bistånd till Kirgizistan.

I underavsnitt 5 (artiklarna 128–131) innehåller avtalet i fråga om patent bestämmelser om internationella avtal, patent och folkhälsa, tillägsskydd för läkemedel och förlängning av skyddstiden för patent på växtskyddsmedel.

I underavsnitt 6 (artiklarna 132–135) föreskrivs om skydd av information som inte är allmänt tillgänglig. I underavsnittet enas parterna om omfattningen på skyddet av företagshemligheter och definitioner som gäller vid tillämpningen. Vidare finns bestämmelser om civilrättsliga förfaranden och rättsmedel avseende företagshemligheter samt uppgiftsskydd avseende läkemedel och växtskyddsmedel.

I underavsnitt 7 (artikel 136) finns en bestämmelse om skyddet i enlighet med den internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter,

Avsnitt C (artiklarna 137–151) innehåller bestämmelser om säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter.

I underavsnitt 1 (artiklarna 137–149) föreskrivs om civilrättsligt och administrativt säkerställande och i anslutning därtill om allmänna skyldigheter, personer med rätt att åberopa åtgärder, förfaranden och rättsmedel, bevisning, rätt till information, interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder, korrigerande åtgärder, förbuds förelägganden, alternativa åtgärder, skadestånd, kostnader för förfarandet, offentliggörande av rättsliga avgöranden, presumtion om upphovsrätt eller äganderätt samt administrativa förfaranden.

I underavsnitt 2 (artiklarna 150–151) finns bestämmelser om gränsåtgärder och om förenlighet med Gatt 1994 och Tripsavtalet.

I avsnitt D (artiklarna 152–154) enas parterna i fråga om immateriella rättigheter om slutbestämmelser, dvs. samarbete, frivilliga initiativ från berörda aktörer och institutionella bestämmelser. I avsnittet kommer parterna överens om att inrätta en underkommitté för immateriella rättigheter som ska övervaka genomförandet av kapitlet och fördjupa samarbetet mellan parterna.

Kapitel 9: Offentlig upphandling

I det nionde kapitlet (artiklarna 155–174) föreskrivs om offentlig upphandling. Kapitlet innehåller bestämmelser om definitioner, tillämpningsområde, säkerhet och allmänna undantag, allmänna principer, information om upphandlingssystemet, meddelanden, villkor för deltagande, kvalificering av leverantörer, tekniska specifikationer och anbudsunderlag, tidsfrister, förhandlingar, begränsad upphandling, elektroniska auktioner, behandling av anbud och tilldelning av kontrakt, öppenhet vid offentlig upphandling, utlämnande av information, nationella omprövningsförfaranden, ändring eller rättelser av tillämpningsområdet, institutionella bestämmelser och en övergångsperiod.

Kapitel 10: Handel och hållbar utveckling

Det tionde kapitlet (artiklarna 175–179) innehåller bestämmelser om handel och hållbar utveckling. Kapitlet innehåller bestämmelser om bakgrund och mål, rätt att reglera och skydds nivåer, multilaterala miljöavtal och arbetskonventioner, handel och investeringar som främjar hållbar utveckling samt tvistlösning.

Kapitel 11: Konkurrensbegränsande beteenden, kontroll av företagskoncentrationer och subventioner

Det elfte kapitlet (artiklarna 180–193) innehåller bestämmelser om konkurrensbegränsande beteenden, kontroll av företagskoncentrationer och subventioner. I kapitlet föreskrivs om principer och konkurrensneutralitet samt om den ekonomiska verksamhet som kapitlet är tillämpligt på.

I avsnitt A (artiklarna 183–187) finns bestämmelser om konkurrensbegränsande beteenden och kontroll av företagskoncentrationer. Avsnittet innehåller bestämmelser om en rättslig ram, tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, genomförande och samarbete och om att kapitel 14, dvs. bestämmelserna om tvistlösning, inte ska tillämpas på avsnittet.

I avsnitt B (artiklarna 188–193) föreskrivs om subventioner. Avsnittet innehåller bestämmelser om mål och tillämpningsområde, förhållande till WTO, öppenhet, samråd, subventioner som är underställda villkor och användning av subventioner.

Kapitel 12: Statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier samt utsedda monopol.

Det tolfte kapitlet (artiklarna 194–199) gäller statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier samt utsedda monopol. Kapitlet innehåller bestämmelser om definitioner, tillämpningsområde, allmänna bestämmelser, icke-diskriminerande behandling och afärsmässiga överväganden, regelverk och öppenhet.

Kapitel 13: Öppenhet

Det trettonde kapitlet (artiklarna 200–207) handlar om öppenhet. Kapitlet innehåller bestämmelser om definitioner, mål, offentliggörande, förfrågningar, förvaltning av åtgärder med allmän räckvidd, översyn, lagstiftningens kvalitet och effektivitet samt god reglerings-praxis och särskilda bestämmelser.

Kapitel 14: Tvistlösning

Det fjortonde kapitlet (artiklarna 208–243) handlar om tvistlösning. Målet för kapitlet är att fastställa en ändamålsenlig och effektiv mekanism för undvikande och lösning av tvister mellan parterna i fråga om tolkning och tillämpning av avdelningen.

I avsnitt A (artiklarna 208–210) behandlas kapitlets mål och tillämpningsområde. I avsnittet enas parterna om målet och tillämpningsområdet för kapitlet och om definitioner vid tillämpning av kapitel 14 samt bilagorna 14-A och 14-B.

I avsnitt B (artikel 211) föreskrivs om samråd för lösning av tvister som avser kapitlets tillämpningsområde (artikel 209).

I avsnitt C (artiklarna 212–232) föreskrivs om ett skiljenämnds-förfarande. I avsnittet finns bestämmelser om inledande av skiljenämnds-förfarandet, inrättande av en skiljenämnd, en förteckning över skiljemän, krav på skiljemän, skiljenämndens uppgifter, mandat, beslut om huruvida ett ärende är att anse som brådskande, interimrapport och slutlig rapport. I avsnittet finns också bestämmelser om åtgärder för efterlevnad av rapporten och meddelande om åtgärder för att efterleva den slutliga rapporten. Vidare finns i artikeln bestämmelser om en rimlig tidsperiod för efterlevnad av rapporten, efterlevnadskontroll, tillfälliga korrigerande åtgärder, omprövning av alla efterlevnadsåtgärder som har vidtagits efter vidtagande av tillfälliga korrigerande åtgärder, ersättare för skiljemän, arbetsordning för skiljenämnden enligt kapitel 14 och bilaga 14-A, avbrytande och avslutande av skiljenämndens arbete, mottagande av information, tolkningsregler samt skiljenämndens rapporter och beslut. Skiljenämndens rapporter och beslut ska godtas av parterna utan förbehåll (artikel 231.2). Dessutom föreskrivs om val av forum för prövning av tvister.

I avsnitt D (artiklarna 233–239) behandlas medlingsmekanismen. Avsnittet innehåller bestämmelser om mål och därutöver om begäran om upplysningar, inledning av medlingsförfarandet, val av medlare, regler för medlingsförfarandet, konfidentialitet och medlingsförfarandets förhållande till tvistlösningsförfaranden.

Avsnitt E (artiklarna 240–243) innehåller gemensamma bestämmelser. I avsnittet föreskrivs om ömsesidigt godtagbara lösningar, tidsfrister och kostnader. Dessutom enas parterna om att samarbetsrådet får ändra bilagorna 14-A och 14-B.

Till den del ett tvistlösningsförfarande behandlar tolkningen eller tillämpningen av en bestämmelse som omfattas av Finlands befogenhet är bestämmelserna om tvistlösning av betydelse också för Finlands befogenhet.

Kapitel 15: Avvikelser

Det femtonde kapitlet (artiklarna 244–247) handlar om undantag. I kapitlet föreskrivs om allmänna undantag, beskattning inklusive Republiken Kirgizistans och Europeiska unionens och dess medlemsstaters skatteavtal, utlämning av information och WTO-undantag.

Avdelning V: Samarbete på området ekonomisk och hållbar utveckling

I avdelning V (artiklarna 248–283) enas parterna om samarbete på området ekonomisk och hållbar utveckling. I avdelningen enas parterna om allmänna mål och principer för samarbetet. I avdelningen betonas exempelvis principerna om marknadsekonomi och vikten av det bilaterala samarbetet. I avdelningen enas parterna om förvaltning av offentliga finanser, finansiell kontroll och extern revision med tonvikt på samarbete om utveckling av förvaltningen av de offentliga finanserna i Kirgizistan (artikel 250) samt samarbete på skatteområdet (artikel 251) och på statistikområdet (artikel 252).

I avdelningen behandlas också samarbete inom energisektorn. Parterna enas om allmänna mål för samarbetet om energi, samarbete inom energisektorn, förnybara energikällor samt energiefektivitet och energibesparingar (artiklarna 253–256). Beträffande samarbetet om transport enas parterna om allmänna mål och vad samarbetet ska omfatta (artiklarna 257–258).

I avdelningen enas parterna om samarbete om miljö och klimatförändring (artiklarna 259–265). Beträffande samarbetet om miljö enas parterna om allmänna mål för samarbetet, samarbetet och dess syfte och innehåll, integration av miljön i andra sektorer samt miljösamarbete på regional och internationell nivå (artiklarna 260–262). För klimatförändringens del enas parterna om allmänna mål för samarbetet, åtgärder på inhemsk, regional och internationell nivå samt samarbetet om klimatförändringar och dess innehåll (artiklarna 263–265).

Vad industri- och näringslivspolitikerna beträffar enas parterna i avdelningen om allmänna mål för samarbetet samt om samarbetet och dess innehåll (artiklarna 266–267). På bolagsrättens område enas de om allmänna mål för samarbetet och om samarbetet och dess innehåll (artiklarna 268–269), och när det gäller finansiella tjänster och finansmarknader enas de om allmänna mål för samarbetet (artikel 270).

På området digital ekonomi och digitalt samhälle enas parterna om allmänna mål för samarbetet, själva samarbetet och dess innehåll samt om samarbete mellan tillsynsmyndigheter på området informations- och kommunikationsteknik (artiklarna 270–273).

För turismområdets del enas parterna om allmänna mål för samarbetet, principer för samarbetet om hållbar turism samt om samarbetet och dess innehåll (artiklarna 274–276).

I avdelningen enas parterna också om allmänna mål för samarbetet om jordbruk och landsbygdsutveckling samt om samarbetet och dess innehåll (artiklarna 277–278). På området gruvdrift och råvaror enas parterna om allmänna mål för samarbetet samt om samarbetet och dess innehåll (artiklarna 279–280). I fråga om forskning och innovation enas parterna om samarbetsområdena och om allmänna mål, om samarbetet och dess innehåll samt om strävan efter synergier med annan verksamhet (artiklarna 281–283).

Avdelning VI: Andra samarbetsområden

I avdelning VI (artiklarna 284–309) enas parterna om andra samarbetsområden. I avdelningen enas parterna om samarbete om konsumentskydd (artikel 284). I fråga om samarbetet om sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter enas parterna om allmänna mål (artikel 285), ILO-konventioner och deltagande av berörda parter (artikel 286) och samarbetet om sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter samt dess innehåll (artikel 287). Vidare enas parterna om samarbete om ansvarsfull förvaltning av leveranskedjor (artikel 288).

I avdelningen enas parterna också om mål för samarbetet på hälsoområdet och samarbetets innehåll (artiklarna 289–290), allmänna mål för samarbetet om utbildning samt samarbetet och dess innehåll (artiklarna 291–292). Vidare enas parterna om samarbete inom området ungdomspolitik och om målen för det (artiklarna 293–294), samarbete på kulturområdet (artikel 295), samarbete på mediaområdet och det audiovisuella området (artikel 296), samarbete om idrott och fysisk aktivitet (artikel 297), samarbete om regional utveckling samt regionalpolitiskt och gränsöverskridande samarbete (artiklarna 298–299). I avdelningen enas parterna ytterligare om gränsöverskridande samarbete på andra områden (artikel 300) samt hållbar konnektivitet (artikel 301), samarbete om tillnärmning av lagstiftning (artikel 302) och tekniskt bistånd som hänför sig till den föregående artikeln (artikel 303). I avdelningen anses det vara viktigt med en gradvis tillnärmning av Kirgizistans lagstiftning till Europeiska unionens lagstiftning.

I avdelningen enas parterna om ekonomiskt och tekniskt bistånd. Parterna är överens om att Republiken Kirgizistan kan erhålla ekonomiskt bistånd i form av bidrag och lån för att uppnå målen i avtalet (artikel 304). Dessutom föreskrivs i avtalet om allmänna principer för det ekonomiska biståndet (artikel 305), givarsamordning (artikel 306), förebyggande av oriktigheter samt kommunikation (artikel 307), samarbete med Europeiska byrån för bedrägeribekämpning Olaf (artikel 308) samt utredning och lagföring (artikel 309).

Avdelning VII: Institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser

I avdelning VII (artiklarna 310–327) finns institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser. I avdelningen enas parterna om samarbetsrådet och dess uppgifter (artikel 310), en samarbetskommitté, underkommittéer och övriga organ (artiklarna 311–312) samt en parlamentarisk samarbetskommitté (artikel 313). Samarbetsrådet kan fatta beslut och utfärda lämpliga rekommendationer i enlighet med vad som föreskrivs i avtalet, och samarbetskommittén kan fatta beslut enligt vad som anges i avtalet eller om samarbetsrådet har delegerat befogenheten till samarbetskommittén. Parterna är överens om att inrätta en parlamentarisk samarbetskommitté i syfte att fördjupa relationerna mellan Europaparlamentet och Republiken Kirgizistans parlament Jogorku Kenesh och för utbyte av åsikter (artikel 313), utöver vilket parterna enas om möjligheten att inrätta ett särskilt organ i syfte att informera och samråda med det civila samhället (artikel 314).

I artikel 315 föreskrivs om territoriell tillämpning av avtalet. I artikel 316 föreskrivs om fullgörande av skyldigheter enligt avtalet och om åtgärder som kan vidtas i det fallet att skyldigheter inte har fullgjorts. Enligt artikel 316.2 ska den särskilda mekanismen i avdelning IV tillämpas, om någon av skyldigheterna enligt den avdelningen inte har fullgjorts. I artikel 316.3 föreskrivs att om någon av parterna har underlåtit att fullgöra någon skyldighet som i artiklarna 2 och 11 beskrivs som en väsentlig del i avtalet, kan den andra parten vidta lämpliga åtgärder. En sådan lämplig åtgärd kan innefatta att helt eller delvis tillfälligt upphäva avtalet. I artikel 316.4 föreskrivs om åtgärder i andra fall än de som avses i punkterna 2 och 3 i artikeln. I artikel 316.5

föreskrivs det att lämpliga åtgärder som anges i punkterna 3 och 4 ska vidtas med iakttagande av internationell rätt och stå i proportion till underlåtandet att fullgöra skyldigheter i enlighet med avtalet.

Bestämmelser om undantag i säkerhetssyfte finns i artikel 317, där det i led a fastställs att inget i avtalet ska tolkas så att en part åläggs att lämna eller ge tillgång till upplysningar, som om de röjs ställer väsentliga säkerhetsintressen på spel. Bestämmelser om behandling av sekretessbelagda uppgifter finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Enligt led b i samma artikel ska heller inget i avtalet tolkas så att en part hindras från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen och som i) har samband med tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och med sådan handel och transaktioner med andra varor och material, tjänster och teknik, och med ekonomisk verksamhet som utövas direkt eller indirekt för att försörja en militär inrättning, ii) avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas, eller iii) vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella förbindelserna. Enligt led c ska heller inget i avtalet tolkas så att en part hindras från att vidta åtgärder för att fullgöra sina internationella skyldigheter enligt FN:s stadga i syfte att bevara internationell fred och säkerhet.

Vidare föreskrivs i avdelningen om avtalets ikraftträdande och om provisorisk tillämpning av det (artikel 318), andra avtal mellan parterna (artikel 319), bilagor, protokoll och fotnoter (artikel 320) och nya EU-medlemsstaters anslutning till avtalet (artikel 321).

I artikel 322 föreskrivs om rättigheter för enskilda. Enligt artikeln ska inget i avtalet tolkas som att det ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer utöver de rättigheter och skyldigheter som skapas mellan parterna i enlighet med internationell rätt, eller som att detta avtal får åberopas direkt i parternas inhemska rättsordningar.

Bestämmelser om allmänhetens tillgång till officiella handlingar finns i artikel 323. I Finland föreskrivs om detta i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I avdelningen enas parterna dessutom om avtalets löptid (artikel 324), definition av parterna (artikel 325), uppsägning av avtalet (artikel 326) och autentiska texter (artikel 327).

7 Ikraftträdande

Bestämmelser om avtalets ikraftträdande finns i artikel 318. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden som följer på den dag då parterna till varandra har anmält att deras respektive interna förfaranden för detta ändamål har slutförts.

Enligt artikel 318.2 kan parterna tillämpa hela eller delar av avtalet provisoriskt i enlighet med deras respektive förfaranden. I rådets beslut (EU) 2024/2153 om undertecknande på Europeiska unionens vägnar och provisorisk tillämpning av det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, fastställs det vilka delar av avtalet unionen kan tillämpa provisoriskt. Ur den provisoriska tillämpningen har de bestämmelser utelämnats som omfattas av medlemsstaternas befogenhet.

Det föreslås att den lag som ingår i propositionen ska träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Hittills har X EU-medlemsstater godkänt avtalet nationellt. Europeiska unionens råd fattar beslutet om ingående av avtalet på unionens vägnar, sannolikt efter att alla dess medlemsstater först har anmält att deras respektive interna förfaranden har slutförts. Europaparlamentet har i september 2025 gett sitt godkännande till ingående av avtalet. Kirgizistan har ännu inte meddelat att landet har godkänt avtalet.

8 Bifall av Ålands lagting

Handelsdelarna av avtalet omfattas i huvudsak av EU:s exklusiva befogenhet. Den åländska särställningen har beaktats i förhandlingarna om avtalsbestämmelserna i fråga. I underavsnitt A avsnitt 5 i bilaga 9, vilken gäller offentlig upphandling, föreskrivs att i fråga om Åland ska de särskilda villkoren i protokoll 2 om Åland till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen tillämpas. I artikel 73, som gäller handel med tjänster, påpekas det att parternas bindningslista i Gats över särskilda åtaganden, inklusive reservationer, och för Europeiska unionens räkning bilagan till artikel II med en förteckning över undantag ska införlivas med och utgöra en integrerad del av avtalet. I Finlands Gats-åtaganden beaktas Ålands ställning och särskilda krav avseende företagsetablering och tillhandahållande av tjänster samt förvärv av fast egendom på Åland.

I fråga om avdelning IV som rör handeln omfattar unionens och medlemsstaternas delade befogenhet endast de bestämmelser som tangerar straffrättslig verkställighet. Till denna del faller bestämmelserna om straffrättslig verkställighet under rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 10, 12 och 22 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

Åtminstone i artiklarna om allmän ordning och säkerhet, brand- och räddningsväsendet, natur- och miljöskydd, hälsa, kultur och utbildning, idrott, jord- och skogsbruk, djurhälsa, transport, näringsverksamhet och sysselsättning ingår bestämmelser som omfattas av Finlands nationella befogenhet och som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland också faller inom landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet. Därför måste i enlighet med 59 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland Ålands lagtings bifall inhämtas för den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft.

9 Verkställighet och uppföljning

Genomförandet av målen i avtalet följs upp i samarbetsrådet, som inrättas i enlighet med artikel 310. Samarbetsrådet ska se till att målen i avtalet uppfylls och övervaka dess genomförande. Det ska granska alla viktiga frågor som uppkommer inom ramen för avtalet och alla andra bilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse. Samarbetsrådet ska bestå av företrädare för Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan. Förhandlingar om fullgörandet av skyldigheterna enligt avtalet kan föras i samarbetsrådet på det sätt som föreskrivs i artikel 316.

10 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

10.1 Behovet av riksdagens samtycke

Befogenhetsfördelningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och republiken Kirgizistan, å andra sidan, är till sin karaktär ett s.k. blandat avtal som innehåller bestämmelser som omfattas av både unionens och medlemsstaternas befogenhet. Bestämmelserna i avtalet hör dels till medlemsstaternas, dels till unionens exklusiva befogenhet eller till unionens och dess medlemsstaters delade befogenhet. Enligt etablerad praxis godkänner riksdagen sådana avtal endast till den del de hör till Finlands befogenhet (t.ex. GrUU 6/2001 rd, GrUU 31/2001 rd, GrUU 16/2004 rd och GrUU 24/2004 rd).

Det är svårt att helt i detalj utreda befogenhetsfördelningen mellan unionen och dess medlemsstater när det gäller bestämmelser i sådana här till en del mycket allmänt hållna och övergripande blandade avtal som betonar samarbete mellan parterna. Inte heller avtalsbestämmelserna anger befogenhetsfördelningen. I rådets beslut (EU) 2024/2153 om undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet anges visserligen de bestämmelser som ska tillämpas provisoriskt i den mån de avser frågor som hör till unionens befogenhet, inklusive frågor som omfattas av unionens befogenhet att fastställa och genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik. På basis av beslutet kan Europeiska unionen anses ha befogenhet åtminstone i följande delar av avtalet: avdelning I, avdelning II: artiklarna 3, 4, 6 och 9, avdelning III: artiklarna 14.1 och 15.2, avdelning IV, med undantag för artiklarna 26, 81, 82, 84 och 89 i den mån dessa artiklar avser säkerställande av straffrättsligt skydd för immateriella rättigheter, avdelning V: artiklarna 254–257, 258 (med undantag för led d), 259, 260 (med undantag för punkt 1 a, c och f), 261, 277 och 278, avdelning VI: artiklarna 304–309, avdelning VII, med undantag för artikel 319.1 och 319.2 i den mån bestämmelserna i den avdelningen är begränsade till att säkerställa den provisoriska tillämpningen av avtalet, bilagorna, protokollet om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor.

Bestämmelser som hör till medlemsstaternas befogenhet kan anses ingå i avdelning II (politisk dialog och reformer, samarbete på området utrikes- och säkerhetspolitik) och avdelning III (rättvisa, frihet och säkerhet), t.ex. med avseende på utrikes- och säkerhetspolitik samt rättvisa, frihet och säkerhet. Sådana kan anses förekomma bl.a. i bestämmelserna om massförstörelsevapen, handeldvapen och lätta vapen samt bl.a. i den mån bestämmelserna gäller grova brott som angår hela det internationella samfundet. Även bestämmelserna om bilateralt, regionalt och internationellt samarbete omfattas av medlemsstaternas befogenhet.

Unionen har befogenhet när det gäller avtalsbestämmelserna om handel bl.a. utifrån artiklarna 207 och 63–66 FEUF. Genom Lissabonfördraget utvidgades området för unionens exklusiva befogenhet. Det omfattar för närvarande förutom varuhandel även frågor gällande handel med tjänster och utländska direktinvesteringar samt handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter (artikel 207 FEUF). Befogenhetsfördelningen har dock inte varit entydig. Avtalet innehåller inte bestämmelser som visar hur befogenheten noga taget fördelas. I Finland kan det alltså finnas och finns gällande lagbestämmelser också inom områden som allmänt taget omfattas av unionens befogenhet beträffande handeln. Europeiska unionens domstols yttrande 2/15 förtydligade befogenhetsfördelningen mellan unionen och medlemsstaterna. Enligt yttrandet har unionen i stor utsträckning exklusiv befogenhet inom handelspolitiken. Den delade befogenheten omfattar närmast frågor om investeringsskydd, men sådana ingår inte i detta avtal.

Straffrättsliga påföljder omfattas dock av den delade befogenheten. I avtalet hänvisas det till Världshandelsorganisationens Tripsavtal, som innehåller bestämmelser om straffrättslig verkställighet, och till eventuella andra påföljder. I själva avtalet finns det dock inte några betydande bestämmelser om straffrättslig verkställighet, även om sådana tangeras genom avtalet. Således, som beskrivs ovan, omfattas artiklarna 26, 81, 82, 84 och 89 av den delade befogenheten i den mån de gäller straffrättslig verkställighet.

Också bland bestämmelserna i avdelning V om samarbete på området ekonomisk och hållbar utveckling finns bestämmelser som hör till medlemsstaternas befogenhet. Medlemsstaterna har befogenhet inom följande sektorer: ekonomisk dialog, offentliga finanser, beskattning, statistik, samarbete inom energisektorn, samarbete inom transportområdet, samarbete inom området miljö och klimatförändringar, samarbete om industri- och näringslivspolitik, samarbete om bodelsrätt, samarbete om finansiella tjänster och finansmarknaden, samarbete om digital ekonomi och digitalt samhälle, samarbete mellan tillsynsmyndigheter på området informations- och kommunikationsteknik, samarbete på turismområdet, samarbete om gruvdrift och råvaror samt samarbete om forskning och innovation.

I avdelning VI, som gäller andra samarbetsområden, ingår bestämmelser som omfattas av också medlemsstaternas befogenhet vad avser samarbete om konsumentskydd, ILO-konventioner, sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter, samarbete om ansvarsfull förvaltning av leveranskedjor samt samarbete på hälsoområdet, samarbete om utbildning och ungdomspolitik, samarbete på kulturområdet, mediaområdet och det audiovisuella området, samarbete om idrott, fysisk aktivitet och regional utveckling, regionalpolitiskt och gränsöverskridande samarbete, hållbar konnektivitet, samarbete om tillnärmning av lagstiftning samt tekniskt bistånd.

I avdelning VII med institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser föreskrivs det om samarbetsrådet och samarbetskommittén vilka inrättas genom avtalet och kan fatta beslut som är bindande för parterna i frågor som omfattas av avtalets tillämpningsområde. Till den del dessa bindande beslut gäller frågor som hör till medlemsstaternas befogenhet omfattas också dessa bestämmelser om samarbetsrådet och samarbetskommittén av medlemsstaternas befogenhet.

Avdelning VII innehåller också avtalets allmänna bestämmelser och slutbestämmelser. Till den del de allmänna bestämmelserna i avdelningen blir tillämpliga tillsammans med andra bestämmelser i avtalet som omfattas av medlemsstaternas befogenhet omfattas också dessa allmänna bestämmelser av medlemsstaternas befogenhet.

Avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bl.a. för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis täcker riksdagens grundlagsenliga befogenhet att godkänna internationella förpliktelser alla bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. En bestämmelse i en internationell förpliktelse ska hänföras till området för lagstiftningen 1) om bestämmelsen gäller utövande eller inskränkning av en grundläggande rättighet som är tryggad i grundlagen, 2) om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter, 3) om det enligt grundlagen ska föreskrivas i lag om den sak som bestämmelsen avser eller 4) om det finns gällande bestämmelser i lag om den sak som bestämmelsen avser eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland ska föreskrivas om den i lag. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

En stor del av bestämmelserna i det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, är allmänna till sin karaktär och möjliggör och stöder det framtida samarbetet, och de innehåller inga egentliga förpliktelser att vidta åtgärder. Således hör de inte heller till området för lagstiftningen.

I artikel 2.1 konstateras det att respekten för de demokratiska principerna och för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, vilka stadfästas i synnerhet i FN-stadgan, den allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter, OSSE:s slutakt från Helsingfors och andra relevanta internationella människorättsinstrument till vilka parterna anslutit sig, samt för rättsstatsprincipen ligger till grund för parternas inrikes- och utrikespolitik och utgör en väsentlig del av detta avtal. Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 45/2000 rd, GrUU 31/2001 rd) att generella och manifestbetonade bestämmelser, där parterna bekräftar sina åtaganden att respektera de mänskliga rättigheterna, inte påverkar innehållet i Finlands internationella förpliktelser eller förpliktelsernas omfattning när det gäller de mänskliga rättigheterna. Utskottet har dock ansett att bestämmelser av detta slag får en bindande verkan när samråds- och sanktionsförfaranden ingår i avtalet, och därför ska avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen (se GrUU 31/2001 rd).

I artikel 96 om samråds- och sanktionsförfarandet i det avtal som grundlagsutskottet behandlade i det sistnämnda utlåtandet nämndes uttryckligen att avbrytande av tillämpning av avtalet ska ses som en sista utväg att ta till när den ena parten har brutit mot avtalsbestämmelsen om mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen, som definierats som en väsentlig beståndsdel i avtalet. I artikel 316 i detta avtal, vilken gäller fullgörande av skyldigheter enligt detta avtal, konstateras det i punkt 3 att om någon av parterna anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra någon av de skyldigheter som i artiklarna 2 och 11 beskrivs som väsentliga delar i detta avtal, kan den vidta lämpliga åtgärder. Vid tillämpningen av denna punkt kan "lämpliga åtgärder" innefatta ett helt eller delvis tillfälligt upphävande av detta avtal.

Enligt regeringens uppfattning tillåter artikel 316 i det aktuella avtalet att avtalet upphävs helt eller delvis på grund av traktatbrott så som avses i artikel 60 i Wienkonventionen om traktaträtten (FördrS 33/1980). Ytterligare ska beaktas att det i artikel 316.4 föreskrivs att vilkendera som helst av parterna kan vidta lämpliga åtgärder och att de lämpliga åtgärderna ska vidtas med fullt iakttagande av internationell rätt och stå i proportion till underlåtet att fullgöra skyldigheter i enlighet med detta avtal. De åtgärder som minst stör detta avtals funktion ska prioriteras. Därför anser statsrådet att tillämpning av bestämmelserna i artikel 316 kan leda till att artikel 2.1, som har definierats som en väsentlig del av avtalet, får den typ av bindande verkan som grundlagsutskottet avser i sitt utlåtande (se GrUU 31/2001 rd), varför avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter bör anses höra till området för lagstiftningen.

Även artikel 11.1 om att motverka spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen har definierats som en väsentlig del av avtalet. Enligt punkten anser parterna att spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, till statliga såväl som till icke-statliga aktörer, är ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet. Parterna är därför överens om att samarbeta och bidra till kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att till fullo iaktta och på nationell nivå fullgöra sina befintliga skyldigheter enligt internationella fördrag och avtal om nedrustning och icke-spridning samt andra relevanta internationella skyldigheter på området. Överträdelse av denna avtalsbestämmelse är ett väsentligt avtalsbrott, vilket möjliggör tillämpning av förfarandet enligt artikel 316 i avtalet. Följaktligen kan bestämmelsen i ljuset av motiveringarna ovan bedömas ha sådan bindande verkan som avses i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 31/2001 rd, och den bör därmed anses höra till området för lagstiftningen.

I artikel 11.2 b förpliktas parterna också att inrätta ett effektivt system för nationell exportkontroll, såväl för export som för transitering av varor med koppling till massförstörelsevapen, som också omfattar kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden och som inbegriper bestämmelser om effektiva påföljder om reglerna för exportkontroll överträds.

Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser som gäller individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Enligt 8 § i grundlagen ska straffbara handlingar och straffet för dem föreskrivas på lagnivå. Följaktligen hör avtalsbestämmelsen som förpliktar parterna att upprätthålla ett effektivt system för nationell exportkontroll till området för lagstiftningen. Bestämmelsen kräver dock inga nationella lagstiftningsåtgärder. Nationella lagbestämmelser om exportkontroll har utfärdats också i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (500/2024) och lagen om export av försvarsmateriel (282/2012).

I fråga om de artiklar i avtalet som hänvisar till eventuella straffrättsliga påföljder och avtalsbestämmelserna om straffrättsliga påföljder av kränkning av immateriella rättigheter föreskrivs det i Finland i strafflagen (39/1889), varumärkeslagen (544/2019), patentlagen (550/1967), mönsterrättslagen (221/1971), upphovsrättslagen (404/1961), lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (32/1991), firmalagen (128/1979) och lagen om företagshemligheter (595/2018). Dessa bestämmelser hör följaktligen till området för lagstiftningen, men kräver inte att lagstiftningen ändras.

Bestämmelserna om förnybara energikällor tangerar gällande lagstiftning i Finland. På handel med produkter från förnybara energikällor och på produktion av energi från sådana källor samt på energinät tillämpas i Finland bl.a. följande författningar: elmarknadslagen (588/2013) och naturgasmarknadslagen (508/2017) och de författningar som har utfärdats med stöd av dem, konkurrenslagen (948/2011), näringsverksamhetslagen (565/2023), bygglagen (751/2023) och lagen om områdesanvändning (132/1999), vattenlagen (587/2011), lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) och lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Dessa bestämmelser hör följaktligen till området för lagstiftningen, men kräver inte att lagstiftningen ändras.

Till området för lagstiftningen hör i fråga om artiklarna 14 och 15, vilka behandlar samarbete om migration, asyl och gränsförvaltning respektive återtagande och insatser mot illegal migration, artikel 15.1 där det föreskrivs om parternas skyldighet att återta alla sina medborgare som vistas olagligt på den andra partens territorium och där det ytterligare föreskrivs om parternas skyldighet att utfärda lämpliga resehandlingar för sina medborgare för återtagandet. Enligt 9 § 3 mom. i grundlagen får finska medborgare inte hindras att resa in i landet. Bestämmelser om handlingar som utfärdas för styrkande av rätten att resa finns i passlagen (671/2006) och bestämmelser om utfärdande av identitetskort finns i lagen om identitetskort (663/2016). Punkten innehåller följaktligen bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. De ovannämnda punkterna kräver inte några lagstiftningsändringar. Dessutom konstateras i artikel 14.2 att samarbetet särskilt ska inriktas bl.a. på utveckling av nationell lagstiftning, bestämmelser om rätt till inresa och en verkningsfull förebyggande politik. Det konstateras att samarbetet ska genomföras i enlighet med parternas relevanta gällande lagstiftning, så inga lagstiftningsändringar krävs.

I avdelning VII som innehåller institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser föreskrivs om samarbetsrådet och samarbetskommittén, vilka inrättas genom avtalet och kan fatta beslut som är bindande för parterna i frågor som omfattas av avtalets tillämpningsområde. Det finns en möjlighet som kan anses vara tämligen obetydlig att beslut som fattas av samarbetsrådet eller samarbetskommittén tangerar frågor som enligt unionens grundfördrag omfattas av medlemsstaternas befogenhet och enligt Finlands grundlag hör till området för lagstiftningen. Eftersom samarbetsrådet och samarbetskommittén som ska förvalta avtalet dock kan fatta beslut som är bindande för parterna och som kan påverka Finlands befogenhet och tolkningen av bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, hör avtalsbestämmelserna om inrättande av samarbetsrådet och samarbetskommittén och om dessa organs verksamhet till dessa delar till området för lagstiftningen och förutsätter riksdagens samtycke (GrUU 31/2001 rd).

Avdelningen innehåller också bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. En sådan bestämmelse finns i artikel 322, där det föreskrivs om rättigheter för enskilda. Enligt artikeln ska inget i avtalet tolkas som att det ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer utöver de rättigheter och skyldigheter som skapas mellan parterna i enlighet med internationell rätt, eller som att detta avtal får åberopas direkt i parternas inhemska rättsordningar. I Finland föreskrivs det i 21 § i grundlagen om rätten att få sin sak behandlad i en behörig domstol eller hos någon annan myndighet. Dessutom finns det i artikel 323, där det föreskrivs om allmänhetens tillgång till officiella handlingar, sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. I Finland finns bestämmelser om detta i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Varken avtalsbilagorna (bilagorna 1–14-B) eller protokollet som ingår i avtalet ingår som bilagor till regeringspropositionen. Enligt vedertagen praxis godkänner riksdagen internationella fördrag i sin helhet (t.ex. GrUU 13/2008 rd och GrUU 5/2007 rd), vilket motsvarar ordalydelsen i 94 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har dock ansett att det inte föreligger något ovillkorligt hinder för att riksdagens godkännande i vissa situationer inskränks enbart till sådana bestämmelser i en förpliktelse som kräver riksdagens godkännande. Enligt utskottet kan det bara vara fråga om en sådan exceptionell situation när en del av en förpliktelse som kräver riksdagens godkännande utgör en oavhängig, självständig helhet som klart skiljer sig från övriga delar likaväl tekniskt som i sak. I sådana delar av en förpliktelse som i tekniskt hänseende kan avgränsas så att de inte kräver riksdagens godkännande kan det inte ingå bestämmelser som hör till – eller påverkar – området för lagstiftningen eller som i övrigt kräver riksdagens godkännande (GrUU 18/2002 rd och GrUU 16/2008 rd). De bilagor och det protokoll som nu avgränsats från regeringspropositionen är till sin natur närmast tekniska. Att bilagorna inte tas med i regeringspropositionen kan också motiveras med att riksdagen enligt vedertagen praxis godkänner blandade avtal endast till den del de omfattas av Finlands befogenhet. Eftersom bilagorna och protokollet i fråga omfattas av unionens befogenhet, kräver de inte riksdagens godkännande. Enligt regeringens uppfattning utgör avtalsbilagorna och protokollet följaktligen i enlighet med grundlagsutskottets ovan refererade praxis en sådan både i tekniskt hänseende och i sak separat del som inte innehåller bestämmelser som hör till – eller påverkar – området för lagstiftningen eller som i övrigt kräver riksdagens godkännande. Den kan därmed lämnas utanför propositionen. Därför avses bilagorna och protokollet inte heller bli publicerade i fördragsserien i Finlands författningssamling.

10.2 Behandlingsordning

Eftersom avtalet inte innehåller bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen, kan avtalet enligt regeringens uppfattning godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm 1

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås det att riksdagen godkänner det i Bryssel den 25 juni 2024 ingångna fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, till den del det hör till Finlands befogenhet.

Kläm 2

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 25 juni 2024 ingångna fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, ska gälla som lag, sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den x.x.20xx

Statsminister

Petteri Orpo

Utrikesminister Elina Valtonen

**FÖRDJUPAT PARTNERSKAPS- OCH SAMARBETSAVTAL MELLAN EUROPE-
ISKA UNIONEN OCH DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN, OCH REPUBLI-
KEN KIRGIZISTAN, Å ANDRA SIDAN**

INGRESS

KONUNGARIKET BELGIEN,
REPUBLIKEN BULGARIEN,
REPUBLIKEN TJECKIEN,
KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,
REPUBLIKEN ESTLAND,
IRLAND,
REPUBLIKEN GREKLAND,
KONUNGARIKET SPANIEN,
REPUBLIKEN FRANKRIKE,
REPUBLIKEN KROATIEN,
REPUBLIKEN ITALIEN,
REPUBLIKEN CYPERN,
REPUBLIKEN LETTLAND,
REPUBLIKEN LITAUEN,
STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,
UNGERN,
REPUBLIKEN MALTA,
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,
REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,
REPUBLIKEN POLEN,

REPUBLIKEN PORTUGAL,
RUMÄNIEN,
REPUBLIKEN SLOVENIEN,
REPUBLIKEN SLOVAKIEN,
REPUBLIKEN FINLAND,
KONUNGARIKET SVERIGE,

fördragsslutande parter i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, nedan kallade *medlemsstaterna*,

och

EUROPEISKA UNIONEN

å ena sidan,

och REPUBLIKEN KIRGIZISTAN

å andra sidan,

nedan gemensamt kallade *parterna*,

SOM BEAKTAR sina starka förbindelser och gemensamma värderingar,

SOM BEAKTAR sin önskan att stärka det ömsesidigt fördelaktiga samarbete som tidigare inrättats genom avtalet om partnerskap och samarbete, som inrättade ett partnerskap mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Kirgizistan, å andra sidan, och som undertecknades i Bryssel den 9 februari 1995,

SOM BEAKTAR sin önskan att utveckla sina förbindelser för att återspegla nya politiska och ekonomiska realiteter och fortskrida i partnerskapet,

SOM UTRYCKER en gemensam vilja att konsolidera, fördjupa och diversifiera samarbetet på alla nivåer i bilaterala, regionala och internationella frågor av gemensamt intresse,

SOM BEFÄSTER sitt åtagande att fortsatt främja, värna och genomföra de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, respekten för demokratiska principer, rättsstatsprincipen och god samhällsstyrning, samt utvecklingen av den parlamentariska demokratin,

SOM BEKRÄFTAR sina åtaganden med avseende på de principer som stadfästs i Förenta nationernas stadga (FN-stadgan), den allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter som antogs av FN:s generalförsamling genom resolution A/RES/217 (III) A av den 10 december 1948, av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), i synnerhet slutakten

från konferensen om säkerhet och samarbete i Europa som antogs i Helsingfors den 1 augusti 1975 (nedan kallad *OSSE:s slutakt från Helsingfors*), den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter som antogs av FN:s generalförsamling genom resolution 2200A (XXI) av den 16 december 1966, den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som antogs av FN:s generalförsamling genom resolution 2200A (XXI) av den 16 december 1966 samt den internationella rättens principer och normer,

SOM UPPREPAR sina åtaganden att aktivt främja internationell fred och säkerhet och delta i effektiv multilateralism och fredlig tvistlösning, i synnerhet genom samarbetet inom FN:s och OSSE:s ramar,

SOM BEAKTAR sin önskan att vidareutveckla en regelbunden politisk dialog om bilaterala och internationella frågor av gemensamt intresse,

SOM BEKÄMPAR sina åtaganden i fråga om internationella skyldigheter att bekämpa spridning av massförstörelsevapen och deras bärare,

SOM BEAKTAR sina åtaganden att stärka samarbetet i fråga om fred, rättvisa och säkerhet, däribland insatser för att bekämpa korruption,

SOM BEAKTAR sina åtaganden att genom ett brett samarbete i en rad frågor på områden av gemensamt intresse bidra till den politiska, socioekonomiska och institutionella utvecklingen av Republiken Kirgizistan,

SOM BEAKTAR sin vilja att stärka sina ekonomiska förbindelser med utgångspunkt i principerna för en fri marknadsekonomi och att skapa ett klimat som främjar bilateral handel och investeringar samt konnektivitet,

SOM BEAKTAR sina åtaganden att efterkomma de rättigheter och skyldigheter som följer av medlemskapet i Världshandelsorganisationen (WTO), och sina åtaganden för ett insynsvänligt och icke-diskriminerande genomförande av dessa rättigheter och skyldigheter,

SOM BEAKTAR sina åtaganden att iaktta principen om hållbar utveckling och att arbeta tillsammans i strävan efter att uppnå målen i slutdokumentet från FN:s toppmöte för antagandet av utvecklingsagendan efter 2015 med titeln *Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling*, som antogs av FN:s generalförsamling genom resolution A/RES/70/1 av den 25 september 2015 (nedan kallad *Agenda 2030*), samt med vederbörlig hänsyn till parternas interna planering,

SOM BEAKTAR sina åtaganden att säkerställa ekologisk hållbarhet och miljöskydd, genomförande av multilaterala miljöavtal som de är parter i samt sina åtaganden att stärka samarbetet om miljö, katastrofriskreducering och alla frågor som rör klimatåtgärder i enlighet med målsättningarna i Parisavtalet som antogs inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar den 12 december 2015 (nedan kallat *Parisavtalet om klimatförändringar*),

SOM BEAKTAR sina åtaganden att främja gränsöverskridande och interregionalt samarbete,

SOM NOTERAR att om parterna, inom ramen för detta avtal, beslutar att ingå sådana särskilda avtal på området med frihet, säkerhet och rättvisa som ingås av Europeiska unionen

enligt avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) efter detta avtals ikraftträdande, skulle bestämmelserna i sådana framtida särskilda avtal inte vara bindande för Irland, såvida inte Europeiska unionen, parallellt med Irland, när det gäller dess tidigare bilaterala förbindelser, underrättar Republiken Kirgizistan om att Irland har blivit bundet av sådana framtida särskilda avtal som en del av Europeiska unionen i enlighet med protokoll nr 21 om Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och till EUF-fördraget, som även noterar att Europeiska unionens eventuella senare interna åtgärder, som antas enligt avdelning V i tredje delen i EUF-fördraget för att tillämpa detta avtal, inte skulle vara bindande för Irland, såvida Irland inte har meddelat att landet önskar delta eller godta sådana åtgärder i enlighet med protokoll nr 21, och som vidare noterar att sådana framtida avtal eller sådana senare Europeiska unionens interna åtgärder skulle omfattas av protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget.

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

AVDELNING I

MÅL OCH ALLMÄNNA PRINCIPER

ARTIKEL 1

Mål

1. Genom detta avtal inrättas ett förstärkt partnerskap och samarbete mellan parterna som bygger på gemensamma värderingar, gemensamma intressen och viljan att stärka förbindelserna på alla områden där detta avtal ska tillämpas, till ömsesidig nytta.
2. Detta samarbete är en process mellan parterna som bidrar till hållbar utveckling, fred, stabilitet och säkerhet tack vare ökad anpassning i utrikespolitiska och säkerhetspolitiska frågor, effektivt politiskt och ekonomiskt samarbete samt multilateralism.

ARTIKEL 2

Allmänna principer

1. Respekten för de demokratiska principerna och för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, vilka stadfästs i synnerhet i FN-stadgan, den allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter, OSSE:s slutakt från Helsingfors och andra relevanta internationella människorättsinstrument till vilka parterna anslutit sig, samt för rättsstatsprincipen ligger till grund för parternas inrikes- och utrikespolitik och utgör en väsentlig del av detta avtal.

2. Parterna bekräftar ånyo sin respekt för principerna om god samhällsstyrning, däribland kampen mot korruption på alla nivåer.

3. Parterna upprepar sitt åtagande att iaktta principerna om en fri marknadsekonomi, främja hållbar utveckling och insatser mot klimatförändringar.

4. Parterna åtar sig att bekämpa olika former av gränsöverskridande organiserad brottslighet och terrorism, bekämpa spridning av massförstörelsevapen samt deras bärare och att verka för en effektiv multilateralism.

5. Parterna ska genomföra detta avtal med utgångspunkt i gemensamma värderingar, principerna om dialog, ömsesidigt förtroende och respekt, regionalt samarbete, effektiv multilateralism och respekt för sina internationella åtaganden, särskilt de som följer av medlemskapet i FN och OSSE.

AVDELNING II

POLITISK DIALOG OCH REFORM SAMARBETE PÅ OMRÅDET UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIK

ARTIKEL 3

Målen för den politiska dialogen

Parterna ska utveckla en effektiv politisk dialog på alla områden av gemensamt intresse, däribland utrikes- och säkerhetspolitik samt interna reformer. Målen för den politiska dialogen ska vara att

a) öka effektiviteten i det politiska samarbetet och samstämmigheten avseende utrikes- och säkerhetspolitik samt att främja, bevara och stärka freden och den regionala och internationella stabiliteten och säkerheten på grundval av en effektiv multilateralism,

b) stärka demokratin och en politisk, socioekonomiskt hållbar och institutionell utveckling i Republiken Kirgizistan,

c) stärka respekten för de demokratiska principerna, rättsstatsprincipen och god samhällsstyrning, mänskliga rättigheter och grundläggande friheter samt icke-diskrimineringsprincipen och att öka samarbetet på dessa områden,

d) utveckla dialogen och fördjupa samarbetet mellan parterna inom området säkerhet och försvar,

e) främja fredlig konfliktlösning och principerna om territoriell integritet, gränsernas okränkbarhet, suveränitet och oberoende,

f) förbättra förutsättningarna för regionalt samarbete.

ARTIKEL 4

Demokrati och rättsstatsprincipen

Parterna ska förbättra dialogen och samarbetet i syfte att

- a) säkerställa tillämpningen av de demokratiska principerna och rättsstatsprincipen,
- b) utveckla, befästa och öka stabiliteten, effektiviteten och ansvarsskyldigheten i de demokratiska institutionerna,
- c) fortsätta verka för att reformera rättsväsendet och lagstiftningen samt för effektivt fungerande institutioner när det gäller rättstillämpning och rättskipning för att säkerställa lika tillgång till rättvisa och rätten till en rättvis rättegång (däribland det processrättsliga skyddet av misstänkta, tilltalade och offer), säkerställa oberoende, ansvarsskyldighet, kvalitet och effektivitet i rättsväsendet, i åklagarväsendet och i de rättstillämpande myndigheterna,
- d) främja e-förvaltning och fortsätta reformera den offentliga förvaltningen för att skapa en ansvarsskyldig, effektiv och insynsvänlig styrning på nationell, regional och lokal nivå,
- e) stärka valprocesserna och valmyndigheternas kapacitet,
- f) säkerställa en effektiv bekämpning av korruption på alla nivåer.

ARTIKEL 5

Mänskliga rättigheter och grundläggande friheter

Parterna ska samarbeta för att främja och värna om de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna och förbättra dialogen och samarbetet i syfte att

- a) säkerställa respekten för de mänskliga rättigheterna, principen om icke-diskriminering samt rättigheter för personer som tillhör minoriteter och utsatta grupper,
- b) säkerställa skyddet av de grundläggande friheterna, däribland yttrandefriheten, mötesfriheten och föreningsfriheten samt medie- och religionsfrihet,
- c) främja ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter,
- d) främja jämställdhet mellan könen samt främja, skydda och genomföra flickors och kvinnors rättigheter, däribland genom att säkerställa deras aktiva deltagande i det privata och offentliga livet,
- e) stärka de nationella institutionerna för mänskliga rättigheter, även genom att låta dem delta i beslutsprocesser,

f) stärka samarbetet inom ramen för FN:s organ för mänskliga rättigheter och människorättsrådets särskilda förfaranden, bland annat med hjälp av lämplig uppföljning av deras rekommendationer i enlighet med parternas nationella lagstiftning.

ARTIKEL 6

Det civila samhället

Parterna ska samarbeta för att stärka det civila samhället och dess roll i den ekonomiska, sociala och politiska utvecklingen av ett öppet och demokratiskt samhälle, framför allt genom att

a) stärka kapaciteten, oberoendet och insynsvänligheten i det civila samhällets organisationer,

b) främja det civila samhällets deltagande i lagstiftnings- och beslutsprocesserna genom att inrätta en öppen, insynsvänlig och regelbunden dialog mellan offentliga myndigheter å ena sidan och företrädare för det civila samhället å andra sidan,

c) främja närmare kontakter samt utbyte av information och erfarenheter, däribland genom seminarier och samråd mellan alla sektorer av det civila samhället i Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan, inklusive genom tillämpningen av detta avtal.

ARTIKEL 7

Utrikes- och säkerhetspolitik

1. Parterna bekräftar sina åtaganden vad gäller den internationella rättens principer och normer, däribland de som stadfästs i FN-stadgan och OSSE:s slutakt från Helsingfors, samt sitt engagemang för att främja dessa principer och normer i sina bilaterala och multilaterala förbindelser.

2. Parterna ska intensifiera dialogen och samarbetet på området utrikes- och säkerhetspolitik, däribland i fråga om säkerhets- och försvarspolitiska aspekter, och ska särskilt beakta konfliktförebyggande och krishantering, riskreducering, cybersäkerhet, en effektivt fungerande säkerhetssektor, regional stabilitet, nedrustning, icke-spridning, vapenkontroll och exportkontroller.

ARTIKEL 8

Grova brott som angår hela det internationella samfundet

1. Parterna bekräftar att grova brott som angår hela det internationella samfundet inte får förbli ostraffade, och att en effektiv lagföring av dessa brott måste säkerställas genom åtgärder på nationell och internationell nivå.

2. Parterna anser att inrättandet av Internationella brottmålsdomstolen och en välfungerande verksamhet vid domstolen utgör ett viktigt bidrag till internationell fred och rättvisa. Parterna ska förbättra samarbetet för att främja fred och internationell rättvisa. Parterna ska främja universalitet för Internationella brottmålsdomstolens Romstadga och kommer att diskutera frågan om ratifikation och tillämpning, med hänsyn till sina rättsliga och konstitutionella ramar.

3. Parterna är eniga om att inrätta ett nära samarbete för att förhindra folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser med hjälp av lämpliga bilaterala och multilaterala ramar.

ARTIKEL 9

Konfliktförebyggande och krishantering

Parterna ska samarbeta om konfliktförebyggande och krishantering samt arbeta mot konflikter i regionen för att skapa ett klimat av fred och stabilitet.

ARTIKEL 10

Regionalt samarbete och fredlig konfliktlösning

1. Parterna ska intensifiera sina gemensamma ansträngningar att förbättra förutsättningarna för ytterligare regionalt samarbete på sådana nyckelområden som vatten, energi, miljö och klimatförändringar, integrerad förvaltning av vatten- och vattenkraftresurser, gränsförvaltning som underlättar gränspassage för människor och varor samt en demokratisk och hållbar utveckling för att på så vis bidra till god grannsämja, stabilitet och säkerhet i Centralasien. Parterna ska arbeta för fredlig konfliktlösning.

2. De ansträngningar som avses i punkt 1 ska följa målet att vidmakthålla internationell fred och säkerhet i enlighet med FN-stadgan, OSSE:s slutakt från Helsingfors och andra relevanta multilaterala dokument till vilka parterna anslutit sig.

ARTIKEL 11

Motverka spridning av massförstörelsevapen

1. Parterna anser att spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, till statliga likaväl som till icke-statliga aktörer, är ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet. Parterna är därför överens om att samarbeta och bidra till kampen mot

spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att till fullo iaktta och på nationell nivå fullgöra sina befintliga skyldigheter enligt internationella fördrag och avtal om nedrustning och icke-spridning samt andra relevanta internationella skyldigheter på området. Parterna är överens om att denna bestämmelse utgör en väsentlig del av detta avtal.

2. Parterna är vidare överens om att samarbeta och bidra till kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att

a) vidta åtgärder för att underteckna, ratificera eller tillträda, beroende på vad som är lämpligt, och till fullo genomföra relevanta internationella instrument,

b) inrätta ett effektivt system för nationell exportkontroll, såväl för export som transitering av varor med koppling till massförstörelsevapen, som också omfattar kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden i samband med massförstörelsevapen och som inbegriper bestämmelser om effektiva påföljder om reglerna för exportkontroll överträds.

3. Parterna är överens om att inrätta en regelbunden politisk dialog som ska ledsaga och underbygga dessa delar.

ARTIKEL 12

Handeldvapen och lätta vapen samt kontroll av export av konventionella vapen

1. Parterna är medvetna om att olaglig tillverkning, överföring och spridning av handeldvapen och lätta vapen, inbegripet ammunition till sådana vapen, samt överdriven anhopning, bristfällig hantering, lagring med otillräcklig säkerhet och okontrollerad spridning av sådana vapen fortsätter att utgöra ett allvarligt hot mot fred och internationell säkerhet.

2. Parterna är överens om att iaktta och fullgöra sina respektive skyldigheter att bekämpa illegal handel med handeldvapen och lätta vapen, inbegripet ammunition till dessa, inom ramen för befintliga internationella avtal och FN:s säkerhetsråds resolutioner, samt parternas åtaganden inom ramen för andra internationella instrument som är tillämpliga på området, däribland FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av illegal handel med handeldvapen och lätta vapen, som antogs den 20 juli 2001.

3. Parterna inser betydelsen av inhemska kontrollsystem för överföring av konventionella vapen i linje med befintliga internationella standarder. Parterna inser vikten av att tillämpa sådana kontroller på ett ansvarsfullt sätt, som ett bidrag till internationell och regional fred, säkerhet och stabilitet, och till en minskning av mänskligt lidande samt förebyggande av spridning av konventionella vapen.

4. Parterna förbinder sig därför att samarbeta och säkerställa samordning, komplementaritet och synergi i sina ansträngningar att reglera eller förbättra regleringen av internationell handel med konventionella vapen och att förebygga, bekämpa och utrota olaglig vapenhandel. De är överens om att inrätta en regelbunden politisk dialog som ska åtfölja och konsolidera detta åtagande.

AVDELNING III
RÄTTVISA, FRIHET OCH SÄKERHET

ARTIKEL 13

Skydd av personuppgifter

1. Parterna medger vikten av att främja och säkerställa de grundläggande rättigheterna till privatliv och skydd av personuppgifter som en central aspekt på medborgarnas förtroende för den digitala ekonomin och ett nyckelinslag i vidareutvecklingen av handelsutbytet och samarbetet mellan de rättsvärdande myndigheterna.

2. Parterna ska samarbeta för att säkerställa det faktiska skyddet och tillämpningen av dessa rättigheter, även i samband med förebyggande av och insatser mot terrorism och andra gränsöverskridande brott. Samarbetet kan omfatta kapacitetsuppbyggnad, tekniskt bistånd och utbyte av information och sakkunskap, samt även ta sig andra former.

3. Parterna ska, genom utbyte av bästa praxis och erfarenhet, samarbeta för att säkerställa en hög skyddsnivå för personuppgifter, med beaktande av europeiska och internationella rättsliga instrument och normer. I syfte att underlätta samarbetet kommer Republiken Kirgizistan att eftersträva anslutning till och genomförande av Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter av den 28 januari 1981 samt dess tilläggsprotokoll av den 8 november 2001 om tillsynsmyndigheter och överföring av personuppgifter mellan länder.

ARTIKEL 14

Samarbete om migration, asyl och gränsförvaltning

1. Parterna bekräftar ånyo vikten av att inrätta en omfattande dialog om alla migrationsrelaterade frågor, inbegripet laglig migration när så är lämpligt, internationellt skydd och kampen mot olaglig migration, samt kampen mot människosmuggling och människohandel.

2. Samarbetet ska grunda sig på en särskild behovsbedömning, som utförs i samråd mellan parterna, och ska genomföras i enlighet med parternas relevanta gällande lagstiftning. Samarbetet ska särskilt inriktas på

a) hantering av de bakomliggande orsakerna till migration,

b) utveckling och tillämpning av nationell lagstiftning och praxis i fråga om internationellt skydd, i syfte att fullgöra bestämmelserna i konventionen angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951 och protokollet angående flyktingars rättsliga ställning av den 31 januari 1967,

c) hänvisningar till New York-deklarationen om flyktingar och migranter som antogs av FN:s generalförsamling genom resolution A/RES/71/1 av den 19 september 2016,

d) bestämmelser om rätt till inresa samt rättigheter och rättslig ställning för personer med inresetillstånd, rättvis behandling och integrering av utländska medborgare som lagligen vistas i landet, utbildningsåtgärder och andra åtgärder för att motverka rasism och främlingsfientlighet,

e) inrättande av en verkningsfull politik för att förebygga irreguljär migration, smuggling av migranter och människohandel, bland annat för att bekämpa nätverk för sådan smuggling eller människohandel och skydda offren för denna handel inom ramen för relevanta internationella instrument,

f) frågor som rör organisation, utbildning, bästa praxis och andra operativa åtgärder på områdena migrationshantering, i synnerhet med avseende på olaglig migration, dokumentssäkerhet, viseringspolitik, gränsförvaltning och informationssystem avseende migration.

ARTIKEL 15

Återtagande och insatser mot illegal migration

1. Inom ramen för samarbetet för att förebygga och hantera olaglig migration är parterna eniga om följande:

a) Republiken Kirgizistan ska återta alla sina medborgare som inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, gällande villkor för inresa till, vistelse eller bosättning i en medlemsstat i Europeiska unionen, på det landets begäran och utan ytterligare formaliteter.

b) Varje medlemsstat i Europeiska unionen ska återta alla sina medborgare som inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, gällande villkor för inresa till, vistelse eller bosättning i Republiken Kirgizistan, på Kirgizistans begäran och utan ytterligare formaliteter.

c) Europeiska unionens medlemsstater och Republiken Kirgizistan ska förse sina medborgare med lämpliga resehandlingar för resesyften eller godta att man vid återvändande använder europeiska resehandlingar som upprättats i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1953¹). Om den person som ska återtas inte innehar någon handling eller något annat som styrker hans eller hennes medborgarskap, ska den behöriga diplomatiska eller konsulära beskickningen i den berörda medlemsstaten eller Republiken Kirgizistan, på begäran av Kirgizistan eller den berörda medlemsstaten, samarbeta till fullo för att fastställa vederbörandes medborgarskap.

2. Parterna är överens om att på begäran ingå ett avtal mellan Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan som reglerar de särskilda skyldigheterna för Europeiska unionens

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1953 av den 26 oktober 2016 om inrättandet av en europeisk resehandling för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna och om upphävande av rådets rekommendation av den 30 november 1994 (EUT L 311, 17.11.2016, s. 13).

medlemsstater och Republiken Kirgizistan i fråga om återtagande, däribland närmare bestämmelser om återtagande av medborgare från andra länder och statslösa personer. Parterna kan även, om omständigheterna tillåter, överväga en eventuell förhandling om ett avtal mellan Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan om viseringslättnader för Europeiska unionens medborgare och Republiken Kirgizistans medborgare.

ARTIKEL 16

Insatser mot penningtvätt och finansiering av terrorism

1. Parterna ska samarbeta för att förebygga och effektivt förhindra att deras finansiella institutioner och utsedda icke-finansiella verksamheter och yrken används för att tvätta vinning av brott eller för att finansiera terrorism.

2. I detta syfte ska de utbyta information inom ramen för sina respektive lagstiftningar och samarbeta för att säkerställa en faktisk och uttömmande tillämpning av rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder (FATF) och andra standarder som antagits av relevanta internationella organ som är verksamma på området. Detta samarbete kan bland annat omfatta identifiering, spårning, beslag, förverkande och återkrav av tillgångar eller medel som utgör vinning av brott.

ARTIKEL 17

Olaglig narkotika

1. Parterna ska samarbeta för att säkerställa en välavvägd, erfarenhetsbaserad och integrerad hållning till olaglig narkotika och nya psykoaktiva substanser.

2. Politik och åtgärder i fråga om narkotika ska inriktas på att stärka strukturerna för att bekämpa och åtgärda olaglig narkotika samt minska tillgången till, handeln med och efterfrågan på olaglig narkotika, liksom att hantera de hälsomässiga och sociala följderna av narkotikamissbruk i syfte att minska skadan. Parterna ska samarbeta för att förebygga avledning av kemiska prekursorer som kan användas för otillåten framställning av narkotika och psykotropa substanser eller nya psykoaktiva substanser.

3. Parterna ska komma överens om de samarbetsmetoder som är nödvändiga för att uppnå de mål som avses i punkt 1. Åtgärderna ska bygga på gemensamt överenskomna principer som fastställs i FN:s relevanta konventioner om narkotikakontroll och på rekommendationerna i slutdokumentet med titeln *Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem*, vilket antogs av FN:s generalförsamling genom resolution A/RES/S-30/1 av den 19 april 2016 som det senaste samförståndet om den internationella narkotikapolitiken, för att beakta genomförandet av åtagandena för att gemensamt åtgärda och bekämpa narkotikaproblemet internationellt.

ARTIKEL 18

Bekämpning av organiserad brottslighet och korruption

1. Parterna ska samarbeta för att bekämpa och förebygga brottslighet och olaglig verksamhet, däribland gränsöverskridande verksamhet, oavsett om den är organiserad eller inte, till exempel:

- a) smuggling av migranter och människohandel,
- b) smuggling av och olaglig handel med skjutvapen, däribland handeldvapen och lätta vapen,
- c) smuggling av och olaglig handel med narkotika,
- d) smuggling av och olaglig handel med varor,
- e) olaglig ekonomisk och finansiell verksamhet såsom förfalskning, skattebedrägeri och bedrägeri i samband med offentlig upphandling,
- f) förskingring i samband med projekt som finansieras av internationella givare,
- g) givande och tagande av muta, inom både den privata och offentliga sektorn,
- h) förfalskning av handlingar och ingivande av oriktiga uppgifter,
- i) it-brottslighet.

2. Parterna ska förbättra det bilaterala, regionala och internationella samarbetet mellan rättsvärdande organ, däribland genom utbildning och erfarenhetsutbyte. Parterna ska faktiskt genomföra relevanta internationella standarder, särskilt de som stadfästs i Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet som antogs av FN:s generalförsamling genom resolution A/RES/55/25 den 8 januari 2001 liksom dess protokoll.

3. Parterna ska samarbeta för att förebygga och motverka korruption i enlighet med relevanta internationella standarder, särskilt de som stadfästs i Förenta nationernas konvention mot korruption, som antogs av FN:s generalförsamling genom resolution A/RES/58/4 den 31 oktober 2003, liksom de rekommendationer som utfärdas vid bedömningarna avseende denna konvention.

ARTIKEL 19

Terrorismbekämpning

1. Parterna bekräftar vikten av att bekämpa och förebygga terrorism och är överens om att samarbeta på bilateral, regional och internationell nivå för att förebygga och bekämpa terrorism i alla dess former och yttringar.

2. Parterna är överens om att bekämpningen av terrorism måste ske med full respekt för rättsstatsprincipen och i full överensstämmelse med folkrätten, inbegripet internationell människorättslagstiftning, internationell flyktingrätt och internationell humanitär rätt, med principerna i FN-stadgan och med alla relevanta internationella instrument för terrorismbekämpning.

3. Parterna betonar vikten av en allmän ratificering och genomförande av alla FN:s konventioner och protokoll som har samband med terrorismbekämpning. Parterna är överens om att främja en dialog om utkastet till övergripande konvention om internationell terrorism och att samarbeta om genomförandet av Förenta nationernas globala strategi för terrorismbekämpning, som antogs av FN:s generalförsamling genom resolution A/RES/60/288 den 8 september 2006, liksom alla relevanta resolutioner från FN:s säkerhetsråd.

4. Parterna bekräftar ånyo vikten av ett tillvägagångssätt som omfattar såväl brottsbekämpning som rättskipning när det gäller att bekämpa terrorism och är överens om att samarbeta för att förebygga och bekämpa terrorism, i synnerhet genom att

a) utbyta information om terroristgrupper och enskilda och deras stödnätverk i enlighet med internationell och nationell rätt, särskilt bestämmelser om uppgiftsskydd och skydd för privatlivet,

b) utbyta erfarenheter av förebyggande och bekämpning av terrorism, när det gäller medel och metoder och deras tekniska aspekter, samt utbildning, i enlighet med tillämplig lagstiftning,

c) diskutera radikaliserings och rekryterings samt åtgärder som kan motverka radikaliserings och främja avradikalisering och återanpassning,

d) utbyta åsikter om och erfarenheter av misstänkta terroristers gränsöverskridande rörelser och resor samt om terroristhot,

e) utbyta bästa praxis för att skydda de mänskliga rättigheterna i kampen mot terrorism, särskilt i samband med straffrättsliga förfaranden,

f) säkerställa kriminalisering av terroristbrott och vidta åtgärder för att motverka finansiering av terrorism,

g) vidta åtgärder mot risken för kemisk, biologisk, radiologisk och nukleär terrorism och genomföra nödvändiga åtgärder för att förhindra förvärv, överföring och användning för terroriständamål av kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära material, samt för att förhindra olagliga handlingar mot kemiska, biologiska, radiologiska och kärntekniska anläggningar med hög risk.

5. Samarbetet ska bygga på relevanta tillgängliga bedömningar och utföras i samråd mellan parterna.

ARTIKEL 20

Samarbete mellan domstolar och andra rättsvårdande organ

1. Parterna ska förbättra det befintliga samarbetet om ömsesidigt rättsligt bistånd och utlämning på grundval av relevanta internationella avtal. Parterna ska stärka befintliga mekanismer och, när så är lämpligt, överväga att utveckla nya mekanismer för att underlätta internationellt samarbete på detta område. Samarbetet ska, när det är lämpligt, även omfatta anslutning till och genomförande av relevanta internationella instrument samt ett närmare samarbete med Eurojust.

2. Parterna ska utveckla samarbetet mellan domstolar och andra rättsvårdande organ i civilrättsliga och handelsrättsliga frågor, särskilt i fråga om förhandling, ratificering och genomförande av multilaterala konventioner om civilrättsligt samarbete, däribland konventionerna från Haagkonferensen för internationell privaträtt.

ARTIKEL 21

Konsulärt skydd

De diplomatiska och konsulära beskickningarna från Europeiska unionens medlemsstater i Kirgizistan ska, på samma villkor som för sina egna medborgare, erbjuda skydd åt den som är medborgare i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater utan fast beskickning i Republiken Kirgizistan vilken kan erbjuda faktiskt konsulärt skydd i en given situation.

I syfte att inrätta ett samordnat förfarande för att medborgare i Republiken Kirgizistan ska kunna få konsulärt skydd i Europeiska unionens medlemsstater där Kirgizistan saknar fast beskickning som kan erbjuda faktiskt konsulärt skydd i en given situation, medges Kirgizistans konsulära beskickningar i Europeiska unionens medlemsstater undantag från anmälningskravet i artikel 7 i Wienkonventionen om konsulära förbindelser av den 24 april 1963.

AVDELNING IV

HANDEL OCH HANDELSRELATERADE FRÅGOR

KAPITEL 1

ÖVERGRIPANDE BESTÄMMELSER

ARTIKEL 22

Mål

Målen för denna avdelning är följande:

- a) Att utvidga, diversifiera och underlätta handeln mellan parterna, särskilt genom bestämmelser om förenklade tull- och handelsprocedurer, tekniska handelshinder samt sanitära och fytosanitära åtgärder, samtidigt som varje parts rätt att lagstifta för att uppnå politiska mål bevaras.
- b) Att underlätta handeln med tjänster och investeringar mellan parterna, även genom fri överföring av löpande betalningar och kapitalrörelser.
- c) Att effektivt och ömsesidigt öppna parternas marknader för offentlig upphandling.
- d) Att främja innovation och kreativitet genom att säkerställa ett lämpligt och effektivt skydd av alla immateriella rättigheter.
- e) Att främja ett klimat som främjar öppen konkurrens i parternas ekonomiska verksamhet, särskilt med avseende på handel och investeringar som utbyts mellan dem.
- f) Att utveckla den internationella handeln på ett sätt som bidrar till en hållbar utveckling med avseende på ekonomin, samhället och miljön.
- g) Att inrätta effektiva, rättvisa och förutsägbara tvistlösningsmekanismer för att lösa tvister om tolkningen och tillämpningen av denna avdelning.

ARTIKEL 23

Definitioner

Vid tillämpningen av denna avdelning gäller följande definitioner:

- a) *jordbruksavtalet*: det avtal om jordbruk som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- b) *importlicensavtalet*: det avtal om importlicensförfaranden som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- c) *antidumpningsavtalet*: det avtal om tillämpning av artikel VI i Gatt 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- d) *dagar*: kalenderdagar, inbegripet helger och allmänna helgdagar.
- e) *energistadgefördraget*: det energistadgefördrag som utfärdades i Lissabon den 17 december 1994.
- f) *befintliga*: som gäller den dag då detta avtal träder i kraft.
- g) *Gatt 1994*: det allmänna tull- och handelsavtal från 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- h) *Gats*: det allmänna tjänstehandelsavtal som ingår i bilaga 1B till WTO-avtalet.

i) *åtgärd*: alla åtgärder som vidtas av en part, i form av lagar och andra författningar, bestämmelser, förfaranden, beslut eller administrativa förfaranden eller i någon annan form ⁽²⁾.

j) *åtgärder av en part*: åtgärder som antas eller upprätthålls av ⁽³⁾

i) centrala, regionala eller lokala politiska förvaltningar eller myndigheter, eller

ii) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som centrala, regionala eller lokala politiska förvaltningar eller myndigheter har delegerat till dem.

k) *person*: en fysisk person eller en juridisk person.

l) *den reviderade Kyotokonventionen*: den internationella konventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden, i dess ändrade lydelse, utfärdad i Kyoto den 18 maj 1973.

m) *avtalet om skyddsåtgärder*: det avtal om skyddsåtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

n) *avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder*: det avtal om subventioner och utjämningsåtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

o) *avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder*: det avtal om tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

p) *avtalet om tekniska handelshinder*: det avtal om tekniska handelshinder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

q) *tredjeland*: ett land eller territorium utanför det geografiska tillämpningsområdet för detta avtal.

r) *avtalet om förenklade handelsprocedurer*: det avtal om förenklade handelsprocedurer som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

s) *Tripsavtalet*: det avtal om handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter som ingår i bilaga 1C till WTO-avtalet.

t) *Wienkonventionen om traktaträtten*: konvention om traktaträtten, utfärdad i Wien den 23 maj 1969.

u) *Världstullorganisationens Arushaförklaring*: Tullsamarbetsrådets förklaring om goda styrelseformer och integritet på tullområdet, i dess senaste lydelse från juni 2003.

v) *WTO*: Världshandelsorganisationen.

² För tydlighetens skull påpekas att begreppet åtgärd även omfattar åtgärder som inte vidtas.

³ För tydlighetens skull påpekas att begreppet åtgärder av en part även omfattar åtgärder som vidtas av sådana enheter som förtecknas i leden j, i och ii och som antas eller upprätthålls genom direkta eller indirekta instruktioner och anvisningar till eller kontroller av andra enheter med avseende på dessa åtgärder.

w) *avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO-avtalet)*: Marrakech-avtalet om upprättandet av Världshandelsorganisationen, upprättat den 15 april 1994.

ARTIKEL 24

Förhållande till andra internationella avtal

1. Parterna bekräftar de rättigheter och skyldigheter de har gentemot varandra i enlighet med WTO-avtalet och alla andra avtal som de båda är parter i.
2. Inget i detta avtal ska tolkas som att det ålägger någon av parterna att agera på ett sätt som är oförenligt med dess skyldigheter enligt WTO-avtalet.

ARTIKEL 25

Hänvisning till lagar och andra författningar samt andra avtal

1. Alla hänvisningar i denna avdelning till lagar och andra författningar, oavsett om de är allmänna eller anger en specifik bestämmelse eller förordning eller ett specifikt direktiv, ska om inte annat anges betraktas som hänvisningar till den senaste lydelsen av dessa lagar och andra författningar.
2. Alla hänvisningar, eller införlivande genom hänvisning, i denna avdelning till hela eller delar av andra avtal eller rättsliga instrument ska om inte annat anges betraktas som innefattande:
 - a) därtill hörande bilagor, protokoll, fotnoter, tolkningsanmärkningar och förklarande anmärkningar, och
 - b) efterföljande avtal som parterna är parter i eller ändringar som är bindande för parterna, utom i det fall en hänvisning bekräftar befintliga rättigheter.

ARTIKEL 26

Rätt att väcka talan enligt nationell lagstiftning

En part får inte inom ramen för sin lagstiftning föreskriva en rätt att väcka talan mot den andra parten på grund av att en åtgärd från den andra parten är oförenlig med detta avtal.

ARTIKEL 27

Särskilda uppgifter för samarbetsrådet i dess konstellation för handelsfrågor

1. När samarbetsrådet utför de uppgifter som tillkommer det enligt denna avdelning ska det bestå av företrädare för parterna med ansvar för handelsrelaterade frågor, i enlighet med parternas respektive rättsliga ramverk, eller av personer som dessa utsett.

2. Samarbetsrådet i dess konstellation för handelsfrågor ska ha följande befogenheter:

a) Efter ömsesidig överenskommelse och med vederbörlig hänsyn till fullgörandet av parternas interna förfaranden enligt deras lagstiftning, besluta om uppdatering eller ändring av

- i) bilaga 2,
- ii) bilagorna 8-A, 8-B och 8-C,
- iii) bilaga 9,
- iv) bilagorna 14-A och 14-B,
- v) protokollet.

Dessa uppdateringar och ändringar ska bekräftas och träda i kraft efter utväxling av diplomatiska noter mellan parterna, såvida parterna inte kommer överens om något annat.

b) Besluta att utfärda tolkningar av bestämmelserna i denna avdelning.

c) Besluta att inrätta ytterligare underkommittéer utöver de som anges i denna avdelning, sammansatta av företrädare för parterna, och tilldela dem uppgifter som ligger inom dess behörighet. Besluta att ändra de uppgifter som ålagts sådana underkommittéer som den inrättat, eller besluta att upplösa dem.

3. Samarbetsrådet i dess konstellation för handelsfrågor ska anta beslut och lämna lämpliga rekommendationer när parternas respektive interna förfaranden slutförts i enlighet med deras lagstiftning.

4. Om samarbetsrådet inte kan sammanträda får de beslut som avses i punkt 2 antas genom ett skriftligt förfarande.

ARTIKEL 28

Särskilda uppgifter för samarbetskommittén i dess konstellation för handelsfrågor

1. När samarbetskommittén utför de uppgifter som tillkommer den enligt denna avdelning ska den bestå av företrädare för parterna med ansvar för handelsrelaterade frågor, eller av personer som dessa utsett.

2. Samarbetskommittén i dess konstellation för handelsfrågor ska i synnerhet ha följande uppgifter:

- a) Bistå samarbetsrådet i fullgörandet av dess uppgifter avseende handelsrelaterade frågor.
 - b) Ansvara för att denna avdelning genomförs och tillämpas väl. Utan att det hindrar tillämpningen av de rättigheter som följer av kapitel 14 får parterna hänskjuta alla frågor avseende tillämpningen eller tolkningen av denna avdelning för diskussion i samarbetskommittén.
 - c) Utöva tillsyn över vidareutvecklingen av denna avdelning vid behov och utvärdera resultaten av dess tillämpning.
 - d) Söka lämpliga sätt att förebygga och lösa problem som annars kan uppkomma på de områden som omfattas av denna avdelning.
 - e) Övervaka arbetet i samtliga underkommittéer som inrättas i enlighet med denna avdelning.
3. När samarbetskommittén fullgör sina uppgifter i enlighet med punkt 2 i denna artikel får den föreslå sådana beslut som bör tas för att göra sådana uppdateringar eller ändringar som avses i artikel 27.2 a eller utfärda sådana tolkningar som avses i artikel 27.2 b om samarbetsrådet inte kan sammanträda.
4. Samarbetskommittén i dess konstellation för handelsfrågor ska fatta beslut och lämna lämpliga rekommendationer när parternas respektive interna förfaranden slutförts i enlighet med deras lagstiftning.

ARTIKEL 29

Samordnare

1. Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan ska var och en utse en samordnare för denna avdelning, inom 60 dagar efter detta avtals ikraftträdande, och meddela varandra kontaktuppgifterna till dessa samordnare.
2. Samordnarna ska gemensamt fastställa dagordningar och i övrigt förbereda samarbetsrådets och samarbetskommitténs sammanträden i enlighet med detta kapitel och ska i förekommande fall följa upp deras beslut.

ARTIKEL 30

Underkommittéer

1. Underkommittéerna ska bestå av företrädare för Europeiska unionen, å ena sidan, och företrädare för Republiken Kirgizistan, å andra sidan.
2. Underkommittéerna ska sammanträda inom ett år från den dag då detta avtal träder i kraft och därefter en gång om året på lämplig nivå, på någon av parternas eller

samarbetskommitténs begäran. Fysiska sammanträden ska hållas växelvis i Bryssel och i Bisskek. Sammanträden får även hållas med hjälp av de tekniska hjälpmedel som parterna har tillgång till.

3. Ordförandeskapet i underkommittéerna ska innehas gemensamt av parternas företrädare.

KAPITEL 2

HANDEL MED VAROR

ARTIKEL 31

Tillämpningsområde

Om inte annat sägs i detta avtal ska detta kapitel tillämpas på parternas handel med varor.

ARTIKEL 32

Definitioner

Vid tillämpningen av detta kapitel gäller följande definitioner:

a) *konsulära transaktioner*: förfarandet att från en importerande parts konsul på den exporterande partens territorium, eller på en tredje parts territorium, erhålla konsulära fakturor eller konsulära viseringar av fakturor, ursprungsintyg, fraktsedlar, avsändares exportdeklarationer eller någon annan tulldokumentation som krävs i samband med import av en vara.

b) *tull*: tullar och andra pålagor som tas ut för eller i samband med import av en vara. Det inbegriper inte

i) pålagor som motsvarar en intern skatt som påförs i enlighet med artikel 34,

ii) antidumpningstullar, särskilda skyddsåtgärder, utjämningstullar eller skyddstullar som i förekommande fall påförs i enlighet med Gatt 1994, antidumpningsavtalet, jordbruksavtalet, avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder eller avtalet om skyddsåtgärder,

iii) avgifter eller andra pålagor som tas ut för eller i samband med import av en vara och som är begränsade till den ungefärliga kostnaden för tillhandahållna tjänster.

c) *exportlicensförfaranden*: administrativa förfaranden som kräver förhandsinlämning av en ansökan eller annan dokumentation (utöver vad som vanligen krävs för tullklarering) till det eller de behöriga administrativa organen som ett villkor för att få exportera från den exporterande partens territorium.

d) *en parts varor*: inhemska varor i den mening som avses i Gatt 1994.

e) *harmoniserade systemet eller HS*: systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering, inbegripet alla rättsliga anmärkningar till och ändringar av detta som utarbetats av Världstullorganisationen.

f) *importlicensförfaranden*: administrativa förfaranden som kräver förhandsinlämning av en ansökan eller annan dokumentation (utöver vad som vanligen krävs för tullklarering) till det eller de behöriga administrativa organen som ett villkor för att få importera till den importerande partens territorium.

g) *återtillverkad vara*: en vara som klassificeras enligt kapitlen 84, 85, 87 eller 90 i harmoniserade systemet eller som har HS-nummer 94.02 och som

- i) helt eller delvis består av delar som erhållits från tidigare använda varor,
- ii) har liknande prestanda och användningssätt som den likvärdiga varan i nytt skick, och
- iii) för vilken samma garanti lämnas som för den likvärdiga varan i nytt skick.

ARTIKEL 33

Behandling som mest gynnad nation

1. Varje part ska medge behandling som mest gynnad nation för varor från den andra parten i enlighet med artikel I i Gatt 1994, med anmärkningar och tilläggsbestämmelser, vilka i tillämpliga delar införlivats med och utgör en integrerad del av detta avtal.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas på förmånsbehandling som medges av någon av parterna för ett tredjelands varor i enlighet med WTO-avtalet.

ARTIKEL 34

Nationell behandling

Varje part ska bevilja varor från den andra parten nationell behandling i enlighet med artikel III i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser. För detta ändamål ska artikel III i Gatt 1994, samt dess anmärkningar och tilläggsbestämmelser, i tillämpliga delar införlivas med och utgöra en integrerad del av detta avtal.

ARTIKEL 35

Import- och exportrestriktioner

Ingen av parterna får anta eller upprätthålla några förbud eller restriktioner av annat slag än tullar, skatter eller andra avgifter, vare sig genom kvoter, import- eller exportlicenser eller andra åtgärder, vid import av en vara från den andra parten eller vid export eller försäljning för export av en vara avsedd för den andra partens territorium, i enlighet med artikel XI i Gatt 1994, dess anmärkningar och tilläggsbestämmelser. För detta ändamål ska artikel XI i Gatt 1994, samt dess anmärkningar och tilläggsbestämmelser, i tillämpliga delar införlivas med och utgöra en integrerad del av detta avtal.

ARTIKEL 36

Tullar, skatter eller andra avgifter vid export

1. Ingen av parterna får införa eller upprätthålla några tullar, skatter eller andra pålagor av något slag för eller i samband med export av en vara till den andra parten, eller några andra åtgärder med liknande effekt, annat än för varor som anges i bindningslistan i bilaga 2 till detta avtal. Denna bestämmelse är inte tillämplig på varor som transiteras genom parternas territorium på det sätt som avses i artikel V i Gatt 1994 eller på varor som i enlighet med ett internationellt avtal mellan Republiken Kirgizistan och en tredje part har importerats till Republiken Kirgizistan utan påförande av exporttullar som annars skulle ha påförts av den tredje parten vid export till Europeiska unionen, i förekommande fall i enlighet med den tredje partens bindningslista i bilagor till Gatt 1994 eller andra, bilaterala, åtaganden i förhållande till Europeiska unionen.

2. Ingenting i denna artikel ska hindra en part från att vid export av en vara till den andra parten ta ut avgifter eller pålagor som är tillåtna enligt artikel 38.

ARTIKEL 37

Exportkontroll av varor med dubbla användningsområden

Parterna ska utbyta information och god praxis avseende exportkontroller av varor med dubbla användningsområden, i syfte att främja konvergensen mellan Europeiska unionens och Republiken Kirgizistans exportkontroller.

ARTIKEL 38

Avgifter och formaliteter

1. Tillämpliga delar av artikel VIII i Gatt 1994, dess tolkningsanmärkningar, undantag och befrielser från skyldigheterna samt avsägelser enligt artikel VIII i Gatt 1994 och som är tillämpliga enligt WTO-avtalet införlivas härmed med och utgör en integrerad del av detta avtal.

2. Varje part ska skyndsamt offentliggöra alla avgifter och pålagor som den påför i samband med import eller export på ett sätt som ger myndigheter, näringsidkare och andra berörda aktörer möjlighet att ta del av dem.

3. Varje part ska regelbundet se över sina avgifter och pålagor för att, om möjligt, minska deras antal och typer.

4. Ingen av parterna får kräva konsulära transaktioner eller ta ut därtill hörande avgifter och pålagor i samband med import av en vara från den andra parten.

ARTIKEL 39

Återtillverkade varor

1. Parterna ska sträva efter att bevilja återtillverkade varor från den andra parten en lika gynnsam behandling som likvärdiga varor i nytt skick.

2. Om en part antar eller upprätthåller import- och exportförbud eller restriktioner i samband med import och export av begagnade varor, ska parten sträva efter att inte tillämpa dessa åtgärder på återtillverkade varor.

3. En part får kräva att återtillverkade varor identifieras som sådana vid distribution eller försäljning på dess territorium och att de uppfyller alla tillämpliga tekniska krav som gäller för likvärdiga varor i nytt skick.

ARTIKEL 40

Tillfällig införsel av varor

En part ska bevilja den andra parten befrielse från pålagor och tullar på import av varor som införs tillfälligt, i de fall och enligt de förfaranden som föreskrivs i internationella konventioner om tillfällig införsel av varor vilka är bindande för parten. Undantaget ska tillämpas i enlighet med varje parts lagstiftning.

ARTIKEL 41

Transitering

Artikel V i Gatt 1994 införlivas härmed med och utgör en integrerad del av detta avtal. Parterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att underlätta transitering av energiprodukter i enlighet med principen om fri transitering, och artikel 7.1 och 7.3 i energistadgefördraget.

ARTIKEL 42

Import- och exportmonopol

Ingen av parterna ska utse eller bibehålla ett utsett monopol för import eller export. Vid tillämpningen av denna artikel avses med *import- eller exportmonopol* en exklusiv rätt eller en exklusiv befogenhet som parten beviljat för import eller export av varor till eller från den andra parten ⁽⁴⁾.

ARTIKEL 43

Ursprungsmärkning

1. Om Republiken Kirgizistan kräver ursprungsmärkning av varor som importeras från Europeiska unionen ska Kirgizistan acceptera "Made in EU", eller motsvarande på något annat språk i enlighet med Kirgizistans krav på ursprungsmärkning, på villkor som inte är mindre gynnsamma än de som tillämpas på Europeiska unionens medlemsstaters ursprungsmärkningar.

2. Vid tillämpning av ursprungsmärkningen "Made in EU" ska Republiken Kirgizistan behandla Europeiska unionen som ett enda territorium.

ARTIKEL 44

Importlicensförfaranden

Varje part ska anta och handlägga importlicensförfaranden i enlighet med artiklarna 1, 2 och 3 i importlicensavtalet. I detta syfte införlivas tillämpliga delar av artiklarna 1, 2 och 3 i importlicensavtalet med och utgör en integrerad del av detta avtal.

ARTIKEL 45

Exportlicensförfaranden ⁽⁵⁾

⁴ För tydlighetens skull påpekas att denna artikel inte hindrar tillämpningen av kapitel 6 och inte heller omfattar de rättigheter som följer av en immateriell rättighet.

⁵ För tydlighetens skull påpekas att ingenting i denna artikel kräver att en part ska bevilja exportlicens och hindrar inte heller en part från att fullgöra sina skyldigheter eller åtaganden som följer av resolutioner av FN:s säkerhetsråd, multilaterala icke-spridningssystem eller exportkontrollbestämmelser.

1. Varje part ska inom ramen för sina befogenheter ⁽⁶⁾ säkerställa insyn i exportlicensförfaranden och offentliggöra alla nya exportlicensförfaranden eller ändringar av befintliga exportlicensförfaranden på ett sätt som ger myndigheter, näringsidkare och andra berörda aktörer möjlighet att ta del av dem. Offentliggörandet ska om möjligt ske senast 30 dagar innan några nya exportlicensförfaranden eller ändringar av befintliga exportlicensförfaranden får verkan, och i vilket fall som helst senast den dag då det nya förfarandet eller ändringen får verkan.

2. Offentliggörandet av exportlicensförfaranden ska innehålla följande information:

- a) Texterna till exportlicensförfaranden och eventuella ändringar av dem.
- b) Information om vilka produkter som omfattas av respektive exportlicensförfarande.
- c) För varje exportlicensförfarande, en beskrivning av hur man ansöker om exportlicens och de kriterier som de sökande måste uppfylla för att vara behöriga att ansöka om exportlicens, exempelvis att inneha ett verksamhetstillstånd, etablera eller upprätthålla en investering eller bedriva verksamhet i en viss etableringsform på partens territorium.
- d) Den eller de kontaktpunkter där berörda personer kan få ytterligare information om villkoren för att erhålla exportlicenser.
- e) Uppgifter om till vilket eller vilka administrativa organ som ansökan och andra relevanta handlingar ska ställas.
- f) En beskrivning av den eller de åtgärder som exportlicensförfarandet är avsett att genomföra.
- g) Uppgifter om hur länge exportlicensförfarandet kommer att ha verkan, om inte förfarandet är avsett att vara i kraft tills det återkallas eller ändras genom ett nytt offentliggörande.
- h) Om parten har för avsikt att använda ett exportlicensförfarande för att förvalta en exportkvot, uppgifter om kvotens totala volym och i förekommande fall om kvotens värde och datum för öppnande och avslutande.
- i) Uppgifter om eventuella befrielser eller undantag från kravet på exportlicens, hur man ansöker om eller använder dem samt på vilka villkor de beviljas.

3. Inom 45 dagar från den dag då detta avtal träder i kraft ska varje part underrätta den andra parten om sina befintliga exportlicensförfaranden. En part som antar ett nytt exportlicensförfarande eller ändrar befintliga exportlicensförfaranden ska underrätta den andra parten om förfarandet eller ändringen inom 60 dagar från offentliggörandet. Underrättelsen ska hänvisa till var de uppgifter som krävs enligt punkt 2 offentliggjorts och i förekommande fall ange adressen till den officiella webbplatsen.

⁶ I förhållande till Republiken Kirgizistan tillämpas denna artikel endast på åtgärder som Republiken Kirgizistan vidtar unilateralt i enlighet med de lagar och andra författningar som gäller på dess territorium.

ARTIKEL 46

Handelspolitiska skyddsinstrument

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt

- a) artikel XIX i Gatt 1994,
- b) avtalet om skyddsåtgärder,
- c) artikel 5 i jordbruksavtalet,
- d) artikel VI i Gatt 1994,
- e) antidumpningsavtalet, och
- f) avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder.

ARTIKEL 47

Insyn i handelspolitiska skyddsinstrument

1. Parterna är överens om att handelspolitiska skyddsinstrument (antidumpningsåtgärder, antisubventionsåtgärder och allmänna skyddsåtgärder) bör användas i full överensstämmelse med de aktuella WTO-kraven och enligt ett rättvist och insynsvänligt system.

2. Innan antidumpnings- eller utjämningsåtgärder slutgiltigt fastställs ska parterna säkerställa att alla betydelsefulla omständigheter som ligger till grund för beslutet att vidta åtgärder görs allmänt tillgängliga, utan att detta hindrar tillämpningen av artikel 6.5 i antidumpningsavtalet och artikel 12.4 i avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder. Utlämningen av informationen ska ge berörda parter tillräcklig tid att lämna synpunkter.

3. Varje berörd part ska beredas möjlighet att lämna synpunkter vid antidumpnings- och antisubventionsutredningar, förutsatt att detta inte onödigt försenar utredningarna.

4. Denna artikel ska inte omfattas av kapitel 14 i denna avdelning.

KAPITEL 3

TULL

ARTIKEL 48

Tullsamarbete

1. Parterna ska stärka samarbetet på tullområdet för att säkerställa ett öppet handelsklimat, underlätta handel, förbättra säkerheten i leveranskedjan, främja konsumentssäkerheten, förhindra utbyte av varor som gör intrång i immateriella rättigheter och bekämpa smuggling och bedrägerier.

2. För att genomföra de mål som avses i punkt 1 ska parterna, inom ramen för tillgängliga resurser, samarbeta för att bland annat göra följande:

a) Förbättra tullagstiftningen och harmonisera och förenkla tullförfaranden i enlighet med internationella överenskommelser och standarder som tillämpas på tull- och handelslätttnadsområdet, däribland de som utvecklats av Världshandelsorganisationen (inklusive avtalet om förenklade handelsprocedurer) eller av Världstullorganisationen (särskilt den reviderade Kyotokonventionen) och med hänsyn till de instrument och bästa praxis som utvecklats av Europeiska unionen, däribland EU-riktlinjerna för tullarbetet.

b) Inrätta moderna tullsystem, däribland modern teknik för tullklarering, bestämmelser om godkända ekonomiska aktörer, automatisk riskbaserad analys och kontroll, förenklade förfaranden för frigörande av varor, granskning efter klarering, insynsvänlig tullvärdesberäkning och bestämmelser för partnerskap mellan tullen och företag.

c) Säkerställa att omlastning på och transitering genom deras territorium underlättas och kontrolleras effektivt, säkerställa samarbete och samordning mellan alla berörda myndigheter och organ inom sina respektive territorier för att underlätta transiteringen samt, när så är lämpligt och relevant, utforska möjligheter att göra sina respektive transiteringssystem mer kompatibla.

d) Främja högsta möjliga yrkesetiska standarder, särskilt vid gränserna, genom att tillämpa åtgärder som återspeglar principerna i Världstullorganisationens Arushaförklaring.

e) Utbyta bästa praxis och tillhandahålla tekniskt bistånd för att planera och säkerställa högsta möjliga yrkesetiska standarder.

f) Utbyta relevant information och uppgifter, när det är lämpligt, med full respekt för varandras bestämmelser om konfidentialitet för känsliga uppgifter och om skyddet av personuppgifter.

g) Genomföra tullåtgärder som, när det är relevant och lämpligt, samordnas mellan parternas tullmyndigheter.

ARTIKEL 49

Ömsesidigt administrativt bistånd

Utan att det hindrar tillämpningen av andra samarbetsformer enligt detta avtal, särskilt i artikel 48, ska parterna ge varandra ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor i enlighet med protokollet.

ARTIKEL 50

Fastställande av tullvärde

1. Artiklarna 1–17 i avtalet om tillämpningen av artikel VII i Gatt 1994, i bilaga 1A till WTO-avtalet, ska styra fastställandet av tullvärdet på varor som handlas mellan parterna. Dessa bestämmelser införlivas härmed i tillämpliga delar med och utgör en integrerad del av detta avtal.

2. Parterna ska samarbeta i avsikt att uppnå en gemensam syn på frågor som rör fastställande av tullvärde.

KAPITEL 4

TEKNISKA HANDELSHINDER

ARTIKEL 51

Mål

Målet för detta kapitel är att underlätta handeln med varor mellan parterna genom att förebygga, identifiera och undanröja onödiga tekniska handelshinder.

ARTIKEL 52

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel är tillämpligt på utarbetande, antagande och tillämpning av alla standarder, tekniska föreskrifter och bedömningar av överensstämmelse som anges i avtalet om tekniska handelshinder och som kan påverka varuhandeln mellan parterna.

2. Utan att det hindrar tillämpningen av punkt 1 ska detta kapitel inte tillämpas på

a) inköpsspecifikationer som utarbetats av offentliga organ för sådana organs produktions- eller förbrukningskrav, eller

b) sanitära och fytosanitära åtgärder som avses i bilaga A till avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder och som omfattas av kapitel 5 i detta avtal.

ARTIKEL 53

Förhållande till avtalet om tekniska handelshinder

Parterna bekräftar sina befintliga rättigheter och skyldigheter gentemot varandra enligt avtalet om tekniska handelshinder, som härmed i tillämpliga delar införlivas med och utgör en integrerad del av detta avtal.

ARTIKEL 54

Tekniska föreskrifter

1. Varje part ska i enlighet med sina tillämpliga bestämmelser och förfaranden göra en konsekvensbedömning av planerade tekniska föreskrifter med hänsyn till tillgängliga lagstiftningsmässiga alternativ och andra alternativ än lagstiftning till de föreslagna tekniska föreskrifterna, som kan uppfylla partens legitima mål i enlighet med artikel 2.2 i avtalet om tekniska handelshinder.

2. Varje part ska använda relevanta internationella standarder som grund för tekniska föreskrifter, utom om parten kan styrka att dessa internationella standarder skulle vara resultatlösa eller olämpliga medel för att uppnå de legitima målen.

3. Om en part inte har utgått från internationella standarder som grund för sina tekniska föreskrifter, ska den på den andra partens begäran vidta åtgärder för att säkerställa att alla väsentliga avvikelser från relevanta internationella standarder identifieras och förklara varför dessa standarder har bedömts som olämpliga eller resultatlösa medel för att uppnå de legitima målen.

4. Varje part ska se över sina tekniska föreskrifter för att öka deras överensstämmelse med relevanta internationella standarder, med beaktande av bland annat all ny utveckling av relevanta internationella standarder eller eventuella förändringar av de omständigheter som gav upphov till avvikelser från någon relevant internationell standard.

5. När parterna utarbetar omfattande tekniska föreskrifter som kan ha väsentlig påverkan på handeln ska de vidta åtgärder för att i enlighet med sina bestämmelser och förfaranden säkerställa att det går att lämna synpunkter i en offentlig debatt, och att resultaten av diskussionerna offentliggörs, utom om trängande problem avseende säkerhet, hälsa, miljöskydd eller den nationella säkerheten uppkommer eller hotar att uppkomma.

ARTIKEL 55

Standarder

1. För att standarder ska harmoniseras på så bred grund som möjligt ska varje part uppmontra standardiseringsorgan som är etablerade på dess territorium och regionala standardiseringsorgan i vilka landet, eller standardiseringsorgan som är etablerade på dess territorium, är medlemmar, att göra följande:

a) Delta i de relevanta internationella standardiseringsorganens utarbetande av internationella standarder, inom ramen för sina resurser.

b) Använda relevanta internationella standarder som grund för de standarder de själva utarbetar, utom om dessa internationella standarder skulle vara resultatlösa eller olämpliga, exempelvis på grund av en otillräcklig skyddsnivå, grundläggande klimatrelaterade eller geografiska faktorer, eller grundläggande tekniska problem.

c) Undvika duplicering av eller överlappning med de internationella standardiseringsorganens arbete.

d) Regelbundet se över de nationella och regionala standarder som inte bygger på relevanta internationella standarder, i syfte att öka deras samstämmighet med internationella standarder.

e) Samarbeta med den andra partens relevanta standardiseringsorgan när det gäller internationell standardiseringsverksamhet. Detta samarbete kan bedrivas i de internationella standardiseringsorganen eller på regional nivå.

f) Främja bilateralt samarbete mellan dem och den andra partens standardiseringsorgan.

2. Parterna bör utbyta information om sina respektive standardiseringsförfaranden och i vilken mån internationella, regionala eller lokala standarder används som grund för deras nationella standarder.

3. Om krav på standarder görs obligatoriska i utkast till tekniska föreskrifter eller bedömningar av överensstämmelse, måste de krav på öppenhet som fastställs i artikel 58 i detta avtal och i artikel 2 eller 5 i avtalet om tekniska handelshinder uppfyllas.

4. Internationella standarder som antagits av Internationella standardiseringsorganisationen, Internationella elektrotekniska kommissionen, Internationella teleunionen och Codex Alimentarius-kommissionen, som inrättats av FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, ska betraktas som sådana relevanta internationella standarder som avses i artiklarna 2 och 5 i avtalet om tekniska handelshinder och dess bilaga 3, vilket inte hindrar att andra internationella standarder används.

5. En standard som utvecklats av andra internationella organisationer kan också anses utgöra en sådan relevant internationell standard som avses i artiklarna 2 och 5 i avtalet om tekniska handelshinder och dess bilaga 3, förutsatt

a) att den utvecklats av ett standardiseringsorgan som eftersträvar konsensus antingen

i) bland de deltagande WTO-medlemmarnas nationella delegationer som företräder alla nationella standardiseringsorgan inom deras territorium och som har antagit eller förväntas anta standarder för det område som den internationella standardiseringsverksamheten avser, eller

ii) bland de deltagande WTO-medlemmarnas statliga organ, och

b) att den följer kommittébeslutet om principer för utarbetande av internationella standarder, riktlinjer och rekommendationer, jämfört med artiklarna 2 och 5 i avtalet om tekniska handelshinder och dess bilaga 3.

ARTIKEL 56

Bedömning av överensstämmelse

1. Bestämmelserna i artikel 52 om utarbetande, antagande och tillämpning av tekniska föreskrifter ska i lämpliga delar även tillämpas på förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

2. Om en part kräver en bedömning av överensstämmelse som en positiv försäkran om att en produkt överensstämmer med en teknisk föreskrift, ska det förfarande för bedömning av överensstämmelse ⁽⁷⁾ som väljs ut stå i proportion till de förhandenvarande risker som fastställts genom riskbedömning, i förekommande fall även avseende möjligheten att använda leverantörens försäkran om överensstämmelse.

3. Om en part kräver en tredjepartsbedömning av överensstämmelse som en positiv försäkran om att en produkt överensstämmer med en teknisk föreskrift, och denna uppgift inte är förbehållen en statlig myndighet i enlighet med punkt 4, ska parten

a) i första hand använda ackreditering för det organ som ska bedöma överensstämmelse,

b) på bästa sätt utnyttja internationella standarder för ackreditering och bedömning av överensstämmelse liksom internationella avtal där parternas ackrediteringsorgan deltar, exempelvis via International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) och Internationella ackrediteringsforumet (IAF),

c) överväga att ansluta landet – eller uppmuntra sina organ för bedömning av överensstämmelse att ansluta sig – till fungerande internationella avtal eller överenskommelser som avser att harmonisera eller underlätta godtagandet av resultaten från bedömningar av överensstämmelse,

d) säkerställa att ekonomiska aktörer kan välja mellan de organ för bedömning av överensstämmelse som godtas av partens myndigheter för en given produkt,

e) säkerställa att organ för bedömning av överensstämmelse är oberoende av tillverkare, importörer och ekonomiska aktörer i allmänhet och att det inte förekommer intressekonflikter mellan ackrediteringsorgan och organ för bedömning av överensstämmelse,

f) tillåta att organ för bedömning av överensstämmelse anlitar underleverantörer för att utföra tester eller inspektioner i samband med bedömningen av överensstämmelse, och

⁷ För Republiken Kirgizistan fastställs förfarandet för bedömning av överensstämmelse i tekniska föreskrifter.

g) på en enda webbplats offentliggöra en förteckning över de organ som parten har utsett för bedömning av överensstämmelse, tillsammans med relevanta upplysningar om räckvidden på varje organs behörighet.

4. Ingenting i punkt 3 f får tolkas som ett förbud för parterna att ställa krav på att anlita underleverantörer ska uppfylla samma krav som ställs på det anlitate organet för bedömning av överensstämmelse, vid utförande av tester eller inspektioner

5. Ingenting i denna artikel hindrar att parterna kräver att bedömningen av överensstämmelse med avseende på vissa produkter måste utföras av särskilt angivna statliga myndigheter. I så fall ska parterna

a) begränsa avgifterna för bedömning av överensstämmelse till den ungefärliga kostnaden för de utförda tjänsterna och, på begäran av den som ansöker om en bedömning av överensstämmelse, förklara på vilket sätt eventuella avgifter för bedömningen har begränsats, och

b) offentligt informera om avgifterna för bedömning av överensstämmelse.

6. Tre år efter detta avtals ikraftträdande ska parterna inleda diskussioner om godtagande av leverantörers försäkran om överensstämmelse som bevis för att befintliga tekniska föreskrifter efterlevts, i synnerhet på sådana områden som:

a) säkerhetskrav på elektrisk och elektronisk utrustning,

b) säkerhetskrav på maskiner,

c) elektromagnetisk kompatibilitet för utrustning,

d) energieffektivitet, däribland krav på ekodesign, och

e) begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning.

ARTIKEL 57

Samarbete om tekniska handelshinder

1. Parterna ska stärka sitt samarbete när det gäller standarder, tekniska föreskrifter, metrologi, marknadsövervakning samt förfaranden för ackreditering och bedömning av överensstämmelse i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen av sina respektive system och underlätta tillträdet till sina respektive marknader. I detta syfte ska parterna försöka kartlägga och utveckla samarbetsystem och initiativ som är lämpliga för särskilda frågor eller sektorer, däribland genom att

a) utbyta information om och erfarenheter av utarbetandet och tillämpningen av parternas respektive tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse,

b) främja samarbete mellan parternas respektive organ med ansvar för metrologi, standardisering, bedömning av överensstämmelse och ackreditering, och

c) utbyta information om utvecklingen i relevanta regionala och multilaterala forum för standarder, tekniska föreskrifter, förfaranden för bedömning av överensstämmelse och ackreditering.

2. För att främja handeln mellan sig ska parterna

a) sträva efter att minska skillnaderna mellan sig avseende tekniska föreskrifter, metrologi, standardisering, marknadsövervakning, ackreditering och bedömning av överensstämmelse, bland annat genom att uppmuntra till användning av relevanta internationellt överenskomna instrument,

b) främja användning av ackreditering i enlighet med internationella regler till stöd för bedömningen av den tekniska kompetensen hos organ för bedömning av överensstämmelse och deras verksamhet, och

c) främja Republiken Kirgizistans och dess berörda nationella organs deltagande och om möjligt medlemskap i europeiska och internationella organisationer som arbetar med standardisering, bedömning av överensstämmelse, ackreditering, metrologi och därmed sammanhängande uppgifter.

ARTIKEL 58

Öppenhet

1. En part som anmäler ett förslag till teknisk föreskrift eller ett förfarande för bedömning av överensstämmelse till WTO:s centrala registreringsenhet ska medge den andra parten minst 60 dagar för att lämna skriftliga synpunkter, utom om trängande problem avseende säkerhet, hälsa, miljöskydd eller den nationella säkerheten uppkommer eller hotar att uppkomma. Parterna ska ta hänsyn till en rimlig begäran om förlängning av perioden för lämnande av synpunkter.

2. Om en part får in skriftliga synpunkter på ett förslag till teknisk föreskrift eller ett förfarande för bedömning av överensstämmelse från den andra parten, ska den

a) på den andra partens begäran diskutera de skriftliga synpunkterna tillsammans med sin behöriga tillsynsmyndighet vid en tidpunkt då de kan beaktas, och

b) skriftligen besvara synpunkterna senast den dag då den tekniska föreskriften eller förfarandet för bedömning av överensstämmelse offentliggörs.

3. Varje part ska på en webbsida offentliggöra sina svar på de synpunkter som mottagits med anledning av den anmälan som avses i punkt 1, senast den dag då den tekniska föreskrift eller det förfarande för bedömning av överensstämmelse som antagits offentliggörs.

4. Varje part ska på den andra partens begäran lämna upplysningar om målen, den rättsliga grunden och motiveringen för en teknisk föreskrift eller ett förfarande för bedömning av överensstämmelse som den antagit eller avser att anta.

5. Varje part ska säkerställa att de tekniska föreskrifter och de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som den har antagit offentliggörs på en kostnadsfri webbsida.

6. Varje part ska informera om antagande och ikraftträdande av tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse samt om de antagna slutliga texterna genom ett tillägg till den ursprungliga anmälan till WTO.

7. Rimlig tid ska medges från det att en teknisk föreskrift offentliggörs och till dess att den träder i kraft, för att ge den andra partens ekonomiska aktörer möjlighet att anpassa sig. Uttrycket "rimlig tid" ska tolkas som en period på minst sex månader, utom om detta skulle hindra uppnåendet av de legitima målen.

8. En rimlig begäran om förlängning av tiden från det att en teknisk föreskrift antagits och till dess att den träder i kraft, som inkommer från den andra parten före utgången av fristen för att lämna synpunkter på tekniska föreskrifter som anmälts till WTO i enlighet med punkt 1, ska behandlas välvilligt av parterna, utom om förlängningen skulle hindra uppnåendet av de legitima målen.

ARTIKEL 59

Märkning och etikettering

1. Parterna är överens om att en teknisk föreskrift kan inbegripa eller enbart avse krav på märkning eller etikettering. I sådana fall ska parterna tillämpa principerna i artikel 2.2 i avtalet om tekniska handelshinder.

2. Om en part kräver obligatorisk märkning eller etikettering av produkter ska denne:

a) bara kräva sådan information som är relevant för konsumenter eller användare av produkten eller sådan information som visar att produkten överensstämmer med obligatoriska tekniska krav,

b) inte kräva att produktens märkning eller etikettering på förhand ska ha godkänts, registrerats eller certifierats eller att några avgifter ska betalas för utsläppande på marknaden av produkter som i övrigt uppfyller partens fastställda krav, utom om detta är nödvändigt med hänsyn till att produkterna medför en risk för människors, djurs eller växters liv eller hälsa, för miljön eller den nationella säkerheten,

c) utfärda ett unikt identifieringsnummer för den andra partens ekonomiska aktörer utan onödigt dröjsmål och på ett icke-diskriminerande sätt, om sådana nummer krävs,

d) tillåta att de nedan förtecknade uppgifterna lämnas, förutsatt att de inte blir vilseledande, motstridiga eller förvirrande jämfört med de uppgifter som den importerande parten kräver:

i) information på andra språk utöver det språk som krävs hos den importerande parten,

ii) internationellt accepterade nomenklaturer, piktogram, symboler eller grafiska tecken, och

- iii) information utöver den som krävs hos den importerande parten,
- e) godta att etikettering, däribland kompletterande eller korrigerande etikettering, i stället för i ursprungslandet görs i tullager eller andra utsedda områden, och
- f) i lämpliga fall överväga att godta icke-permanenta eller avtagbara etiketter, eller att märkning och etikettering sker i de åtföljande handlingarna i stället för att fysiskt fästas på produkten.

ARTIKEL 60

Samråd

1. En part får begära samråd med den andra parten i alla frågor som uppkommer inom ramen för detta kapitel, genom skriftlig begäran till den andra partens samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder. Parterna ska göra sitt yttersta för att lösa frågan på ett ömsesidigt tillfredsställande sätt och får sammankalla samarbetskommittén i detta syfte.
2. För tydlighetens skull påpekas att denna artikel inte påverkar parternas rättigheter och skyldigheter enligt kapitel 14.

ARTIKEL 61

Samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder

1. Varje part ska utse en samordnare för kapitlet om tekniska handelshinder och informera den andra parten om eventuella förändringar. Samordnarna för kapitlet om tekniska handelshinder ska arbeta gemensamt för att underlätta genomförandet av detta kapitel och samarbetet mellan parterna i alla frågor som rör avtalet om tekniska handelshinder.
2. Samordnaren för kapitlet om tekniska handelshinder ska bland annat ha till uppgift att
 - a) bevaka genomförandet och förvaltningen av detta kapitel, även frågor som rör utveckling, antagande, tillämpning eller genomförande av standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse,
 - b) kommunicera med den andra partens kapitelsamordnare om initiativ som parterna tar för att stärka samarbetet om utveckling och förbättring av standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, samt utbyta information om utvecklingen i icke-statliga, regionala och multilaterala forum i fråga om standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
3. Samordnarna för kapitlet om tekniska handelshinder ska kommunicera med varandra på alla överenskomna sätt som är lämpliga för deras uppgifter.

KAPITEL 5

SANITÄRA OCH FYTOSANITÄRA FRÅGOR

ARTIKEL 62

Mål

Målet för detta kapitel är att fastställa principerna för sanitära och fytosanitära åtgärder i handeln mellan parterna samt för samarbetet om djurens välbefinnande, växtskydd och antimikrobiell resistens. Principerna i detta kapitel ska tillämpas av parterna så att handeln underlättas och inga omotiverade handelshinder mellan dem uppkommer, samtidigt som varje parts nivå på skyddet av människors, djurs och växters liv och hälsa bevaras.

ARTIKEL 63

Multilaterala skyldigheter

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder.

ARTIKEL 64

Principer

1. Parterna ska säkerställa att sanitära och fytosanitära åtgärder utvecklas och tillämpas enligt principerna om proportionalitet, öppenhet, icke-diskriminering och vetenskaplig motivering med hänsyn till internationella standarder (den internationella växtskyddskonventionen, undertecknad i Rom den 6 december 1951, Världsorganisationen för djurhälsa och Codex Alimentarius-kommissionen).

2. Varje part ska säkerställa att landets sanitära och fytosanitära åtgärder inte godtyckligt eller otillbörligt leder till diskriminering mellan det egna territoriet och den andra partens territorium, i den mån identiska eller likartade förhållanden råder. Sanitära och fytosanitära åtgärder ska inte tillämpas på ett sätt som utgör en förtäckt begränsning av handeln mellan parterna.

3. Varje part ska säkerställa att sanitära och fytosanitära åtgärder, förfaranden och kontroller genomförs och att upplysningar som begärs av en behörig myndighet från den andra parten behandlas utan onödigt dröjsmål och på ett sätt som inte är mindre gynnsamt för importerade produkter än för liknande inhemska produkter.

ARTIKEL 65

Importkrav

1. Den importerande partens importkrav ska tillämpas på hela den exporterande partens territorium, om inte annat följer av artikel 64.

2. De importkrav som får krävas i certifikat för handel med livsmedel och jordbruksprodukter mellan parterna bygger på principerna från den internationella växtskyddskonventionen, världsorganisationen för djurhälsa och Codex Alimentarius-kommissionen samt deras relevanta normer, om inte importkraven stöds av en vetenskaplig riskbedömning i enlighet med tillämpliga internationella bestämmelser i avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder.

3. Krav som fastställs i importtillstånd som utfärdas av Republiken Kirgizistan ska inte innehålla striktare sanitära och veterinärmedicinska krav än de som fastställs i sådan certifikat som avses i punkt 2. Varje part bör använda harmoniserade importcertifikat som förvaltas centralt och tillämpas på hela den exporterande partens territorium.

ARTIKEL 66

Åtgärder som avser djurhälsa och växtskydd

I enlighet med avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder och relevanta standarder, riktlinjer eller rekommendationer från den internationella växtskyddskonventionen, världsorganisationen för djurhälsa och Codex Alimentarius-kommissionen ska:

- a) parterna erkänna begreppen områden fria från skadegörare eller sjukdomar respektive områden med låg förekomst av skadegörare eller sjukdomar,
- b) den importerande parten grunda sina sanitära åtgärder avseende en exporterande part, vars territorium påverkas av skadegörare eller sjukdomar, på den exporterande partens zonindelningsbeslut, förutsatt att den importerande partens lämpliga skyddsnivå uppnås,
- c) parterna beakta sådana faktorer som geografiskt läge, ekosystem, epidemiologisk övervakning och sanitära eller fytosanitära kontrollers effektivitet i dessa områden när de beslutar om fastställande av områden fria från skadegörare eller sjukdomar respektive områden med låg förekomst av skadegörare eller sjukdomar.

ARTIKEL 67

Inspektion och revision

Inspektion och revision, som utförs av den importerande parten på den exporterande partens territorium för att utvärdera och bekräfta dess inspektions- och certifieringssystem, ska genomföras i enlighet med relevanta standarder, riktlinjer eller rekommendationer från den internationella växtskyddskonventionen, världsorganisationen för djurhälsa och Codex Alimentarius-kommissionen. Kostnaderna för inspektioner och revisioner ska bäras av den part som utför dem.

ARTIKEL 68

Informationsutbyte och samarbete

1. Parterna ska diskutera och utbyta information om befintliga sanitära och fytosanitära åtgärder och djurskydd samt om deras utarbetande och genomförande. Sådana diskussioner och informationsutbyten ska i förekommande fall beakta avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder samt normer, riktlinjer eller rekommendationer från den internationella växtskyddskonventionen, världsorganisationen för djurhälsa och Codex Alimentarius-kommissionen.
2. Parterna är överens om att samarbeta i fråga om livsmedelssäkerhet, djurhälsa, djurens välbefinnande, växthälsa, växtskydd och antimikrobiell resistens genom att utbyta information, sakkunskap och erfarenheter i syfte att bygga upp kapacitet på dessa områden. Samarbetet kan även omfatta tekniskt bistånd.
3. På någon av parternas begäran ska de utan dröjsmål inleda en dialog om sanitära och fytosanitära frågor för att diskutera dessa och andra brådskande frågor som omfattas av detta kapitel. Samarbetskommittén får anta bestämmelser om hur sådana dialoger ska genomföras.
4. Parterna ska utse och regelbundet uppdatera uppgifter om kontaktpunkter för kommunikation i frågor som omfattas av detta kapitel.

ARTIKEL 69

Öppenhet

Varje part ska

- a) eftersträva öppenhet i fråga om sanitära och fytosanitära åtgärder som tillämpas på handeln och i synnerhet sanitära och fytosanitära krav som ställs på import från den andra parten,
- b) lämna information om de krav som ställs vid import av vissa varor, på den andra partens begäran och inom två månader räknat från begäran, samt upplysa om huruvida en riskbedömning behövs, och
- c) utan onödigt dröjsmål underrätta den andra partens kontaktpunkt, per post, fax eller e-post, om allvarliga eller väsentliga risker för djurs eller växters hälsa, däribland livsmedelsrelaterade kriser avseende varor som handlas mellan parterna.

KAPITEL 6

HANDEL MED TJÄNSTER SAMT INVESTERINGAR

ARTIKEL 70

Mål, tillämpningsområde och omfattning

1. Parterna bekräftar sina respektive åtaganden inom ramen för WTO-avtalet och fastställer härmed de nödvändiga överenskommelserna i syfte att förbättra de ömsesidiga villkoren för handel med tjänster samt investeringar.
2. Inget i detta kapitel ska tolkas som att det medför skyldigheter i fråga om offentlig upphandling som omfattas av kapitel 9.
3. Detta kapitel ska inte vara tillämpligt på subventioner som någon av parterna beviljar.
4. Parterna bekräftar rätten att lagstifta inom det egna territoriet för att uppnå legitima mål, som kan avse bland annat skydd av folkhälsan, sociala tjänster, offentlig utbildning, säkerhet, miljö och klimatförändringar, allmän moral, socialt skydd, konsumentskydd, skydd av privatlivet och personuppgifter samt främjande och skydd av den kulturella mångfalden.
5. Detta kapitel ska inte tillämpas på åtgärder som påverkar fysiska personer som söker tillträde till en parts arbetsmarknad eller på åtgärder som rör medborgarskap, bosättning eller fast anställning.
6. Detta kapitel ska inte hindra en part från att tillämpa åtgärder för att reglera fysiska personers inresa till eller tillfälliga vistelse på dess territorium, inbegripet åtgärder som är nödvändiga för att skydda gränsernas integritet och säkerställa att fysiska personers förflyttning över gränserna sker i ordnade former, förutsatt att åtgärderna inte tillämpas på ett sådant sätt att de upphäver eller inskränker de förmåner som tillkommer den andra parten enligt detta kapitel. Enbart det faktum att visering krävs för fysiska personer från vissa länder, men inte från andra, ska inte anses upphäva eller inskränka förmåner enligt detta kapitel.
7. Vid tillämpningen av detta kapitel ska ingen hänsyn tas till behandling som en part medger i kraft av
 - a) avtal som väsentligt liberaliserar handel med tjänster (däribland om etablering på tjänsteområdet) och som uppfyller kriterierna i artiklarna V och Va i Gats eller avtal som väsentligt liberaliserar etablering inom annan ekonomisk verksamhet, och som uppfyller samma kriterier avseende sådan verksamhet,
 - b) åtgärder som kräver godkännande, även godkännande av standarder eller kriterier för tillstånd, licensiering eller certifiering av fysiska personer eller företag för att utföra ekonomisk verksamhet, eller försiktighetsåtgärder.
8. Detta kapitel är inte tillämpligt på den audiovisuella sektorn.

ARTIKEL 71

Definitioner

Vid tillämpningen av detta kapitel gäller följande definitioner:

a) *verksamhet som avser myndighetsutövning*: verksamhet, däribland tillhandahållande av tjänster, som inte utförs vare sig i kommersiellt syfte eller i konkurrens med en eller flera näringsidkare.

b) *filial*: ett affärsställe på en av parternas territorium som inte är en juridisk person, som framstår som permanent, exempelvis som en del av moderbolaget på den andra partens territorium, med en ledning och sådan materiell utrustning att det kan stå i affärsförbindelse med tredje man på ett sätt som ger dessa möjlighet att genomföra affärstransaktioner utan att behöva vända sig till moderbolaget, även om de känner till att de i förekommande fall står i ett rättsligt förhållande till det moderbolag som har sitt säte på den andra partens territorium.

c) *gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster*: tillhandahållande av en tjänst

i) från en parts territorium till den andra partens territorium, eller

ii) på en parts territorium till en tjänstekonsument från den andra parten.

d) *ekonomisk verksamhet*: all verksamhet inom industri, handel och hantverk och inom de fria yrkena, med undantag för tjänster som tillhandahålls eller verksamhet som bedrivs i samband med myndighetsutövning.

e) *företag*: en juridisk person, en filial eller ett representationskontor som inrättas genom etablering.

f) *etablering*: bildande eller förvärv av en juridisk person, inbegripet genom kapitalplacering, eller inrättande av en filial eller ett representationskontor i Europeiska unionen eller i Republiken Kirgizistan, i syfte att inrätta eller upprätthålla varaktiga ekonomiska förbindelser.

g) *personer som är föremål för företagsintern förflyttning*: fysiska personer som har varit anställda hos eller delägare i en juridisk person på en av parternas territorium, i minst ett år omedelbart innan de ansöker om inresa till och tillfällig vistelse på den andra partens territorium, och som tillfälligt förflyttas till ett företag på den andra partens territorium vilket ingår i samma koncern som den juridiska personen, inklusive dess representationskontor, dotterbolag, filialer eller moderbolag, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:

i) Den berörda fysiska personen tillhör någon av följande kategorier:

A) Chefer eller företagsledning; det vill säga personer i ledande ställning som huvudsakligen leder företaget och står under allmänt överinseende av eller får instruktioner främst från bolagets styrelse eller aktieägare eller motsvarande, och som åtminstone

- 1) leder företaget eller en avdelning av det,
- 2) utövar tillsyn och kontroll av det arbete som utförs av annan personal med övervakande, högkvalificerade eller arbetsledande funktioner, och
- 3) har behörighet att personligen anställa och säga upp personal eller tillstyrka anställning, uppsägning och andra personalåtgärder.

B) Specialister; det vill säga personer med specialkunskaper av väsentlig betydelse för företagets produktion, forskningsutrustning, teknik, processer, rutiner eller ledning.

C) Praktikanter; det vill säga personer med universitetsexamen som tillfälligt förflyttas i karriärutvecklingssyfte eller för att få utbildning i affärsteknik eller affärsmetoder. ⁽⁸⁾

ii) Bedömningen av de specialkunskaper som avses i led i B ska för Europeiska unionens räkning beakta inte bara kunskaper som är specifika för företaget, utan även huruvida den fysiska personen är högt kvalificerad för vissa arbetsuppgifter eller yrken som kräver särskilt tekniskt kunnande, exempelvis därför att de ingår i en officiellt ackrediterad yrkeskategorier.

h) *investerare*: en fysisk eller juridisk person från en part som avser att bedriva, eller redan bedriver, ekonomisk verksamhet genom etablering på den andra partens territorium.

i) *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt upprättats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen är privatägt eller statsägt, däribland bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar.

j) *juridisk person från en part*: en juridisk person som bildats i enlighet med lagstiftningen i Europeiska unionen eller någon av dess medlemsstater eller lagstiftningen i Republiken Kirgizistan och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet på Europeiska unionens territorium eller på Republiken Kirgizistans territorium. När en sådan juridisk person som bildats i enlighet med lagstiftningen i Europeiska unionen, någon av dess medlemsstater eller lagstiftningen i Republiken Kirgizistan bara har sitt säte eller sitt huvudkontor på Europeiska unionens eller Kirgizistans territorium ska den inte betraktas som en juridisk person från den parten om den inte har betydande affärsverksamhet på territoriet i fråga. Rederier med säte utanför Europeiska unionen eller Republiken Kirgizistan, som kontrolleras av medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater eller Republiken Kirgizistan, ska också omfattas av detta kapitel om deras fartyg har registrerats i enlighet med lagstiftningen i någon av Europeiska unionens medlemsstater eller Republiken Kirgizistan och seglar under den medlemsstatens eller Kirgizistans flagg.

k) *fysisk person från Europeiska unionen* och *fysisk person från Republiken Kirgizistan*: en person som är medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater respektive

⁸ För att beviljas godkännande kan det företag som tar emot en praktikant åläggas att i förväg lämna in ett utbildningsprogram för hela vistelsen, som visar att syftet med vistelsen är utbildning. När det gäller Österrike, Tjeckien, Tyskland, Frankrike, Spanien, Ungern och Litauen måste utbildningen ha anknytning till den universitetsexamen som avlagts.

Republiken Kirgizistan i kraft av medlemsstatens ⁽⁹⁾ eller Republiken Kirgizistans nationella lagar och andra författningar.

l) *verksamhet*: drift, ledning, upprätthållande, användning, utnyttjande och försäljning eller annan form av avyttring av ett företag.

m) *tjänster*: varje tjänst ⁽¹⁰⁾ inom vilken sektor som helst, utom tjänster som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning.

n) *tjänsteleverantör*: varje fysisk eller juridisk person som söker tillhandahålla eller tillhandahåller en tjänst.

o) *dotterbolag till en juridisk person från en part*: en juridisk person som i praktiken kontrolleras av en annan juridisk person från den parten.

p) *tillhandahållande av tjänster*: produktion, distribution, marknadsföring, försäljning eller leverans av en tjänst.

ARTIKEL 72

Behandling som mest gynnad nation och nationell behandling

1. Vid etablering och drift av företag som bedriver ekonomisk verksamhet på territoriet ska Europeiska unionen bevilja investerare och företag från Republiken Kirgizistan en behandling som inte är mindre gynnsam än den som ges investerare och företag från andra tredjeländer.

2. Vid etablering och drift av företag som bedriver ekonomisk verksamhet på territoriet ska Republiken Kirgizistan bevilja investerare och företag från Europeiska unionen en behandling som inte är mindre gynnsam än den som ges inhemska investerare och företag, alternativt den som ges investerare eller företag från andra länder, om den behandlingen är mera gynnsam.

3. För tydlighetens skull påpekas att den behandling som avses i punkterna 1 och 2 inte omfattar de mekanismer för tvistlösning mellan investerare och stat som anges i andra internationella avtal. Materiella bestämmelser i andra internationella avtal som någon av parterna ingått med en tredje part medför inte i sig den behandling som föreskrivs enligt denna artikel. Åtgärder som en part vidtar i kraft av sådana bestämmelser ⁽¹¹⁾ kan medföra en sådan behandling som avses i punkterna 1 och 2, vilket därmed innebär överträdelse av denna artikel.

⁹ Begreppet fysisk person från Europeiska unionen omfattar även fysiska personer som är varaktigt bosatta i Lettland och som inte är medborgare i vare sig Lettland eller någon annan stat men som enligt Lettlands lagar och andra författningar har rätt till ett främlingspass.

¹⁰ För tydlighetens skull påpekas att begreppet tjänster vid tillämpningen av detta kapitel ska anses vara sådana tjänster som anges i den senaste versionen av WTO:s dokument MTN.GNS/W/120.

¹¹ För tydlighetens skull påpekas att införlivande av sådana bestämmelser med någon av parternas lagstiftning, i den mån det är nödvändigt för att de ska bli tillämpliga i den inhemska rättsordningen, inte i sig utgör en åtgärd.

4. Punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel är inte tillämpliga på flygtransport, transport på inre vattenvägar eller sjötransport.

ARTIKEL 73

Horisontell begränsning av tjänster

1. Utan att det hindrar tillämpningen av andra bestämmelser i detta kapitel, ska parterna i fråga om sektorer och åtgärder som omfattas av Gats inte behöva bevilja en behandling som är mer gynnsam än den som parten måste bevilja enligt Gats inom varje tjänstesektor, undersektor och leveranssätt.

2. För tydlighetens skull påpekas att parternas bindningslista i Gats över särskilda åtaganden, inklusive reservationer, och för Europeiska unionens räkning bilagan till artikel II (med en förteckning över undantag från mest gynnsam nation-regeln), ska vara tillämpliga och därför införlivas med och utgöra en integrerad del av detta avtal.

ARTIKEL 74

Försiktighetsklausul

1. Ingenting i detta avtal ska tolkas som ett hinder för att parterna antar eller upprätthåller åtgärder av försiktighetsskäl, exempelvis för att skydda investerare, insättare, försäkringstagare, personer vars egendom förvaltas av en leverantör av finansiella tjänster, eller för att säkerställa det ekonomiska systemets integritet och stabilitet. Om sådana åtgärder inte överensstämmer med detta avtal, får de inte användas som ett sätt att undkomma partens åtaganden eller skyldigheter enligt detta avtal.

2. Ingenting i detta avtal ska som en skyldighet för en part att lämna ut information om enskilda kunders affärer och konton eller sådan konfidentiell eller skyddad information som innehas av offentliga organ.

ARTIKEL 75

Förvägran av förmåner

Parterna får vägra bevilja de förmåner som följer av detta kapitel till juridiska personer från den andra parten eller till företag som den juridiska personen etablerat på deras territorium om den vägrande parten antar eller upprätthåller åtgärder som syftar till att bevara internationell fred och säkerhet, däribland skydd av mänskliga rättigheter, och som

a) förbjuder transaktioner med den aktuella juridiska personen eller dess företag, eller

b) som skulle överträdas eller kringgå om de förmåner som följer av detta kapitel skulle beviljas den aktuella juridiska personen eller dess företag, även när åtgärderna förbjuder transaktioner med fysiska personer som äger eller kontrollerar den aktuella juridiska personen eller dess företag.

ARTIKEL 76

Personer som är föremål för företagsintern förflyttning

1. Varje part ska tillåta att investerare från den andra parten i sina företag anställer fysiska personer från den andra parten, om dessa personer är föremål för företagsintern förflyttning.

2. Tidsperioderna för inresa och tillfällig vistelse för de fysiska personer som avses i punkt 1 ska beviljas

a) i högst tre år för chefer eller andra personer i företagsledningen,

b) i högst tre år för specialister, och

c) i högst ett år för praktikanter.

3. Alla krav i kraft av parternas lagar och andra författningar om inresa, vistelse, arbete och social trygghet ska fortsätta att vara tillämpliga, däribland bestämmelser om en vistelses längd, minimilöner och kollektiva löneavtal.

4. Denna artikel är inte tillämplig om syftet eller resultatet av den tillfälliga närvaron av företagsinternt förflyttad personal är att störa eller på annat sätt påverka resultatet av en konflikt eller förhandling mellan arbetsmarknadens parter.

ARTIKEL 77

Gradvis liberalisering av investeringar

Parterna erkänner betydelsen av att ge varandras investerare nationell behandling då det gäller etablering och drift av företag på deras respektive territorium och kommer att överväga möjligheten att gå vidare mot detta mål till ömsesidig belåtenhet och med hänsyn till samarbetskommitténs eventuella rekommendationer.

ARTIKEL 78

Frysningssklausul

1. Varje part ska göra sitt bästa för att undvika åtgärder eller handlingar som medför att den andra partens investerare får förutsättningar att etablera och driva företag på dess territorium som är mer begränsade än vad som var fallet dagen före den dag då detta avtal undertecknades.

2. I en anda av partnerskap och samarbete och med hänsyn till kapitel 13 ska Republiken Kirgizistan underrätta Europeiska unionen om sin avsikt att anta nya lagar och andra författningar som kan komma att medföra att investerare från Europeiska unionen får förutsättningar att etablera och driva företag i Republiken Kirgizistan som är mer begränsade än vad som var fallet dagen före den dag då detta avtal undertecknades.

3. Europeiska unionen får uppmana Republiken Kirgizistan att översända utkast till sådana nya lagar och andra författningar som avses i punkt 2 och får begära samråd om dessa.

4. Om nya lagar och andra författningar som införs i Republiken Kirgizistan skulle göra att investerare från Europeiska unionen får mer begränsade förutsättningar att etablera och driva företag än vad som var fallet dagen före den dag då detta avtal undertecknades, ska dessa lagar och andra författningar under tre år efter deras ikraftträdande inte vara tillämpliga på företag som redan var etablerade i Republiken Kirgizistan när de trädde i kraft.

5. För tydlighetens skull påpekas att skatteåtgärder som vidtas av Republiken Kirgizistan på ett icke-diskriminerande sätt inte ska anses vara mer begränsande på det sätt som avses i punkt 4.

ARTIKEL 79

Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster

1. Parterna åtar sig i enlighet med detta kapitel att vidta nödvändiga åtgärder för att gradvis tillåta gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster mellan sig, med hänsyn till utvecklingen av deras respektive tjänstesektorer.

2. Samarbetsrådet ska lämna rekommendationer om hur denna artikel ska genomföras.

ARTIKEL 80

Samarbete för en marknadsinriktad tjänstesektor i Republiken Kirgizistan

Parterna ska samarbeta i syfte att utveckla en marknadsinriktad tjänstesektor i Republiken Kirgizistan.

ARTIKEL 81

Sjötransporttjänster

1. Parterna ska på affärsmässig och icke-diskriminerande grund effektivt tillämpa principen om oinskränkt tillträde till internationella sjöfartsmarknader och internationell handel till sjöss.

2. Vid tillämpning av den princip som avses i punkt 1 ska parterna

a) avstå från att införa bestämmelser om lastdelning i framtida bilaterala avtal med tredje-länder om sjötransporttjänster – inbegripet sjöfart med torra och flytande bulkvaror samt linjesjöfart – och inom rimlig tid avsluta lastdelningsbestämmelser om sådana finns i tidigare avtal, och

b) vid detta avtals ikraftträdande avskaffa och avstå från att införa ensidiga åtgärder, administrativa, tekniska eller andra hinder som skulle kunna utgöra en förtäckt begränsning eller ha diskriminerande verkan på det fria tillhandahållandet av internationella sjötransporttjänster.

ARTIKEL 82

Andra transporttjänster

I syfte att säkerställa en samordnad transportutveckling mellan parterna, som är anpassad till deras kommersiella behov, får parterna efter det att detta avtal trätt i kraft förhandla fram särskilda avtal om villkoren för ömsesidigt marknadstillträde och tillhandahållande av tjänster avseende transporter på väg, järnväg och inre vattenvägar och, i förekommande fall, lufttransport.

KAPITEL 7

KAPITALRÖRELSER, BETALNINGAR OCH ÖVERFÖRINGAR OCH TILLFÄLLIGA SKYDDSÅTGÄRDER

ARTIKEL 83

Bytesbalans

Utan att det hindrar tillämpningen av andra bestämmelser i detta avtal ska parterna tillåta alla betalningar när det gäller bytesbalanstransaktioner mellan parterna, i fritt konvertibel valuta, och i förekommande fall i enlighet med bestämmelserna i Internationella valutafondens stadga, som antogs vid Bretton Woods-konferensen den 22 juli 1944.

ARTIKEL 84

Kapitalrörelser

1. När det gäller transaktioner på betalningsbalansens kapitalbalans och finansiella balans ska parterna, från och med den dag då detta avtal träder i kraft, säkerställa fri rörlighet för kapital för sådana direktinvesteringar på deras territorium som görs i enlighet med tillämplig lagstiftning och bestämmelserna i kapitel 6, samt omvandling till likvida medel eller repatriering av detta kapital och eventuell vinst på det.

2. Utan att det hindrar tillämpningen av andra bestämmelser i detta avtal får ingen av parterna införa några nya restriktioner på kapitalrörelser och löpande betalningar mellan personer hemmahörande i Europeiska unionens medlemsstater eller i Republiken Kirgizistan och de får inte göra befintliga regler mer restriktiva.

3. För att främja handel och investeringar ska parterna hålla samråd med tanke på att underlätta kapitalrörelser dem emellan.

ARTIKEL 85

Tillämpning av lagar och andra författningar rörande kapitalrörelser, betalningar och överföringar

1. Artiklarna 83 och 84 ska inte hindra någon av parterna från att tillämpa sina lagar och andra författningar rörande

- a) konkurs, insolvens eller skydd av fordringsägares rättigheter,
- b) emission av och handel med finansiella instrument,
- c) ekonomisk rapportering eller redovisning av kapitalrörelser, betalningar eller överföringar som behövs för att bistå brottsbekämpande myndigheter eller finansiella tillsynsmyndigheter,
- d) brott och förseelser, vilseledande eller bedrägliga förfaranden,
- e) efterlevnaden av förelägganden och domar som utfärdats vid rättsliga förfaranden, eller
- f) system för social trygghet, offentliga pensionssystem eller obligatoriska sparprogram.

2. De lagar och andra författningar som avses i punkt 1 ska inte tillämpas på ett godtyckligt eller diskriminerande sätt, eller på ett annat sätt som utgör en förtäckt begränsning av kapitalrörelser, betalningar eller överföringar.

ARTIKEL 86

Tillfälliga skyddsåtgärder

1. Om det i undantagsfall uppstår eller finns en fara för att det ska uppstå allvarliga svårigheter för genomförandet av penning- eller valutapolitik i fråga om Republiken Kirgizistan eller någon av Europeiska unionens medlemsstater som inte har euron som valuta, eller för genomförandet av den ekonomiska och monetära unionen i fråga om Europeiska unionen, får den berörda parten anta eller upprätthålla skyddsåtgärder beträffande kapitalrörelser, betalningar eller överföringar i högst sex månader.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt.

ARTIKEL 87

Restriktioner i händelse av problem med betalningsbalansen och externa finansieringssvårigheter

1. Om en part har allvarliga betalningsbalansproblem eller externa finansieringssvårigheter, eller om det finns risk för detta, får den anta eller upprätthålla restriktiva åtgärder beträffande kapitalrörelser, betalningar eller överföringar. ⁽¹²⁾

2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska

- a) i tillämpliga delar vara förenliga med Internationella valutafondens stadga,
- b) inte gå utöver vad som är nödvändigt för att hantera allvarliga betalningsbalansproblem eller externa finansieringssvårigheter, eller risk för detta,
- c) vara tillfälliga och gradvis avvecklas allt eftersom den situation som avses i punkt 1 förbättras,
- d) inte orsaka onödig skada för den andra partens kommersiella, ekonomiska och finansiella intressen,
- e) inte medföra att den andra parten behandlas mindre gynnsamt än tredje part i liknande situationer.

3. När det gäller varuhandel får varje part införa restriktiva åtgärder för att skydda sin finansiella utlandsställning eller betalningsbalans. Dessa åtgärder ska vara förenliga med Gatt 1994 och överenskommelsen om bestämmelserna avseende betalningsbalansåtgärder i det allmänna tull- och handelsavtalet 1994.

¹² Vad gäller Europeiska unionen får sådana åtgärder vidtas av någon av Europeiska unionens medlemsstater även i andra situationer än de som avses i artikel 86 om dessa situationer påverkar medlemsstatens ekonomi.

4. När det gäller tjänstehandel får varje part införa restriktiva åtgärder för att skydda sin finansiella utlandsställning eller betalningsbalans. Dessa åtgärder ska vara förenliga med artikel XII i Gats.

5. En part som upprätthåller eller har infört sådana åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 ska skyndsamt anmäla dessa till den andra parten.

6. Om begränsningar antas eller upprätthålls enligt denna artikel ska samråd skyndsamt hållas i samarbetskommittén, om inte samråd hålls i andra forum. Vid samrådet ska en bedömning göras av de betalningsbalansproblem eller externa finansieringssvårigheter som föranlett de respektive åtgärderna, med beaktande av bland annat

a) arten och omfattningen av betalningsbalansproblemen eller de externa finansieringssvårigheterna,

b) den externa ekonomiska situationen och handelssituationen, och

c) alternativa korrigerande åtgärder som kan vidtas.

7. Vid de samråd som avses i punkt 6 ska frågan om de restriktiva åtgärdernas förenlighet med punkterna 1 och 2 behandlas. Alla relevanta undersökningsresultat av statistisk natur eller rörande sakförhållanden som tillhandahålls av Internationella valutafonden, i förekommande fall, ska godtas och slutsatserna ska ta hänsyn till Internationella valutafondens bedömning av den berörda partens betalningsbalans och finansiella utlandsställning.

KAPITEL 8

IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

AVSNITT A

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 88

Mål

Målen för detta kapitel är följande:

a) Underlätta produktion och försäljning av innovativa och kreativa varor och tjänster mellan parterna för att bidra till en mer hållbar och inkluderande ekonomi för parterna.

b) Underlätta och vägleda handeln mellan parterna samt minska snedvridningar av och hinder för sådan handel.

c) Åstadkomma ett fullgott och effektivt skydd av immateriella rättigheter samt säkerställa att lagstiftningen på detta område efterlevs.

ARTIKEL 89

Skyldigheternas art och omfattning

1. Parterna ska genomföra de internationella avtal avseende immateriella rättigheter som de är parter i, däribland Tripsavtalet. Detta kapitel kompletterar och preciserar varje parts rättigheter och skyldigheter enligt Tripsavtalet och andra internationella avtal avseende immateriella rättigheter som de är parter i.

2. Vid tillämpningen av detta kapitel avses med *immateriella rättigheter* alla kategorier av immateriella rättigheter som avses i artiklarna 92–136 i detta avtal och i avsnitten 1–7 i del II av Tripsavtalet.

3. Skyddet av immateriella rättigheter inbegriper skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten, av den 20 mars 1883 i dess ändrade lydelse av den 28 september 1979 (nedan kallad *Pariskonventionen*).

4. Detta kapitel hindrar inte att parterna i sin lagstiftning tillämpar högre krav på skyddet och säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter, förutsatt att de är förenliga med detta kapitel.

ARTIKEL 90

Konsumtion

1. Varje part ska i enlighet med sin lagstiftning om upphovsrätt och närstående rättigheter samt varumärken införa ett system för konsumtion av de immateriella rättigheterna nationellt eller regionalt.

2. Vad gäller upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpas konsumtion av rättigheterna endast vid spridning till allmänheten, genom försäljning eller på annat sätt, av originalverket, andra skyddade alster eller exemplar av dessa.

ARTIKEL 91

Nationell behandling

1. Vad gäller immateriella rättigheter som omfattas av detta kapitel ska varje part medge den andra partens medborgare en behandling som inte är mindre förmånlig än den landets

egna medborgare åtnjuter när det gäller skydd⁽¹³⁾ av immateriella rättigheter, med de undantag som anges i

- a) Pariskonventionen,
- b) Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk, antagen den 9 september 1886 (nedan kallad *Bernkonventionen*),
- c) den internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag, utfärdad i Rom den 26 oktober 1961 (nedan kallad *Romkonventionen*), eller
- d) överenskommelsen om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter, som antogs i Washington den 26 maj 1989.

Beträffande utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radio- och televisionsföretag är den skyldighet som avses i punkt 1 endast tillämplig på de rättigheter som följer av detta avtal.

2. En part får använda de undantag som redan föreskrivs i de internationella instrument som anges i punkt 1 i sina rättsliga och administrativa förfaranden, däribland krav på att medborgare från den andra parten ska ange en delgivningsadress på partens territorium eller krav på att ett ombud ska utses på partens territorium, under förutsättning att kraven

a) är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av partens lagar och andra författningar som inte är oförenliga med detta kapitel, och

b) inte tillämpas på ett sätt som utgör en förtäckt begränsning av handeln.

3. Punkt 1 är inte tillämplig på förfaranden som föreskrivs i multilaterala avtal som ingåtts under överinseende av Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (*Wipo*) i fråga om förvärv eller upprätthållande av immateriella rättigheter.

AVSNITT B

STANDARDER FÖR IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

UNDERAVSNITT 1

UPPHOVSRETT OCH NÄRSTÅENDE RÄTTIGHETER

¹³ Vid tillämpningen av denna punkt ska begreppet skydd inbegripa frågor som rör tillgång, förvärv, räckvidd, underhåll och återopande av immateriella rättigheter samt sådana frågor rörande bruk av immateriella rättigheter som särskilt tas upp i detta kapitel. Vid tillämpningen av denna punkt ska begreppet skydd även omfatta åtgärder som ska förhindra kringgående av effektiva tekniska åtgärder och åtgärder vad gäller information om rättighetsförvaltning.

ARTIKEL 92

Internationella avtal

1. Varje part bekräftar sina åtaganden och efterlevnaden av följande:
 - a) Bernkonventionen.
 - b) Romkonventionen.
 - c) Wipos fördrag om upphovsrätt, antaget i Genève den 20 december 1996.
 - d) Wipos fördrag om framföranden och fonogram, antaget i Genève den 20 december 1996.
 - e) Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp, antaget i Marrakech den 28 juni 2013.
2. Varje part ska efterleva och göra rimliga ansträngningar att ratificera eller ansluta sig till Pekingfördraget om audiovisuella framföranden som antogs i Peking den 24 juni 2012.

ARTIKEL 93

Upphovsmän

Varje part ska föreskriva att upphovsmän har ensamrätt att medge eller förbjuda

- a) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent, helt eller delvis mångfaldigande av deras verk, oavsett metod och form,
- b) all slags spridning till allmänheten genom försäljning eller på annat sätt, av deras verk eller kopior av detta,
- c) all slags överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet tillgängliggörande för allmänheten av verken på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till verken från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer, och
- d) kommersiell uthyrning till allmänheten av original eller kopior av deras verk.

ARTIKEL 94

Utövande konstnärer

Varje part ska föreskriva att utövande konstnärer har ensamrätt att medge eller förbjuda

- a) upptagningar ⁽¹⁴⁾ av deras framföranden,
- b) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent, helt eller delvis mångfaldigande av upptagningar av deras framföranden, oavsett metod och form,
- c) spridning till allmänheten av upptagningar av deras framföranden genom försäljning eller på annat sätt,
- d) tillgängliggörande för allmänheten av upptagningar av deras framföranden, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till upptagningarna från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer,
- e) trådlös radio- och televisionsutsändning och överföring till allmänheten av deras framföranden, utom när framförandet i sig självt sker vid en radio- eller televisionsutsändning eller härrör från en upptagning, och
- f) kommersiell uthyrning till allmänheten av upptagningar av deras framföranden.

ARTIKEL 95

Framställare av fonogram

Varje part ska föreskriva att framställare av fonogram har ensamrätt att medge eller förbjuda

- a) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent, helt eller delvis mångfaldigande av deras fonogram, oavsett metod och form,
- b) spridning till allmänheten av fonogram, inbegripet kopior av dessa, genom försäljning eller på annat sätt,
- c) tillgängliggörande för allmänheten av deras fonogram, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till fonogrammen från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer, och
- d) kommersiell uthyrning till allmänheten av deras fonogram.

ARTIKEL 96

Radio- och televisionsföretag

¹⁴ Med upptagning avses konkretisering av ljud eller av en framställning av ljud, eller av audiovisuella uttryck för rörliga bilder oavsett om de åtföljs av ljudupptagning eller ljudframställning, ur vilken ljud kan uppfattas, mångfaldigas eller överföras med hjälp av en anordning.

Varje part ska föreskriva att radio- och televisionsföretag har ensamrätt att tillåta eller förbjuda

a) upptagning av deras utsändningar, trådöverförda såväl som luftburna, inklusive kabel- och satellitsändningar,

b) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent mångfaldigande av hela eller delar av upptagningar av deras utsändningar, oavsett metod och form, och oberoende av om utsändningarna är trådöverförda eller luftburna, inklusive kabel- och satellitsändningar,

c) tillgängliggörande för allmänheten av upptagningar av deras utsändningar, oberoende av om utsändningarna är trådöverförda eller luftburna, inklusive kabel- och satellitsändningar, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till upptagningarna från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer,

d) spridning till allmänheten, genom försäljning eller på annat sätt, av upptagningar, inbegripet kopior av upptagningar, av deras utsändningar, trådöverförda såväl som luftburna, inklusive kabel- och satellitsändningar, och

e) återutsändning av deras utsändningar liksom överföring till allmänheten av deras utsändningar om sådan återgivning sker på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av inträdesavgift.

ARTIKEL 97

Utsändning och överföring till allmänheten av fonogram som getts ut i kommersiellt syfte. ⁽¹⁵⁾

1. Varje part ska föreskriva att utövande konstnärer och framställare av fonogram har rätt till skälig ersättning, när ett fonogram som har getts ut i kommersiellt syfte, eller en kopia av det, används för utsändning eller överföring till allmänheten.

2. Varje part ska säkerställa att den ersättning som avses i punkt 1 fördelas mellan de berörda utövande konstnärerna och framställarna av fonogram. Om inget avtal slutits mellan utövande konstnärer och framställarna av fonogram, får varje part fastställa villkoren för den ersättning som ska delas mellan dem.

ARTIKEL 98

Skyddstid

¹⁵ Varje part får bevilja utövande konstnärer och framställare av fonogram mer omfattande rättigheter vad gäller utsändning och överföring till allmänheten av fonogram som getts ut i kommersiellt syfte.

1. Upphovsmannens rättigheter till ett verk ska löpa under upphovsmannens livstid och i 70 år efter dennes död, oberoende av vilken dag verket rättmätigt gjordes tillgängligt för allmänheten.

2. Skyddstiden för ett musikverk med text ska upphöra 70 år efter dödsdagen för den sist avlidne av följande personer, oavsett om de betecknas som medupphovsmän eller inte: textförfattaren och den person som komponerat den musikaliska kompositionen, förutsatt att båda bidragen skapades specifikt för motsvarande musikaliska komposition med text.

3. I fråga om verk med gemensamt upphovsmannaskap ska den skyddstid som avses i punkt 1 beräknas från den sist avlidna upphovsmannens dödsdag.

4. I fråga om anonyma eller pseudonyma verk ska skyddstiden vara 70 år efter det att verket rättmätigt gjordes tillgängligt för allmänheten. Om den pseudonym som upphovsmannen antagit inte medger något tvivel om hans eller hennes identitet eller om upphovsmannen avslöjar sin identitet under den tid som avses i första meningen i denna punkt, ska dock skyddstiden vara den som fastställs i punkt 1.

5. Skyddstiden för filmverk eller audiovisuella verk ska löpa ut 70 år efter dödsdagen för den sist avlidne av följande personer, oavsett om personerna betecknas som medupphovsmän eller inte:

a) Regissören.

b) Manusförfattaren.

c) Dialogförfattaren.

d) Kompositören av musik som särskilt skapats för filmverk eller audiovisuella verk.

Republiken Kirgizistan får i sin lagstiftning ta bort eller lägga till en eller flera personer i denna förteckning.

6. Radio- och televisionsföretags rättigheter ska löpa ut 50 år efter den första utsändningen, oavsett om den överförs via tråd eller trådlöst, via kabel eller satellit.

7. Utövande konstnärers rättigheter ska löpa ut 50 år efter den dag då upptagningen av framförandet gjordes. Om en upptagning av framförandet rättmätigt ges ut eller överförs till allmänheten under denna tid, ska dock skyddstiden beräknas från dagen för den första utgivningen eller överföringen, beroende på vilken dag som infaller först.

Skyddstiden för fonogramupptagningar av framföranden ska vara 70 år efter den dag då framförandet först gavs ut eller överfördes till allmänheten.

8. Rättigheter som tillkommer framställare av fonogram ska löpa ut 50 år efter det att upptagningen gjordes. Om fonogrammet har getts ut rättmätigt under den tiden ska dock dessa rättigheter löpa ut 70 år från dagen för den första rättmätiga utgivningen. Om ingen rättmätig utgivning har ägt rum under den period som anges i första meningen och om fonogrammet rättmätigt har överförs till allmänheten under denna period ska rättigheterna löpa ut 70 år efter den dag då den första rättmätiga överföringen gjordes till allmänheten. Varje part får vidta åtgärder för att säkerställa att de vinster som genereras under den 20-åriga skyddstid

som följer efter 50-årsperioden fördelas rättvist mellan de utövande konstnärerna och framställarna av fonogram.

9. De skyddstider som föreskrivs i denna artikel ska beräknas från och med den 1 januari det år som följer på den händelse som avses.

10. Varje part får föreskriva längre skyddstider än de som anges i denna artikel.

11. Senast två år efter den dag då detta avtal träder i kraft ska Republiken Kirgizistan anta föreskrifter om den skyddstid som avses i denna artikel.

ARTIKEL 99

Följerätt

1. Varje part ska till förmån för upphovsmannen till ett originalverk av grafisk eller plastisk konst införa en följerätt som definieras som en oförytterlig rätt som upphovsmannen inte kan avstå från, inte ens på förhand, och som innebär rätt till upphovsrättslig ersättning som är grundad på försäljningspriset vid all vidareförsäljning av verket efter upphovsmannens första överlåtelse.

2. Den rätt som avses i punkt 1 ska gälla vid all vidareförsäljning vid vilken yrkesmässigt verksamma på konstmarknaden deltar i egenskap av säljare, köpare eller förmedlare, till exempel auktionskammare, konstgallerier och alla övriga konsthandlare.

3. Varje part får föreskriva att den rätt som avses i punkt 1 inte ska gälla vidareförsäljning om säljaren har förvärvat konstverket direkt av upphovsmannen mindre än tre år före vidareförsäljningen och om vidareförsäljningspriset inte överstiger ett visst minimibelopp.

4. Bestämmelser om ersättningsförfarandet och om minimibeloppet ska fastställas i nationell lagstiftning.

ARTIKEL 100

Kollektiv förvaltning av rättigheter

1. Parterna ska främja samarbete mellan sina respektive organisationer för kollektiv förvaltning i syfte att främja tillgången till verk och andra skyddade alster på sina respektive territorier samt överföringen mellan organisationerna av ersättning för användning av sådana verk eller andra skyddade alster.

2. Varje part ska främja insyn i organisationer för kollektiv förvaltning av rättigheter, särskilt i fråga om de ersättningar de uppbär för olika rättigheter, de avdrag som görs från dessa ersättningar, användningen av uppburna ersättningar, deras fördelningspolicy och repertoar.

3. Varje part åtar sig att säkerställa att kollektiva förvaltningsorganisationer etablerade på en av parternas territorium, som enligt ett representationsavtal företräder en annan förvaltningsorganisation etablerad på den andra partens territorium, inte diskriminerar den företrädda förvaltningsorganisationens rättighetshavare.

4. Varje part ska eftersträva att organisationer för kollektiv förvaltning som är etablerade på dess territorium, och som genom ett representationsavtal företräder en annan organisation för kollektiv förvaltning etablerad på den andra partens territorium, på ett korrekt, regelbundet och omsorgsfullt sätt betalar de belopp som tillkommer den företrädda organisationen samt informerar den om vilka belopp som uppburits för dess räkning och eventuella avdrag som gjorts.

ARTIKEL 101

Undantag och begränsningar

Varje part ska begränsa inskränkningar av eller undantag från de rättigheter som fastställs i artiklarna 93–96 till vissa särskilda fall som inte hindrar ett normalt bruk av verket eller alstret och inte oskäligt inkräktar på rättighetshavarnas legitima intressen.

ARTIKEL 102

Skydd av tekniska åtgärder

1. Varje part ska ge tillfredsställande rättsligt skydd när effektiva tekniska åtgärder kringgås av användare som vet eller rimligen borde veta att metoden utgör ett kringgående av effektiva tekniska åtgärder.

2. Varje part ska ge rättsligt skydd mot tillverkning, import, spridning, försäljning, uthyrning, marknadsföring i försäljnings- eller uthyrningssyfte eller innehav i kommersiellt syfte av anordningar, produkter eller komponenter eller tillhandahållande av tjänster som

- a) marknadsförs, utannonseras eller säljs i syfte att kringgå en effektiv teknisk åtgärd,
- b) endast har ett begränsat kommersiellt intresse eller användningsområde utöver att kringgå en effektiv teknisk åtgärd, eller
- c) huvudsakligen är utformade, konstruerade, anpassade eller framtagna i syfte att möjliggöra eller underlätta kringgående av en effektiv teknisk åtgärd.

3. Vid tillämpningen av detta underavsnitt avses med *teknisk åtgärd* varje teknik, anordning eller komponent som har utformats för att vid normalt bruk förhindra eller begränsa handlingar, med avseende på verk eller andra alster, som inte tillåts av den som enligt nationell lagstiftning innehar upphovsrätten till dem eller närstående rättigheter. Tekniska åtgärder ska anses vara effektiva om användningen av ett verk eller annat alster kontrolleras av rättighetshavarna genom en åtkomstkontroll- eller skyddsprocess, t.ex. kryptering, kodning eller annan

omvandling av verket eller alstret eller en kontrollmekanism för kopiering, om processen uppfyller skyddsändamålet.

4. Utan att det hindrar tillämpningen av det rättsliga skydd som föreskrivs i punkt 1 i denna artikel, får varje part, om rättighetshavarna inte vidtagit några frivilliga åtgärder, vid behov vidta lämpliga åtgärder avseende adekvat rättsligt skydd för att säkerställa att sådant kringgående av effektiva tekniska åtgärder som avses i denna artikel inte hindrar de som omfattas av undantag eller begränsningar i enlighet med artikel 101 att komma i åtnjutande av dessa undantag eller begränsningar.

ARTIKEL 103

Informationsskyldigheter i fråga om rättighetsförvaltning

1. Varje part ska förbjuda att nedanstående handlingar utan medgivande företas av personer som vet eller rimligen borde veta att detta orsakar, möjliggör, underlättar eller döljer ett intrång i upphovsrätt eller sådana närstående rättigheter som föreskrivs i nationell lagstiftning:

- a) avlägsnande eller ändring av elektronisk information om rättighetsförvaltning, och
- b) spridning, import i spridningssyfte, utsändning, överföring till eller tillgängliggörande för allmänheten av verk eller andra alster som är skyddade enligt detta underavsnitt och från vilka elektronisk information om rättighetsförvaltning har avlägsnats eller ändrats utan tillstånd.

2. Vid tillämpningen av denna artikel avses med *information om rättighetsförvaltning* alla upplysningar som en rättighetshavare lämnar i syfte att identifiera sådana verk eller alster som avses i denna artikel, deras upphovsman eller annan rättighetshavare, uppgifter om hur verket eller alstret får användas samt eventuella nummer eller koder som uttrycker sådan information.

3. Punkt 2 ska tillämpas om information om rättighetsförvaltningen är kopplad till en kopia av, eller framträder i samband med överföring till allmänheten av, ett verk eller annat alster som avses i denna artikel.

UNDERAVSNITT 2

VARUMÄRKEN

ARTIKEL 104

Internationella avtal

Varje part ska

a) ansluta sig till protokollet till Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken som antogs i Madrid den 27 juni 1989, i dess ändrade lydelse av den 3 oktober 2006 och den 12 november 2007,

b) efterkomma fördraget om varumärkesrätt som utfärdades i Genève den 27 oktober 1994 och Niceöverenskommelsen av den 15 juni 1957 om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken, och

c) vidta alla rimliga åtgärder för att ansluta sig till Singaporefördraget om varumärkesrätt som utfärdades i Singapore den 27 mars 2006.

ARTIKEL 105

Tecken som kan utgöra ett varumärke

1. Ett varumärke kan bestå av alla tecken, särskilt ord, inbegripet personnamn, figurer, bokstäver, siffror, färger, formen på en vara eller dess förpackning eller ljud, förutsatt att tecknen i fråga är ägnade att

a) särskilja ett företags varor eller tjänster från ett annat företags, och

b) återfinns i varje parts varumärkesregister i en sådan form att de behöriga myndigheterna och allmänheten klart och tydligt kan avgöra föremålet för det skydd som beviljats innehavaren.

2. Senast fem år efter den dag då detta avtal träder i kraft ska Republiken Kirgizistan eftersträva att göra det möjligt att bevilja varumärkesregistrering för ljud.

ARTIKEL 106

Rättigheter knutna till ett varumärke, däribland avseende varor i transit

1. Ett registrerat varumärke ska ge innehavaren ensamrätt till märket. Varumärkesinnehavaren ska ha rätt att hindra tredje man från att utan medgivande i näringsverksamhet använda tecken som är

a) identiska med det registrerade varumärket och som avser samma varor och tjänster som dem för vilka varumärket är registrerat, och

b) ägnade att vilseleda allmänheten, därför att de är identiska med eller liknar det registrerade varumärket och omfattar samma eller liknande varor och tjänster som de för vilka varumärket registrerats; detta omfattar även tecken som är ägnade att associeras med det registrerade varumärket.

2. Innehavaren av ett registrerat varumärke ska också ha rätt att hindra tredje man från att i näringsverksamhet föra in varor, utan att varorna har övergått till fri omsättning, på den parts territorium där innehavaren registrerat sitt varumärke, om varorna eller deras emballage har ursprung i tredjeland och utan tillstånd har försetts med ett varumärke som är identiskt med, eller som i väsentliga drag inte kan särskiljas från, det registrerade varumärket för samma varuslag. ⁽¹⁶⁾

3. Den rätt som tillkommer varumärkesinnehavaren enligt punkt 2 ska upphöra om deklaranter eller varuinnehavaren, under prövningen av om varumärkesregistreringen utsatts för intrång, kan styrka att varumärkesinnehavaren inte har befogenhet att förbjuda utsläppande på marknaden av varorna i det slutliga bestämmelseslandet.

ARTIKEL 107

Registreringsförfarande

1. Varje part ska inrätta ett system för registrering av varumärken där alla slutliga negativa beslut, däribland partiella avslag, som utfärdas av den behöriga varumärkesmyndigheten meddelas skriftligen till den berörda parten, och att de är vederbörligen motiverade och möjliga att överklaga.

2. Varje part ska ge tredje man möjlighet att invända mot varumärkesansökningar eller, i förekommande fall, varumärkesregistreringar. Sådana invändningsförfaranden ska vara kontradikatoriska.

3. Varje part ska upprätta en för allmänheten tillgänglig elektronisk databas över varumärkesansökningar och varumärkesregistreringar. Republiken Kirgizistan ska senast två år efter den dag då detta avtal träder i kraft införa en sådan elektronisk databas för varumärkesregistreringar som avses i första meningen i denna punkt, förutsatt att Europeiska unionen har lämnat lämpligt tekniskt bistånd i enlighet med EU-lagstiftningen.

ARTIKEL 108

Välkända varumärken

I syfte att ge verkan åt skyddet av välkända varumärken, i enlighet med artikel 6a i Pariskonventionen och artikel 16.2 och 16.3 i Tripsavtalet, ska varje part tillämpa den gemensamma rekommendation om bestämmelser om skydd för välkända varumärken som antogs av församlingen för Parisunionen för skydd av den industriella äganderätten och Wipos generalförsamling vid den trettiofjärde omgången möten i Wipo-medlemsstaternas församlingar den 20–29 september 1999.

¹⁶ Parterna får vidta ytterligare lämpliga åtgärder i syfte att säkerställa smidig transitering av generiska läkemedel.

ARTIKEL 109

Undantag från rättigheter knutna till varumärke

1. Varje part

a) ska föreskriva begränsade undantag från de rättigheter som är knutna till ett varumärke, såsom lojal användning av beskrivande ord, däribland geografiska beteckningar, och

b) får föreskriva andra begränsade undantag från de rättigheter som är knutna till ett varumärke.

När de begränsade undantag som avses i punkt 1 a och 1 b föreskrivs, ska varje part beakta varumärkesinnehavarens och tredje mans legitima intressen.

2. Förutsatt att användningen sker enligt god affärssed ger en varumärkesregistrering inte innehavaren rätt att förbjuda tredje man att i näringsverksamhet använda

a) sitt namn eller sin adress, om tredje man är en fysisk person,

b) tecken eller uppgifter om varornas eller tjänsternas art, kvalitet, kvantitet, avsedda ändamål, värde, geografiska ursprung, tillverkningsdag eller andra egenskaper, och

c) ett varumärke om det är nödvändigt för att ange en varas eller en tjänsts avsedda ändamål, särskilt som tillbehör eller reservdel.

3. Varumärkesregistrering ger inte innehavaren rätt att förbjuda tredje man att i näringsverksamhet använda en äldre rättighet som endast gäller i ett avgränsat geografiskt område, om detta är tillåtet enligt partens lagstiftning och rätten enbart används inom gränserna för det geografiska område där den är känd.

ARTIKEL 110

Grunder för hävning

1. Varje part ska föreskriva att ett varumärke ska kunna hävas om det inom en sammanhängande treårsperiod utan giltiga skäl inte har tagits i verkligt bruk på det berörda territoriet för de varor eller tjänster för vilka det registrerats.

2. Ingen kan emellertid kräva att varumärket ska hävas om varumärket har tagits i verkligt bruk eller dess bruk återupptagits under tiden mellan utgången av treårsperioden och hävningsansökan.

3. Varumärkesbruk som inleds eller återupptas under en tremånadersperiod innan hävningsansökan inges, men först efter det att märket inte varit i bruk under en sammanhängande femårsperiod, ska inte beaktas om förberedelserna för att inleda eller återuppta

varumärkesbruket vidtagits först när innehavaren fått kännedom om att en hävningsansökan kunde komma att göras.

4. Ett varumärke ska också kunna hävas om det, efter den dag då det registrerades

a) som ett resultat av innehavarens verksamhet eller passivitet har blivit en allmän beteckning i handeln för en vara eller tjänst för vilken det är registrerat, eller

b) som ett resultat av varumärkesinnehavarens bruk, eller sådan användning till vilken innehavaren lämnat samtycke för de varor eller tjänster som registreringen gäller, är ägnat att vilseleda allmänheten, särskilt i fråga om varornas eller tjänsternas art, kvalitet eller geografiska ursprung.

ARTIKEL 111

Ansökan i ond tro

En varumärkesregistrering får ogiltigförklaras om den sökande lämnat in sin ansökan om varumärkesregistrering i ond tro. Varje part får även föreskriva att sådana varumärken inte ska få registreras.

UNDERAVSNITT 3

REGISTRERAD FORMGIVNING

ARTIKEL 112

Internationella avtal

Europeiska unionen bekräftar sitt åtagande med avseende på Genèveakten till Haagöverenskommelsen om internationell registrering av industriella formgivningar som antogs den 2 juli 1999, som Republiken Kirgizistan ska efterleva.

ARTIKEL 113

Skydd av registrerad formgivning

1. Varje part ska tillhandahålla skydd för självständigt skapad formgivning som är ny och nyskapande. Skyddet ska tillhandahållas genom registrering och ska ge innehavaren av en registrerad formgivning ensamrätt i enlighet med detta underavsnitt.

2. Innehavaren av en registrerad formgivning ska ha rätt att åtminstone hindra tredje man från att utan innehavarens medgivande tillverka, bjuda ut till försäljning, sälja, importera, exportera eller lagra produkter som är försedda med och innefattar den skyddade formgivningen och från att använda artiklar som är försedda med eller innefattar den skyddade formgivningen, om handlingarna utförs i kommersiellt syfte.

3. En formgivning av eller som ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt ska endast betraktas som ny och nyskapande i den mån

a) beståndsdel, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid normal användning av denna, och

b) sådana synliga detaljer i beståndsdel i sig uppfyller kraven på nyhet och nyskapande.

4. Vid tillämpningen av punkt 3 a avses med *normal användning* slutanvändarnas användning, vilket dock inte omfattar underhåll, service eller reparationsarbeten.

5. Vid tillämpningen av denna artikel får en part anse att en formgivning som har särprägel är nyskapande.

ARTIKEL 114

Skyddstid

Varje part ska säkerställa att en formgivning skyddas i fem år från den dag ansökan lämnades in och att rättighetshavaren har rätt att förnya skyddstiden för fem år i taget en eller flera gånger, i minst 15 år från inlämningsdagen.

ARTIKEL 115

Skydd av oregistrerade formgivningar

1. Varje part får föreskriva om rättsliga förfaranden för att förhindra användning av oregistrerade formgivningar endast om den omtvistade användningen är en följd av att den oregistrerade formgivningen kopierats på partens territorium. Användningen ska åtminstone omfatta utbudning till försäljning, utsläppande på marknaden, import eller export av produkten.

2. Republiken Kirgizistan ska anta föreskrifter om det skydd av oregistrerade formgivningar som avses i punkt 1 i denna artikel senast tio år efter den dag då denna avdelning blir tillämplig, förutsatt att Europeiska unionen, på begäran och i enlighet med Republiken Kirgizistans behov, har lämnat tekniskt bistånd i enlighet med EU-lagstiftningen.

3. Skyddstiden för oregistrerade formgivningar som avses i punkt 1 ska uppgå till minst tre år från den dag då formgivningen gjordes tillgänglig för allmänheten på någon av parternas territorium.

ARTIKEL 116

Undantag och uteslutningar

1. Varje part får fastställa begränsade undantag från formgivningsskyddet, däribland skyddet av oregistrerad formgivning, förutsatt att sådana undantag inte otillbörligt strider mot ett normalt utnyttjande av skyddad formgivning och inte otillbörligt skadar de legitima intressen som innehavaren av den skyddade formgivningen har, med beaktande av tredje mans legitima intressen.

2. Formgivningsskyddet ska inte omfatta formgivningar uteslutande med hänsyn till dess tekniska eller funktionella karaktär. Skyddad formgivning får inte avse sådana detaljer i en produkts utseende som måste återges exakt till formen och dimensionerna för att den produkt som formgivningen ingår i eller används för ska gå att mekaniskt ansluta till eller placera i, kring eller mot en annan produkt för att båda produkterna ska kunna fylla sin funktion.

3. Formgivningsskydd kan inte erhållas för formgivning som strider mot allmän ordning eller mot allmänna moralbegrepp.

4. Med avvikelse från punkt 2 i denna artikel ska en formgivning, under de förutsättningar som anges i artikel 113.1, kunna bestå av en formgivning som tillåter att inbördes utbytbara produkter sammanfogas eller förbinds med varandra ett stort antal gånger inom ett modulsystem.

ARTIKEL 117

Förhållande till upphovsrätt

Varje part ska säkerställa att formgivningar, även oregistrerade formgivningar, har rätt till skydd i enlighet med upphovsrättsliga bestämmelser från den dag formgivningen skapades eller fastställdes i någon form. Varje part ska fastställa i vilken utsträckning och på vilka villkor sådant skydd ska beviljas, däribland vilken nivå av nyskapande som ska krävas.

UNDERAVSNITT 4

GEOGRAFISKA BETECKNINGAR

ARTIKEL 118

Tillämpningsområde

1. Vid tillämpningen av detta underavsnitt avses med *geografisk beteckning* en sådan geografisk beteckning som definieras i artikel 22.1 i Tripsavtalet.⁽¹⁷⁾
2. Detta underavsnitt är tillämpligt på erkännande och skydd av geografiska beteckningar som har sitt ursprung i parternas territorier.
3. En parts geografiska beteckningar som ska skyddas av den andra parten ska endast omfattas av detta underavsnitt om de ingår i tillämpningsområdet för den lagstiftning som avses i artikel 119.

ARTIKEL 119

Förfaranden

1. Efter att ha undersökt Republiken Kirgizistans lagstiftning i förteckningen i avsnitt A i bilaga 8-A, drar Europeiska unionen slutsatsen att lagstiftningen reglerar registrering och kontroll av geografiska beteckningar som anges i avsnitt B i bilaga 8-A.
2. Efter att ha undersökt Europeiska unionens lagstiftning i förteckningen i avsnitt A i bilaga 8-A, drar Republiken Kirgizistan slutsatsen att lagstiftningen reglerar registrering och kontroll av geografiska beteckningar som anges i avsnitt B i bilaga 8-A.
3. När prövningen av en invändning enligt bilaga 8-B avslutats ska sådana geografiska beteckningar på produkter från Europeiska unionen som förtecknas i bilaga 8-C avsnitt A för att beviljas skydd i Republiken Kirgizistan, och som registrerats av Europeiska unionen enligt den lagstiftning som avses i punkt 2 i denna artikel, beviljas skydd av Republiken Kirgizistan på den nivå som anges i detta underavsnitt.
4. När prövningen av en invändning enligt bilaga 8-B avslutats ska sådana geografiska beteckningar på produkter från Republiken Kirgizistan som förtecknas i bilaga 8-C avsnitt B för att beviljas skydd i Europeiska unionen, och som registrerats av Republiken Kirgizistan enligt den lagstiftning som avses i punkt 1 i denna artikel, beviljas skydd av Europeiska unionen på den nivå som anges i detta underavsnitt.

ARTIKEL 120

Ändring av förteckningen över geografiska beteckningar

Förteckningen i bilaga 8-C över de geografiska beteckningar som ska beviljas skydd får ändras av parterna i enlighet med artikel 27. Nya geografiska beteckningar ska läggas till

¹⁷ För tydlighetens skull påpekas att Republiken Kirgizistan bekräftar sina åtaganden inom ramen för Tripsavtalet och i synnerhet att landets lagstiftning om ursprungs-beteckningar och definitioner av dessa är förenliga med artikel 22.1 i Tripsavtalet.

efter avslutat invändningsförfarande och avslutad prövning i enlighet med artikel 119.3 eller 119.4.

ARTIKEL 121

Skydd av geografiska beteckningar

1. De geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 8-C, däribland geografiska beteckningar som läggs till i enlighet med artikel 120, ska beviljas skydd i fråga om följande:

a) Allt direkt eller indirekt kommersiellt bruk av en skyddad beteckning

i) för jämförbara produkter som inte uppfyller kraven i produktspecifikationen för den skyddade beteckningen, eller

ii) i den mån en sådan användning utnyttjar en geografisk betecknings anseende, inbegripet när motsvarande produkt används som ingrediens.

b) Varje obehörigt bruk, imitation eller anspelning, även när produktens verkliga ursprung anges eller den skyddade beteckningen har översatts, transkriberats eller translittererats eller åtföljs av uttryck som *stil, typ, metod, sådan som tillverkas i, imitation, smak, liknande* eller dylikt, även när de aktuella produkterna används som ingredienser.

c) Alla andra osanna eller vilseledande uppgifter om ursprung, beskaffenhet eller väsentliga egenskaper hos produkten på dess inre eller yttre emballage, reklammaterial eller produkt-dokumentation, liksom förpackning av produkten i en behållare som är ägnad att inge en oriktig föreställning om produktens verkliga ursprung, även när produkten används som ingrediens.

d) Varje annan praxis som kan vilseleda konsumenterna i fråga om produktens verkliga ursprung.

2. De geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 8-C, däribland geografiska beteckningar som läggs till i enlighet med artikel 120, får inte användas generiskt på parternas territorium.

3. Ingenting i detta avtal ska förpliktiga en part att skydda en till den andra parten hörande geografisk beteckning som inte är eller som upphör att vara skyddad på det territorium där den har sitt ursprung. Varje part ska underrätta den andra parten om en geografisk beteckning upphör att vara skyddad på ursprungslandets territorium. En sådan underrättelse ska ske i enlighet med artikel 154.

4. Ingenting i detta avtal får hindra någon från att i näringsverksamhet använda sitt namn eller namnet på sin företrädare i rörelsen, om inte användningen av namnet är ägnad att vilseleda konsumenterna.

ARTIKEL 122

Rätt att använda geografiska beteckningar

1. En skyddad beteckning enligt detta avtal får användas av alla fysiska och juridiska personer som saluför produkter som uppfyller kraven i produktspecifikationen för beteckningen.
2. När en geografisk beteckning blivit skyddad enligt detta avtal ska det för användningen av den skyddade beteckningen inte krävas någon registrering av användarna eller några ytterligare avgifter.

ARTIKEL 123

Förhållande till varumärken

1. Om en geografisk beteckning är skyddad enligt detta avtal ska parterna vägra att registrera varumärken vars användning skulle strida mot artikel 121.1, förutsatt att ansökan om varumärkesregistrering inkommit efter det att ansökan om skydd för den geografiska beteckningen gjorts på den berörda partens territorium.
2. För geografiska beteckningar som avses i artikel 119 ska den inlämningsdag för ansökan om skydd som avses i punkt 1 i den här artikeln vara den dag då detta avtal träder i kraft.
3. En varumärkesregistrering som har gjorts i strid med punkt 1 ska förklaras ogiltig.
4. För geografiska beteckningar som avses i artikel 120 ska den inlämningsdag för ansökan om skydd som avses i punkt 1 i den här artikeln vara den dag då begäran om skydd för en geografisk beteckning överlämnats till den andra parten.
5. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 7 i denna artikel ska varje part skydda geografiska beteckningar även när det finns ett äldre varumärke. Med *äldre varumärke* avses ett varumärke vars användning strider mot artikel 121.1, men som i god tro varit föremål för ansökan, registrering eller – i den mån detta är möjligt enligt den berörda lagstiftningen – fått skydd genom inarbetning på en av parternas territorium före den dag då ansökan om skydd för den geografiska beteckningen lämnas in av den andra parten med stöd i detta avtal.
6. Ett äldre varumärke får fortsätta att användas och förnyas trots skyddet av den geografiska beteckningen, förutsatt att parternas varumärkeslagstiftning inte innehåller någon grund för att ogiltigförklara eller återkalla varumärket. I sådana fall ska användning av såväl den skyddade geografiska beteckningen som varumärket vara tillåtna.
7. En part ska inte vara skyldig att skydda ett namn som geografisk beteckning enligt detta avtal om detta med hänsyn till ett varumärkes anseende, renommé och användningens längd skulle vara ägnat att vilseleda konsumenten när det gäller produktens rätta identitet.

ARTIKEL 124

Säkerställande av skydd

Varje part ska genomföra det skydd som föreskrivs i artiklarna 119–123 genom lämpliga administrativa och rättsliga åtgärder eller på en berörd parts begäran förebygga eller stoppa orättmätig användning av en skyddad geografisk beteckning.

ARTIKEL 125

Allmänna bestämmelser

1. Detta avtal påverkar inte parternas rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet.
2. En part ska inte vara skyldig att skydda ett namn som geografisk beteckning enligt detta avtal om namnet kommer i konflikt med namnet på en växtsort eller en djurras och därmed sannolikt kan vilseleda konsumenterna om produktens verkliga ursprung.
3. En homonym beteckning som felaktigt får konsumenten att tro att en produkt kommer från ett annat område ska inte beviljas skydd även om beteckningen är korrekt vad avser det område, den region eller den plats där produkterna i fråga har sitt verkliga ursprung. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 23 i Tripsavtalet ska parterna ömsesidigt fastställa de praktiska villkor under vilka helt eller delvis homonyma geografiska beteckningar ska särskiljas från varandra, med beaktande av behovet av att säkerställa att berörda producenter behandlas lika och att konsumenterna inte vilseleds.
4. Om en av avtalsparterna vid bilaterala förhandlingar med en tredje part föreslår att en geografisk beteckning med ursprung i det tredjelandet ska beviljas skydd, och den geografiska beteckningen är helt eller delvis homonym med en geografisk beteckning som är skyddad enligt detta avtal och har sitt ursprung i den andra avtalspartens territorium, ska den andra avtalsparten informeras och få möjlighet att lämna synpunkter innan den tredje partens geografiska beteckning beviljas skydd.
5. Alla frågor som uppstår avseende produktspecifikationer för skyddade geografiska beteckningar ska behandlas i den specialiserade underkommittén för immateriella rättigheter som avses i artikel 154.
6. Sådant skydd som beviljats geografiska beteckningar enligt detta avtal får bara hävas av den part där produkten har sitt ursprung.
7. De produktspecifikationer som avses i detta avtal ska vara de som godkänts av myndigheterna i den part där produkten har sitt ursprung, inklusive eventuella ändringar som likaledes ska vara godkända.

ARTIKEL 126

Övergångsbestämmelser

1. Ingenting i detta kapitel ska förpliktiga en part att tillämpa skyddet av de geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 8-C i enlighet med artiklarna 118–125 under en övergångsperiod på högst sju år efter detta avtals ikraftträdande.

2. En part ska vägra registrera ett varumärke i de situationer som avses i artikel 121 med avseende på skyddade geografiska beteckningar för liknande varor, förutsatt att varumärkesansökan lämnats in på det berörda territoriet efter det att denna avdelning trätt i kraft.

3. En varumärkesregistrering som gjorts i strid med punkt 2 ska ogiltigförklaras.

4. Efter den övergångsperiod som avses i punkt 1 ska under ytterligare tre år det skydd som beviljas i kraft av detta avtal för följande geografiska beteckningar för produkter från Europeiska unionen inte hindra att dessa geografiska beteckningar används för att beteckna och presentera vissa jämförbara produkter med ursprung i Republiken Kirgizistan:

a) Φέτα (Feta)

b) Calvados

c) Asti

d) České pivo

5. Efter den övergångsperiod som avses i punkt 1 ska under ytterligare åtta år det skydd som beviljas i kraft av detta avtal för följande geografiska beteckningar för produkter från Europeiska unionen inte hindra att dessa geografiska beteckningar används för att beteckna och presentera vissa jämförbara produkter med ursprung i Republiken Kirgizistan:

a) Champagne

b) Cognac

6. Till dess att lagren är tömda ska det vara tillåtet att fortsätta sälja produkter som inte uppfyller kraven i detta avtal, om de tillverkats och märkts i enlighet med en parts lagstiftning innan detta avtal trädde i kraft.

7. Till dess att lagren är tömda ska det vara tillåtet att fortsätta sälja produkter som inte uppfyller kraven i detta underavsnitt, om de tillverkats och i enlighet med en parts lagstiftning märkts med de geografiska beteckningar som förtecknas i punkterna 4 och 5 efter detta avtals ikraftträdande men före utgången av övergångsperioderna i punkt 4 och 5.

ARTIKEL 127

Tekniskt bistånd

För att underlätta tillämpningen av detta underavsnitt i Republiken Kirgizistan, och för att bistå näringslivet i Kirgizistan, ska Europeiska unionen erbjuda Kirgizistan lämpligt tekniskt bistånd, på begäran och i enlighet med landets behov, i enlighet med EU-lagstiftningen.

UNDERAVSNITT 5

PATENT

ARTIKEL 128

Internationella avtal

Varje part ska säkerställa att de förfaranden som föreskrivs enligt konventionen om patent-samarbete som utfärdades i Washington den 19 juni 1970 är tillgängliga på dess territorium och ska göra alla rimliga ansträngningar för att efterleva den patenträttskonvention som antogs i Genève den 1 juni 2000.

ARTIKEL 129

Patent och folkhälsa

1. Parterna erkänner betydelsen av förklaringen om Tripsavtalet och folkhälsa, antagen i Doha den 14 november 2001 av WTO:s ministerkonferens i Doha (nedan kallad *Dohaförklaringen*). För tolkningen och tillämpningen av de rättigheter och skyldigheter som följer av detta underavsnitt ska varje part säkerställa förenlighet med Dohaförklaringen.

2. Varje part ska tillämpa artikel 31a i Tripsavtalet samt tillägget till Tripsavtalet och bilagan till tillägget till Tripsavtalet, som trädde i kraft den 23 januari 2017.

ARTIKEL 130

Tillägsskydd för läkemedel ⁽¹⁸⁾

1. Parterna medger att medicinska produkter som skyddas av patent på deras respektive territorier kan behöva genomgå ett administrativt godkännandeförfarande innan de får släppas ut på deras respektive marknader (nedan kallat *förfarande för godkännande för försäljning*). Parterna medger att den tid som förlöper från den dag då patentansökan inges och den

¹⁸ Vid tillämpningen av detta kapitel avses med läkemedel åtminstone varje substans eller kombination av substanser som a) tillhandahålls för att behandla eller förebygga sjukdom hos människor eller djur, eller b) kan ges till människor eller djur, antingen i syfte att återställa, korrigera eller ändra fysiologiska funktioner genom farmakologisk, immunologisk eller metabolisk verkan, eller i syfte att ställa medicinsk diagnos.

dag då det första godkännandet för försäljning utfärdas i enlighet med deras respektive lagstiftning kan förkorta patentets faktiska skyddstid.

2. Varje part ska föreskriva om lämpliga och effektiva mekanismer för att kompensera patentinnehavaren för den förkortning av den faktiska giltighetstiden för ett patent som uppstår vid orimliga förseningar ⁽¹⁹⁾ i beviljandet av det första godkännandet för försäljning på dess territorium i enlighet med landets lagstiftning.

3. Som ett alternativ till det som föreskrivs i punkt 2 får en part anta föreskrifter om att patentskyddade läkemedel som har genomgått ett förfarande för godkännande för försäljning ska beviljas tilläggsskydd under en period som är lika lång som den tid som förlöpte från det att patentansökan ingavs tills dess att ett första godkännande för försäljning utfärdades, minus fem år. Ett sådant tilläggsskydd får löpa i högst fem år. Perioden får förlängas i ytterligare sex månader för läkemedel som varit föremål för pediatrika studier, förutsatt att resultaten av studierna kommer till uttryck i produktinformationen.

ARTIKEL 131

Förlängning av skyddstiden för patent på växtskyddsmedel

1. Varje part ska fastställa krav på säkerhet och effektivitet före godkännande av utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden.

2. Parterna medger att växtskyddsmedel som skyddas av patent på deras respektive territorier kan behöva genomgå ett administrativt godkännandeförfarande innan de får släppas ut på deras respektive marknader. Parterna medger att den tidsrymd som förflyter mellan det att en patentansökan görs och det att det första godkännandet lämnas för att sälja produkten på deras respektive marknader, enligt vad som fastställts i detta syfte i relevant lagstiftning, kan förkorta den period då produkten åtnjuter faktiskt patentskydd.

3. Varje part ska anta föreskrifter om att patentskyddade växtskyddsmedel som har genomgått ett administrativt godkännandeförfarande, ska beviljas tilläggsskydd under lika lång tid som den period som avses i punkt 2 andra meningen minus fem år.

4. Utan att det hindrar tillämpningen av punkt 3 får perioden för tilläggsskydd inte överstiga fem år.

UNDERAVSNITT 6

SKYDD AV INFORMATION SOM INTE ÄR ALLMÄNT TILLGÄNGLIG

¹⁹ Vid tillämpningen av denna artikel avses med en orimlig försening åtminstone en försening av det första svaret till sökanden på mer än två år från och med den dag ansökan om godkännande för försäljning lämnades in. Vid beräkningen av förseningar i beviljandet av godkännande för försäljning behöver ingen hänsyn tas till tidsperioder som kan hänföras till sökanden och sådana tidsperioder som den myndighet som beviljar godkännande för försäljning inte har kontroll över.

ARTIKEL 132

Omfattning på skyddet av företagshemligheter

1. Vid fullgörandet av skyldigheten att efterkomma Tripsavtalet, i synnerhet artikel 39.1 och 39.2 i Tripsavtalet, ska varje part föreskriva lämpliga civilrättsliga förfaranden och rättsmedel för att innehavare av företagshemligheter ska kunna förebygga eller få gottgörelse för anskaffning, utnyttjande eller röjande av deras företagshemligheter i strid med god affärssed.

2. Vid tillämpningen av detta underavsnitt gäller följande definitioner:

a) *företagshemlighet*: information som

i) är hemlig i den meningen att den inte, som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman, är allmänt känd hos eller lätt tillgänglig för personer i de kretsar som normalt sett handskas med typen av information i fråga,

ii) har kommersiellt värde därför att den är hemlig, och

iii) har varit föremål för åtgärder som med hänsyn till omständigheterna är rimliga för att bevara hemligheten och som vidtagits av den person som har rättmätig kontroll över informationen.

b) *innehavare av en företagshemlighet*: en fysisk eller juridisk person som har rättmätig kontroll över en företagshemlighet.

3. Vid tillämpningen av detta underavsnitt ska åtminstone följande handlingar anses strida mot god affärssed:

a) Anskaffande av en företagshemlighet utan innehavarens samtycke genom otillåten tillgång till, otillåtet tillägnande eller otillåten kopiering av handlingar, föremål, material, ämnen eller elektroniska filer som rättmätigt kontrolleras av innehavaren och som innehåller företagshemligheten eller ur vilka företagshemligheten kan härledas.

b) Utnyttjande eller röjande av en företagshemlighet utan innehavarens samtycke av en person som

i) har anskaffat företagshemligheten på det sätt som avses i led a,

ii) har brutit mot avtal om konfidentialitet eller annan skyldighet att inte röja företagshemligheten, eller

iii) har brutit mot en avtalsförpliktelse eller någon annan skyldighet att begränsa utnyttjandet av företagshemligheten.

c) Företagshemligheter som anskaffas, utnyttjas eller röjs av en person som vid tidpunkten för anskaffningen, utnyttjandet eller röjandet visste, eller med tanke på omständigheterna rimligen borde ha vetat, att företagshemligheten direkt eller indirekt hade erhållits från någon

annan som utnyttjat eller röjt företagshemligheten på ett sådant otillbörligt sätt som avses i led b.

4. Ingenting i detta underavsnitt ska tolkas så att det ålägger en part att anse att följande handlingar strider mot god affärssed:

- a) Oberoende upptäckt eller skapande.
- b) Bakåtkompilering av en produkt av en person som rättmätigt har den i sin besittning och som inte enligt lag är skyldig att begränsa anskaffandet av informationen.
- c) Anskaffning, utnyttjande eller röjande av information som enligt en parts lagstiftning krävs eller är tillåten.
- d) Anställdas utnyttjande av erfarenhet och färdigheter som förvärvats hederligt under deras normala yrkesutövning.

5. Ingenting i detta underavsnitt ska tolkas så att det begränsar yttrande- och informationsfriheten, däribland mediefriheten, enligt skyddet i varje parts jurisdiktion.

ARTIKEL 133

Civilrättsliga förfaranden och rättsmedel avseende företagshemligheter

1. Varje part ska säkerställa att företagshemligheter eller påstådda företagshemligheter i den rättsliga myndighetens besittning vilka identifierats som konfidentiella inte ens på vederbörligen motiverad begäran av en berörd part får utnyttjas eller röjas av den som deltar i sådana civilrättsliga förfaranden som avses i artikel 132, eller som har tillgång till handlingar i ärendet, och som genom sin beröring med ärendet fått kännedom om uppgifterna.

2. Vid sådana civilrättsliga förfaranden som avses i artikel 132 ska varje part förordna om att dess rättsliga myndigheter åtminstone har befogenhet att göra följande:

- a) Förelägga om interimistiska åtgärder för att förhindra att företagshemligheter anskaffas, utnyttjas eller röjs i strid med god affärssed.
- b) Utfärda förbuds föreläggande för att förhindra att företagshemligheter anskaffas, utnyttjas eller röjs i strid med god affärssed.
- c) Förelägga den person som visste eller rimligen borde ha vetat att denne i strid med god affärssed anskaffade, utnyttjade eller röjde en företagshemlighet att betala innehavaren av företagshemligheten ett skadestånd som står i proportion till den faktiska skada som lidits med anledning av anskaffandet, utnyttjandet eller röjandet.
- d) Vidta särskilda åtgärder för att bevara konfidentialitet för företagshemligheter eller påstådda företagshemligheter som företes vid civilrättsliga förfaranden vid misstanke om anskaffande, utnyttjande eller röjande av företagshemligheter i strid med god affärssed. I enlighet med en berörd parts lagstiftning kan sådana särskilda åtgärder bland annat innebära att man

- i) helt eller delvis begränsar tillgången till vissa handlingar,
 - ii) begränsar tillträdet till domstolsförhandlingar och tillgången till motsvarande protokoll eller utskrifter, och
 - iii) tillhandahåller en icke-konfidentiell version av domen där avsnitt som innehåller företagshemligheter avlägsnats eller redigerats, och
- e) Utdöma påföljder för varje deltagare i de rättsliga förfarandena som underlåter eller vägrar att efterkomma domstolsförelägganden om skydd av information som utgör eller påstås utgöra företagshemlighet.
3. Parterna ska inte åläggas att föreskriva de civilrättsliga förfaranden och rättsmedel som avses i artikel 132 för handlingar som strider mot god affärssed men som, i enlighet med en parts relevanta lagstiftning, utförts i syfte att avslöja försummelse, oegentligheter eller olaglig verksamhet eller i syfte att skydda ett legitimt intresse med stöd i lag.

ARTIKEL 134

Uppgiftsskydd avseende läkemedel ⁽²⁰⁾

1. Vid tillämpningen av artikel 39 i Tripsavtalet och säkerställandet av ett effektivt skydd mot illojal konkurrens i enlighet med artikel 10a i Pariskonventionen, ska varje part se till att affärshemligheter som inlämnats i syfte att beviljas godkännande för en medicinsk produkt innan den får släppas ut på marknaden (nedan kallat *godkännande för försäljning*) skyddas från tredje man, i avsaknad av åtgärder som säkerställer skydd mot otillbörlig kommersiell användning, och om inte ett överordnat allmänintresse kräver att de yppas.

2. Om en part för att kunna godkänna läkemedel för försäljning kräver inlämning av testresultat eller andra uppgifter som inte gjorts allmänt tillgängliga och framtagandet av dessa innebär ett betydande arbete, ska parten skydda dessa uppgifter från otillbörlig kommersiell användning. Dessutom ska varje part skydda dessa uppgifter så att de inte röjs, utom om skyddet av allmänintresset kräver att de röjs.

3. Varje part ska säkerställa att den myndighet som utfärdar godkännande för försäljning under åtminstone fem år inte godtar någon efterföljande ansökan om godkännande för försäljning som hänvisar till de uppgifter som avses i punkt 2 vilka lämnats in tillsammans med den första ansökan om godkännande för försäljning, utan ett uttryckligt samtycke från innehavaren av det första godkännandet, om inte skyddet av allmänintresset kräver något annat.

ARTIKEL 135

²⁰ Vid tillämpningen av denna artikel anses allmänintresset även omfatta sådant allmänintresse som avses i Dohaförklaringen och nationell lagstiftning.

Uppgiftsskydd för växtskyddsmedel

1. Varje part ska bevilja den som äger en test- eller studierapport som lämnas in för första gången för att få ett växtskyddsmedel godkänt för försäljning en tillfällig rätt till skydd (nedan kallat *uppgiftsskydd*). Under den tillfälliga uppgiftsskyddsperioden får test- eller studierapporten inte användas till förmån för någon annan person som ansöker om godkännande för försäljning av ett växtskyddsmedel, om inte den första ägarens uttryckliga samtycke kan företes.

2. Test- eller studierapporten ska

a) vara nödvändig för godkännandet eller för en ändring i ett godkännande för att medlet ska få användas på en annan gröda, och

b) ha intygats vara i överensstämmelse med principerna för god laboratoriesed eller god försökssed.

3. Uppgiftsskyddsperioden ska uppgå till minst tio år från det första godkännande som beviljats av den berörda myndigheten hos den part som berörs. När det gäller växtskyddsmedel med låg risk får perioden förlängas till 13 år.

4. Uppgiftsskyddsperioden ska förlängas med tre månader i taget varje gång produktgodkännandet för mindre användningsområden förlängs, innehavaren ansökt om detta senast fem år efter det att det första godkännandet beviljades. Den sammanlagda uppgiftsskyddsperioden får under inga omständigheter överstiga 13 år. För växtskyddsmedel med låg risk får den sammanlagda uppgiftsskyddsperioden under inga omständigheter överstiga 15 år.

5. En test- eller studierapport ska också skyddas om det krävs för att förnya eller ompröva ett produktgodkännande. I dessa fall ska uppgiftsskyddsperioden vara 30 månader.

6. Utan att det hindrar tillämpningen av punkterna 3, 4 och 5 ska den myndighet som utfärdar godkännande för försäljning inte beakta de uppgifter som avses i punkterna 1 och 2 i efterföljande godkännanden för försäljning, oavsett om uppgifterna gjorts tillgängliga för allmänheten eller ej.

7. Varje part ska vidta åtgärder för att ålägga sådana sökande och innehavare av tidigare tillstånd som är etablerade på parternas territorium att dela skyddad information för att undvika att samma tester utförs flera gånger på ryggradsdjur.

UNDERAVSNITT 7

VÄXTSORTER

ARTIKEL 136

Allmänna bestämmelser

Varje part ska skydda växtförädlarrätten, i enlighet med den internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter, däribland de frivilliga undantag från växtförädlarrätten som avses i artikel 15.2 i den konventionen, och ska samarbeta för att främja och genomföra denna rätt.

AVSNITT C

SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDDET AV IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

UNDERAVSNITT 1

CIVILRÄTTSLIGT OCH ADMINISTRATIVT SÄKERSTÄLLANDE

ARTIKEL 137

Allmänna skyldigheter

1. Parterna bekräftar sina åtaganden enligt Tripsavtalet, särskilt del III, och ska föreskriva de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som krävs för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter. Dessa åtgärder, förfaranden och rättsmedel ska vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och ska inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål. Vid tillämpningen av avsnitt C i detta kapitel ska begreppet *immateriell rättighet* inte anses omfatta de rättigheter som omfattas av underavsnitt 6 i avsnitt B i detta kapitel.

2. De åtgärder, förfaranden och rättsmedel som avses i punkt 1 ska vara effektiva, proportionella och avskräckande och ska tillämpas på ett sätt som undviker att skapa handelshinder; parterna ska föreskriva om skyddsbestämmelser mot missbruk av dem.

ARTIKEL 138

Personer med rätt att åberopa åtgärder, förfaranden och rättsmedel

Varje part ska tillerkänna följande personer och organ rätten att åberopa de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som avses i detta underavsnitt och i del III i Tripsavtalet:

- a) Innehavare av immateriella rättigheter, i enlighet med tillämplig lagstiftning.
- b) Alla andra personer som har tillåtelse att utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, i den mån detta är tillåtet i och överensstämmer med tillämplig lagstiftning.

c) Organ för kollektiv förvaltning av immateriella rättigheter som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta är tillåtet i och överensstämmer med tillämplig lagstiftning.

d) Organisationer som tillvaratar branschintressen och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta är tillåtet i och överensstämmer med tillämplig lagstiftning.

ARTIKEL 139

Bevisning

1. Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna, redan innan prövningen av sakfrågan inleds, skyndsamt kan vidta effektiva interimistiska åtgärder för att säkra bevisning om misstänkta intrång, på begäran av en person som har lagt fram skälig bevisning till stöd för sina påståenden att intrång i dennes immateriella rättigheter har begåtts eller är omedelbart förestående, och under förutsättning att konfidentiella uppgifter skyddas. När den rättsliga myndigheten förelägger om interimistiska åtgärder, ska vederbörlig hänsyn tas till den misstänkta intrångsgörarens legitima intressen.

2. De interimistiska åtgärder som avses i punkt 1 kan inbegripa en detaljerad beskrivning, med eller utan provexemplar, eller beslag av de varor som påstås utgöra intrång och, där så är lämpligt, det material och de verktyg som använts för produktionen eller distributionen av dessa varor samt tillhörande handlingar.

3. Varje part ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att de rättsliga myndigheterna vid intrång i immateriella rättigheter som begås i kommersiell skala har möjlighet att på begäran förelägga att bank-, finans- eller affärshandlingar som motparten förfogar över i lämpliga fall ska lämnas in, förutsatt att konfidentiell information skyddas.

ARTIKEL 140

Rätt till information

1. Varje part ska se till att de rättsliga myndigheterna vid civilrättslig prövning av intrång i immateriella rättigheter har möjlighet att på motiverad och proportionell begäran av käranden förelägga intrångsgöraren eller annan part eller vittne i målet att lämna uppgifter om de intrångsgörande varornas ursprung och distributionsnät.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 avses med *annan part* den som

a) har befunnits vara i besittning av de intrångsgörande varorna i kommersiell skala,

b) har befunnits använda de intrångsgörande tjänsterna i kommersiell skala,

c) har befunnits tillhandahålla tjänster som använts i intrångsgörande verksamhet i kommersiell omfattning, eller

d) har pekats ut av en person som utfört de handlingar som avses i led a, b eller c såsom delaktig i produktion, tillverkning eller distribution av varorna eller tillhandahållandet av tjänsterna.

3. De uppgifter som avses i punkt 1 ska i förekommande fall omfatta

a) namn och adress till producenter, tillverkare, distributörer, leverantörer och andra som tidigare innehaft respektive använt varorna eller tjänsterna, samt tilltänkta grossister och detaljister, och

b) uppgifter om hur mycket som producerats, tillverkats, levererats, mottagits eller beställts samt om erhållet pris på varorna eller tjänsterna.

4. Punkterna 1 och 2 hindrar inte att lagstiftningen hos varje avtalspart tillämpas om den

a) ger rättighetshavaren rätt att få ytterligare information,

b) reglerar användningen av de uppgifter som lämnas i enlighet med denna artikel i civilrättsliga mål,

c) reglerar ansvarsfrågor vid missbruk av rätten till information,

d) gör det möjligt att vägra att lämna sådana uppgifter som innebär att den person som avses i punkt 1 medger sin egen eller en nära anhörigs medverkan till intrång i en immateriell rättighet, eller

e) reglerar källskydd eller behandling av personuppgifter.

ARTIKEL 141

Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder

1. Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna har möjlighet att på kärandens begäran utfärda ett interimistiskt föreläggande riktat till den misstänkta intrångsgöraren i syfte att hindra omedelbart förestående immaterialrättsliga intrång eller utfärda ett tillfälligt förbud, vid behov förenat med vite om så föreskrivs i inhemsk lagstiftning, mot att fortsätta det misstänkta intrånget eller förena en sådan fortsättning med krav på att säkerhet ställs för att garantera rättighetshavarens rätt till kompensation. Ett interimistiskt föreläggande får också utfärdas på samma villkor mot en mellanhand vars tjänster, däribland internetjänster, utnyttjas av tredje man för att göra intrång i en immateriell rättighet.

2. Ett interimistiskt föreläggande får även utfärdas om beslag eller överlämnande av varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet för att förhindra att de införs till eller omsätts på marknaden.

3. Vid misstanke om intrång som begås i kommersiell skala ska varje part säkerställa att de rättsliga myndigheterna, om kändaren kan påvisa omständigheter som äventyrar möjligheterna att kompensera skadan, får förelägga om kvarstad på den misstänkta intrångsgörarens fasta och lösa egendom, inbegripet frysning av bankkonton och andra tillgångar i enlighet med nationell lagstiftning. I detta syfte får de behöriga myndigheterna förelägga om utlämning av bank-, finans- eller affärshandlingar, eller om lämplig tillgång till relevant information.

ARTIKEL 142

Korrigerande åtgärder

1. Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna, på kändarens begäran och utan att det påverkar eventuella skadestånd som rättighetshavaren kan få med anledning av intrånget, får förelägga att de intrångsgörande varorna ska förstöras utan någon form av ersättning eller åtminstone slutgiltigt ska avlägsnas från marknaden. Varje part ska även säkerställa att de rättsliga myndigheterna har möjlighet att vid behov förelägga att material och verktyg som huvudsakligen har använts för att skapa eller tillverka varorna ska förstöras.

2. De rättsliga myndigheterna hos varje part ska ha befogenhet att förelägga att de åtgärder som avses i punkt 1 ska bekostas av intrångsgöraren, om det inte finns särskilda skäl som talar emot detta.

3. En begäran om sådana rättsmedel ska prövas med hänsyn till om ett förordnande om sådana åtgärder står i rimlig proportion till intrångets allvar och tredje mans intressen.

ARTIKEL 143

Förbuds förelägganden

Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna, när fällande dom meddelats om intrång i immateriella rättigheter, har möjlighet att utfärda ett förbuds föreläggande mot fortsatt intrång, riktat till intrångsgöraren och eventuella mellanhänder vars tjänster utnyttjas av tredje man för att göra intrång i immateriella rättigheter.

ARTIKEL 144

Alternativa åtgärder

Varje part får föreskriva att de rättsliga myndigheterna, på begäran från den som kan komma att underkastas de rättsmedel som avses i artikel 142 eller 143, i förekommande fall har möjlighet att istället förelägga om skadestånd till den skadelidande parten utan att tillämpa rättsmedlen i dessa artiklar, förutsatt att personen inte agerat uppsåtligt eller vårdslöst,

att rättsmedlen skulle orsaka denne oproportionerligt stor skada, och att den ekonomiska ersättningen till den skadelidande parten framstår som rimligt tillfredsställande.

ARTIKEL 145

Skadestånd

1. Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna har befogenhet att på den skadelidandes begäran förelägga intrångsgörare, som visste eller rimligen borde ha vetat att de gjort intrång, att betala lämpligt skadestånd för att kompensera rättighetshavaren för den faktiska skada som följer av intrånget. När skadeståndet fastställs ska de rättsliga myndigheterna

a) beakta alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, däribland utebliven vinst, för den skadelidande parten, den otillbörliga vinst som intrångsgöraren har gjort och, där så är lämpligt, omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse, exempelvis ideell skada som rättighetshavaren har förorsakats genom intrånget, eller

b) som ett alternativ till led a i lämpliga fall föreskriva att skadeståndet ska utformas som ett engångsbelopp med utgångspunkt i åtminstone det belopp som skulle borde ha erlagts i royalty eller avgifter om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att nyttja den immateriella rättigheten i fråga.

2. Om intrångsgöraren inte visste eller rimligen borde ha vetat att denne gjorde intrång i immateriella rättigheter får parterna föreskriva att de rättsliga myndigheterna kan tilldöma den skadelidande parten återbetalning av vinningen från intrånget eller ett skadestånd som kan vara fastställt i förväg.

ARTIKEL 146

Kostnader för förfarandet

Varje part ska säkerställa att rimliga och proportionella rättsliga kostnader och andra utgifter som den vinnande parten ådragit sig ska bäras av den tappande parten, om inte detta skulle vara oskäligt.

ARTIKEL 147

Offentliggörande av rättsliga avgöranden

Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna vid prövning av immaterialrättsliga intrång på den kändes begäran och på intrångsgörarens bekostnad, kan förelägga om lämpliga åtgärder för att sprida information om domen, däribland att domen i sin helhet eller valda delar ska anslås och offentliggöras.

ARTIKEL 148

Presumtion om upphovsrätt eller äganderätt

Parterna medger att det för tillämpningen av de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som föreskrivs i detta avsnitt räcker att en persons namn på sedvanligt sätt finns angivet på ett litterärt eller konstnärligt verk för att denne ska betraktas som upphovsman, om inte motsatsen bevisas, och att denne följaktligen ska ha rätt att väcka talan om intrång. Denna artikel ska i tillämpliga delar gälla även innehavare av upphovsrätten närstående rättigheter i fråga om deras skyddade alster.

ARTIKEL 149

Administrativa förfaranden

Om civilrättsliga sanktioner får föreläggas till följd av administrativa förfaranden grundade på vad som framkommit i saken, ska dessa förfaranden i allt väsentligt vara förenliga med de principer som fastställs i de relevanta bestämmelserna i detta avsnitt.

UNDERAVSNITT 2

SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDDET VID GRÄNSERNA

ARTIKEL 150

Gränsåtgärder

1. När det gäller varor under tullkontroll ska varje part anta eller upprätthålla förfaranden som ger rättighetshavare möjlighet att begära att tullen ska kvarhålla eller uppskjuta frisläpandet av varor vid misstanke om immaterialrättsligt intrång, i synnerhet varumärkesintrång, intrång i upphovsrätt och närstående rättigheter, geografiska beteckningar, patent, bruksmönster, industriell formgivning, kretsmönster i integrerade kretsar eller växtförädlarrätt (nedan kallade *misstänkta varor*).

2. Varje part ska ha elektroniska system för tullens hantering av beviljade eller registrerade ansökningar. Republiken Kirgizistan ska senast fem år efter den dag då detta avtal träde i kraft föreskriva om sådana elektroniska system.

3. Om en part tar ut en avgift för de administrativa omkostnaderna för ansökan eller registrering ska avgiften vara proportionerlig i förhållande till den utförda tjänsten och de uppkomna kostnaderna.
4. Varje part ska säkerställa att dess tullmyndigheter beslutar om bifall eller registrering av en ansökan inom rimlig tid i enlighet med dess lagstiftning.
5. Varje part ska föreskriva att en sådan ansökning som avses i punkt 1 kan tillämpas på flera sändningar.
6. Varje part ska säkerställa att dess tullmyndigheter kan agera på eget initiativ i fråga om kvarhållande eller uppskjutet frisläppande av misstänkta varor under tullkontroll.
7. Varje part ska säkerställa att dess tullmyndigheter använder riskanalys för att identifiera misstänkta varor.
8. Varje part ska ha förfaranden som gör det möjligt att förstöra misstänkta varor utan föregående administrativ eller rättslig prövning för att formellt fastställa intrång, i synnerhet när de berörda personerna lämnar sitt medgivande eller inte motsätter sig förstöring. Om misstänkta varor som utgör intrång inte förstörs, ska varje part säkerställa att varorna, utom under exceptionella omständigheter, avlägsnas från marknaden på ett sådant sätt att rättighetshavaren inte skadas.
9. Om det efter kvarhållande eller uppskjutet frisläppande senare visar sig att varorna inte utgör intrång i någon immateriell rättighet ska rättighetshavaren i enlighet med varje parts tillämpliga lagstiftning hållas ansvarig i förhållande till den som äger eller deklarerar varorna och som lidit skada.
10. Varje part får ha förfaranden som gör det möjligt att snabbt förstöra varumärkesförfalskade och pirattillverkade varor som sänds i postförsändelser eller med bud.
11. Varje part får besluta att inte tillämpa denna artikel på import av varor som släppts ut på marknaden i ett annat land av rättighetshavarna eller med deras samtycke. En part får undanta varor av icke-kommersiell karaktär i resenärers personliga bagage från tillämpningen av denna artikel.
12. Varje part ska säkerställa att dess tullmyndigheter för en regelbunden dialog och främjar samarbete med relevanta aktörer och andra myndigheter som också säkerställer skyddet för immateriella rättigheter.
13. Parterna ska samarbeta i fråga om internationell handel med misstänkta varor. I synnerhet är parterna överens om att dela information om handel med misstänkta varor som påverkar den andra parten, utan att det hindrar tillämpningen av deras respektive lagstiftning om skydd av personuppgifter på det egna territoriet.
14. Utan att det påverkar andra former av samarbete ska protokollet om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor tillämpas på överträdelse av den immaterialrättsliga lagstiftning som dess tullmyndigheter ansvarar för att tillämpa i enlighet med denna artikel.
15. Den underkommitté för immateriella rättigheter som avses i artikel 154 ska vara ansvarig för att säkerställa att den här artikeln fungerar och tillämpas väl, särskilt med avseende på samarbetet mellan parterna.

ARTIKEL 151

Förenlighet med Gatt 1994 och Tripsavtalet

Vid tillämpningen av gränsåtgärder för tullens säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, oavsett om det sker enligt detta underavsnitt eller ej, ska parterna säkerställa att de är förenliga med deras skyldigheter enligt Gatt 1994 och Tripsavtalet, särskilt artikel V i Gatt 1994 samt artikel 41 och avsnitt 4 i del III i Tripsavtalet.

AVSNITT D

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 152

Samarbete

1. Parterna är överens om att samarbeta för att stödja genomförandet av deras åtaganden och skyldigheter enligt detta kapitel.
2. Samarbetet mellan parterna ska omfatta följande:
 - a) Informationsutbyte om den rättsliga ramen för immateriella rättigheter samt relevanta bestämmelser om skydd och säkerställande av skydd.
 - b) Utbyte av erfarenheter mellan parterna om den rättsliga utvecklingen.
 - c) Utbyte av erfarenheter mellan parterna om rättstillämpningen på och under central nivå när det gäller skyddet av immateriella rättigheter.
 - d) Samordning för att hindra export av varumärkesförfalskade varor, även samordning med andra länder.
 - e) Tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad. Personalutbyte och utbildning av personal.
 - f) Skydd och försvar av immateriella rättigheter och informationsspridning i frågan, bland annat till näringslivet och det civila samhället.
 - g) Ökad medvetenhet hos konsumenter och rättighetshavare. Förbättrat institutionellt samarbete, särskilt mellan olika myndigheter för immateriella rättigheter.
 - h) Åtgärder för att öka allmänhetens kunskaper och informera om politiken för att skydda och säkerställa skyddet av immateriella rättigheter.

i) Förbättrat skydd och säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter genom samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn med deltagande av små och medelstora företag.

j) Utarbetande av ändamålsenliga strategier för att hitta de viktigaste målgrupperna och åtgärder för att genom kommunikation öka konsumenternas och massmedias kunskaper om följderna av intrång i immateriella rättigheter, däribland om riskerna för hälsa och säkerhet och om kopplingarna till organiserad brottslighet.

3. Varje part får göra produktspecifikationerna eller en sammanfattning av dessa tillgängliga för allmänheten, tillsammans med uppgifter om relevanta kontaktpunkter för kontroll eller förvaltning av den andra partens geografiska beteckningar som är skyddade enligt underavsnitt 4.

4. Parterna ska, antingen direkt eller med hjälp av den underkommitté för immateriella rättigheter som avses i artikel 154, upprätthålla kontakten i alla frågor kring hur detta kapitel genomförs och fungerar.

ARTIKEL 153

Frivilliga initiativ från berörda aktörer

Varje part ska sträva efter att underlätta frivilliga initiativ från berörda aktörer för att minska intrång i immateriella rättigheter, även via internet och på andra marknadsplatser, med inriktning på konkreta problem och praktiska lösningar som är realistiska, väl avvägda, proportionella och rättvisa för alla berörda, bland annat på följande sätt:

a) Varje part ska sträva efter att sammankalla aktörer i samförstånd på sitt territorium för att underlätta frivilliga initiativ för att finna lösningar och lösa meningsskiljaktigheter i fråga om skydd och säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter och minskning av intrång.

b) Parterna ska sträva efter att utbyta information med varandra om insatser för att underlätta frivilliga initiativ från berörda parter på sina respektive territorier.

c) Parterna ska sträva efter att främja en öppen dialog och samarbete mellan berörda aktörer på deras territorier och uppmuntra dem att gemensamt finna lösningar och lösa meningsskiljaktigheter i fråga om skydd och säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter och minskning av intrång.

ARTIKEL 154

Institutionella bestämmelser

1. Härmed inrättar parterna en underkommitté för immateriella rättigheter sammansatt av företrädare för Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan som ska övervaka genomförandet av detta kapitel och fördjupa samarbetet och dialogen om immateriella rättigheter.

2. Underkommittén för immateriella rättigheter ska på någon av parternas begäran, senast 90 dagar efter det att begäran gjordes, sammanträda växelvis i Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan på en tid och plats och på ett sätt, inbegripet videokonferens, som ska avtalas gemensamt av parterna.

KAPITEL 9

OFFENTLIG UPPHANDLING

ARTIKEL 155

Definitioner

Vid tillämpningen av detta kapitel gäller följande definitioner:

a) *kommersiella varor eller tjänster*: varor eller tjänster av ett slag som i allmänhet säljs eller erbjuds på den kommersiella marknaden till, och som vanligen köps av, icke-statliga köpare för icke-statliga ändamål.

b) *bygg- och anläggningstjänster*: en tjänst som, oavsett på vilket sätt, syftar till att utföra tekniska bygg- eller anläggningsarbeten i enlighet med huvudgrupp 51 i FN:s centrala produktindelning (United Nations Provisional Central Product Classification).

c) *elektronisk auktion*: en upprepad process där leverantörer med hjälp av elektroniska medel presenterar antingen nya priser eller nya värden för kvantifierbara icke prisrelaterade delar av anbuden med anknytning till utvärderingskriterierna, eller bådadera, vilket leder till en rangordning eller en ny rangordning av anbuden.

d) *skriftiligen* eller *skriftligt*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och meddelas vid ett senare tillfälle; omfattar även elektroniskt överförd och lagrad information.

e) *begränsad upphandling*: ett upphandlingsförfarande där den upphandlande enheten kontaktar en leverantör eller flera leverantörer som den själv valt ut.

f) *åtgärd*: lagar, andra författningar, förfaranden, administrativa riktlinjer eller praxis, eller varje handling som den upphandlande enheten utför i samband med en upphandling som omfattas.

g) *fleranvändningsförteckning*: förteckning över leverantörer som en upphandlande enhet anser uppfylla kraven för att få tas upp i förteckningen och som den upphandlande enheten har för avsikt att använda mer än en gång.

h) *meddelande om upphandling*: meddelande som offentliggörs av en upphandlande enhet i vilket intresserade leverantörer uppmanas att lämna in en begäran om deltagande, ett anbud eller båda delarna.

i) *motkrav*: villkor eller åtaganden som främjar lokal utveckling eller förbättrar en parts betalningsbalans, t.ex. användning av inhemskt innehåll, tekniklicensiering, investeringar, motköp och liknande åtgärder eller krav.

j) *öppen upphandling*: upphandlingsförfarande där alla intresserade leverantörer har möjlighet att lämna anbud.

k) *upphandlande enhet*: en sådan enhet som anges i någon av parternas underavsnitt i bilaga 9, avsnitt 1, 2 eller 3.

l) *behörig leverantör*: leverantör som enligt en upphandlande enhets bedömning uppfyller villkoren för deltagande.

m) *selektiv upphandling*: upphandlingsförfarande där den upphandlande enheten enbart bjuder in behöriga leverantörer att lämna anbud.

n) *tjänster*: omfattar bygg- och anläggningstjänster, om inte annat anges.

o) *standard*: ett dokument som godkänts av ett erkänt organ, och som för allmänt och upprepat bruk anger regler, riktlinjer eller egenskaper avseende varor eller tjänster, eller därmed sammanhängande processer och tillverkningsmetoder som inte måste efterlevas. Det kan även innefatta eller enbart behandla terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara, tjänst, process eller tillverkningsmetod.

p) *leverantör*: en person eller en grupp av personer som tillhandahåller eller som kan tillhandahålla varor eller tjänster.

q) *teknisk specifikation*: ett krav i samband med ett anbuds-förfarande som

i) anger egenskaperna hos de varor eller tjänster som ska upphandlas, exempelvis kvalitet, prestanda, säkerhet och dimensioner, eller processer och metoder för tillverkningen eller tillhandahållandet av dessa, eller

ii) som behandlar terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara eller en tjänst.

r) *central produktindelning*: FN:s centrala produktindelning (United Nations Provisional Central Product Classification, utgiven i Statistical Papers, serie M, nr 77, från avdelningen för internationella ekonomiska och sociala frågor, Förenta nationernas statistikbyrå, New York, 1991).

ARTIKEL 156

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel är tillämpligt på åtgärder i samband med upphandling som omfattas, oavsett om den bedrivs uteslutande eller delvis med elektroniska medel.

2. Vid tillämpningen av detta kapitel avses med *omfattad upphandling* sådan upphandling som sker för offentliga ändamål och

a) som avser en vara, tjänst eller en kombination av varor och tjänster

i) vilka avses i bilaga 9, och

ii) vilka inte upphandlas för kommersiell försäljning eller återförsäljning, eller för att producera eller tillhandahålla varor eller tjänster för kommersiell försäljning eller återförsäljning,

b) som genomförs på vilket avtalsrättsligt sätt som helst, däribland köp, leasing, hyrning eller hyrköpsavtal, med eller utan köprätt,

c) som har ett värde beräknat enligt punkterna 6, 7 och 8 i denna artikel som motsvarar eller överstiger de tröskelvärden som anges i bilaga 9, avsnitt 1, 2 och 3 vid den tidpunkt då det meddelande som avses i artikel 160 offentliggjordes,

d) som upphandlas av en upphandlande enhet, och

e) som inte på annat sätt undantas från att utgöra omfattad upphandling, i kraft av punkt 3 i denna artikel eller i kraft av den berörda partens underavsnitt i bilaga 9, avsnitt 1, 2, 3 eller 5.

3. Om inte annat anges i bilaga 9 ska detta kapitel inte vara tillämpligt på

a) förvärv eller hyra av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller därmed sammanhängande rättigheter,

b) icke-avtalsgrundade överenskommelser eller någon form av bistånd som en part tillhandahåller, inklusive samarbetsavtal, bidrag, lån, kapitaltillskott, garantier och skattelättnader,

c) upphandling eller förvärv av tjänster på skatteområdet eller förvaringstjänster, likvidations- eller förvaltningstjänster för reglerade finansinstitut eller tjänster som rör försäljning, inlösen och distribution i samband med statlig upplåning, inklusive lån, statsobligationer och andra värdepapper,

d) offentliga anställningsavtal,

e) upphandling som sker

i) i särskilt syfte att tillhandahålla internationellt bistånd, inbegripet utvecklingsbistånd,

ii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som anges i en internationell överenskommelse om stationering av trupper eller de avtalsslutande ländernas gemensamma genomförande av ett projekt, eller

iii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som gäller internationella organisationer, eller organisationer som finansieras av internationella bidrag, lån eller annat

bistånd, om det tillämpliga förfarandet eller de tillämpliga villkoren skulle vara oförenliga med detta kapitel.

4. Varje parts åtaganden i fråga om omfattad upphandling och därmed sammanhängande tillgång till information anges i bilaga 9 enligt följande:

a) I avsnitt 1 anges de offentliga enheter på central nivå vars upphandling omfattas av detta kapitel, tillsammans med tillämpliga tröskelvärden för upphandling och tjänster som omfattas av bestämmelserna.

b) I avsnitt 2 anges de offentliga enheter under central nivå vars upphandling omfattas av detta kapitel, tillsammans med tillämpliga tröskelvärden för upphandling och tjänster som omfattas av bestämmelserna.

c) I avsnitt 3 anges övriga enheter vars upphandling omfattas av detta kapitel, tillsammans med tillämpliga tröskelvärden för upphandling och tjänster som omfattas av bestämmelserna.

d) I avsnitt 4 anges de tjänster, utom bygg- och anläggningstjänster, som omfattas av detta kapitel.

e) I avsnitt 5 finns allmänna anmärkningar och undantag.

f) I avsnitt 6 anges i vilka medier parterna ska offentliggöra sina meddelanden om upphandling, meddelanden om tilldelning och övrig information som rör systemet för offentlig upphandling i enlighet med detta kapitel.

5. Om en upphandlande enhet i samband med omfattad upphandling kräver att en fysisk eller juridisk person som inte ingår i tillämpningsområdet för partens underavsnitt i avsnitt 1, 2 eller 3 i bilaga 9 ska delta i upphandlingen i enlighet med särskilda föreskrifter, ska punkt 4 i denna artikel gälla i tillämpliga delar på detta krav.

Värdering

6. När värdet på en upphandling beräknas för att avgöra om den utgör en omfattad upphandling, ska den upphandlande enheten

a) varken dela upp en upphandling i separata upphandlingar eller välja ut eller använda en viss värderingsmetod för att beräkna värdet av en upphandling i avsikt att helt eller delvis undanta den från tillämpningen av detta kapitel, och

b) inkludera det totala beräknade högsta värdet av upphandlingen under hela kontraktets löptid, oavsett om det tilldelas en eller flera leverantörer, samt ta hänsyn till alla typer av ersättningar, bland annat

i) premier, avgifter, provisioner och ränta, och

ii) det totala värdet av eventuella optioner om denna möjlighet erbjuds i samband med upphandlingen.

7. Om ett särskilt villkor för en upphandling medför att mer än ett kontrakt tilldelas eller att kontrakt tilldelas i separata delar (nedan kallade *återkommande kontrakt*), ska beräkningen av det totala högsta värdet grunda sig på antingen

a) värdet på de återkommande kontrakt, för samma typ av vara eller tjänst, som tilldelats under de föregående tolv månaderna eller den upphandlande enhetens föregående räkenskapsår, om möjligt justerat för förväntade ändringar av mängden eller värdet av den vara eller tjänst som upphandlas för de följande tolv månaderna, eller

b) beräknat värde på de återkommande kontrakt, för samma typ av vara eller tjänst, som ska tilldelas för de tolv månaderna närmast efter den ursprungliga kontraktstilldelningen eller den upphandlande enhetens räkenskapsår.

8. Vid upphandling för leasing, hyra eller hyrköp av varor eller tjänster, eller upphandling utan angivet totalpris, ska grundvalen för värderingen vara följande:

a) Vid kontrakt med en bestämd löptid ska värderingen grunda sig på

i) det totala beräknade högsta värdet under löptiden, om denna är högst tolv månader, eller

ii) det totala beräknade högsta värdet, inklusive eventuellt restvärde, om löptiden är längre än tolv månader.

b) För kontrakt med obestämd löptid ska det beräknade månatliga beloppet multipliceras med 48.

c) Om det är osäkert huruvida kontraktet har en bestämd löptid eller inte, ska led b tillämpas.

ARTIKEL 157

Säkerhet och allmänna undantag

1. Ingenting i detta kapitel ska tolkas som hinder för en part att vidta en åtgärd eller att vägra lämna ut uppgifter om parten anser det nödvändigt för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen vid upphandling

a) som avser vapen, ammunition eller krigsmateriel,

b) som är oundgänglig för den nationella säkerheten, eller

c) som avser det nationella försvaret.

2. Under förutsättning att åtgärderna inte tillämpas på ett sätt som utgör en godtycklig eller ooberättigad diskriminering mellan parterna under lika förhållanden eller en förtäckt begränsning av handeln mellan parterna, får ingenting i detta kapitel tolkas så att det hindrar någon av parterna att anta eller genomföra åtgärder

a) som är nödvändiga för att skydda allmän moral, allmän ordning eller säkerhet,

b) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs och växters liv eller hälsa,

- c) som är nödvändiga för att skydda immateriella rättigheter, eller
- d) som avser varor eller tjänster som tillhandahålls av personer med funktionsnedsättning, av välgörenhetsinrättningar eller inom kriminalvården.

ARTIKEL 158

Allmänna principer

Icke-diskriminering

1. Vad gäller åtgärder som rör den omfattade upphandlingen ska en part, och dess upphandlande enheter, omedelbart och utan förbehåll bevilja varor och tjänster från den andra parten eller leverantörer från den andra parten som tillhandahåller sådana varor eller tjänster en behandling som inte är mindre förmånlig än den som beviljas egna varor, tjänster och leverantörer.

2. Vad gäller åtgärder som rör den omfattade upphandlingen, får parterna och deras upphandlande enheter inte

a) behandla en lokalt etablerad leverantör mindre förmånligt än en annan lokalt etablerad leverantör på grund av graden av utländsk anknytning eller ägarskap, eller

b) diskriminera en lokalt etablerad leverantör av det skälet att de varor eller tjänster som denne tillhandahåller i samband med en viss upphandling utgörs av varor eller tjänster från den andra parten.

Nationell behandling av lokalt etablerade leverantörer

3. Varje part ska säkerställa att motpartens leverantörer som etablerat sig kommersiellt på partens territorium genom att bilda, förvärva eller upprätthålla en juridisk person behandlas på ett sätt som inte är mindre förmånligt än nationella leverantörer i samband med offentlig upphandling på partens territorium, i enlighet med nationella lagar och andra författningar.

De allmänna undantag som anges i artikel 157 är tillämpliga.

Användning av elektroniska medel

4. Om en omfattad upphandling genomförs med elektroniska medel ska den upphandlande enheten

a) säkerställa att upphandlingen genomförs med hjälp av it-system och programvara, inklusive sådana som rör autentisering och kryptering av information, som är allmänt tillgängliga och kompatibla med andra allmänt tillgängliga it-system och annan tillgänglig programvara,

b) bibehålla mekanismer som säkerställer de anbudssökandes och anbudsgivarnas integritet, även för att fastställa tidpunkten för mottagande och förhindra otillbörlig tillgång, och

c) använda elektroniska hjälpmedel för information och kommunikation i samband med offentliggörande av meddelanden och anbudsunderlag vid upphandling och så långt som möjligt för inlämning av anbud.

Genomförande av omfattad upphandling

5. En upphandlande enhet ska genomföra omfattad upphandling på ett insynsvänligt och opartiskt sätt som

a) är förenligt med detta kapitel, och använder sådana metoder som öppen upphandling, selektiv upphandling och begränsad upphandling,

b) gör att intressekonflikter undviks, och

c) förhindrar korruption.

Ursprungsregler

6. Vid en omfattad upphandling får ingen av parterna tillämpa ursprungsregler på varor eller tjänster, som importerats från eller tillhandahållits av den andra parten, om de avviker från de ursprungsregler som parten vid den tiden brukar tillämpa när sådana varor eller tjänster importeras eller tillhandahålls.

Motkrav

7. En part, inklusive dess upphandlande enheter, får inte begära eller uppfylla, besluta om eller genomdriva något motkrav med avseende på en omfattad upphandling.

Åtgärder som inte specifikt rör upphandling

8. Punkterna 1 och 2 ska inte vara tillämpliga på

a) tullar och andra pålagor, av vilket slag som helst, på eller i samband med import,

b) metoden för att ta ut dessa tullar och avgifter, eller

c) andra importbestämmelser eller importformaliteter samt sådana åtgärder som påverkar handeln med tjänster som inte är åtgärder som reglerar omfattad upphandling.

Åtgärder mot korruption

9. Varje part ska säkerställa att den vidtagit lämpliga åtgärder för att åtgärda korruption i samband med offentlig upphandling. Sådana åtgärder får omfatta förfaranden för att permanent eller under viss tid utesluta anbudsgivare från upphandling om de genom slutligt beslut av partens rättsliga myndigheter eller behöriga myndigheter har befunnits skyldiga till bedrägliga eller andra olagliga beteenden i samband med offentlig upphandling på partens territorium. Varje part ska även säkerställa att den har strategier och förfaranden för att så långt som möjligt undanröja eller hantera potentiella intressekonflikter med avseende på personer som deltar i eller har inflytande över upphandling.

ARTIKEL 159

Information om upphandlingssystemet

1. Varje part ska

a) skyndsamt offentliggöra alla lagar och andra författningar, rättsliga avgöranden, administrativa beslut med allmän räckvidd, standardklausuler som föreskrivs i lagar eller andra författningar och som införlivas genom hänvisning i meddelanden eller anbudsunderlag och förfaranden för omfattad upphandling, samt ändringar av dessa, i officiellt angivna elektroniska medier eller publikationer som har stor spridning och är lätt tillgängliga för allmänheten, och

b) på begäran förklara detta för den andra parten.

2. Varje part ska i avsnitt 6 i bilaga 9 lämna en förteckning över

a) de elektroniska medier eller publikationer där parten offentliggör den information som avses i punkt 1 a i denna artikel,

b) de elektroniska medier eller publikationer där parten offentliggör de meddelanden och tillkännagivanden som avses i artiklarna 160, 162.7 och 169.2, och

c) de webbplatser eller adresser där parten offentliggör meddelanden om tilldelade kontrakt i enlighet med artikel 169.2.

3. Parterna ska skyndsamt underrätta samarbetskommittén om alla ändringar i den information som i enlighet med punkt 2 i denna artikel förtecknas i avsnitt 6 i bilaga 9.

ARTIKEL 160

Meddelanden

1. Alla meddelanden och tillkännagivanden som avses i denna artikel (meddelande om upphandling, sammanfattning och tillkännagivande av planerad upphandling) ska vara direkt elektroniskt tillgängliga kostnadsfritt via en enda åtkomstpunkt online. Meddelanden och tillkännagivanden får också offentliggöras i ett lämpligt pappersmedium som ska ha stor spridning och ska vara lättillgängligt för allmänheten, åtminstone till dess att den tidsfrist som anges i meddelandet eller tillkännagivandet har löpt ut.

Meddelande om upphandling

2. För varje omfattad upphandling ska den upphandlande enheten offentliggöra ett meddelande om upphandling, utom under de omständigheter som anges i artikel 166.

3. Om inte annat anges i detta kapitel, ska alla meddelanden om upphandling innehålla följande uppgifter:

a) Den upphandlande enhetens namn och adress, övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna kontakta enheten och få alla relevanta handlingar som gäller upphandlingen samt uppgift om kostnad och betalningsvillkor i förekommande fall.

b) En beskrivning av upphandlingen, inbegripet arten och mängden av de varor och tjänster som ska upphandlas eller, om mängden inte är känd, den beräknade mängden.

c) I samband med återkommande kontrakt om möjligt en preliminär tidsplan för ytterligare meddelanden om planerad upphandling.

d) En beskrivning av eventuella optioner.

e) Tidsfristen för leverans av varorna eller tjänsterna eller kontraktets löptid.

f) Det valda upphandlingsförfarandet och huruvida det innefattar förhandlingar eller elektronisk auktion.

g) I förekommande fall uppgifter om till vilken adress begäran om att få delta i upphandlingen ska ställas och sista inlämningsdag för begäran.

h) Sista inlämningsdag för anbud och uppgifter om till vilken adress anbud ska ställas.

i) Det eller de språk som anbudet eller begäran om deltagande ska vara avfattade på, om de får avfattas på ett annat språk än det officiella språket i den part som den upphandlande enheten tillhör.

j) En förteckning och kortfattad beskrivning av villkoren för deltagande, däribland eventuella krav på att vissa handlingar eller certifieringar ska lämnas in för deltagande, om inte dessa krav ingår i det anbudsunderlag som ställs till alla intresserades förfogande samtidigt som meddelandet om upphandling.

k) Om den upphandlande enheten avser att i enlighet med artikel 162 välja ut ett begränsat antal behöriga leverantörer som inbjuds att lämna anbud, anges kriterierna för urvalet och, i tillämpliga fall, antalet kvalificerade leverantörer som kommer att tillåtas att lämna anbud.

l) Information om att upphandlingen är en omfattad upphandling.

Sammanfattning

4. För varje planerad upphandling ska den upphandlande enheten tillsammans med meddelandet om upphandling offentliggöra en lätt tillgänglig sammanfattning på något av WTO:s arbetspråk. Sammanfattningen ska åtminstone innehålla följande information:

a) Uppgifter om vad som ska upphandlas.

b) Sista inlämningsdag för anbud och, i förekommande fall, eventuell sista inlämningsdag för begäran om att få delta i upphandlingen eller tas upp på en fleranvändningsförteckning.

c) Den adress man kan vända sig till för att begära handlingar som gäller upphandlingen.

Tillkännagivande av planerad upphandling

5. Upphandlande enheter uppmanas att så tidigt som möjligt varje räkenskapsår informera om sina planer för kommande upphandling genom att offentliggöra ett tillkännagivande av planerad upphandling i ett sådant lämpligt elektroniskt medium och, om tillgängligt, det pappersmedium som anges i avsnitt 6 i bilaga 9. Tillkännagivandet av planerad upphandling ska också offentliggöras via en enda åtkomstpunkt som anges i avsnitt 6 i bilaga 9, om inte annat följer av punkt 3 i denna artikel. Tillkännagivandet av planerad upphandling bör innehålla uppgifter om vad som ska upphandlas och om när man planerar att offentliggöra meddelandet om upphandling.

6. En upphandlande enhet som omfattas av avsnitt B eller C får använda ett tillkännagivande av planerad upphandling som ett meddelande om upphandling, förutsatt att tillkännagivandet av planerad upphandling innehåller så mycket av den information som avses i punkt 4 i denna artikel som den upphandlande enheten besitter och en upplysning om att intresserade leverantörer ska anmäla intresse för att delta i upphandlingen till den upphandlande enheten.

ARTIKEL 161

Villkor för deltagande

1. En upphandlande enhet ska begränsa villkoren för deltagande i en upphandling till vad som krävs för att säkerställa att leverantören har tillräcklig rättslig, ekonomisk, affärsmässig och teknisk kapacitet för att åta sig den aktuella upphandlingen.

2. Den upphandlande enhetens villkor för deltagande

a) får inte innehålla krav på att en leverantör tidigare ska ha tilldelats ett eller flera kontrakt av en upphandlande enhet i en part, men

b) får innehålla krav på relevant tidigare erfarenhet om det är nödvändigt för att uppfylla upphandlingsvillkoren ⁽²¹⁾.

3. Vid bedömningen av huruvida en leverantör uppfyller villkoren för deltagande ska den upphandlande enheten

a) bedöma leverantörens ekonomiska kapacitet, affärsmässiga och tekniska kapacitet på grundval av dennes affärsverksamhet både inom och utanför territoriet för den part som den upphandlande enheten tillhör, och

b) grunda sin bedömning på de krav som enheten i förväg beskrivit i meddelanden eller tillkännagivanden om upphandling eller i anbudsunderlaget.

4. En part och dess upphandlande enheter får utesluta en leverantör om det finns belägg för exempelvis

²¹ För tydlighetens skull påpekas att om den upphandlande enheten kräver tidigare erfarenhet räcker det om leverantören kan styrka sådan tidigare erfarenhet från vilket territorium som helst.

- a) konkurs,
- b) oriktiga uppgifter,
- c) allvarliga eller varaktiga brister vid fullgörandet av väsentliga krav eller skyldigheter i tidigare kontrakt,
- d) lagakraftvunna domar avseende grova brott eller andra allvarliga förseelser,
- e) fel i yrkesutövningen samt handlingar eller underlåtelse som kan inverka negativt på leverantörens affärsmässiga integritet, eller
- f) underlåtenhet att betala skatt.

ARTIKEL 162

Kvalificering av leverantörer

Registreringssystem och kvalificeringsförfarande

1. En part och dess upphandlande enheter får ha ett system för registrering av leverantörer i vilket de intresserade leverantörerna måste registrera sig och lämna vissa uppgifter. I sådana fall ska parten säkerställa att de berörda leverantörerna så långt som möjligt har tillgång till information om registreringsystemet med elektroniska medel och när som helst kan begära registrering. Den upphandlande enheten ska inom rimlig tid informera dem om beslutet att bevilja eller avslå begäran. Om begäran avslås ska beslutet vara vederbörligen motiverat.

2. Varje part ska säkerställa att

- a) dess upphandlande enheter anstränger sig för att minimera skillnaderna mellan sina respektive kvalificeringsförfaranden, och
- b) om system för registrering används ska dess upphandlande enheter anstränga sig för att minimera skillnaderna mellan sina respektive system.

3. En part och dess upphandlande enheter får inte anta eller tillämpa ett system för registrering eller ett kvalificeringsförfarande som har till syfte eller resultat att skapa onödiga hinder för leverantörer från den andra parten som vill delta i upphandlingen.

Selektiv upphandling

4. En upphandlande enhet som avser att använda selektiv upphandling ska

- a) i meddelandet om upphandling ange åtminstone de uppgifter som avses i artikel 160.3 a, b, f, g, j, k och l samt uppmana leverantörer att lämna in en begäran om deltagande, och
- b) senast när tidsfristen för att lämna in anbud börjar löpa förse behöriga leverantörer med åtminstone de uppgifter som avses i artikel 160.3 c, d, e, h och i på det sätt som anges i artikel 164.3 b.

5. En upphandlande enhet ska låta alla behöriga leverantörer delta i en viss upphandling, såvida inte den upphandlande enheten i meddelandet om upphandling anger att antalet leverantörer som kommer att få lämna anbud är begränsat och vilka kriterier som tillämpas vid urvalet av dessa. En inbjudan att lämna anbud ska ställas till tillräckligt många behöriga leverantörer för att säkerställa en faktisk konkurrens.

6. Om anbudsunderlaget inte görs tillgängligt för allmänheten från och med den dag då det meddelande eller tillkännagivande som avses i punkt 4 a offentliggörs, ska den upphandlande enheten säkerställa att alla behöriga anbudssökande som valts ut i enlighet med punkt 5 får tillgång till underlaget samtidigt.

Fleranvändningsförteckningar

7. En upphandlande enhet får använda en fleranvändningsförteckning, förutsatt att ett meddelande med en uppmaning till intresserade leverantörer att ansöka om att föras upp på förteckningen

a) årligen offentliggörs i ett sådant lämpligt medium som förtecknas i avsnitt 6 i bilaga 9, och

b) fortlöpande står till förfogande i ett sådant lämpligt medium som förtecknas i avsnitt 6 i bilaga 9 om offentliggörandet sker elektroniskt.

8. Det meddelande som avses i punkt 7 ska innehålla följande:

a) En beskrivning av de varor eller tjänster eller kategorier av dessa för vilka förteckningen kan användas.

b) De villkor som leverantörerna ska uppfylla för att föras upp i förteckningen och de metoder som den upphandlande enheten använder för att kontrollera om en leverantör uppfyller villkoren.

c) Den upphandlande enhetens namn och adress samt andra uppgifter som behövs för att kontakta enheten och få alla relevanta handlingar som gäller förteckningen.

d) Uppgifter om fleranvändningsförteckningens giltighetstid och hur den förlängs eller avslutas, eller – om ingen giltighetstid anges – uppgifter om hur meddelande kommer att lämnas om att förteckningen kommer att upphöra att gälla.

e) Information om att förteckningen kan användas för den omfattade upphandlingen.

9. Om en fleranvändningsförteckning kommer att gälla i högst tre år får en upphandlande enhet, utan att det hindrar tillämpningen av punkt 7, välja att offentliggöra det meddelande som avses i punkt 7 endast en gång, i början av förteckningens giltighetsperiod, förutsatt

a) att giltighetsperioden anges i meddelandet och att inga fler meddelanden kommer att offentliggöras, och

b) att meddelandet offentliggörs elektroniskt och fortlöpande under giltighetstiden står till förfogande i ett sådant lämpligt medium som förtecknas i avsnitt 6 i bilaga 9.

10. En upphandlande enhet ska tillåta leverantörer att när som helst ansöka om att föras upp på fleranvändningsförteckningen och inom rimlig tid ta med alla behöriga leverantörer på förteckningen.

11. Om en leverantör som inte är upptagen i en fleranvändningsförteckning lämnar in en begäran om deltagande i en upphandling som utgår från en fleranvändningsförteckning och lämnar alla handlingar som krävs inom den tidsfrist som anges i artikel 164.2, ska den upphandlande enheten behandla begäran. Den upphandlande enheten får inte utesluta leverantören från upphandlingen av det skälet att enheten inte har tillräckligt med tid för att pröva begäran, såvida inte enheten i exceptionella fall på grund av upphandlingens komplexitet inte hinner slutföra behandlingen av begäran inom anbudsfristen.

Upphandlande enheter som omfattas av avsnitten 2 och 3 i bilaga 9.

12. En upphandlande enhet som omfattas av avsnitten 2 och 3 i bilaga 9 får betrakta ett meddelande med inbjudan till intresserade leverantörer om att begära att bli upptagna på en fleranvändningsförteckning som ett meddelande om planerad upphandling förutsatt

a) att meddelandet offentliggörs i enlighet med punkt 7 i denna artikel och innehåller de uppgifter som krävs enligt punkt 8 i denna artikel, så mycket av den nödvändiga information som avses i artikel 160.2 som är tillgänglig och att det framgår att det är frågan om ett meddelande om upphandling eller att endast leverantörerna på fleranvändningsförteckningen kommer att få ytterligare meddelanden om upphandling som omfattas av fleranvändningsförteckningen, och

b) att den upphandlande enheten skyndsamt förser leverantörer som uttryckt sitt intresse för en viss upphandling med tillräckligt mycket information för att de ska kunna bedöma sitt intresse av att delta i upphandlingen, däribland alla övriga upplysningar som krävs enligt artikel 160.2, i den mån de är tillgängliga.

13. En upphandlande enhet som omfattas av avsnitt 2 eller 3 i bilaga 9 får medge att leverantörer som begärt att få bli upptagna på en fleranvändningsförteckning lämnar anbud i en given upphandling, om den upphandlande enheten har tillräckligt med tid för att undersöka om leverantören uppfyller villkoren för deltagande.

14. En upphandlande enhet ska skyndsamt underrätta de leverantörer som lämnar in en begäran om deltagande eller en ansökan om att föras upp på fleranvändningsförteckningen om sitt beslut i fråga om den inlämnade begäran eller ansökan.

15. Om en upphandlande enhet avslår en leverantörs begäran om deltagande i en upphandling eller ansökan om att föras upp i fleranvändningsförteckningen, eller inte längre erkänner en leverantör som behörig, eller stryker en leverantör från fleranvändningsförteckningen, ska den upphandlande enheten skyndsamt underrätta leverantören och, på dennes begäran, skyndsamt tillhandahålla denne en skriftlig förklaring till skälen för sitt beslut.

ARTIKEL 163

Tekniska specifikationer och anbudsunderlag

Tekniska specifikationer

1. En part och dess upphandlande enheter får inte utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer eller fastställa förfaranden för bedömning av överensstämmelse som har till syfte eller resultat att skapa onödiga hinder för handeln mellan parterna.

2. När tekniska specifikationer fastställs för de varor eller tjänster som upphandlas ska den upphandlande enheten, då det är lämpligt

a) utforma de tekniska specifikationerna med hänvisning till prestanda och funktionella krav snarare än till formgivning eller beskrivande kännetecken, och

b) grunda de tekniska specifikationerna på internationella standarder, om sådana finns, och i annat fall på nationella tekniska föreskrifter, erkända nationella standarder eller byggnormer.

3. Om kriterier rörande formgivning eller beskrivande kännetecken används i de tekniska specifikationerna, bör den upphandlande enheten i tillämpliga fall ange att den kommer att beakta anbud avseende likvärdiga varor eller tjänster som tydligt uppfyller kraven för upphandlingen genom att använda formuleringar som ”eller likvärdig” i anbudsunderlaget.

4. En upphandlande enhet får i de tekniska specifikationerna inte ställa krav på eller hänvisa till särskilda varumärken, handelsnamn, patent, upphovsrätter, formgivning, typ, ett särskilt ursprung eller en särskild tillverkare eller leverantör, utom i de fall där det inte finns något annat sätt att beskriva kraven för upphandlingen tillräckligt exakt och klart, och förutsatt att den upphandlande enheten i anbudsunderlaget i så fall använder formuleringar som ”eller likvärdig”.

5. En upphandlande enhet får inte, på ett sätt som kan hindra konkurrens, efterfråga eller ta emot råd som kan användas för att utarbeta eller anta en teknisk specifikation för en viss upphandling från personer som kan ha kommersiella intressen i upphandlingen.

6. En part och dess upphandlande enheter får utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer för att främja bevarande av naturresurser eller skydda miljön, under förutsättning att det sker i enlighet med denna artikel.

En part får

a) tillåta att de upphandlande enheterna beaktar miljö- och samhällsaspekter under hela upphandlingsförfarandet, förutsatt att de inte är diskriminerande och har koppling till det berörda avtalsföremålet, och

b) vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa efterlevnaden med dess skyldigheter i fråga om miljölagstiftning, sociallagstiftning och arbetslagstiftning, däribland de skyldigheter som följer av kapitel 10.

Anbudsunderlag

7. En upphandlande enhet ska till leverantörerna tillhandahålla anbudsunderlag som innehåller alla uppgifter de behöver för att utarbeta och lämna in väl underbyggda anbud. Om detta inte redan tillhandahållits i meddelandet om upphandling ska anbudsunderlaget omfatta en fullständig beskrivning av följande:

a) Upphandlingen, inbegripet arten och mängden av de varor och tjänster som ska upphandlas eller, om mängden inte är känd, den beräknade mängden, samt alla krav som ska uppfyllas, inbegripet eventuella tekniska specifikationer, certifiering av bedömning av överensstämmelse, planer, ritningar eller instruktionsmaterial.

b) Alla villkor för deltagande, däribland en förteckning över de uppgifter och handlingar som ska lämnas in avseende villkoren för deltagande.

c) Alla utvärderingskriterier som den upphandlande enheten kommer att beakta vid kontraktstilldelningen och viktningen av dessa kriterier, utom i de fall där priset är det enda kriteriet.

d) Eventuella autentiserings- och krypteringskrav eller krav på annan utrustning för mottagande av information med elektroniska medel, om den upphandlande enheten kommer att använda sig av elektroniska medel.

e) Reglerna som ligger till grund för auktion, inbegripet vilka delar av anbudet som har samband med utvärderingskriterierna, om den upphandlande enheten kommer att hålla en elektronisk auktion.

f) Dag, tid och plats för öppnandet och i förekommande fall uppgifter om vilka personer som får närvara, om anbudet kommer att öppnas offentligt.

g) Övriga villkor, inbegripet betalningsvillkor och eventuella begränsningar av de medel med vars hjälp anbud får lämnas, t. ex. på papper eller med elektroniska medel.

h) Vilka dagar för leverans av varor eller tjänster som fastställs i enlighet med punkt 8.

8. När en upphandlande enhet fastställer dagen för den leverans av varor eller det tillhandahållande av tjänster som upphandlas ska enheten ta hänsyn till sådana faktorer som upphandlingens komplexitet, omfattningen av beräknad underentreprenad och den tid som realistiskt krävs för tillverkning av varorna, ta ut dem ur lager och transportera dem från leverantören respektive att tillhandahålla tjänsterna.

9. De utvärderingskriterier som fastställs i anbudsunderlaget kan vara bland annat pris och andra kostnadsfaktorer, kvalitet, teknisk förtjänst, miljöegenskaper och leveransvillkor.

10. En upphandlande enhet ska skyndsamt

a) göra anbudsunderlag tillgängliga, för att säkerställa att intresserade leverantörer får tillräckligt lång tid på sig att lämna in väl underbyggda anbud,

b) på begäran tillhandahålla anbudsunderlag till varje intresserad leverantör, och

c) besvara alla skäligena förfrågningar om relevanta upplysningar som begärs av leverantörer som är intresserade av eller deltar i anbudsförloppet, förutsatt att dessa upplysningar inte ger leverantören någon fördel i förhållande till konkurrenterna.

Ändringar

11. Om en upphandlande enhet före tilldelningen av ett kontrakt ändrar de kriterier eller krav som anges i meddelandet om upphandling eller i det anbudsunderlag som lämnats till de deltagande leverantörerna, eller om den på nytt offentliggör meddelandet eller anbudsunderlaget, ska den skriftligen översända alla ändringar eller det ändrade eller det nya upphandlingsmeddelandet eller anbudsunderlaget

a) till alla leverantörer som deltar vid den tidpunkt då informationen ändras eller byts ut, om den upphandlande enheten känner till vilka leverantörerna är, och i alla andra fall, på samma sätt som den ursprungliga informationen tillhandahölls, och

b) se till att detta sker i tillräckligt god tid för att de berörda leverantörerna ska hinna ändra och på nytt lämna in sina anbud.

ARTIKEL 164

Tidsfrister

1. En upphandlande enhet ska, så långt det är förenligt med dess egna rimliga behov, ge leverantörerna tillräckligt med tid för att utarbeta och lämna in begäran om deltagande och väl underbyggda anbud, och därvid beakta sådana faktorer som

a) upphandlingens art och komplexitet,

b) omfattningen av förväntad underentreprenad, och

c) den tid det tar att befordra ett anbud från utländska respektive inhemska orter i de fall där detta inte sker elektroniskt.

Dessa tidsfrister, inklusive eventuella förlängningar, ska vara desamma för alla intresserade eller deltagande leverantörer.

2. Vid selektiv upphandling ska den upphandlande enheten i princip medge minst 25 dagar, räknat från den dag då meddelandet om upphandling offentliggjordes, när man fastställer sista inlämningsdag för begäran om att få delta i upphandlingen. Om det, i undantagsfall som vederbörligen styrks av den upphandlande enheten, inte är möjligt att tillämpa denna tidsfrist, får fristen förkortas till minst tio dagar.

3. Om inte annat följer av punkterna 4, 5, 7 och 8 ska den upphandlande enheten när man fastställer sista inlämningsdag för anbud medge minst 40 dagar, räknat från

a) den dag då meddelandet om upphandling offentliggörs, vid öppen upphandling, eller

b) den dag då den upphandlande enheten vid selektiv upphandling meddelar leverantörerna att de kommer att bjudas in att lämna anbud, oavsett om den upphandlande enheten använder sig av en fleranvändningsförteckning eller inte.

4. En upphandlande enhet får förkorta den tidsfrist för att lämna in anbud som avses i punkt 3 till tidigast tio dagar i någon av följande situationer:

a) Den upphandlande enheten har offentliggjort ett sådant tillkännagivande av planerad upphandling som avses i artikel 160.4, minst 40 dagar men högst tolv månader innan meddelandet om upphandling kommer att offentliggöras, och tillkännagivandet innehåller följande:

i) En beskrivning av upphandlingen.

ii) Ungefärliga slutdatum för inlämnande av anbud eller begäran om deltagande.

iii) En uppmaning till intresserade leverantörer att anmäla sitt intresse för upphandlingen till den upphandlande enheten.

iv) Den adress från vilken handlingar som gäller upphandlingen kan fås.

v) Så mycket som finns tillgängligt av de uppgifter som krävs för meddelandet om upphandling enligt artikel 160.2.

b) Den upphandlande enheten har, i ett första meddelande om upphandling avseende återkommande kontrakt, uppgett att senare meddelanden kommer att offentliggöras, tillsammans med tidsfrister för anbudsförfarandet i enlighet med denna punkt.

c) Exceptionell brådska, som vederbörligen styrks av den upphandlande enheten, gör att det inte är möjligt att tillämpa den tidsfrist som avses i punkt 3.

5. En upphandlande enhet får förkorta den tidsfrist för att lämna in anbud som avses i punkt 3 med fem dagar för var och en av följande situationer:

a) Meddelandet om upphandling offentliggörs elektroniskt.

b) Hela anbudsunderlaget är elektroniskt tillgängligt från och med den dag då meddelandet om upphandling offentliggörs.

c) Den upphandlande enheten godtar att anbud lämnas in med elektroniska medel.

6. Vid tillämpningen av punkt 5 jämförd med punkt 4 får den anbudsfrist som avses i punkt 3 under inga omständigheter vara kortare än tio dagar, räknat från den dag då meddelandet om upphandling offentliggjordes.

7. Utan att det hindrar tillämpningen av någon annan bestämmelse i denna artikel, får en upphandlande enhet som köper in kommersiella varor eller tjänster, eller en kombination av varor och tjänster, förkorta den anbudsfrist som avses i punkt 3 till som minst 13 dagar, om både meddelandet om upphandling och anbudsunderlaget offentliggörs samtidigt av enheten, med elektroniska medel. Om den upphandlande enheten dessutom godtar att anbud på kommersiella varor eller tjänster lämnas med elektroniska medel, får den tidsfrist som avses i punkt 3 förkortas till som minst tio dagar.

8. En upphandlande enhet som omfattas av avsnitt 2 eller 3 i bilaga 9, och som valt ut alla eller några behöriga leverantörer, får fastställa fristen för inlämnande av anbud genom ömsesidig överenskommelse mellan enheten och de utvalda leverantörerna. Om överenskommelse saknas får fristen inte vara kortare än tio dagar.

ARTIKEL 165

Förhandlingar

1. En part får ge sina upphandlande enheter möjlighet att förhandla med leverantörer
 - a) om den upphandlande enheten, i det meddelande om upphandling som avses i artikel 160.3 f, uppgett att den har för avsikt förhandla, eller
 - b) om utvärderingen visar att inget av anbudena är det uppenbart mest fördelaktiga enligt de särskilda utvärderingskriterier som fastställts i meddelandet om upphandling eller i anbudsunderlaget.
2. En upphandlande enhet ska
 - a) säkerställa att varje eliminering av leverantörer som deltar i förhandlingarna sker i enlighet med de utvärderingskriterier som fastställts i meddelandet om upphandling eller i anbudsunderlaget, och
 - b) ge de leverantörer som efter avslutad förhandling återstår en gemensam tidsfrist för att lämna in nya eller ändrade anbud.

ARTIKEL 166

Begränsad upphandling

1. Förutsatt att detta inte utnyttjas för att undvika konkurrens mellan leverantörer eller sker på ett sätt som diskriminerar den andra partens leverantörer eller skyddar inhemska leverantörer, får en upphandlande enhet använda begränsad upphandling, och får välja att inte tillämpa artiklarna 160, 161 och 162, artikel 163.7–163.11 samt artiklarna 164–167, i någon av följande situationer:
 - a) Förutsatt att kraven i anbudsunderlaget inte ändras väsentligt, varje gång som
 - i) inga anbud lämnats eller inga leverantörer har begärt att få delta,
 - ii) inga lämnade anbud uppfyller de grundläggande kraven i anbudsunderlaget,
 - iii) inga leverantörer uppfyller villkoren för deltagande, eller
 - iv) de lämnade anbudena har tillkommit genom anbudskartell.
 - b) Om varorna eller tjänsterna bara kan levereras av en viss leverantör och det inte finns några rimliga alternativ eller rimliga ersättningsvaror eller ersättningstjänster därför att
 - i) kraven gäller ett konstverk,

- ii) det föreligger patentskydd, upphovsrätt eller andra ensamrätter, eller
 - iii) det saknas konkurrens av tekniska skäl.
- c) Vid leveranser från den ursprungliga leverantören av kompletterande varor eller tjänster som inte ingick i den ursprungliga upphandlingen, om ett byte av leverantör för dessa kompletterande varor eller tjänster
- i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl såsom krav på utbytbarhet eller driftskompatibilitet med redan befintlig utrustning, programvara, tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen, och
 - ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.
- d) Om det är absolut nödvändigt, och endast i den utsträckning det är absolut nödvändigt, på grund av extrem brådska till följd av händelser som inte kunnat förutses av den upphandlande enheten och varorna eller tjänsterna inte kan levereras i tid med hjälp av öppen upphandling eller selektiv upphandling.
- e) Om varorna köps på en råvarumarknad.
- f) Om en upphandlande enhet köper en prototyp eller en första vara eller tjänst som utvecklas på dess begäran i samband med och för ett kontrakt avseende forsknings-, experiment-, studie- eller nyutvecklingsändamål. Nyutveckling av en ny vara eller tjänst får inbegripa begränsad produktion eller leverans för att också resultaten av fälttester ska bli tillgängliga och för att visa att varan eller tjänsten lämpar sig för produktion eller leverans i kvantitet och med godtagbar kvalitet, men inbegriper inte produktion eller leverans i stora kvantiteter i syfte att pröva kommersiell gångbarhet eller för att återfå forsknings- och utvecklingskostnader.
- g) Om det rör sig om inköp till särskilt gynnsamma villkor som enbart uppstår på mycket kort sikt i samband med en icke sedvanlig försäljning, t.ex. vid likvidation, tvångsförvaltning eller konkurs, och inte om rutininköp från normala leverantörer.
- h) Om ett kontrakt tilldelas en vinnare av en designtävling, förutsatt
- i) att tävlingen organiseras på ett sätt som är förenligt med principerna i detta kapitel, i synnerhet med avseende på offentliggörande av ett meddelande om upphandling, och
 - ii) att deltagarna bedöms av en självständig jury med syftet att ge designkontrakt till vinnaren.
2. En upphandlande enhet ska utarbeta en skriftlig rapport om varje kontrakt som tilldelats enligt punkt 1. Rapporten ska innehålla namn på den upphandlande enheten, värde och typ av varor eller tjänster som upphandlats, och en uppgift om de omständigheter och villkor som avses i punkt 1 som motiverat användningen av begränsad upphandling.

ARTIKEL 167

Elektroniska auktioner

När en upphandlande enhet har för avsikt att genomföra en omfattad upphandling med hjälp av elektronisk auktion ska den innan auktionen inleds förse alla deltagare med

a) den automatiska utvärderingsmetoden, däribland den matematiska formel som bygger på utvärderingskriterierna i anbudsunderlaget och som kommer att användas vid den automatiska rangordningen eller vid en ändring av rangordningen under auktionen,

b) resultatet av en eventuell första utvärdering av de olika delarna i deltagarens anbud i sådana fall där kontraktet kommer att tilldelas det mest fördelaktiga anbudet, och

c) all annan relevant information om genomförandet av auktionen.

ARTIKEL 168

Behandling av anbud och tilldelning av kontrakt

Behandling av anbud

1. Den upphandlande enheten ska ta emot, öppna och behandla alla anbud i enlighet med förfaranden som garanterar att upphandlingsprocessen är rättvis och opartisk samt att anbudet behandlas konfidentiellt.

2. Den upphandlande enheten ska inte straffa en leverantör vars anbud mottas efter tidsfristen för inlämnande av anbud om förseningen uteslutande beror på felaktig hantering inom den upphandlande enheten.

3. Om den upphandlande enheten efter det att anbudet öppnats men innan kontraktet tilldelats ger en av leverantörerna möjlighet att rätta till oavsiktliga formfel, ska alla deltagande leverantörer erbjudas samma möjlighet.

Tilldelning av kontrakt

4. För att kunna antas ska anbud lämnas skriftligt och ska vid tidpunkten för öppnandet uppfylla de väsentliga krav som ställs i meddelanden och tillkännagivanden om upphandling samt i anbudsunderlaget och ska vara inlämnat av en leverantör som uppfyller villkoren för deltagande.

5. Såvida inte den upphandlande enheten beslutar att det inte ligger i allmänintresset att tilldela ett kontrakt, ska enheten tilldela kontraktet till den behöriga leverantör som den bedömer vara i stånd att uppfylla kontraktsvillkoren och som, uteslutande på grundval av de utvärderingskriterier som angetts i meddelandena och anbudsunderlaget, har lämnat in anbudet

a) det mest fördelaktiga anbudet, eller

b) det lägsta anbudet, om priset är det enda tilldelningskriteriet.

6. Om den upphandlande enheten får ett anbud till ett pris som i förhållande till övriga ligger onormalt lågt, får den kontrollera om leverantören uppfyller villkoren för deltagande och är i stånd att uppfylla avtalsvillkoren. Den upphandlande enheten får även kontrollera om leverantören har fått subventioner. I sådana fall får anbudet avvisas enbart på den grunden, om inte leverantören inom den tid som den upphandlande enheten fastställer kan styrka att subventionen beviljats i enlighet med bestämmelserna om subventioner i kapitel 11 avsnitt B.

7. Den upphandlande enheten får inte använda alternativ, avbryta en upphandling eller ändra tilldelade kontrakt på ett sätt som kringgår skyldigheterna enligt detta kapitel.

8. Varje part ska i regel föreskriva att en frysningsperiod ska förflyta, från det att kontraktet tilldelas till dess att det ingås, för att ge avvisade anbudsgivare möjlighet att gå igenom eller begära omprövning av tilldelningsbeslutet.

ARTIKEL 169

Öppenhet vid offentlig upphandling

Information till leverantörerna

1. Den upphandlande enheten ska skyndsamt informera deltagande leverantörer om sitt beslut om tilldelningen av kontrakt, på leverantörernas begäran skriftligen. Om inte annat följer av artikel 170.2 och 170.3 ska en upphandlande enhet på begäran ge en leverantör, vars anbud avslagits, sina skäl till att detta anbud inte valdes och information om de relativa fördelarna med anbudet från den leverantör som tilldelades kontraktet.

Offentliggörande av information om tilldelade kontrakt

2. En upphandlande enhet ska offentliggöra meddelanden i ett sådant lämpligt elektroniskt medium eller pappersmedium som anges i avsnitt 6 i bilaga 9 inom 72 dagar från tilldelningen av sådana kontrakt som omfattas av detta kapitel. Om den upphandlande enheten endast offentliggör meddelandet i ett elektroniskt medium ska uppgifterna finnas lätt tillgängliga under en rimlig tidsperiod. Meddelandet ska innehålla åtminstone

- a) en beskrivning av de varor eller tjänster som upphandlats,
- b) den upphandlande enhetens namn och adress,
- c) namn och adress på den leverantör som tilldelats kontraktet,
- d) värdet på det antagna anbudet eller på det högsta och lägsta anbud som beaktades vid kontraktstilldelningen,
- e) uppgifter om tilldelningsdatum, och
- f) uppgift om vilket upphandlingsförfarande som använts samt, om upphandlingen begränsats i enlighet med artikel 166, en beskrivning av de omständigheter och villkor som avses i punkt 1 i den artikeln och som gett anledning till begränsad upphandling.

Bevarande av handlingar och rapporter samt elektronisk spårbarhet

3. Varje upphandlande enhet ska under en tid av minst tre år från den dag den tilldelar ett kontrakt, bevara

a) handlingar och rapporter från upphandlingsförfaranden och kontraktstilldelningar som rör omfattad upphandling, inklusive de rapporter som krävs enligt artikel 166, och

b) uppgifter som säkerställer att genomförandet är vederbörligen spårbart i de fall omfattad upphandling har skett med elektroniska hjälpmedel.

ARTIKEL 170

Utlämning av information

1. En part ska på den andra partens begäran skyndsamt tillhandahålla alla uppgifter som är nödvändiga för att avgöra om en omfattad upphandling har genomförts på ett rättvist och opartiskt sätt och i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel, inbegripet uppgifter om vad som utmärker det antagna anbudet och om dess relativa fördelar. Om utlämning av information skulle kunna skada konkurrensen vid framtida upphandlingar, ska den part som tagit emot vissa uppgifter inte lämna ut dem till någon leverantör utan att först inhämta samtycke från den part som lämnat in uppgifterna.

2. Utan att det hindrar tillämpningen av övriga bestämmelser i detta kapitel får en part och dess upphandlande enheter inte ge någon specifik leverantör uppgifter som skulle motverka en sund konkurrens mellan leverantörer.

3. Inget i detta kapitel ska tolkas som att det ålägger en part och dess upphandlande enheter, myndigheter och omprövningsorgan att lämna ut konfidentiella uppgifter i fall där ett utlämnande

a) skulle försvåra rättstillämpningen,

b) skulle kunna motverka en sund konkurrens mellan leverantörer,

c) skulle skada enskildas berättigade kommersiella intressen, inbegripet skydd av immateriella rättigheter, eller

d) på annat sätt skulle strida mot allmänintresset.

ARTIKEL 171

Nationella omprövningsförfaranden

1. Varje part ska sörja för att det finns snabba, effektiva, insynsvänliga och icke-diskriminerande administrativa eller rättsliga förfaranden för att leverantörer som har eller har haft ett intresse i en omfattad upphandling ska kunna begära omprövning med hänvisning till

a) en överträdelse av detta kapitel, eller

b) underlåtenhet att följa de åtgärder som en part antagit för att genomföra detta kapitel, om leverantören enligt en parts lagstiftning inte har direkt rätt att begära omprövning av huruvida bestämmelserna i detta kapitel överträtts.

Förfarandereglerna för all omprövning ska vara skriftliga och göras tillgängliga för allmänheten.

2. Vid invändning från en leverantör som har eller har haft ett intresse i en omfattad upphandling med hänvisning till en sådan överträdelse eller underlåtenhet som avses i punkt 1, ska den part på vars territorium den omfattade upphandlingen görs uppmana den upphandlande enheten och leverantören att försöka lösa tvisten genom samråd. Den upphandlande enheten ska opartiskt och utan dröjsmål handlägga alla invändningar på ett sätt som inte skadar leverantörens deltagande i pågående eller framtida omfattad upphandling eller dennes rätt att begära ändring i enlighet med förfarandet för administrativ eller rättslig omprövning.

3. Varje leverantör ska medges rimlig tid för att förbereda och lämna in en begäran om omprövning. Fristen ska vara minst tio dagar räknat från den dag då leverantören fick eller rimligen borde ha fått kännedom om de omständigheter som ligger till grund för begäran.

4. Varje part ska fastställa eller utse minst en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av dess upphandlande enheter och som ska ta emot och behandla begäran om omprövning från leverantörer i samband med en omfattad upphandling.

5. När ett annat organ än den myndighet som avses i punkt 4 gör en första omprövning, ska den berörda parten säkerställa att leverantören har möjlighet att överklaga det första beslutet till en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av den upphandlande enhet vars omfattade upphandling är föremål för omprövning.

6. Varje part ska säkerställa att beslut från ett sådant omprövningsorgan som avses i punkt 5 och som inte är en domstol antingen kan prövas i domstol eller ska tillämpa förfaranden som innebär att

a) den upphandlande enheten ska besvara begäran om omprövning skriftligt och överlämna alla relevanta handlingar till omprövningsorganet,

b) parterna i förfarandet har rätt att bli hörda innan omprövningsorganet fattar beslut om den begärda omprövningen,

c) parterna i förfarandet har rätt att låta sig företrädas och åtföljas av ett biträde,

d) parterna i förfarandet får tillträde till alla förhandlingar,

e) parterna i förfarandet har rätt att begära att förhandlingarna ska vara offentliga och att vittnen ska få kallas, och

f) omprövningsorganet ska [utan dröjsmål lämna sina skriftliga beslut eller rekommendationer och] lämna en förklaring av vad som ligger till grund för varje beslut och rekommendation.

7. Varje part ska anta eller upprätthålla förfaranden som tillåter skyndsamma interimistiska åtgärder för att bevara leverantörens möjligheter att delta i den omfattade upphandlingen. Sådana interimistiska åtgärder kan få till följd att upphandlingsförfarandet avbryts. Det får i förfarandena föreskrivas att hänsyn får tas till negativa konsekvenser som är av överordnad betydelse för berörda intressen, bland annat allmänintresset, när beslut ska fattas om huruvida interimistiska åtgärder ska tillämpas. Beslut om att inte agera ska motiveras skriftligt.

Varje part ska även anta eller upprätthålla förfaranden som tillåter korrigerande åtgärder eller ersättning för förlust eller liden skada, i fall omprövningsorganet konstaterar att det förekommitt en sådan överträdelse eller underlåtenhet som avses i punkt 1. Ersättningen för förlust eller skada får begränsas till antingen rimliga kostnader för att utarbeta anbudet eller till kostnaderna för begäran om omprövning, eller bådadera.

ARTIKEL 172

Ändring eller rättelser av tillämpningsområdet

1. Parterna får föreslå ändring av omfattad upphandling som avses i bilaga 9 eller korrigera de relevanta underavsnitten i avsnitt 1, 2 eller 3 i bilaga 9.

Ändringar

2. Den part som vill föreslå ändringar i bilaga 9 ska

a) meddela detta skriftligen till den andra parten, och

b) i meddelandet föreslå den andra parten lämpliga kompenserande justeringar för att upprätthålla ett tillämpningsområde som är jämförbart med det som fanns före ändringen.

3. Utan att det hindrar tillämpningen av punkt 2 b behöver parterna inte föreslå kompenserande justeringar om ändringen avser en upphandlande enhet över vilken parten inte längre har kontroll eller inflytande, eller om den upphandlande enheten i framtiden kommer att agera i egenskap av konkurrensutsatt näringsidkare på en marknad med fritt tillträde.

En part anses utöva kontroll eller inflytande över en upphandlande enhet som

a) till största delen finansieras av staten eller av ett statskontrollerat organ,

b) står under administrativ tillsyn av staten eller av ett statskontrollerat organ, eller

c) har en administrativ, verkställande eller övervakande styrelse där över hälften av ledamöterna utses av staten eller av ett statskontrollerat organ.

4. Den andra parten ska invända skriftligen mot föreslagna ändringar i bilaga 9, som meddelats i enlighet med punkt 2 i denna artikel, om den anser att

a) den kompensande justering som föreslås enligt punkt 2 b är tillräcklig för att upprätthålla en jämförbar nivå på det ömsesidigt överenskomna tillämpningsområdet,

b) ändringen avser en upphandlande enhet över vilken parten inte längre har kontroll eller inflytande på det sätt som avses i punkt 3, eller

c) den berörda upphandlande enheten agerar i egenskap av konkurrensutsatt näringsidkare på en marknad med fritt tillträde.

Om ingen skriftlig invändning gjorts inom 45 dagar räknat från mottagandet av det meddelande som avses i punkt 2 a, anses den andra parten ha samtyckt till ändringen eller justeringen.

Rättelser

5. Följande ändringar i parternas underavsnitt i avsnitt 1, 2 eller 3 i bilaga 9 ska betraktas som rättelser av rent formellt slag, förutsatt att de inte påverkar det gemensamt överenskomna tillämpningsområdet för kapitlet:

a) En ändring av en upphandlande enhets namn.

b) En sammanslagning av två eller flera upphandlande enheter.

c) Uppdelning av en upphandlande enhet i två eller flera enheter som alla läggs till i förteckningen över upphandlande enheter i samma avsnitt i bilaga 9.

Den part som gör rättelse av rent formellt slag behöver inte föreskriva kompensande justeringar.

6. När en part föreslår rättelse av sitt underavsnitt i avsnitt 1, 2 eller 3 i bilaga 9 ska den meddela den andra parten vartannat år efter det att detta kapitel trätt i kraft.

7. En part får tillställa den andra parten eventuella invändningar mot föreslagna rättelser inom 45 dagar efter det att meddelandet mottagits. Den part som invänder ska motivera varför den anser att de föreslagna rättelserna inte omfattas av punkt 5 och beskriva vilken verkan de föreslagna rättelserna har på det gemensamt överenskomna tillämpningsområdet för kapitlet. Om ingen skriftlig invändning görs inom 45 dagar efter det att meddelandet mottogs, anses den andra parten ha samtyckt till de föreslagna rättelserna.

Samråd och tvistlösning

8. Om den andra parten invänder mot en föreslagen ändring eller rättelse, ska parterna försöka lösa frågan genom samråd. Om ingen överenskommelse nåtts inom 60 dagar från mottagandet av invändningen, får den part som föreslagit ändring eller rättelse av sitt underavsnitt i avsnitt 1, 2 eller 3 i bilaga 9 hänskjuta frågan till tvistlösningsförfarande i enlighet med kapitel 14 för att fastställa om invändningen är välgrundad.

Ändringar av bilaga 9

9. När parterna enats om föreslagna ändringar eller rättelser, även när den andra parten inte invänt inom de 45 dagar som avses i punkt 4 eller 7 eller när det tvistlösningsförfarande som

avses i punkt 8 har löst uppkomna frågor, ska samarbetsrådet i dess konstellation för handelsfrågor ändra bilaga 9 på motsvarande sätt.

ARTIKEL 173

Institutionella bestämmelser

På en parts begäran ska samarbetskommittén sammanträda för att åtgärda frågor som gäller hur detta kapitel och bilaga 9 tillämpas och fungerar, däribland avseende

- a) behovet av att ändra bilaga 9,
- b) frågor kring offentlig upphandling som någon av parterna hänskjutit till kommittén,
- c) övriga frågor som avser genomförandet av detta kapitel.

ARTIKEL 174

Övergångsperiod

Detta kapitel ska börja tillämpas tre år efter detta avtals ikraftträdande.

KAPITEL 10

HANDEL OCH HÅLLBAR UTVECKLING

ARTIKEL 175

Bakgrund och mål

1. Parterna erinrar om Agenda 21 från Förenta nationernas konferens om miljö och utveckling 1992, Internationella arbetsorganisationens (ILO) deklARATION från 1998 om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, FN:s ekonomiska och sociala råds ministerdeklARATION från 2006 om full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor, ILO:s förklaring från 2008 om social rättvisa för en rättvis globalisering samt Agenda 2030 för hållbar utveckling som antogs av FN år 2015, samt dess mål för hållbar utveckling.

2. Parterna bekräftar ånyo sina åtaganden för att främja utvecklingen av internationell handel och investeringar på ett sätt som bidrar till målet om hållbar utveckling och kampen mot klimatförändringarna. I detta sammanhang medger parterna att ekonomisk och social

utveckling och miljöskydd är avhängiga av varandra och ömsesidigt förstärker ansträngningarna i fråga om hållbar utveckling.

ARTIKEL 176

Rätt att reglera och skyddsnivåer

1. Parterna erkänner varandras rättigheter att själv fastställa sina nationella nivåer på miljö- och arbetarskydd och att anta eller ändra därmed sammanhängande lagstiftning och politik, i enlighet med internationellt erkända standarder och avtal samt i syfte att nå goda skyddsnivåer i fråga om miljö- och arbetarskydd.

2. Parterna erkänner att det är olämpligt att främja handel eller investeringar genom att försvaga eller sänka skyddsnivåerna i sin miljö- eller arbetslagstiftning och därmed sammanhängande standarder.

3. Parterna ska inte försöka främja handel eller investeringar genom att avvika från eller urholka den faktiska tillämpningen av sin miljö- eller arbetslagstiftning genom kontinuerliga eller återkommande handlingar eller underlåtelse att handla.

ARTIKEL 177

Multilaterala miljöavtal och arbetskonventioner

1. Parterna medger värdet av internationell miljöstyrning och miljöavtal som ett led i det internationella samfundets reaktion på globala eller regionala miljöproblem samt värdet av full och produktiv sysselsättning, däribland kunskapsutveckling och anständiga arbetsvillkor för alla, som centrala inslag i en hållbar utveckling för alla länder och ett prioriterat mål för det internationella samarbetet.

2. I detta sammanhang och med hänsyn till artiklarna 259–265 i detta avtal bekräftar parterna ånyo sitt åtagande att faktiskt genomföra de multilaterala miljöavtal, däribland Parisavtalet om klimatförändringar, som de ratificerat.

3. Med hänsyn till artiklarna 285–288 i detta avtal bekräftar parterna ånyo sitt åtagande att faktiskt genomföra de grundläggande ILO-konventionerna samt övriga ILO-konventioner som de ratificerat, samt att bibehålla verkningfulla system för arbetsinspektion vilka är förenliga med deras åtaganden i egenskap av medlemmar i ILO.

ARTIKEL 178

Handel och investeringar som främjar hållbar utveckling

1. Parterna bekräftar sitt åtagande att förbättra handelsns bidrag till målet om hållbar utveckling. De är därför överens om att främja användningen av system för hållbarhetsssäkring, exempelvis rättvis och etisk handel eller miljömärkning, handelsbruk som uppmärksammar företagens samhällsansvar och ett ansvarsfullt företagande samt investeringar i miljöindustrin eller i klimatvänliga produkter och klimatvänlig teknik.

2. Parterna ska utbyta information och erfarenheter om sina åtgärder för att främja samstämmighet och ömsesidig positiv växelverkan mellan handelsmässiga, sociala och miljömässiga mål och ska stärka dialogen och samarbetet om frågor kring hållbar utveckling som kan uppstå inom ramen för handelsförbindelserna.

3. Dialogen och samarbetet mellan parterna bör involvera berörda aktörer, särskilt arbetsmarknadens parter och andra organisationer inom det civila samhället, när det är lämpligt även genom det samarbete med det civila samhället som bedrivs i enlighet med artikel 314.

ARTIKEL 179

Tvistlösning

Artiklarna 223, 224 och 225 är inte tillämpliga på tvister som omfattas av detta kapitel. Sedan skiljenämnden vid sådana tvister lagt fram sin slutliga rapport enligt artiklarna 219 och 220 ska parterna, med stöd i rapporten, diskutera lämpliga åtgärder att genomföra. Samarbetskommittén ska övervaka genomförandet av sådana åtgärder och hålla frågan under uppsikt, bland annat genom den mekanism som avses i artikel 178.3.

KAPITEL 11

KONKURRENSBEGRÄNSANDE BETEENDEN, KONTROLL AV FÖRETAGSKONCENTRATIONER OCH SUBVENTIONER

ARTIKEL 180

Principer

Parterna erkänner vikten av fri och icke snedvriden konkurrens i sina handels- och investeringsförbindelser. Parterna medger att konkurrensbegränsande affärsmetoder och statliga ingripanden kan störa marknaderna och motverka fördelarna med handels- och investeringsliberaliseringen.

ARTIKEL 181

Konkurrensneutralitet

Parterna ska tillämpa detta kapitel på alla företag, vare sig de är stats- eller privatägda.

ARTIKEL 182

Ekonomisk verksamhet

Detta kapitel är tillämpligt på ekonomisk verksamhet.

Vid tillämpningen av detta kapitel avses med *ekonomisk verksamhet* sådan verksamhet som avser utbudande av varor och tjänster på en marknad.

AVSNITT A

KONKURRENSBEGRÄNSANDE BETEENDEN OCH KONTROLL AV FÖRETAGSKONCENTRATIONER

ARTIKEL 183

Rättslig ram

Varje part ska anta eller upprätthålla en konkurrenslagstiftning som är tillämplig på alla företag i alla ekonomiska sektorer ⁽²²⁾ och som på ett effektivt sätt åtgärdar

- a) horisontella och vertikala avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvräda konkurrensen,
- b) ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning, och
- c) företagskoncentrationer som lägger väsentliga hinder i vägen för effektiv konkurrens, särskilt genom att upprätta eller förstärka en dominerande ställning.

ARTIKEL 184

²² För tydlighetens skull påpekas att konkurrenslagstiftningen i Europeiska unionen i kraft av artikel 42 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt även tillämpas på jordbrukssektorn i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 671).

Tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

Parterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse är underställda bestämmelserna i detta avsnitt om inte tillämpningen av bestämmelserna rättsligt eller i praktiken hindrar dem från att fullgöra de uppgifter som de ålagts. De ålagda uppgifterna ska vara insynsvänliga och alla begränsningar av eller avvikelser från tillämpningen av bestämmelserna i detta avsnitt får inte gå utöver det som är strikt nödvändigt för att utföra uppgifterna.

ARTIKEL 185

Genomförande

1. Varje part ska inrätta eller upprätthålla en operativt oberoende konkurrensmyndighet som, försedd med vederbörliga befogenheter och resurser, ska ansvara för fullständig tillämpning och faktisk efterlevnad av den konkurrenslagstiftning som avses i artikel 183.

2. Varje part ska tillämpa sin konkurrenslagstiftning som avses i artikel 183 på ett insynsvänligt sätt med hänsyn till principerna om rättvisa förfaranden, däribland de berörda företagens rätt att försvara sig, i synnerhet med avseende på rätten att bli hörd och rätten att begära omprövning.

ARTIKEL 186

Samarbete

1. Parterna medger att det ligger i deras gemensamma intresse att främja samarbetet om konkurrenspolitiken och efterlevnaden.

2. För att underlätta detta samarbete får parternas konkurrensmyndigheter utbyta information, förutsatt att de följer bestämmelserna om konfidentialitet som fastställs i respektive parts lagstiftning.

3. Parternas konkurrensmyndigheter ska eftersträva att när detta är möjligt och lämpligt samordna sina åtgärder i fråga om efterlevnaden när det gäller samma eller besläktade betenden eller ärenden.

ARTIKEL 187

Ingen tillämpning av bestämmelserna om tvistlösning

Kapitel 14 ska inte tillämpas på detta avsnitt.

AVSNITT B

SUBVENTIONER

ARTIKEL 188

MÅL OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

1. Vid tillämpningen av detta avsnitt avses med *subvention* en åtgärd som uppfyller villkoren i artikel 1 punkt 1.1 i avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder, oavsett om subventionen beviljas ett företag som tillverkar varor eller ett företag som tillhandahåller tjänster⁽²³⁾.
2. Detta avsnitt är tillämpligt på subventioner som är särskilda i den mening som avses i artikel 2 i avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder eller som omfattas av artikel 192 i det här avtalet.
3. Parterna ska säkerställa att subventioner som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse är förenliga med bestämmelserna i denna sektion i den mån detta inte rättsligt eller i praktiken hindrar dem från att fullgöra de uppgifter de ålagts. De ålagda uppgifterna ska vara insynsvänliga och alla begränsningar av eller avvikelser från tillämpningen av bestämmelserna i detta avsnitt får inte gå utöver det som är strikt nödvändigt för att utföra uppgifterna.
4. Artikel 191 i detta avtal är inte tillämplig på subventioner på handel med varor som omfattas av bilaga 1 till WTO:s jordbruksavtal.
5. Artiklarna 191 och 192 är inte tillämpliga på det audiovisuella området.
6. Artikel 192 är inte tillämplig på subventioner som formellt godkänts eller beviljats före eller inom fem år efter detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 189

Förhållande till WTO

²³ Definitionen ska inte föregripa resultaten av eventuella framtida diskussioner inom WTO om definitionen av subventioner för tjänster. Med hänsyn till resultaten av diskussionerna inom WTO får parterna i uppdatera detta avtal på denna punkt.

Inget i detta avsnitt ska påverka någon av parternas rättigheter och skyldigheter som följer av avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder, jordbruksavtalet, artikel XVI i Gatt 1994 eller artikel XV i Gats.

ARTIKEL 190

Öppenhet

1. Varje part ska, i fråga om subventioner som beviljas eller upprätthålls inom dess territorium, göra information allmänt tillgänglig avseende

- a) subventionens rättsliga grund och syfte,
- b) subventionens utformning,
- c) subventionsbeloppet eller det budgeterade subventionsbeloppet, och
- d) subventionens mottagare, om möjligt.

2. Parterna ska efterkomma punkt 1 genom att

- a) lämna in en anmälan enligt artikel 25 i avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder minst vartannat år,
- b) lämna in en anmälan enligt artikel 18 i jordbruksavtalet, eller
- c) säkerställa att den information som avses i punkt 1 offentliggörs av parten eller för dess räkning på en allmänt tillgänglig webbsida senast den 31 december det kalenderår som följer på det år då subventionen beviljades eller upprätthölls.

ARTIKEL 191

Samråd

1. Om en av parterna anser att en subvention påverkar eller skulle kunna påverka dess intressen vad gäller handel eller investeringsliberalisering i negativ riktning, får parten skriftligt uttrycka sina farhågor till den andra parten och begära ytterligare information i frågan.

2. Den begäran som avses i punkt 1 ska omfatta en förklaring av på vilket sätt subventionen påverkar eller skulle kunna påverka partens intressen i negativ riktning. Den begärande parten får begära ut information om subventionen vad gäller

- a) subventionens rättsliga grund och dess politiska mål eller syfte,
- b) subventionens utformning,

c) subventionens tillämpningsdatum och varaktighet samt andra eventuella tidsfrister knutna till den,

d) behörighetskraven för att beviljas subventionering,

e) det sammanlagda subventionsbeloppet eller det årliga budgeterade subventionsbeloppet,

f) subventionens mottagare, om möjligt, och

g) eventuella övriga upplysningar som gör det möjligt att bedöma negativa effekter av subventionen.

3. Den anmodade parten ska lämna begärd information skriftligen inom rimlig tid, i princip inte mer än 60 dagar efter det att begäran inkom. Om den anmodade parten inte lämnar begärd information ska den i ett svar inom samma tidsfrist skriftligen motivera varför.

4. När den begärande parten fått informationen får den begära samråd i frågan. Parternas samråd för att diskutera frågorna ska hållas inom rimlig tid, i princip inte mer än 60 dagar efter det att begäran om samråd inkom.

5. Parterna ska göra sitt yttersta för att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning i frågan.

ARTIKEL 192

Subventioner som är underställda villkor

1. Följande subventioner ska vara tillåtna på de nedanstående villkoren i fråga om detta avsnitt:

a) Subventioner genom vilka en stat garanterar vissa företags skulder eller åtaganden förutsatt att storleken på dessa skulder och åtaganden eller garantins varaktighet är begränsade.

b) Olika typer av subventioner till insolventa företag eller företag i svårigheter, förutsatt att

i) det finns en trovärdig omstruktureringsplan som bygger på realistiska antaganden i syfte att göra det företag som är insolvent eller befinner sig i svårigheter långsiktigt bärkraftigt inom en rimlig tid, och

ii) att företaget bidrar till omstruktureringskostnaderna; små och medelstora företag behöver inte bidra till omstruktureringskostnaderna.

2. Punkt 1 b är inte tillämplig på subventioner till företag som behöver tillfälligt likviditetsstöd i form av lånegarantier eller lån under den tid det tar att utarbeta en omstruktureringsplan. Sådant tillfälligt likviditetsstöd ska begränsas till det belopp som är nödvändigt enbart för att hålla igång företaget.

3. Subventioner som syftar till att säkerställa företags utträde från marknaden under ordnade former ska vara tillåtna.

4. Denna artikel är inte tillämplig på subventioner vars sammanlagda belopp eller sammanlagda budget understiger 200 000 EUR per företag under en treårsperiod.

5. Punkt 1 är inte tillämplig på sådana subventioner som beviljas för att avhjälpa en allvarlig störning i en parts ekonomi. En störning i en parts ekonomi ska betraktas som allvarlig om den är exceptionell, tillfällig och betydande.

6. I den mån de inte omfattas av artikel 188.3 ska sådana subventioner som lämnas för att genomföra program, i synnerhet program avseende subventionerat boende eller järnvägs-transport av råvaror, vara undantagna från de krav som ställs i punkt 1 i den här artikeln, under förutsättning att de är samhällsinriktade.

ARTIKEL 193

Användning av subventioner

Varje part ska säkerställa att företagen endast använder subventionerna för de politiska mål som de har beviljats för ⁽²⁴⁾.

KAPITEL 12

STATSÄGDA FÖRETAG, FÖRETAG SOM BEVILJATS SÄRSKILDA RÄTTIGHETER ELLER PRIVILEGIER SAMT UTSEDDA MONOPOL

ARTIKEL 194

Definitioner

Vid tillämpningen av detta kapitel gäller följande definitioner:

a) *konsensusöverenskommelsen*: den överenskommelse om riktlinjer för statsstödda exportkrediter från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) eller någon annan överenskommelse som ersätter denna, oavsett om den utarbetats inom ramen för OECD eller inte, och som antagits av minst tolv ursprungliga WTO-medlemmar som varit parter i konsensusöverenskommelsen från och med den 1 januari 1979.

²⁴ För tydlighetens skull påpekas att denna skyldighet ska anses vara uppfylld så snart en part inrättat de rättsliga ramar och administrativa förfaranden som krävs för detta ändamål.

b) *kommersiell verksamhet*: verksamhet som utmynnar i framställning av en vara eller tillhandahållande av en tjänst i mängder och till priser som fastställs av ett företag och där verksamheten sker i vinstsyfte. ⁽²⁵⁾

c) *affärsmässiga överväganden*: pris, kvalitet, tillgänglighet, säljbarhet, transport och andra villkor för köpet eller försäljningen, eller övriga faktorer som normalt beaktas när sådana privatägda företag i den berörda branschen som drivs enligt marknadsekonomiska principer fattar affärsbeslut.

d) *utsett monopol*: en enhet, inbegripet konsortier och statliga organ, som på en relevant marknad inom en parts territorium utses som enda leverantör eller köpare av en vara eller tjänst, men inte en enhet som har beviljats en exklusiv immateriell rättighet enbart på grund av ett sådant beviljande.

e) *utse*: att inrätta eller godkänna ett monopol, eller att utvidga omfattningen av ett monopol till ytterligare en vara eller tjänst.

f) *företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier*: offentliga eller privata företag som en part rättsligt eller i praktiken har beviljat särskilda rättigheter eller privilegier genom att utse eller begränsa det antal företag som tillåts tillhandahålla en vara eller en tjänst till två eller flera företag enligt kriterier som inte är objektiva, proportionerliga och icke-diskriminerande på ett sätt som väsentligt påverkar andra företags möjligheter att tillhandahålla samma vara eller tjänst i samma geografiska område till väsentligt likvärdiga villkor.

g) *tjänst som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning*: en tjänst som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter enligt definitionen i Gats och, om tillämpligt, i bilagan om finansiella tjänster till Gats.

h) *statsägt företag*: ett företag i vilket en part

i) direkt äger mer än 50 % av aktiekapitalet,

ii) direkt eller indirekt kontrollerar mer än 50 procent av rösterna,

iii) har rätt att utse majoriteten av styrelseledamöterna eller medlemmarna av ett annat motsvarande ledningsorgan, eller

iv) har befogenhet att utöva kontroll över företaget.

ARTIKEL 195

Tillämpningsområde

²⁵ För tydlighetens skull påpekas att följande verksamheter som bedrivs av ett företag inte omfattas: a) Verksamhet som bedrivs utan vinstsyfte. b) Verksamhet som bedrivs på kostnadstäckningsbasis.

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt artikel XVII.1, XVII.2 och XVII.3 i Gatt 1994, överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i Gatt 1994 samt artikel VIII.1, VIII.2 och VIII.5 i Gats.

2. Detta kapitel är tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol som bedriver kommersiell verksamhet. När sådana företag eller monopol ägnar sig åt både kommersiell och icke-kommersiell verksamhet omfattas endast den kommersiella verksamheten av detta kapitel.

3. Detta kapitel är tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol på alla förvaltningsnivåer.

4. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol där de är upphandlande enheter och omfattas av varje parts bilaga till tillägg I till avtalet om offentlig upphandling, utfärdat i Marrakech den 15 april 1994, som ingår i bilaga 4 till WTO-avtalet eller av bilaga 9 till detta avtal för offentliga ändamål och när de inte agera gällande återförsäljning av upphandlade varor eller tjänster på kommersiell basis eller i syfte att använda de upphandlade varorna eller tjänsterna i produktion av varor eller tillhandahållande av tjänster för kommersiell försäljning.

5. Detta kapitel är inte tillämpligt på tjänster som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning.

6. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol som endast bedriver produktion av militära och försvarsrelaterade produkter. ⁽²⁶⁾

7. Detta kapitel är inte tillämpligt på ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol om den årliga omsättningen för den kommersiella verksamheten för det berörda företaget eller monopollet under något av de tre föregående räkenskapsåren understeg 50 miljoner särskilda dragningsrätter.

8. Artikel 197 är inte tillämplig på ett statsägt företags tillhandahållande av finansiella tjänster som sker på offentligt uppdrag om detta tillhandahållande av finansiella tjänster

a) stöder export eller import, under förutsättning att tjänsterna

i) inte är avsedda att ersätta kommersiell finansiering, eller

ii) tillhandahålls på villkor som inte är förmånligare än de som skulle kunna fås för jämförbara finansiella tjänster på den kommersiella marknaden,

b) stöder privata investeringar utanför partens territorium, förutsatt att tjänsterna

i) inte är avsedda att ersätta kommersiell finansiering, eller

²⁶ För tydlighetens skull påpekas att i den utsträckning som sådana företag och monopol bedriver kommersiell verksamhet utan anknytning till militär verksamhet eller försvarsverksamhet omfattas sådan verksamhet av detta kapitel.

- ii) tillhandahålls på villkor som inte är förmånligare än de som skulle kunna fås för jämförbara finansiella tjänster på den kommersiella marknaden, eller
 - c) sker på villkor som är förenliga med konsensusöverenskommelsen, förutsatt att detta ingår i konsensusöverenskommelsens tillämpningsområde. ⁽²⁷⁾
9. Artikel 197 är inte tillämplig på servicesektorer utanför detta avtals tillämpningsområde som anges i kapitel 6.

ARTIKEL 196

Allmänna bestämmelser

1. Utan att det påverkar parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta kapitel ska ingenting i detta kapitel hindra parterna från att inrätta eller upprätthålla statsägda företag, att bevilja företag särskilda rättigheter eller privilegier eller att utse monopol.
2. Ingen av parterna ska begära att ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol ska agera på ett sätt som är oförenligt med detta kapitel eller uppmuntra sådana företag eller monopol att agera på ett sådant sätt.

ARTIKEL 197

Icke-diskriminerande behandling och affärsmässiga överväganden

1. Varje part ska säkerställa att vart och ett av dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol när de bedriver kommersiell verksamhet
 - a) agerar i enlighet med affärsmässiga överväganden vid köp och försäljning av en vara eller en tjänst, med undantag för fullgörandet av sådana krav som följer av dess public service-uppdrag ⁽²⁸⁾, till exempel med avseende på socialt inriktade program och projekt, och som inte är oförenliga med led b eller c,
 - b) vid köp av varor eller tjänster
 - i) ger en vara eller en tjänst som tillhandahålls av den andra partens företag en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges en likadan vara eller tjänst som tillhandahålls av partens egna företag, och

²⁷ För tydlighetens skull konstaterar parterna att Republiken Kirgizistan inte är part i konsensusöverenskommelsen, men parterna är medvetna om att denna bestämmelse även ger rättigheter till parterna i detta avtal.

²⁸ För tydlighetens skull påpekas att statsägda banker kan åläggas ett public service-uppdrag att bevilja förmånliga lån till jordbrukssektorn. Sådana lån ska betraktas som internt stöd till jordbruket.

ii) ger en vara eller en tjänst som tillhandahålls av den andra partens företag som är en omfattad investering på dess territorium en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges en likadan vara eller tjänst som tillhandahålls av ett företag på den relevanta marknaden på dess territorium som är investeringar som görs av partens investerare, och

c) vid försäljning av varor eller tjänster

i) ger den andra partens företag en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges partens egna företag, och

ii) ger den andra partens företag som är en omfattad investering på dess territorium en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges ett företag på den relevanta marknaden på dess territorium som är investeringar som görs av partens investerare,

2. Punkt 1 hindrar inte statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol från att

a) köpa eller tillhandahålla varor eller tjänster på olika villkor, bland annat vad gäller pris, under förutsättning att inköpet eller tillhandahållandet sker på grundval av affärsmässiga överväganden, eller

b) vägra köpa eller tillhandahålla varor eller tjänster, förutsatt att vägran sker på grundval av affärsmässiga överväganden.

ARTIKEL 198

Regelverk

1. Parterna ska sträva efter att iaktta relevanta internationella standarder, bland annat OECD:s riktlinjer för styrning av statligt ägda företag, och se till att tillämpa dessa på bästa möjliga sätt.

2. Varje part ska säkerställa att alla tillsynsorgan som de inrättar eller upprätthåller, eller att alla organ som den ger en tillsynsfunktion

a) är oberoende av och inte ansvarigt inför någon av de företag som det organet reglerar för att säkerställa att tillsynsfunktionen fungerar effektivt, och

b) agerar opartiskt ⁽²⁹⁾ med avseende på alla företag som det organet reglerar, bland annat statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol. ⁽³⁰⁾

3. Varje part ska tillämpa sina lagar och andra författningar på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol på ett konsekvent och icke-diskriminerande sätt.

ARTIKEL 199

Öppenhet

1. En part som har rimlig anledning att tro att dess intressen inom ramen för detta kapitel påverkas negativt av kommersiell verksamhet som bedrivs av ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol från den andra parten kan skriftligen begära att den andra parten lämnar information om detta företags eller detta monopols verksamhet som rör genomförandet av detta kapitel.

2. Begäran om information som avses i punkt 1 ska ange följande:

- a) Det berörda företaget eller monopolet.
- b) De berörda varorna eller tjänsterna och de berörda marknaderna.
- c) De intressen inom ramen för detta kapitel som den begärande parten anser påverkas negativt.
- d) De metoder som företaget eller monopolet använder och som hindrar handel eller investeringar mellan parterna på ett sätt som är oförenligt med detta kapitel.
- e) Dessutom ska följande information tillhandahållas:

i) Uppgifter om företagets eller monopolets ägarstruktur och rösträtter, däribland uppgifter om hur stor andel av aktierna i enheten som sammantaget ägs av den anmodade parten, dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol och det sammantagna röstetalet för dessa i företaget eller monopolet.

ii) En beskrivning av eventuella särskilda aktier eller särskilda rösträtter eller andra rättigheter som innehas av den anmodade parten, dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol, om dessa skiljer sig från de rättigheter som gäller för företagets eller monopolets ordinarie aktier.

²⁹ För tydlighetens skull påpekas att bedömningen av i vilken mån ett tillsynsorgan är opartiskt vid utövandet av sina funktioner ska göras utifrån det allmänna mönster och den praxis som organet uppvisar.

³⁰ För tydlighetens skull påpekas att när det gäller sådana sektorer för vilka parterna enats om särskilda skyldigheter för tillsynsorganet i andra kapitel ska de relevanta bestämmelserna i de andra kapitlen ha företräde.

iii) En beskrivning av företagets eller monopolets organisationsstruktur och sammansättningen av dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

iv) En beskrivning av de myndigheter eller offentliga organ som reglerar eller övervakar företaget eller monopolet och en beskrivning av de rapporteringskrav som företaget eller monopolet ålagts av dessa myndigheter eller offentliga organ och av dessa myndigheters eller offentliga organs rättigheter och praxis med avseende på tillsättning, uppsägning av och ersättning till högre chefer och styrelsemedlemmar eller medlemmar av ett annat motsvarande ledningsorgan i företaget eller monopolet.

v) Uppgifter om företagets eller monopolets årliga intäkter och totala tillgångar under den senaste treårsperiod som det finns uppgifter för.

vi) Uppgifter om eventuella undantag, immuniteter och därmed sammanhängande åtgärder som företaget eller monopolet åtnjuter enligt den anmodade partens lagar och andra författningar.

vii) Alla eventuella ytterligare uppgifter om företaget eller monopolet som är offentligt tillgängliga, bland annat årliga finansiella rapporter och revisioner utförda av tredje part.

3. Om den begärda informationen inte finns tillgänglig för den anmodade parten ska den parten skriftligen underrätta den begärande parten om skälen till detta.

KAPITEL 13

ÖPPENHET

ARTIKEL 200

Definitioner

Vid tillämpningen av detta kapitel gäller följande definitioner:

a) *administrativt beslut*: ett beslut med rättslig verkan som påverkar en viss persons rättigheter och skyldigheter i ett enskilt fall och omfattar administrativa förfaranden eller underlåtande att vidta administrativa förfaranden eller beslut i enlighet med den partens lagstiftning.

b) *berörd person*: varje person som kan påverkas av en åtgärd med allmän räckvidd.

c) *åtgärd med allmän räckvidd*: lagar, förordningar, förfaranden och administrativa avgöranden med allmän räckvidd som kan inverka på frågor som omfattas av denna avdelning.

ARTIKEL 201

Mål

Parterna erkänner den betydelse som deras regelverk kan ha för handel och investeringar mellan dem och ska eftersträva att främja en förutsägbar lagstiftning och effektiva förfaranden för ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel.

ARTIKEL 202

Offentliggörande

1. Varje part ska säkerställa att åtgärder med allmän räckvidd med avseende på frågor som omfattas av denna avdelning

a) skyndsamt offentliggörs via officiellt angivna medier, om möjligt elektroniskt, eller görs tillgängliga på annat sätt som gör att vem som helst kan få kännedom om dem,

b) lämnar en redogörelse för syftet med och bakgrunden till åtgärderna, och

c) medger tillräcklig tid mellan offentliggörandet av dem och deras ikraftträdande, utom när detta av brådskande skäl inte är möjligt.

2. Vid antagande eller ändring av lagar eller andra författningar med allmän räckvidd med avseende på alla frågor som omfattas av denna avdelning ska varje part i enlighet med sina respektive regler och förfaranden

a) på ett lämpligt och tidigt stadium offentliggöra utkast till lagar eller andra författningar eller samrådsdokument med uppgifter om syftet med och skälen till de föreslagna lagarna eller författningarna,

b) ge berörda personer rimliga möjligheter och en lämplig tidsperiod att lämna synpunkter, och

c) bemöda sig om att beakta de synpunkter som mottagits.

ARTIKEL 203

Förfrågningar

1. Varje part ska inrätta eller upprätthålla lämpliga mekanismer för att svara på förfrågningar vad gäller åtgärder med allmän räckvidd som har föreslagits eller trätt i kraft, med avseende på alla frågor som omfattas av denna avdelning.

2. På begäran av en part ska den andra parten skyndsamt lämna information och svara på frågor som rör åtgärder med allmän räckvidd eller förslag om antagande, ändring eller

upphävande av åtgärder med allmän räckvidd med avseende på alla frågor som omfattas av denna avdelning och som den begärande parten anser kan inverka på tillämpningen av detta avtal.

ARTIKEL 204

Förvaltning av åtgärder med allmän räckvidd

1. Varje part ska förvalta alla åtgärder med allmän räckvidd på ett objektiva, opartiska och rimliga sätt med avseende på alla frågor som omfattas av denna avdelning.

2. Vid tillämpning av sådana åtgärder som avses i punkt 1 på specifika personer, varor eller tjänster från den andra parten ska varje part i enskilda fall

a) sträva efter att i enlighet med sina lagar och andra författningar underrätta de personer som direkt berörs av ett administrativt förfarande i skälig tid när ett förfarande inleds, inbegripet en beskrivning av förfarandets art, en redogörelse för den rättsliga grund enligt vilken förfarandet inletts och i förekommande fall en allmän beskrivning av de berörda frågorna, och

b) ge sådana berörda personer rimlig möjlighet att lägga fram fakta och argument till stöd för sin ståndpunkt innan ett slutgiltigt administrativt beslut fattas, i den mån tiden, förfarandets art och allmänintresset tillåter det.

ARTIKEL 205

Översyn

1. Varje part ska inrätta eller upprätthålla allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar eller förfaranden för skyndsamt omprövning och, om så är berättigat, korrigering av administrativa beslut i frågor som omfattas av denna avdelning. Varje part ska säkerställa att dess förfaranden för omprövning genomförs på ett icke-diskriminerande och opartiska sätt. Varje part ska säkerställa att de domstolar som genomför sådana omprövningar är opartiska och oberoende av den instans eller myndighet som svarar för den administrativa tillsynen och att de inte har något väsentligt intresse i ärendets utgång.

2. Varje part ska säkerställa att parterna i de förfaranden som avses i punkt 1 ges rätt till

a) rimliga möjligheter att lägga fram stöd för eller försvara sina respektive ståndpunkter, och

b) ett beslut som bygger på bevisning och inlämnade uppgifter eller, när så krävs i partens lagstiftning, uppgifter som den administrativa myndigheten sammanställt.

3. Det beslut som avses i punkt 2 b ska med förbehåll för överklagande eller ytterligare omprövning i enlighet med vad som anges i varje parts lagstiftning, genomföras av den instans eller myndighet som anförtrotts den administrativa tillsynen.

ARTIKEL 206

Lagstiftningens kvalitet och effektivitet samt god regleringspraxis

1. Parterna erkänner principerna om god regleringspraxis och ska främja god kvalitet och effektivitet i lagstiftningen bland annat genom att

a) uppmuntra användning av konsekvensutredningar vid utarbetande av viktiga initiativ, och

b) inrätta eller upprätthålla förfaranden för att främja regelbundna efterhandsutvärderingar av sina åtgärder med allmän räckvidd.

2. Parterna ska sträva efter att samarbeta inom regionala och multilaterala forum och att främja god regleringspraxis och transparens med anseende på internationell handel och investeringar inom områden som omfattas av denna avdelning.

ARTIKEL 207

Särskilda bestämmelser

Detta kapitel ska gälla utan att det påverkar tillämpningen av några eventuella särskilda bestämmelser om insyn som fastställts i de andra kapitlen i denna avdelning.

KAPITEL 14

TVISTLÖSNING

AVSNITT A

MÅL OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

ARTIKEL 208

Mål

Målet för detta kapitel är att fastställa en ändamålsenlig och effektiv mekanism för undvikande och lösning av tvister mellan parterna i fråga om tolkning och tillämpning av denna avdelning för att om möjligt finna en ömsesidigt godtagbar lösning.

ARTIKEL 209

Tillämpningsområde

Detta kapitel är tillämpligt på alla tvister mellan parterna som rör tolkning eller tillämpning av denna avdelning (nedan kallade *de berörda bestämmelserna*) såvida inte något annat fastställts i denna avdelning.

ARTIKEL 210

Definitioner

1. Vid tillämpningen av kapitel 14 samt bilagorna 14-A och 14-B gäller följande:
 - a) *administrativ personal*: enskilda personer, andra än biträden, som står under ledning och överinseende av en skiljeman.
 - b) *rådgivare*: en enskild person som anlitas av en part för att ge råd till eller biträda den parten i samband med ett skiljenämnds förfarande.
 - c) *biträde*: en enskild person som, inom ramen för en skiljemans mandat och under ledning och överinseende av en skiljeman, utför utredningsarbete eller bistår den skiljemannen.
 - d) *kandidat*: en enskild person vars namn finns upptaget i den förteckning över skiljemän som avses i artikel 214 och som kan komma att utses till skiljeman i enlighet med artikel 213.
 - e) *klagande part*: den part som begär att en skiljenämnd ska inrättas i enlighet med artikel 212.
 - f) *medlare*: en enskild person som har utsetts till medlare i enlighet med artikel 236.
 - g) *skiljenämnd*: en skiljenämnd som inrättats i enlighet med artikel 213.
 - h) *skiljeman*: en ledamot av en skiljenämnd.
 - i) *svarande part*: den part som påstås ha överträtt de berörda bestämmelserna.
 - j) *företrädare*: en enskild person som är anställd inom eller utsedd av en parts offentliga förvaltning (ministerium, myndighet eller andra organ) och som företräder denna part i tvister som omfattas av denna avdelning.

AVSNITT B

SAMRÅD

ARTIKEL 211

Samråd

1. Parterna ska eftersträva att lösa alla tvister som avses i artikel 209 genom att inleda samråd i god tro i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.

2. Samråd ska inledas genom att en part inger en skriftlig begäran till den andra parten; av begäran ska framgå vilken åtgärd det rör sig om och vilka av de berörda bestämmelserna som parten anser tillämpliga.

3. Den part som begäran om samråd riktar sig till ska besvara begäran skyndsamt och inte i något fall senare än tio dagar efter det att begäran inkom. Samråden ska hållas senast 30 dagar efter den dag då begäran inkom och ska, om parterna inte kommer överens om något annat, hållas på den parts territorium till vilken begäran riktades. Samråden ska anses ha avslutats inom 30 dagar efter den dag då begäran inkom, såvida inte parterna är överens om att fortsätta samråden.

4. Samråd om brådskande ärenden, inbegripet de ärenden som omfattar lättförärliga varor, säsongsvaror eller säsongstjänster, ska hållas inom 15 dagar från den dag då begäran inkom. Samråden ska anses ha avslutats inom dessa 15 dagar, såvida inte parterna är överens om att fortsätta samråden.

5. Under samråden ska varje part till den andra parten överlämna de faktauppgifter som krävs för att en fullständig utredning ska kunna göras av det sätt på vilket åtgärden i fråga kan påverka tillämpningen av de berörda bestämmelserna. Varje part ska eftersträva att involvera personal från behöriga myndigheter med sakkunskap i de frågor som samråden avser.

6. Samråden, särskilt alla uppgifter som angetts som konfidentiella, och de ståndpunkter som parterna intar under samråden, ska vara konfidentiella och får inte påverka någondera partens rättigheter i eventuella framtida förfaranden.

AVSNITT C

SKILJENÄMNSFÖRFARANDE

ARTIKEL 212

Inledande av skiljenämnsförfarandet

1. En part som begärt samråd i enlighet med artikel 211 kan begära att en skiljenämnd ska inrättas om

a) den part som begäran om samråd riktar sig till i enlighet med artikel 211 inte besvarar begäran inom tio dagar efter den dag då begäran inkom,

b) samråd inte hålls inom de tidsfrister som fastställs i artikel 211.3 eller 211.4,

c) parterna enas om att inte hålla samråd, eller

d) samrådet har avslutats utan att någon ömsesidigt godtagbar lösning nåtts.

2. En part som begär att en skiljenämnd ska inrättas (nedan kallad *klagande part*) ska lämna en skriftlig begäran till den part som påstås ha överträtt de berörda bestämmelserna (nedan kallad *svarande part*). Den klagande parten ska i sin begäran ange vilken åtgärd begäran avser och förklara på vilket sätt denna åtgärd inte är förenlig med de berörda bestämmelserna, på ett sådant sätt att den rättsliga grunden för klagomålet tydligt framgår.

ARTIKEL 213

Inrättande av en skiljenämnd

1. En skiljenämnd ska bestå av tre skiljemän.

2. Inom 14 dagar efter den dag då en skriftlig begäran om inrättande av en skiljenämnd inkom, ska parterna samråda för att komma överens om nämndens sammansättning.

3. Om parterna inte kan enas om nämndens sammansättning inom den tidsfrist som anges i punkt 2 i denna artikel, ska varje part utse en skiljeman från den delförteckning som upprättats i enlighet med artikel 214 inom fem dagar efter utgången av den tidsfrist som anges i punkt 2 i den här artikeln. Om en part inte utser en skiljeman från sin delförteckning inom den tidsfristen ska medordföranden för samarbetskommittén från den klagande parten inom fem dagar efter utgången av tidsfristen utse en skiljeman genom lottning från delförteckningen för den part som inte utsåg någon skiljeman. Medordföranden för samarbetskommittén från den klagande parten får delegera uppgiften att utse en skiljeman genom lottning.

4. Om parterna inte kan enas om en ordförande för skiljenämnden inom den tidsfrist som anges i punkt 2 i denna artikel ska medordföranden för samarbetskommittén från den klagande parten inom fem dagar efter tidsfristens utgång utse en ordförande för skiljenämnden genom lottning från den delförteckning över ordförande som upprättats i enlighet med artikel 214. Medordföranden för samarbetskommittén från den klagande parten får delegera uppgiften att utse en ordförande för skiljenämnden genom lottning.

5. Om någon av de förteckningar som föreskrivs i artikel 214 inte har upprättats eller inte innehåller tillräckligt många namn den dag då begäran inkommer i enlighet med artikel 212 ska skiljemännen väljas i enlighet med den arbetsordning som fastställs i bilaga 14-A.

6. Den dag då skiljenämnden inrättades ska vara den dag då alla tre utsedda skiljemän har meddelat att de har godtagit sitt uppdrag i enlighet med den arbetsordning som fastställs i bilaga 14-A.

ARTIKEL 214

Förteckning över skiljemän

1. Samarbetskommittén ska, senast sex månader efter den dag då detta avtal träder i kraft, upprätta en förteckning över minst 15 personer som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra som skiljemän. Förteckningen ska bestå av tre delförteckningar:

a) En delförteckning över enskilda personer som upprättats på grundval av förslag från Europeiska unionen.

b) En delförteckning över enskilda personer som upprättats på grundval av förslag från Republiken Kirgizistan.

c) En delförteckning över enskilda personer som inte är medborgare i någon av parterna och som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra som ordförande i en skiljenämnd.

2. Varje delförteckning ska omfatta minst fem personer. Samarbetskommittén ska säkerställa att varje delförteckning alltid innehåller detta minimiantal enskilda personer.

3. Samarbetskommittén får upprätta ytterligare förteckningar över enskilda personer med sakkunskap inom specifika sektorer som omfattas av denna avdelning. Förutsatt att parterna enas om detta ska sådana ytterligare förteckningar användas för att sammanställa en skiljenämnd i enlighet med förfarandet i artikel 213.

ARTIKEL 215

Krav på skiljemän

1. Varje skiljeman ska

a) ha dokumenterad sakkunskap inom juridik, internationell handel och andra frågor som omfattas av denna avdelning,

b) vara oberoende av och inte knuten till eller ta instruktioner från någon av parterna,

c) uppträda i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering vad gäller frågor som har samband med tvisten, och

d) följa den uppförandekod för skiljemän och medlare som fastställs i bilaga 14-B.

2. Ordföranden ska även ha erfarenhet av tvistlösningsförfaranden.

3. Med hänsyn till föremålet för en viss tvist kan parterna komma överens om att göra undantag från kraven i punkt 1 a.

ARTIKEL 216

Skiljenämndens uppgifter

Skiljenämnden

- a) ska göra en objektiv bedömning av det ärende som föreläggs den, inbegripet en objektiv bedömning av fakta i ärendet och de berörda bestämmelsernas tillämplighet och förenligheten med de berörda bestämmelserna,
- b) ska i sina beslut och rapporter redovisa sakförhållandena, de berörda bestämmelsernas tillämplighet och skälen för alla sina undersökningsresultat och slutsatser, och
- c) bör regelbundet samråda med parterna och se till att det skapas goda förutsättningar för att uppnå en ömsesidigt godtagbar lösning.

ARTIKEL 217

Mandat

1. Om parterna inte kommer överens om något annat inom fem dagar från den dag då skiljenämnden inrättas, ska skiljenämndens mandat vara följande:

”att mot bakgrund av de relevanta bestämmelserna i avdelningen som parterna hänvisar till undersöka den fråga som avses i begäran om inrättande av skiljenämnden, för att fastställa om den berörda åtgärden är förenlig med de bestämmelserna och utfärda en rapport i enlighet med artikel 219 och 220.”

2. Om parterna kommer överens om något annat mandat ska de meddela skiljenämnden det mandat som de kommit överens om inom den tidsfrist som anges i punkt 1.

ARTIKEL 218

Beslut om huruvida ett ärende är att anse som brådskande

1. På en parts begäran ska skiljenämnden inom tio dagar efter den dag då skiljenämnden inrättades fatta beslut om huruvida tvisten rör ett brådskande ärende.

2. I brådskande fall ska de tidsperioder som gäller i detta avsnitt vara hälften av den tid som anges där, förutom när det gäller de tidsperioder som avses i artiklarna 213 och 217.

ARTIKEL 219

Interimsrapport

1. Skiljenämnden ska lägga fram en interimsrapport till parterna inom 90 dagar efter den dag då skiljenämnden inrättades. Om skiljenämnden anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska skiljenämndens ordförande skriftligen meddela parterna detta och ange skälen till förse-ningen samt vilket datum skiljenämnden planerar att lägga fram sin interimsrapport. Skilje-nämnden får under inga omständigheter lägga fram interimsrapporten senare än 120 dagar efter den dag då skiljenämnden inrättades.

2. Varje part kan till skiljenämnden lämna en skriftlig begäran om översyn av specifika aspekter av interimsrapporten inom tio dagar efter den dag då interimsrapporten inkom. En part får lämna synpunkter på den andra partens begäran inom sex dagar efter den dag då begäran inkom.

ARTIKEL 220

Slutlig rapport

1. Skiljenämnden ska lägga fram en slutlig rapport till parterna inom 120 dagar från den dag då skiljenämnden inrättades. Om skiljenämnden anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska skiljenämndens ordförande skriftligen meddela parterna detta och ange skälen till förse-ningen samt vilket datum skiljenämnden planerar att lägga fram sin slutliga rapport. Skilje-nämnden får under inga omständigheter lägga fram den slutliga rapporten senare än 150 dagar efter den dag då skiljenämnden inrättades.

2. Den slutliga rapporten ska innehålla en analys av parternas skriftliga begäranden rörande interimsrapporten och klart behandla parternas synpunkter.

ARTIKEL 221

Åtgärder för efterlevnad

1. Den svarande parten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att skyndsamt efterleva undersökningsresultaten och slutsatserna i den slutliga rapporten i syfte att följa de berörda bestämmelserna.

2. Den svarande parten ska senast 30 dagar efter framläggandet av den slutliga rapporten skriftligen meddela den klagande parten om de åtgärder som den svarande parten har vidtagit eller avser att vidta för att efterleva den slutliga rapporten.

ARTIKEL 222

Rimlig tidsperiod

1. Om omedelbar efterlevnad inte är möjlig i enlighet med artikel 221.1 ska den svarande parten senast 30 dagar efter framläggandet av den slutliga rapporten skriftligen meddela den klagande parten längden på den rimliga tidsperiod som den svarande parten behöver. Parterna ska bemöda sig att komma överens om längden på en rimlig tidsperiod för att efterleva den slutliga rapporten.

2. Om parterna inte kan enas om längden på en rimlig tidsperiod enligt vad som avses i punkt 1 får den klagande parten, tidigast inom 20 dagar från den dag då det meddelande som avses i punkt 1 inkom, skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska fastställa en rimlig tidsperiod. Skiljenämnden ska meddela sitt beslut till parterna inom 20 dagar efter den dag då begäran inkom.

3. Den svarande parten ska minst en månad före utgången av den rimliga tidsperiod som avses i punkt 2 skriftligen meddela den klagande parten om vilka framsteg den har gjort när det gäller att efterleva den slutliga rapporten.

4. Parterna kan komma överens om att förlänga den rimliga tidsperioden som fastställts i enlighet med punkt 2.

ARTIKEL 223

Efterlevnadskontroll

1. Den svarande parten ska senast den dag då den rimliga tidsperioden löper ut som anges i artikel 222 skriftligen underrätta den klagande parten om alla åtgärder som vidtagits för att efterleva den slutliga rapporten.

2. Om det råder oenighet mellan parterna om huruvida åtgärder för att efterleva den slutliga rapporten verkligen vidtagits eller om sådana åtgärder är förenliga med de berörda bestämmelserna kan den klagande parten skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska besluta i frågan. Begäran ska ange vilken åtgärd som avses och förklara på vilket sätt denna åtgärd utgör en överträdelse av de berörda bestämmelserna, på ett sådant sätt att den rättsliga grunden för klagomålet tydligt framgår. Skiljenämnden ska meddela sitt beslut till parterna inom 46 dagar efter den dag då begäran inkom.

ARTIKEL 224

Tillfälliga korrigerande åtgärder

1. Den svarande parten ska på begäran av och efter samråd med den klagande parten lägga fram ett erbjudande om tillfällig kompensation om

a) den svarande parten skriftligen meddelar den klagande parten att det inte är möjligt att efterleva den slutliga rapporten,

b) den svarande parten underlåter att skriftligen meddela de åtgärder som vidtagits för att efterleva den slutliga rapporten inom den tidsfrist som anges i artikel 221.2 eller före den dag då den rimliga tidsperioden löper ut, eller

c) skiljenämnden finner att inga åtgärder har vidtagits för att efterleva den slutliga rapporten eller att de åtgärder som vidtagits för att efterleva den är oförenliga med de berörda bestämmelserna.

2. I de situationer som avses i punkt 1 a, b och c får den klagande parten skriftligen underätta den svarande parten om att den avser att upphäva tillämpningen av dess skyldigheter enligt de berörda bestämmelserna om

a) den klagande parten beslutar att inte inkomma med en begäran i enlighet med punkt 1, eller

b) den klagande parten har inkommit med en begäran i enlighet med punkt 1 i denna artikel, men parterna har inte lyckats enas om någon tillfällig kompensation inom 20 dagar, räknat från den dag då den rimliga tidsperioden enligt artikel 222 löpte ut eller från den dag då det skiljenämndsbeslut som avses i artikel 223.2 meddelades.

I anmälan ska omfattningen av ett sådant planerat upphävande av skyldigheter anges.

3. Den klagande parten får upphäva skyldigheterna i enlighet med de berörda bestämmelserna tio dagar efter mottagandet av den anmälan som avses i punkt 2, såvida inte den svarande parten har inkommit med en begäran i enlighet med punkt 5.

4. Omfattningen av upphävandet av skyldigheterna får inte vara mer omfattande än det upphävande eller den minskning av förmåner som den bristande efterlevnaden av de berörda bestämmelserna orsakat.

5. Om den svarande parten anser att det meddelade upphävandet av skyldigheterna är mer omfattande än det upphävande eller den minskning av förmåner som den bristande efterlevnaden har orsakat, får den svarande, före utgången av den tiodagarsperiod som avses i punkt 3, skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska besluta i frågan. Skiljenämnden ska meddela sitt beslut till parterna inom 30 dagar efter den dag då begäran inkom. Inga skyldigheter ska upphävas innan skiljenämnden har meddelat sitt beslut. Upphävandet av skyldigheter ska vara förenligt med det beslutet.

6. Kompensationen eller upphävandet av skyldigheter som avses i denna artikel ska vara tillfälliga och får inte tillämpas efter det att

a) parterna har nått en ömsesidigt godtagbar lösning i enlighet med artikel 240,

b) parterna har kommit överens om att de åtgärder som vidtagits för att efterleva den slutliga rapporten innebär att den svarande parten kan anses efterleva de berörda bestämmelserna, eller

c) de åtgärder som vidtagits för att efterleva den slutliga rapporten som skiljenämnden har konstaterat vara oförenliga med de berörda bestämmelserna har dragits tillbaka eller ändrats så att den svarande parten kan anses efterleva de bestämmelserna.

ARTIKEL 225

Omprövning av alla efterlevnadsåtgärder som har vidtagits efter vidtagande av tillfälliga korrigerande åtgärder

1. Den svarande parten ska skriftligen meddela den klagande parten alla åtgärder som den vidtagit för att efterleva den slutliga rapporten efter upphävandet av skyldigheter eller, beroende på det enskilda fallet, efter tillämpningen av tillfällig kompensation. Med undantag för de fall som omfattas av punkt 2 ska den klagande parten avsluta upphävandet av skyldigheter inom 30 dagar efter dagen för inlämnandet av anmälan. I de fall där kompensation har tillämpats, och med undantag för fall som omfattas av punkt 2, får den svarande parten avsluta tillämpningen av sådan kompensation inom 30 dagar från den dag den meddelat att den efterlevt slutrapporten.

2. Om parterna inte kan enas om huruvida den åtgärd som meddelats i enlighet med punkt 1 innebär att den svarande parten kan anses efterleva de berörda bestämmelserna, inom 30 dagar från den dag då meddelandet inkom, får den klagande parten skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska besluta i frågan. Skiljenämnden ska meddela sitt beslut till parterna inom 46 dagar efter den dag då begäran inkom. Om skiljenämnden fastställer att de åtgärder som vidtagits för att efterleva den slutliga rapporten är förenliga med de berörda bestämmelserna, ska upphävandet av skyldigheter eller kompensationen, beroende på det enskilda fallet, avslutas. I förekommande fall ska den klagande parten anpassa omfattningen på upphävandet av skyldigheter eller nivån på kompensationen i förhållande till skiljenämndens beslut.

3. Om den svarande parten anser att det upphävande som den klagande parten har tillämpat är mer omfattande än det upphävande eller den minskning av förmåner som den bristande efterlevnaden har orsakat, får den skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska besluta i frågan. Skiljenämnden ska meddela sitt beslut inom 46 dagar efter den dag då begäran inkom.

ARTIKEL 226

Ersättare för skiljemän

Om en skiljeman är förhindrad att delta i ett tvistlösningsförfarande, avsäger sig sitt uppdrag eller måste ersättas på grund av att han eller hon inte uppfyller kraven i uppförandekoden

för skiljemän och medlare som anges i bilaga 14-B ska det förfarande som fastställs i artikel 213 tillämpas. De tidsperioder för att inkomma med rapporter eller beslut till skiljenämnden som fastställs i detta avsnitt ska förlängas med den tid som krävs för att utse en ny skiljeman.

ARTIKEL 227

Arbetsordning

1. Skiljenämnds förfaranden ska omfattas av detta kapitel och den arbetsordning som fastställs i bilaga 14-A.
2. Förhandlingarna i skiljenämnden ska vara öppna för allmänheten såvida inte något annat föreskrivs i den arbetsordning som fastställs i bilaga 14-A.

ARTIKEL 228

Avbrytande och avslutande

På båda parternas begäran ska skiljenämnden när som helst avbryta sitt arbete under en period som parterna enas om, dock under högst tolv på varandra följande månader. Skiljenämnden ska återuppta sitt arbete före utgången av denna period på skriftlig begäran av båda parterna, eller vid utgången av denna period på skriftlig begäran av någon av parterna. I det senare fallet ska den begärande parten skriftligen underrätta den andra parten om begäran. Om ingen av parterna har begärt att skiljenämnden ska återuppta sitt arbete vid utgången av perioden, ska skiljenämnden inte längre vara behörig och tvistlösningsförfarandet ska avslutas. Om skiljenämndens arbete avbryts ska de tillämpliga tidsperioderna enligt detta avsnitt förlängas med lika lång tid som skiljenämndens arbete har avbrutits.

ARTIKEL 229

Mottagande av information

1. Skiljenämnden kan på begäran av en part eller på eget initiativ uppmana parterna att lämna sådan information som nämnden anser vara nödvändig och lämplig. Parterna ska skyndsamt och till fullo besvara varje begäran om information från skiljenämnden.
2. Skiljenämnden kan på begäran av en part eller på eget initiativ begära alla upplysningar som nämnden anser vara lämplig från alla källor. Om skiljenämnden finner det lämpligt kan den också inhämta expertutlåtanden och, i förekommande fall, med förbehåll för eventuella villkor som överenskommit mellan parterna.

3. Fysiska personer från en part eller juridiska personer som är etablerade i en part kan inkomma med *amicus curiae*-inlagor i enlighet med den arbetsordning som fastställs i bilaga 14-A.

4. All information som erhållits av skiljenämnden i enlighet med denna artikel ska delges parterna. Parterna kan lämna synpunkter på den informationen.

ARTIKEL 230

Tolkningsregler

Skiljenämnden ska tolka dessa bestämmelser i enlighet med sedvanliga folkrättsliga tolkningsregler, inklusive de regler som fastställs i Wienkonventionen om traktaträtten. Skiljenämnden ska också beakta relevanta tolkningar i rapporter från WTO-paneler och rapporter från överprövningsorganet som antagits av WTO:s tvistlösningsorgan i enlighet med överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning i bilaga 2 i WTO-avtalet (nedan kallad *WTO:s överenskommelse om tvistlösning*). Skiljenämndens rapporter och beslut ska inte utvidga eller begränsa parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal.

ARTIKEL 231

Skiljenämndens rapporter och beslut

1. Skiljenämndens överläggningar ska vara konfidentiella. Skiljenämnden ska göra sitt yttersta för att utarbeta rapporter och fatta beslut i samförstånd. Om det inte är möjligt ska skiljenämnden avgöra genom majoritetsbeslut i ärendet. Skiljemännens enskilda ståndpunkter ska dock aldrig lämnas ut.

2. Skiljenämndens rapporter och beslut ska godtas av parterna utan förbehåll. De får inte ge upphov till några rättigheter eller skyldigheter när det gäller fysiska eller juridiska personer.

3. Varje part ska offentliggöra skiljenämndens rapporter och beslut samt dess inlagor, förutsatt att konfidentiell information skyddas.

4. Skiljenämnden och parterna ska behandla all information som konfidentiell som någon av parterna lämnat till skiljenämnden i enlighet med arbetsordningen i bilaga 14-A.

ARTIKEL 232

Val av forum

1. Om tvist uppkommer avseende någon åtgärd som uppges strida mot någon av de skyldigheter som följer av denna avdelning och en materiellt sett likvärdig skyldighet enligt ett annat internationellt avtal till vilket båda parter är anslutna, däribland WTO-avtalet, ska den klagande parten välja vilket forum som ska pröva tvisten.

2. När den klagande parten valt forum och inlett ett tvistlösningsförfarande enligt detta avsnitt eller enligt något annat internationellt avtal, ska parten avhålla sig från att inleda tvistlösningsförfaranden enligt andra internationella avtal i fråga om den åtgärd som avses i punkt 1, om inte det först valda forumet av förfarandemässiga eller rättsliga skäl inte når fram till några undersökningsresultat.

3. Vid tillämpningen av denna artikel ska följande gälla:

a) Tvistlösningsförfaranden enligt detta avsnitt anses ha inletts när en part begär att en skiljenämnd ska inrättas i enlighet med artikel 212.

b) Utnyttjande av tvistlösningsförfarandena enligt WTO-avtalet anses ha inletts när en part begär att en skiljenämnd ska inrättas i enlighet med artikel 6 i WTO:s överenskommelse om tvistlösning.

c) Tvistlösningsförfaranden enligt andra internationella avtal ska anses ha inletts i enlighet med tillämpliga bestämmelser i respektive avtal.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 ska ingenting i detta avtal hindra en part från att upphäva skyldigheter som godkänts av WTO:s tvistlösningsorgan eller godkänts enligt tvistlösningsförfarandena i ett annat internationellt avtal till vilket båda de tvistande parterna är anslutna. WTO-avtalet eller något annat internationellt avtal mellan parterna får inte åberopas för att hindra en part från att upphäva skyldigheter i enlighet med detta avsnitt.

AVSNITT D

MEDLINGSMEKANISM

ARTIKEL 233

Mål

Målet för medlingsmekanismen är att underlätta att finna en ömsesidigt godtagbar lösning genom ett heltäckande och skyndsamt förfarande med bistånd av en medlare.

ARTIKEL 234

Begäran om upplysningar

1. När som helst innan medlingsförfarandet inleds får en part skriftligen begära ut upplysningar från den andra parten om åtgärder som negativt påverkar handeln eller investeringarna mellan parterna. Den part som mottar en sådan begäran ska inom 20 dagar efter den dag då begäran inkom lämna ett skriftligt svar med sina synpunkter på upplysningarna i begäran.

2. Om den svarande parten anser att ett svar inte kan avges inom 20 dagar från den dag då begäran inkom, ska den skyndsamt underrätta den begärande parten, ange skälen till dröjsmålet och lämna en bedömning av när ett svar tidigast kan lämnas.

3. En part förväntas normalt lämna en begäran om upplysningar i enlighet med punkt 1 innan ett medlingsförfarande inleds.

ARTIKEL 235

Inledande av medlingsförfarandet

1. En part får när som helst begära att ett medlingsförfarande ska inledas i fråga om en åtgärd som inverkar negativt på handel eller investeringar mellan parterna.

2. Den begäran som avses i punkt 1 ska skriftligen meddelas till den andra parten. Begäran ska tydligt och tillräckligt detaljerat redogöra för den begärande partens ärende och

a) ange den särskilda åtgärd som berörs,

b) innehålla en redogörelse för de negativa effekter som den begärande parten anser att åtgärden har, eller kommer att ha, på handeln eller investeringarna mellan parterna, och

c) förklara på vilket sätt den begärande parten anser att dessa effekter har ett samband med åtgärden.

3. Medlingsförfarandet får bara inledas genom en överenskommelse mellan parterna för att undersöka ömsesidigt godtagbara lösningar och överväga eventuella råd och förslag till lösningar från medlaren. Den part till vilken en begäran om att inleda ett medlingsförfarande riktas ska välvilligt beakta denna och besvara den genom att till den begärande parten skriftligen godta eller avslå begäran inom tio dagar från den dag begäran inkom. Om den part som begäran riktas till underlåter att skriftligen godta eller avslå begäran inom den perioden ska begäran betraktas som avslagen.

ARTIKEL 236

Val av medlare

1. Parterna ska eftersträva att komma överens om en medlare inom tio dagar efter det att medlingsförfarandet inletts.

2. Om parterna inte kan enas om en medlare inom den tidsfrist som anges i punkt 1 i denna artikel får endera parten begära att medordföranden för samarbetskommittén från den part som begär att ett medlingsförfarande ska inledas utser en medlare genom lottning inom fem dagar efter begäran, från den delförteckning över ordförande som upprättats i enlighet med artikel 214. Medordföranden för samarbetskommittén från den part som begär att ett medlingsförfarande ska inledas får delegera uppgiften att utse en medlare genom lottning.

3. Om den delförteckning över ordförande som anges i artikel 214.1 c inte har upprättats den dag då en begäran enligt artikel 235 inkom, ska medlaren utses genom lottning bland de personer som formellt har föreslagits av en part eller båda parterna för den delförteckningen.

4. En medlare får inte vara medborgare i någon av parterna eller anställd av någon av parterna, om parterna inte kommer överens om något annat.

5. Medlaren ska följa den uppförandekod för skiljemän och medlare som fastställs i bilaga 14-B.

ARTIKEL 237

Regler för medlingsförfarandet

1. Inom tio dagar från den dag då medlaren godtogs i enlighet med artikel 236.1 eller utsågs i enlighet med artikel 236.2 eller 236.3 ska den part som inledde medlingsförfarandet inkomma till medlaren och den andra parten med en detaljerad skriftlig beskrivning av sina betänkligheter, särskilt hur den berörda åtgärden fungerar och eventuellt inverkar negativt på handeln och investeringarna mellan parterna. Den andra parten får lämna skriftliga synpunkter på beskrivningen inom 20 dagar från dess inlämnande. Endera parten får ta med alla uppgifter som den bedömer vara relevanta i sin problembeskrivning eller i sina synpunkter.

2. Medlaren ska bistå parterna med att bringa klarhet i den berörda åtgärden och dess eventuella negativa effekter på handel och investeringar mellan parterna. Medlaren får särskilt anordna möten mellan parterna, gemensamt eller enskilt samråda med dem, söka bistånd från eller rådfråga relevanta experter och berörda parter samt tillhandahålla allt ytterligare stöd som parterna begär. Medlaren ska samråda med parterna innan han eller hon söker bistånd från eller samråd med relevanta experter och berörda parter.

3. Medlaren kan ge råd och föreslå en lösning för parterna att överväga. Parterna kan godta eller förkasta den föreslagna lösningen, eller komma överens om en annan lösning. Medlaren får inte ge råd eller lämna synpunkter på den aktuella åtgärdens förenlighet med denna avdelning.

4. Medlingsförfarandet ska äga rum på den parts territorium till vilken begäran riktades, eller efter överenskommelse mellan parterna på annan plats eller på annat sätt.

5. Parterna ska eftersträva att uppnå en ömsesidigt godtagbar lösning inom 60 dagar efter den dag då medlaren godtogs i enlighet med artikel 236.1 eller utsågs i enlighet med artikel 236.2 eller 236.3. I avvaktan på en slutlig överenskommelse får parterna överväga eventuella tillfälliga lösningar, särskilt om åtgärden avser lättfördärliga varor eller säsongsvaror eller säsongstjänster.

6. En ömsesidigt godtagbar lösning kan antas genom ett beslut i samarbetskommittén. Varje part får för en ömsesidigt godtagbar lösning ställa som krav att alla nödvändiga interna förfaranden ska ha slutförts. Ömsesidigt godtagbara lösningar ska offentliggöras. Den version som offentliggörs får dock inte innehålla uppgifter som en part har angett som konfidentiella.

7. På begäran av endera parten ska medlaren lägga fram ett utkast till rapport som anger följande:

- a) En kort sammanfattning av den särskilda åtgärden i fråga.
- b) Det tillämpade förfarandet.
- c) I förekommande fall, alla ömsesidigt godtagbara lösningar, bland annat eventuella tillfälliga lösningar.

Medlaren ska ge parterna 15 dagar för att lämna synpunkter på utkastet till rapport. Efter att ha övervägt parternas synpunkter ska medlaren inom 15 dagar lägga fram en slutlig rapport för parterna. Den slutliga rapporten får inte innehålla någon tolkning av denna avdelning.

8. Förfarandet avslutas genom

- a) en ömsesidigt godtagbar lösning som parterna antar, den dag då lösningen antas,
- b) en överenskommelse mellan parterna i någon etapp av förfarandet, den dag då överenskommelsen träffas,
- c) en skriftlig förklaring från medlaren, efter samråd med parterna, om att ytterligare medling inte är meningsfull, den dag förklaringen avges, eller
- d) en skriftlig förklaring från en part efter det att parterna har undersökt föreslagna lösningar under medlingsförfarandet och efter det att de har övervägt eventuella råd och lösningsförslag från medlaren, den dag då förklaringen lämnas.

ARTIKEL 238

Konfidentialitet

Såvida parterna inte kommer överens om något annat ska alla steg i medlingsförfarandet, bland annat eventuella råd eller föreslagna lösningar, vara konfidentiella. Varje part får dock offentliggöra att medling äger rum.

ARTIKEL 239

Förhållande till tvistlösningsförfaranden

1. Medlingsförfarandet ska inte påverka parternas rättigheter och skyldigheter enligt avsnitten B och C i detta kapitel eller enligt tvistlösningsförfaranden enligt något annat internationellt avtal.

2. I andra tvistlösningsförfaranden enligt denna avdelning eller andra internationella avtal får följande inte åberopas eller läggas fram av en part och inte tas i beaktande av en skiljenämnd:

a) Ståndpunkter som intagits av den andra parten under medlingsförfarandet eller uppgifter som uteslutande samlats in i enlighet med artikel 237.2.

b) Det faktum att den andra parten har meddelat att den är beredd att godta en lösning rörande den åtgärd som medlingen gäller.

c) Råd eller förslag från medlaren.

3. Såvida parterna inte kommer överens om något annat ska en medlare inte fungera som ledamot i en skiljenämnd i ett tvistlösningsförfarande enligt denna avdelning eller enligt något annat internationellt avtal rörande samma ärende för vilket han eller hon har fungerat som medlare.

AVSNITT E

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 240

Ömsesidigt godtagbar lösning

1. Parterna kan när som helst nå en ömsesidigt godtagbar lösning med avseende på alla tvister som omfattas av artikel 209.

2. Om en ömsesidigt godtagbar lösning nås under ett skiljenämnds-förfarandes eller ett medlingsförfarandes gång ska parterna gemensamt anmäla denna lösning till skiljenämndens ordförande eller medlaren, beroende på det enskilda fallet. Efter denna anmälan ska skiljenämnds- eller medlingsförfarandet avslutas.

3. Varje part ska vidta alla åtgärder som krävs för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen inom den tid man enats om.

4. Varje part ska innan den överenskomna tidsfristen löper ut skriftligen meddela den andra parten om alla åtgärder som vidtagits för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen.

ARTIKEL 241

Tidsfrister

1. Alla tidsfrister som fastställts i detta kapitel ska räknas i kalenderdagar från och med dagen efter den dag då den åtgärd de avser inträffade.
2. Alla tidsfrister som anges i detta kapitel får ändras genom en överenskommelse mellan parterna.
3. Enligt avsnitt C kan skiljenämnden när som helst föreslå parterna att ändra alla tidsfrister som avses i detta kapitel med angivande av skälen till sitt förslag.

ARTIKEL 242

Kostnader

1. Varje part ska stå för sina egna kostnader för deltagande i skiljenämnds- eller medlingsförfaranden.
2. Parterna ska gemensamt och lika dela kostnaderna för de organisatoriska aspekterna, bland annat arvode till och kostnader för skiljemän och medlare. Arvode till skiljemän och medlare ska överensstämja med WTO-praxis och fastställas i enlighet med arbetsordningen i bilaga 14-A.

ARTIKEL 243

Bilagor

Samarbetsrådet får ändra bilagorna 14-A och 14-B.

KAPITEL 15

UNDANTAG

ARTIKEL 244

Allmänna undantag

1. Vid tillämpningen av kapitlen 2, 3, 6 och 12 ska artikel XX i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tillägsbestämmelser, i tillämpliga delar införlivas med och utgöra en integrerad del av detta avtal.

2. Med förbehåll för kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan parter där likartade förhållanden råder eller en förtäckt begränsning av investeringsliberalisering eller handel med tjänster, ska ingenting i kapitel 6 eller 12 tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta eller genomföra åtgärder som är nödvändiga för att

- a) skydda den allmänna säkerheten, allmän moral eller allmän ordning, ⁽³¹⁾
- b) skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- c) säkerställa efterlevnaden av lagar eller andra författningar som är förenliga med detta avtals bestämmelser, inbegripet sådana som hänför sig till
 - i) förhindrande av bedrägliga eller olagliga förfaranden,
 - ii) bristande fullgörande av avtalsförpliktelser,
 - iii) skydd av enskildas privatliv i samband med behandling och spridning av personuppgifter samt skydd av konfidentialitet för individuella register och konton, och
 - iv) säkerhet.

3. För tydlighetens skull påpekas att parterna är överens om följande, i den utsträckning som åtgärderna som omfattas av punkterna 1 och 2 i denna artikel i andra hänseenden är oförenliga med kapitlen 6 och 12:

- a) De åtgärder som avses i artikel XX b i Gatt 1994 och i punkt 2 b i den här artikeln innefattar miljöåtgärder som krävs för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa.
- b) Artikel XX g i Gatt 1994 är tillämplig på åtgärder som avser bevarandet av levande och icke-levande uttömliga naturtillgångar.
- c) Åtgärder som vidtagits för att genomföra multilaterala miljöavtal kan omfattas av artikel XX b eller g i Gatt 1994 eller punkt 2 b i den här artikeln.

4. Innan en part vidtar åtgärder enligt artikel XX i och j i Gatt 1994 ska den parten förse den andra parten med alla relevanta upplysningar i syfte att nå en för båda parter godtagbar lösning. Om inget avtal har nåtts inom 30 dagar efter tillhandahållandet av dessa upplysningar får parten vidta de relevanta åtgärderna. När särskilda och kritiska omständigheter som kräver ett omedelbart ingripande medför att det inte är möjligt att lämna upplysningar i förväg, får den part som avser att vidta åtgärderna genast tillämpa de säkerhetsåtgärder som är nödvändiga för att hantera situationen. Den parten ska omedelbart underrätta den andra parten om detta.

³¹ Undantag med hänsyn till den allmänna säkerheten och allmänna ordningen får endast åberopas när det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse.

ARTIKEL 245

Beskattning

1. Inget i denna avdelning ska påverka Republiken Kirgizistans eller Europeiska unionens eller dess medlemsstaters rättigheter och skyldigheter enligt något skatteavtal. Vid bristande överensstämmelse mellan detta avtal och ett sådant skatteavtal ska skatteavtalet ha företräde beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller.

2. Artiklarna 33 och 72 i detta avtal ska inte gälla de förmåner som beviljats av en part i enlighet med ett skatteavtal.

3. Med förbehåll för kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan parterna när likartade förhållanden råder eller en förtäckt begränsning av handel eller investeringar, ska inget i denna avdelning tolkas som ett hinder för en part att anta, upprätthålla eller vidta åtgärder som syftar till att säkerställa en skälig eller effektiv beskattning eller uppbörd av direkta skatter, exempelvis åtgärder som

a) skiljer mellan skattebetalare som inte befinner sig i samma situation, i synnerhet i fråga om hemvist eller den plats där deras kapital har investerats, eller

b) syftar till att förhindra skatteundandragande eller skatteflykt i enlighet med bestämmelser i ett skatteavtal eller inhemsk skattelagstiftning.

4. Vid tillämpningen av denna artikel ska följande gälla:

a) *hemvist*: bosättningsort eller etableringsort för skatteändamål.

b) *skatteavtal*: ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning eller varje annat internationellt avtal eller annan internationell överenskommelse som helt eller huvudsakligen rör beskattning och i vilket eller vilken Republiken Kirgizistan eller Europeiska unionen eller dess medlemsstater är part.

ARTIKEL 246

Utlämning av information

1. Inget i denna avdelning ska tolkas som att det ålägger en part att tillhandahålla konfidentiella uppgifter vars utlämnande skulle försvåra rättstillämpningen eller på annat sätt strida mot allmänintresset eller som skulle skada enskilda offentliga eller privata företags berättigade kommersiella intressen, utom i de fall en skiljenämnd begär konfidentiella uppgifter i tvistlösningsförfaranden enligt kapitel 14. I sådana fall ska behandlingen av konfidentiella uppgifter omfattas av de relevanta bestämmelserna i kapitel 14.

2. Om en part lämnar uppgifter till den andra parten, inbegripet genom de organ som inrättats inom ramen för detta avtal, som enligt dess lagar och andra författningar betraktas som

konfidentiella, ska den andra parten behandla de uppgifterna som konfidentiella, såvida inte den part som lämnat uppgifterna ger sitt samtycke till något annat.

ARTIKEL 247

WTO-undantag

Om en skyldighet i denna avdelning i allt väsentligt är likvärdig med en skyldighet i WTO-avtalet, ska alla åtgärder som vidtagits i enlighet med ett undantag som antagits enligt artikel IX i WTO-avtalet anses vara förenliga med den i allt väsentligt likvärdiga bestämmelsen i detta avtal.

AVDELNING V

SAMARBETE PÅ OMRÅDET EKONOMISK OCH HÅLLBAR UTVECKLING

ARTIKEL 248

Allmänna mål för samarbetet

1. Parterna ska samarbeta om ekonomisk reform genom att förbättra den ömsesidiga förståelsen för grunddragen i sina respektive ekonomier och för hur den ekonomiska politiken utformas och genomförs.

2. Republiken Kirgizistan ska vidta ytterligare åtgärder för att utveckla en välfungerande och hållbar marknadsekonomi, inbegripet förbättring av investeringsklimatet och en ökad integrering av den privata sektorn. Parterna ska arbeta tillsammans för att säkerställa sund makroekonomisk politik och förvaltning av de offentliga finanserna som är förenliga med de grundläggande principerna om effektivitet, transparens och ansvar.

ARTIKEL 249

Allmänna principer för samarbetet

Parterna ska

- a) utbyta erfarenheter och bästa praxis med avseende på strategier för hållbar utveckling, bland annat när det gäller att främja ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter,
- b) utbyta information om makroekonomiska trender och strategier samt om strukturella reformer,

- c) utbyta sakkunskap och bästa praxis på områden som offentliga finanser, penning- och valutapolitiska ramar, politik för finanssektorn och ekonomisk statistik,
- d) utbyta information om och erfarenhet av regional ekonomisk integration, inbegripet genomförandet av EU:s ekonomiska och monetära union, och
- e) se över det bilaterala samarbetet på de ekonomiska, finansiella och statistiska områdena.

ARTIKEL 250

Förvaltning av offentliga finanser, finansiell kontroll och extern revision

Parterna ska samarbeta om ytterligare utveckling av stabila system för förvaltning av de offentliga finanserna i Republiken Kirgizistan, vilket är väsentligt för den finansiella ram inom vilken Republiken Kirgizistan regering lägger fram sina mål för den ekonomiska och sociala politiken till nytta för medborgarna, och som bygger på följande bästa principer och metoder:

- a) Regeringen offentliggör en medelfristig budgetram för den offentliga sektorn som är baserad på tillförlitliga prognoser och som omfattar en minimiperiod på tre år, och alla budgetinstitutioner ska verka inom den budgetramen.
- b) Budgeten utarbetas i linje med den nationella rättsliga ramen med omfattande utgiftsanslag som är förenliga med den medelfristiga budgetramen och som respekteras.
- c) Den centrala budgetmyndigheten eller den behöriga finansmyndigheten kontrollerar centralt utbetalningen av medel från statskassans centrala konto och säkerställer kassalikviditet.
- d) Det finns en tydlig strategi för skuldhantering som genomförs så att landets övergripande skuldmål respekteras och lånekostnaderna hålls under kontroll.
- e) Budgetinsyn och budgetkontroll säkerställs.
- f) Den operativa ramen för internkontroll fastställer ansvar och befogenheter, och genomförs av budgetinstitutionerna i linje med den övergripande policyn för internkontroll.
- g) Den operativa ramen för intern revision avspeglar internationella standarder och tillämpas genomgående av de offentliga institutionerna.
- h) Reglerna för offentlig upphandling är anpassade till internationellt erkända principer om sparsamhet, ändamålsenlighet, transparens, öppenhet och ansvar, och det finns central institutionell och administrativ kapacitet att utveckla, genomföra och övervaka upphandlingspolitiken effektivt och ändamålsenligt.
- i) Systemet med korrigerande åtgärder är anpassat till tillämpliga avtal och internationella regler och till internationellt erkänd god praxis vad gäller oberoende, redlighet och transparens, och tillhandahåller snabb och kompetent behandling av klagomål och sanktioner.

j) Den offentliga upphandlingen är förenlig med de grundläggande principerna om likabehandling, icke-diskriminering, proportionalitet och transparens, och säkerställer den mest effektiva användningen av offentliga medel, och de upphandlande myndigheterna har lämplig kapacitet och använder modern upphandlingsteknik.

k) Det högsta revisionsorganets oberoende, mandat och organisation inrättas och skyddas genom konstitutionella och rättsliga ramar, och respekteras i praktiken.

l) Det högsta revisionsorganet tillämpar standarder på ett neutralt och objektiva sätt för att säkerställa revisioner av hög kvalitet med positiv effekt på den offentliga sektorns styrning och funktion.

ARTIKEL 251

Samarbete på skatteområdet

Parterna erkänner och ska tillämpa principerna om god förvaltning inom skatteområdet, bland annat de globala standarderna för transparens och utbyte av information, rättvis beskattning och minimistandarderna mot urholkning av skattebasen och överföring av vinster. Parterna ska främja god förvaltning i skattefrågor, förbättra internationellt samarbete inom skatteområdet och underlätta uppbörd av rättmätiga skatteinkomster.

ARTIKEL 252

Samarbete på statistikområdet

1. Parterna ska främja harmonisering av statistiska metoder och förfaranden, inbegripet insamling och spridning av statistik genom hållbara, effektiva och fackmässigt oberoende nationella statistiksystem.

2. Samarbete inom statistikområdet ska inriktas på utbyte av kunskap, främjande av god praxis och respekt för FN:s grundläggande principer för officiell statistik som antogs genom FN:s generalförsamlings resolution 68/261 av den 29 januari 2014 och, i förekommande fall, de reviderade riktlinjerna för europeisk statistik som antogs av kommittén för det europeiska statistiksystemet den 16 november 2017, inbegripet alla senare ändringar därav.

3. Parterna ska utbyta bästa praxis inom utbildning och kapacitetsuppbyggnad inom alla statistikområden.

ARTIKEL 253

Allmänna mål för samarbetet om energi

1. Parterna ska samarbeta om energifrågor i syfte att främja användning av förnybara energikällor, energieffektivitet och energitrygghet.

2. Samarbetet ska grunda sig på ett övergripande partnerskap och vägledas av gemensamt intresse, ömsesidighet, transparens och förutsägbarhet i enlighet med principerna om marknadsekonomi och energistadgefördraget som utfärdades i Lissabon den 17 december 1994.

3. Samarbetet ska också syfta till att främja regionalt energisamarbete, särskilt med avseende på att integrera de centralasiatiska länderna inbördes och med internationella marknader och korridorer.

ARTIKEL 254

Samarbete inom energisektorn

Samarbetet inom energisektorn ska omfatta bland annat följande:

a) Främjande av förnybara energikällor, energieffektivitet och energitrygghet, särskilt tillförlitlighet, trygghet och hållbarhet när det gäller energiförsörjning genom att främja regionalt energisamarbete, däribland etablering av regionala energimarknader och underlättande av handel med och utbyte av energi i och mellan regionerna.

b) Genomförande av energistrategier och energipolitik, diskussion om prognoser och scenarier, inbegripet globala marknadsvillkor för energiprodukter samt förbättring av det statistiska systemet inom energisektorn.

c) Skapande av ett attraktivt och stabilt investeringsklimat och främjande av ömsesidiga investeringar inom energiområdet på icke-diskriminerande och öppen grund.

d) Effektivt samarbete med Europeiska investeringsbanken, Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling och andra relevanta internationella finansiella institut och instrument inom energiområdet.

e) Vetenskapligt och tekniskt utbyte för utveckling av energiteknik, varvid särskild uppmärksamhet ägnas åt energieffektiv och miljövänlig teknik.

f) Samarbete inom multilaterala forum, initiativ och institutioner.

g) Utbyte av kunskap och erfarenheter samt tekniköverföring inom innovation, inbegripet områdena förvaltnings- och energiteknik.

ARTIKEL 255

Förnybara energikällor

Samarbete skal bland annat eftersträvas genom följande:

- a) Utveckling av förnybara energikällor på ett ekonomiskt och miljövänligt sätt, inbegripet samarbete om regleringsfrågor, certifiering och standardisering samt om teknisk utveckling.
- b) Underlättande av utbyte och forskningssamarbete mellan Europeiska unionens och Republiken Kirgizistans institutioner, laboratorier och enheter inom den privata sektorn, bland annat genom gemensamma program i syfte att genomföra bästa praxis för att skapa framtidens energi och grön ekonomi.
- c) Genomförande av gemensamma seminarier, konferenser och utbildningsprogram, och utbyte av information och öppna statistiska uppgifter, samt information om utvecklingen av förnybara energikällor.

ARTIKEL 256

Energieffektivitet och energibesparingar

Samarbete för att främja energieffektivitet och energibesparingar, också inom kolsektorn, fackling (och användningen av associerad gas), byggnader, apparater och transporter, ska eftersträvas bland annat genom följande åtgärder:

- a) Utbyte av information om politik för energieffektivitet samt rättsliga ramar och regelverk och handlingsplaner.
- b) Underlättande av utbyte av erfarenheter och sakkunskap på området energieffektivitet och energibesparingar.
- c) Inledande och genomförande av projekt, inbegripet demonstrationsprojekt, för att införa innovativa tekniker och lösningar på området energieffektivitet och energibesparingar.
- d) Utbildningsprogram och fortbildningskurser på området energieffektivitet för att uppnå målen i detta avtal.

ARTIKEL 257

Allmänna mål för samarbetet om transport

Parterna ska samarbeta inom transportområdet med följande målsättningar:

- a) Främja komplementaritet mellan deras transportsektorer.
- b) Stärka hållbara regionala och internationella förbindelser mellan deras transportnätverk.
- c) Främja effektiva, trygga och säkra transporter och transportsystem.

d) Utveckla hållbara transportsystem, inbegripet deras sociala och miljömässiga aspekter, särskilt avseende klimatförändring.

ARTIKEL 258

Samarbete om transport

Samarbetet om transport ska omfatta bland annat följande:

- a) Utbyte av bästa transportpolitiska praxis.
- b) Förbättrad rörlighet för passagerare och varor, underlättande av transportflödena genom undanröjande av administrativa, tekniska och andra hinder, och strävan efter fördjupad marknadsintegration.
- c) Förbättrad transportinfrastruktur och främjande av interoperabilitet längs transportkorridorerna.
- d) Informationsutbyte och gemensam verksamhet på regional och internationell nivå samt genomförande av tillämpliga internationella avtal och konventioner.
- e) Förbättring av transportsäkerheten och miljöskyddet.
- f) Utbyte av erfarenheter inom grön teknik för transportsystem, bland annat införande av miljövänliga transporter.
- g) Samverkan inom området lufttransporter.

ARTIKEL 259

Allmänna mål för samarbetet om miljö

Parterna ska utveckla och stärka sitt samarbete om miljöfrågor och därigenom bidra till hållbar utveckling och god förvaltning på områdena miljöskydd och katastrofriskhantering.

ARTIKEL 260

Samarbete om miljö

1. Samarbetet inom miljöområdet ska syfta till att bevara, skydda, förbättra och återställa miljöns kvalitet, till att skydda människors hälsa, till ett hållbart utnyttjande av naturresurser

samt till att främja internationella åtgärder för att ta itu med regionala och globala miljöproblem, bland annat på följande områden:

a) Miljöstyrning och övergripande frågor, inbegripet strategisk planering, miljökonsekvensbedömning och strategisk miljöbedömning, utbildning, övervakning och miljöinformationssystem, inspektion och kontroll av reglernas efterlevnad, miljöansvar, bekämpning av miljöbrott, allmänhetens tillgång till miljöinformation, beslutsprocesser samt effektiva förfaranden för administrativ och rättslig prövning.

b) Luftkvalitet.

c) Vattenkvalitet och förvaltning av vattenresurserna, inbegripet förbättring av övervakningssystemet för vattenförorening.

d) Resurs- och avfallshantering, bland annat av farligt avfall.

e) Resurseffektivitet, grön och cirkulär ekonomi.

f) Naturskydd, inbegripet skogsbruk och bevarande av biologisk mångfald.

g) Industriella föroreningar och industriella risker.

h) Kemikaliehantering.

i) Katastrofriskhantering.

2. Samarbetet ska även syfta till att integrera miljön i andra sektoriella politikområden än miljöpolitik för att bidra till genomförandet av Agenda 2030.

ARTIKEL 261

Integration av miljön i andra sektorer

Parterna ska utbyta erfarenheter för att främja integration av miljöhänsyn i andra sektorer, inbegripet utbyte av bästa praxis, ökad kunskap och kompetens, miljöutbildning och informationskampanjer inom de områden som avses i detta kapitel.

ARTIKEL 262

Miljösamarbete på regional och internationell nivå

Parterna ska utbyta information och sakkunskap, och intensifiera miljösamarbetet på regional och internationell nivå och vid genomförandet av multilaterala miljöavtal som ratificerats av parterna.

ARTIKEL 263

Allmänna mål för samarbetet om klimatförändring

Parterna ska utveckla och stärka sitt samarbete för att bekämpa och anpassa sig till klimatförändringar. Samarbetet ska bedrivas med hänsyn till parternas intresse på grundval av jämlikhet och ömsesidig nytta, och det ömsesidiga beroendet mellan deras bilaterala och multilaterala åtaganden på området.

ARTIKEL 264

Åtgärder på inhemsk, regional och internationell nivå

Samarbetet ska främja åtgärder på inhemsk, regional och internationell nivå, däribland

- a) begränsning av klimatförändringar,
- b) anpassning till klimatförändringar,
- c) marknadsmekanismer och andra mekanismer för att hantera klimatförändringar,
- d) främjande av ny, innovativ, säker och hållbar koldioxidsnål teknik och anpassningsteknik,
- e) genomförande av Parisavtalet om klimatförändringar när parterna har ratificerat det,
- f) integration av klimataspekter i den allmänna och den sektorspecifika politiken, och
- g) informationskampanjer och utbildning.

ARTIKEL 265

Samarbete om klimatförändringar.

1. Parterna ska bland annat
 - a) utbyta information och sakkunskap,
 - b) bedriva gemensam forskning och utbyta information om renare och miljövänlig teknik, och
 - c) genomföra gemensam verksamhet på regional och internationell nivå, även när det gäller multilaterala miljöavtal som parterna ratificerat, såsom Förenta nationernas ramkonvention

om klimatförändringar utfärdad i New York den 9 maj 1992 och Parisavtalet om klimatförändringar.

2. Samarbetet om klimatförändringar ska omfatta bland annat följande:

- a) Åtgärder för att öka kapaciteten att vidta effektiva klimatåtgärder.
 - b) Genomförande av en klimatstrategi och handlingsplan för långsiktig begränsning av och anpassning till klimatförändringarna på lång sikt, däribland minskning av utsläpp av växthusgaser.
 - c) Utveckling av utsatthets- och anpassningsbedömningar.
 - d) Främjande av tekniköverföring.
 - e) Åtgärder som rör ämnen som bryter ned ozonskiktet och fluorerade gaser.
3. Parterna ska främja regionalt samarbete om klimatförändringar.

ARTIKEL 266

Allmänna mål för samarbetet om industri- och näringslivspolitik

Parterna ska sträva efter att utveckla och stärka sitt samarbete om industri- och näringslivspolitik och därigenom förbättra företagsklimatet för alla ekonomiska aktörer, med särskild tonvikt på små och medelstora företag.

ARTIKEL 267

Samarbete om industri- och näringslivspolitik

Samarbetet om industri- och näringslivspolitik ska omfatta bland annat följande:

- a) Utbyte av information och bästa praxis för att främja företagande och politik för utveckling av små och medelstora företag.
- b) Utbyte av information och bästa praxis om produktivitet och effektivt resursutnyttjande, inbegripet minskning av energiförbrukningen och renare produktion.
- c) Utbyte av information och bästa praxis för att främja näringslivets och industrins roll när det gäller den hållbara utvecklingen och respekten för de mänskliga rättigheterna.
- d) Offentliga stödåtgärder för industrisektorer utifrån WTO:s krav och andra internationella bestämmelser som är tillämpliga för parterna.

e) Uppmuntran av utveckling av en innovationspolitik genom utbyte av information och bästa praxis avseende kommersiellt utnyttjande av resultat från forskning och utveckling (inbegripet instrument för att stödja teknikbaserade nystartade företag), klusterutveckling och tillgång till finansiering.

f) Främjande av företagsinitiativ och industriellt samarbete mellan företag i Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan.

g) Främjande av en företagsvänligare miljö i syfte att stärka tillväxtpotentialen, handeln och investeringsmöjligheterna.

ARTIKEL 268

Allmänna mål för samarbetet om bolagsrätt

Parterna erkänner vikten av att i en fungerande marknadsekonomi med ett förutsägbart och öppet företagsklimat ha ändamålsenliga regler och metoder inom områdena bolagsrätt och företagsstyrning, samt inom redovisning och revision, och framhåller vikten av att främja konvergens i lagstiftningen på detta område.

ARTIKEL 269

Samarbete om bolagsrätt

Parterna ska samarbeta om följande:

a) Utbyte av bästa praxis för att främja tillgängligheten och tillgången till information om de registrerade bolagens organisation och representation på ett öppet och lättillgängligt sätt.

b) Vidareutveckling av politiken för företagsstyrning i enlighet med internationella och i synnerhet OECD:s standarder.

c) Fortsatt genomförande och konsekvent tillämpning av de internationella redovisningsstandarder som utvecklats av International Accounting Standards Board för den sammanställda redovisningen i börsnoterade bolag.

d) Tillnärmning av redovisningsregler och finansiell rapportering, även när det gäller små och medelstora företag.

e) Utbyte av erfarenheter och bästa praxis vad gäller reglering och tillsyn av revisions- och redovisningsverksamhet.

f) Tillämpning av internationella revisionsstandarder och Internationella revisorsförbundets etiska kod i syfte att genom yrkesorganisationers, revisionsorgans och revisorers efterlevnad av standarder och etiska normer höja revisorernas professionella nivå.

ARTIKEL 270

Allmänna mål för samarbetet om finansiella tjänster och finansmarknader

1. Parterna är överens om betydelsen av effektiv lagstiftning och praxis och ska samarbeta på området finansiella tjänster och finansmarknader med följande mål:

- a) Förbättra regleringen av finansiella tjänster och finansmarknader.
- b) Säkerställa ett ändamålsenligt och tillfredsställande skydd av investerare och konsumenter av finansiella tjänster.
- c) Bidra till det finansiella marknadernas stabilitet och integritet.
- d) Främja samarbete mellan olika aktörer på de finansiella marknaderna, bland annat tillsyns- och kontrollmyndigheter.
- e) Främja en oberoende och ändamålsenlig tillsyn.

2. Parterna ska främja konvergens i lagstiftningen med internationella standarder för att säkerställa sunda finansiella marknader.

ARTIKEL 271

Allmänna mål för samarbetet om digital ekonomi och digitalt samhälle

Parterna ska främja samarbete om utveckling av den digitala ekonomin och det digitala samhället, inbegripet om tillhörande infrastruktur och styrning till förmån för allmänheten och företagen genom att göra informations- och kommunikationsteknik (nedan kallad IKT) allmänt tillgänglig och genom en högre kvalitet på de elektroniska tjänsterna till överkomliga priser, särskilt inom områdena handel, hälsa och utbildning samt inom förvaltning och administration i allmänhet. Samarbetet ska syfta till att främja utvecklingen av konkurrensen och öppenheten inom IKT-marknaderna och uppmuntra investeringar inom denna sektor.

ARTIKEL 272

Samarbete om digital ekonomi och digitalt samhälle

Samarbetet om digital ekonomi och digitalt samhälle ska omfatta bland annat följande:

- a) Utbyte av information och bästa praxis när det gäller genomförande av nationella digitala strategier, däribland initiativ i syfte att främja tillgången till bredband, förbättra reglerna för

gränsöverskridande dataöverföring och nätsäkerhet samt utveckla offentliga tjänster online (e-förvaltning).

b) Utbyte av information, bästa praxis och erfarenhet för att främja utvecklingen av ett övergripande regelverk för elektronisk kommunikation, inbegripet det nationella tillsynsorganets roll, verka för en bättre användning av spektrumresurser och främja interoperabilitet mellan infrastrukturer för elektronisk kommunikation i Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan.

ARTIKEL 273

Samarbete mellan tillsynsmyndigheter på området informations- och kommunikationsteknik

Parterna ska främja samarbete mellan tillsynsmyndigheter från Europeiska unionen och den behöriga statliga myndigheten i Republiken Kirgizistan inom området informations- och kommunikationsteknik, inbegripet, i förekommande fall, elektronisk kommunikation.

ARTIKEL 274

Allmänna mål för samarbetet om turism

Parterna ska samarbeta på turismområdet för att stärka utvecklingen av en konkurrenskraftig och hållbar turism som en drivkraft för ekonomisk tillväxt, egenmakt, sysselsättning och utbyte inom turismsektorn.

ARTIKEL 275

Principer för samarbetet om hållbar turism

Samarbetet om hållbar turism ska bygga på följande principer:

- a) Respekt för de lokala samhällenas integritet och intressen, särskilt i landsbygdsområden.
- b) Vikten av att bevara kultur- och naturarv samt det historiska arvet.
- c) Ett positivt samspel mellan turism och bevarande av miljön.

ARTIKEL 276

Samarbete om turism

Samarbetet om turism ska omfatta bland annat följande:

- a) Utbyte av information om statistik inom turismområdet, innovativ teknik, företagspraxis och nya marknadsbehov.
- b) Främjande av hållbara och ansvarsfulla utvecklingsmodeller för turism och utbyte av bästa praxis, erfarenhet och kunskap.
- c) Utbyte av information och bästa praxis vad gäller utbildning och kompetensutveckling inom turism.
- d) Uppmuntran till tätare kontakter mellan privata, offentliga och de lokala samhällenas intressenter i Europeiska unionens medlemsstater och Republiken Kirgizistan.

ARTIKEL 277

Allmänna mål för samarbetet om jordbruk och landsbygdsutveckling

Samarbetet mellan parterna om jordbruk och landsbygdsutveckling ska omfatta bland annat följande:

- a) Underlättande av den ömsesidiga förståelsen av politiken för jordbruk och landsbygdsutveckling.
- b) Utbyte av bästa praxis för att stärka den administrativa kapaciteten på central och lokal nivå vad gäller planering, utvärdering och genomförande av politiken för jordbruks- och landsbygdsutveckling.
- c) Främjande av en modernisering och hållbar utveckling av jordbruksproduktionen.
- d) Utbyte av kunskap och bästa praxis när det gäller politik för landsbygdsutveckling för att främja landsbygdssamhällenas ekonomiska välbefinnande.
- e) Förbättring av jordbrukssektorns konkurrenskraft, inbegripet utveckling av jordbrukskooperativ, samt effektiviteten och öppenheten på marknaderna.
- f) Utbyte av erfarenheter vad gäller genomförande av riktlinjer för kvalitet, inbegripet geografiska beteckningar, och kontrollmekanismer, livsmedelssäkerhet samt utveckling av organiskt jordbruk.
- g) Främjande av kunskapsspridning och tillhandahållande av rådgivningstjänster till aktörerna inom jordbrukssektorn.
- h) Utbyte av erfarenheter på politikområden som rör hållbar utveckling av jordbruket samt bearbetning och distribution av jordbruksprodukter.

i) Främjande av samarbete i samband med investerings- och innovationsprojekt inom jordbruksindustrin, särskilt inom området utveckling av boskaps- och växtsektorerna.

ARTIKEL 278

Samarbete om jordbruk och landsbygdsutveckling

Parterna ska samarbeta för att främja jordbruks- och landsbygdsutveckling, särskilt genom utbyte av sakkunskap och bästa praxis samt en gradvis konvergens av politik och lagstiftning inom områden som är intressanta för parterna.

ARTIKEL 279

Allmänna mål för samarbetet om gruvdrift och råvaror

Parterna ska utveckla och stärka sitt samarbete på området gruvindustri och råvaruproduktion, i syfte att främja ömsesidig förståelse, förbättrat företagsklimat, informationsutbyte och samarbete om frågor som inte rör energi, framför allt i samband med brytning av malm och industrimineral.

ARTIKEL 280

Samarbete om gruvdrift och råvaror

Samarbetet om gruvdrift och råvaror ska omfatta bland annat följande:

- a) Utbyte av information om utvecklingen i parternas respektive gruv- och råvarusektorer.
- b) Utbyte av information om frågor som rör handel med råvaror, i syfte att främja bilaterala utbyten.
- c) Utbyte av information och bästa praxis med avseende på hållbar utveckling av gruvindustrin, inbegripet tillämpning av ren teknik i gruvprocesserna.
- d) Utbyte av information och bästa praxis med avseende på hälsa och säkerhet i gruvindustrin.
- e) Utbyte av information och bästa praxis med avseende på kapacitetssuppleering och utbildning i gruvindustrin.
- f) Utveckling av gemensamma vetenskapliga och tekniska initiativ.

ARTIKEL 281

Samarbete om forskning och innovation samt allmänna mål

Parterna ska främja samarbete

a) på alla områden inom civil vetenskaplig forskning och teknisk utveckling på grundval av principen om ömsesidig nytta och under förutsättning att immateriella rättigheter skyddas på ett lämpligt och verkningsfullt sätt, och

b) för att uppmuntra innovation.

ARTIKEL 282

Samarbete om forskning och innovation

Samarbetet om forskning och innovation ska omfatta bland annat följande:

a) Politisk dialog och utbyte av vetenskaplig och teknisk information.

b) Utbyte av information och bästa praxis avseende innovation och kommersiellt utnyttjande av forskning och utveckling, inbegripet instrument till stöd för teknikbaserade nystartade företag, klusterutveckling och tillgång till finansiering.

c) Underlättande av tillträde till parternas respektive program för forskning och innovation.

d) Ökning av forskningskapaciteten inom forskningsenheter i Republiken Kirgizistan och underlättande av deras deltagande i ramprogrammet för forskning och innovation i Europeiska unionen och i andra möjliga initiativ som finansieras av EU.

e) Utveckling och främjande av gemensamma projekt för forskning och innovation.

f) Främjande av kommersialisering av resultat från gemensamma forsknings- och innovationsprojekt.

g) Underlättande av att ny teknik ges tillträde till parternas inhemska marknader.

h) Genomförande av fortbildningsverksamhet och program för ökad rörlighet för vetenskapsmän, forskare och annan personal som deltar i forskning och innovation i parterna.

i) Underlättande, inom ramen för gällande lagstiftning, av den fria rörligheten för forskare som deltar i verksamhet som omfattas av detta avtal och av de gränsöverskridande transporter av varor som är avsedda för användning i sådan verksamhet.

j) Andra former av samarbete på området forskning och innovation, inbegripet genom regionala strategier och initiativ, på grundval av en ömsesidig överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL 283

Synergier med annan verksamhet

Inom ramen för det samarbete som anges i artikel 282 bör man eftersträva synergieffekter med verksamhet som finansieras genom Internationella vetenskapliga och tekniska centrumet och annan verksamhet som bedrivs inom ramen för det finansiella samarbetet mellan Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan i enlighet med artikel 304.

AVDELNING VI

ANDRA SAMARBETSOMRÅDEN

ARTIKEL 284

Samarbete om konsumentskydd

Parterna erkänner vikten av att säkerställa en hög nivå på konsumentskyddet och ska i detta syfte sträva efter att samarbeta inom området konsumentpolitik. Parterna är överens om att sådant samarbete inom detta område så långt det är möjligt innebär följande:

- a) Utbyte av information om deras respektive ramar för konsumentskyddet, inbegripet konsumenträtt, produktsäkerhet för konsumenter, provningsmöjligheter för konsumenter, tillämpning och genomförande av konsumentlagstiftning samt konsumentmedvetenhet.
- b) Främjande av uppbyggnad av oberoende konsumentorganisationer och kontakter mellan företrädare för konsumenter.

ARTIKEL 285

Allmänna mål för samarbetet om sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter

1. Med hänsyn tagen till Agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling nr 8 om att verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla, erkänner parterna att full och produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor för alla är avgörande faktorer för hållbar utveckling.

2. Parterna ska stärka sin dialog och sitt samarbete om främjandet av Internationella arbetsorganisationens (ILO) agenda för anständigt arbete, sysselsättningspolitik, levnads- och arbetsvillkor, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, dialog mellan arbetsmarknadens parter,

socialt skydd, social delaktighet, jämställdhet mellan könen och åtgärder mot diskriminering, och därmed bidra till att främja fler och bättre arbetstillfällen, minskad fattigdom, ökad social sammanhållning, en hållbar utveckling och bättre livskvalitet.

3. Parterna ska eftersträva att utöka samarbetet om frågor som rör anständiga arbetsförhållanden, sysselsättning och socialpolitik i alla berörda fora och organisationer.

ARTIKEL 286

ILO-konventioner och deltagande av berörda parter

1. Parterna bekräftar sitt åtagande att genomföra de tillämpliga ILO-konventioner som de har ratificerat och att främja ytterligare ratificering.

2. Parterna ska, i linje med ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter på arbetsplatsen från 1998 och ILO:s förklaring om social rättvisa för en rättvis globalisering från 2008, uppmuntra deltagande av alla berörda aktörer, särskilt arbetsmarknadens parter, i parternas respektive arbete för socialpolitisk utveckling och i samarbetet mellan Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan enligt detta avtal.

ARTIKEL 287

Samarbete om sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter

Samarbetet om sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter, med utgångspunkt i utbyte av information och bästa praxis, ska omfatta bland annat följande:

a) Minskning av fattigdom och ökad social sammanhållning. Inkluderande arbetsmarknader och integration av utsatta personer.

b) Främjande av fler och bättre arbetstillfällen med anständiga arbetsvillkor, särskilt i syfte att minska den informella ekonomin och den informella sysselsättningen samt att förbättra levnadsvillkoren.

c) Förbättring av arbetsvillkoren, särskilt skydd och säkerställande av arbetstagarnas rättigheter och skydd av hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

d) Ökad jämställdhet mellan könen genom främjande av kvinnors deltagande i det sociala och ekonomiska livet samt genom säkerställande av lika möjligheter för kvinnor och män inom sysselsättning, utbildning, ekonomi, samhälle och beslutsfattande.

e) Avskaffande av alla former av diskriminering på området sysselsättning och sociala frågor i enlighet med vardera partens skyldigheter enligt internationella standarder och konventioner.

f) Ökat socialt skydd för alla och modernisering av systemen för socialt skydd i fråga om kvalitet, lämplighet, tillgänglighet och finansiell hållbarhet.

g) Stärkande av arbetsmarknadsparternas deltagande och främjande av dialogen mellan arbetsmarknadens parter, bland annat genom att stärka kapaciteten hos arbetsmarknadens parter.

ARTIKEL 288

Samarbete om ansvarsfull förvaltning av leveranskedjor

1. Parterna erkänner vikten av ansvarsfull förvaltning av leveranskedjorna genom ansvarsfullt företagande och företagens sociala ansvar och genom tillhandahållande av en gynnsam miljö. De ska främja spridning och användning av relevanta internationella instrument, exempelvis OECD:s riktlinjer för multinationella företag som antogs den 21 juni 1976 som en del av deklARATIONEN om internationella investeringar och multinationella företag, ILO:s trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik som antogs i Geneve den 16 november 1977, FN:s Global Compact-initiativ som presenterades i New York den 26 juli 2000 och de vägledande principerna för företag och mänskliga rättigheter som godkändes av FN:s råd för mänskliga rättigheter genom resolution 17/4 av den 16 juni 2011.

2. Parterna ska utbyta information och bästa praxis och, i förekommande fall, samarbeta med varandra, regionalt och i internationella forum, om frågor som omfattas av denna artikel.

ARTIKEL 289

Allmänna mål för samarbetet på hälsoområdet

Parterna ska utveckla sitt samarbete inom folkhälsoområdet för att höja nivån på skyddet av människors hälsa och minska ojämlikheten i fråga om hälsa i enlighet med gemensamma hälsovärderingar och hälsoprinciper och som en förutsättning för hållbar utveckling och ekonomisk tillväxt.

ARTIKEL 290

Samarbete på hälsoområdet

Samarbetet inom hälsoområdet ska inriktas på förebyggande och kontroll av smittsamma och icke smittsamma sjukdomar, bland annat genom utbyte av hälsoinformation, främjande av strategin för hälsa inom alla politikområden, samarbete med internationella organisationer, särskilt Världshälsoorganisationen (WHO), och genom främjande av genomförandet av internationella hälsoavtal, såsom WHO:s ramkonvention om tobakskontroll som utfärdades i

Geneve den 21 maj 2003 och de internationella hälsoskyddsregler som antogs av WHO:s Världshälsoförsamling den 23 maj 2005.

ARTIKEL 291

Allmänna mål för samarbetet om utbildning

1. Parterna ska samarbeta på utbildningsområdet i syfte att främja närmandet av utbildningssystemen i Republiken Kirgizistan till dem i Europeiska unionen. Parterna ska samarbeta för att främja livslångt lärande samt uppmuntra samarbete och öppenhet på alla utbildningsnivåer.

2. Syftet med parternas samarbete om utbildning och yrkesutbildning ska vara att stödja en utbildningspolitik med utgångspunkt i agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling nr 4: Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

ARTIKEL 292

Samarbete om utbildning

Samarbetet om utbildning ska omfatta bland annat följande:

- a) Främjande av livslångt lärande, som är nyckeln till tillväxt och sysselsättning, och kan göra det möjligt för medborgarna att delta fullt ut i samhället.
- b) Modernisering av utbildningssystemen, inbegripet fortbildning av tjänstemän i den offentliga förvaltningen, samt förbättring av kvaliteten på, relevansen av och tillträdet till alla nivåer i utbildningarna, från förskola och barnomsorg till högre utbildning.
- c) Främjande av konvergens och samordnade reformer av den högre utbildningen.
- d) Förstärkning av det internationella akademiska samarbetet, ökning av deltagandet i Europeiska unionens samarbetsprogram och förbättring av rörligheten för studerande, personal och forskare.
- e) Ytterligare utveckling av de nationella referensramarna för kvalifikationer för att förbättra öppenheten och erkännandet av kvalifikationer och kompetenser.
- f) Ytterligare vidareutveckling av yrkesutbildningen, med hänsyn till god praxis i Europeiska unionen.

ARTIKEL 293

Samarbete om ungdomspolitik

Samarbetet inom området ungdomspolitik ska stödja Agenda 2030 och genomförandet av dess mål för hållbar utveckling.

ARTIKEL 294

Mål för samarbetet om ungdomspolitik

Parterna ska

- a) stärka samarbetet och utbytet på området ungdomspolitik och icke-formell utbildning för ungdomar och ungdomsledare,
- b) underlätta för alla ungdomar att aktivt delta i samhället,
- c) stödja ungdomars och ungdomsledares rörlighet som ett sätt att främja interkulturell dialog och förvärvande av kunskap, färdigheter och kompetens utanför de formella utbildningssystemen, inbegripet genom frivilligarbete, och
- d) främja samarbete mellan ungdomsorganisationer för att stödja det civila samhället.

ARTIKEL 295

Samarbete på kulturområdet

1. Parterna ska främja kulturellt samarbete i enlighet med de principer som fastställs i konventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar som antogs av generalkonferensen för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco) den 20 oktober 2005 för att fostra dialogen mellan kulturer och främja kulturell mångfald, ömsesidig förståelse och kunskap om deras respektive kulturer.

2. Parterna ska vidta lämpliga åtgärder för att främja kulturella utbyten och uppmuntra gemensamma initiativ inom olika kulturella områden och utbyta bästa praxis inom utbildning och kapacitetsuppbyggnad för konstnärer, kulturarbetare och kulturorganisationer.

3. Parterna ska samarbeta inom ramen för multilaterala internationella avtal och internationella organisationer, inbegripet Unesco, för att stödja kulturell mångfald och bevara och tillvarata kulturarvet och det historiska arvet.

ARTIKEL 296

Samarbete på mediaområdet och det audiovisuella området

1. Parterna ska samarbeta på mediaområdet och det audiovisuella området, särskilt genom utbyte av information och bästa praxis avseende mediepolitik och audiovisuell politik och utbildning för journalister och andra yrkesverksamma inom media, film och den audiovisuella sektorn.

2. Parterna ska samarbeta för att stärka mediernas oberoende och professionalism på grundval av de standarder som fastställs i tillämpliga internationella konventioner, bland annat från Unesco och, i förekommande fall, Europarådet.

3. Parterna ska samarbeta på mediaområdet och det audiovisuella området i internationella forum, exempelvis Unesco och WTO.

ARTIKEL 297

Samarbete om idrott och fysisk aktivitet

Parterna ska samarbeta inom idrott och fysisk aktivitet för att främja en hälsosam livsstil, främja goda styrelseformer inom idrotten samt idrottens sociala funktioner och fostrande värderingar, och bekämpa sådana hot mot idrotten som dopning, uppgjorda matcher, rasism och våld. Samarbete inom idrott och fysisk aktivitet ska innefatta utbyte av information och bästa praxis, sakkunskap, ledning och marknadsföring.

ARTIKEL 298

Samarbete om regional utveckling

Parterna ska främja ömsesidig förståelse av och bilateralt samarbete om politiken för regional utveckling, inbegripet metoder för att utforma och genomföra regionalpolitik, flernivåstyrning och partnerskap, med särskild tonvikt på utveckling av missgynnade områden och territoriellt samarbete, med målet att förbättra levnadsvillkoren, främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och öka informations- och erfarenhetsutbytet mellan nationella, regionala och lokala myndigheter samt deltagande av socio-ekonomiska aktörer och det civila samhället.

ARTIKEL 299

Regionalpolitik och gränsöverskridande samarbete

Parterna ska stödja och stärka de lokala och regionala myndigheternas medverkan i det regionalpolitiska och gränsöverskridande samarbetet för att främja ömsesidig förståelse och informationsutbyte, utveckla åtgärder för kapacitetsuppbyggnad, främja etablering av

relevanta strukturer och rättsliga ramar samt stärka gränsöverskridande ekonomiska nätverk och företagsnätverk.

ARTIKEL 300

Gränsöverskridande samarbete på andra områden

Parterna ska stärka och uppmuntra utvecklingen av gränsöverskridande samarbete på andra områden som omfattas av detta avtal, bland annat handel, transport, energi, miljö, klimatförändring, kommunikationsnät, kultur, utbildning, forskning, turism och gränssäkerhet.

ARTIKEL 301

Hållbar konnektivitet

Parterna ska främja hållbar konnektivitet i Centralasien och kringliggande områden. För detta ändamål ska parterna samarbeta om frågor av allmänt intresse för att främja strategier för konnektivitet och initiativ som är ekonomiskt, skattemässigt, miljömässigt och socialt hållbara på lång sikt och anpassade till internationellt överenskomna regler och bestämmelser.

ARTIKEL 302

Samarbete om tillnärmning av lagstiftning

1. Parterna anser att en viktig aspekt för att stärka banden mellan Republiken Kirgizistan och Europeiska unionen är en gradvis konvergens av Republiken Kirgizistans befintliga och framtida lagstiftning till Europeiska unionens lagstiftning. Republiken Kirgizistan ska sträva efter att gradvis göra sin lagstiftning förenlig med Europeiska unionens lagstiftning på överenskomna områden som omfattas av detta avtal.

2. Samarbetet ska bland annat syfta till att utveckla Republiken Kirgizistans administrativa och institutionella kapacitet i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra detta avtal, nödvändiga strukturella reformer och, i förekommande fall, tillnärmning av lagstiftningen.

ARTIKEL 303

Tekniskt bistånd

Europeiska unionen ska sträva efter att ge Republiken Kirgizistan tekniskt bistånd för att kunna vidta de åtgärder som anges i artikel 302, genom bland annat

- a) utbyte av experter,
- b) tillhandahållande av information på ett tidigt stadium, särskilt om relevant lagstiftning,
- c) anordnande av seminarier,
- d) utbildning, bland annat online.

ARTIKEL 304

Ekonomiskt och tekniskt bistånd

1. För att uppnå målen i detta avtal kan Republiken Kirgizistan erhålla ekonomiskt bistånd från Europeiska unionen i form av bidrag och lån, eventuellt i samarbete med Europeiska investeringsbanken och andra internationella finansinstitut. Republiken Kirgizistan kan också erhålla tekniskt bistånd.

2. Ekonomiskt bistånd kan ges i enlighet med Europeiska unionens relevanta finansieringsinstrument för yttre åtgärder. Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046⁽³²⁾ ska tillämpas på finansiering från Europeiska unionen.

3. Ekonomiskt bistånd ska baseras på årliga handlingsprogram som fastställts av Europeiska unionen efter samråd med Republiken Kirgizistan.

4. Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan kan medfinansiera program och projekt. Parterna ska samordna program och projekt för ekonomiskt och tekniskt samarbete samt utbyta information om alla källor till bistånd.

5. Utbetalning av ekonomiskt bistånd från Europeiska unionen till Republiken Kirgizistan ska utgå från principerna om biståndseffektivitet som fastställs i OECD:s Parisdeklaration om biståndseffektivitet som antogs den 2 mars 2005, det nya europeiska samförståndet om utveckling som undertecknades av Europeiska unionen och dess medlemsstater den 7 juni 2017, rapporter från Europeiska revisionsrätten och erfarenheterna från Europeiska unionens genomförda och pågående samarbetsprogram i Republiken Kirgizistan.

ARTIKEL 305

³² Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

Allmänna principer

1. Parterna ska genomföra det ekonomiska biståndet i enlighet med principerna om sund ekonomisk förvaltning och samarbeta för att säkerställa skyddet av Europeiska unionens och Republiken Kirgizistans ekonomiska intressen. Parterna ska vidta effektiva åtgärder för att förhindra och bekämpa bedrägeri, korruption och annan olaglig verksamhet som skadar Europeiska unionens och Republiken Kirgizistans ekonomiska intressen.

2. Utan att det påverkar den direkta tillämpningen av artikel 308 ska alla vidare avtal eller finansieringsinstrument som ingås mellan parterna under genomförandet av detta avtal innehålla särskilda klausuler om ekonomiskt samarbete som omfattar kontroller på plats, inspektioner, kontroller och åtgärder mot bedrägerier, inbegripet bland annat de som genomförs av Europeiska revisionsrätten och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (nedan kallad Olaf).

ARTIKEL 306

Givarsamordning

För att effektivt utnyttja tillgängliga resurser ska parterna åta sig att säkerställa att Europeiska unionens bidrag ges i nära samordning med bidrag från andra källor, tredjeländer och internationella finansinstitut. Parterna ska för det ändamålet regelbundet utbyta information om alla biståndskällor. Bistånd från Europeiska unionen kan samfinansieras av Republiken Kirgizistan.

ARTIKEL 307

Förebyggande och kommunikation

1. Om Republiken Kirgizistan har anförtrots genomförande av Europeiska unionens medel (nedan kallade *EU-medel*) eller tar emot EU-medel som förvaltas direkt av Europeiska unionen, ska de kirgizistanska myndigheterna vidta alla lämpliga åtgärder för att förhindra oriktigheter, bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som kan vara till skada för EU-medel och, i tillämpliga fall, de samfinansierade medlen från Republiken Kirgizistan. För detta ändamål ska Europeiska kommissionen och myndigheterna i Republiken Kirgizistan på begäran utbyta relevant information.

2. Myndigheterna i Republiken Kirgizistan ska till Europeiska unionen överlämna all information som har kommit till deras kännedom om misstänkta eller faktiska fall av bedrägeri, korruption, intressekonflikter eller andra oriktigheter i samband med EU-medel. På samma sätt ska Europeiska unionen till myndigheterna i Republiken Kirgizistan överlämna sådan information som har samband med samfinansierade medel från Republiken Kirgizistan.

ARTIKEL 308

Samarbete med Olaf

1. Inom ramen för detta avtal ska Olaf ha befogenhet att utföra kontroller och inspektioner på plats för att fastställa om det har förekommit bedrägerier, korruption eller annan olaglig verksamhet som påverkar Europeiska unionens ekonomiska intressen i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013⁽³³⁾ och rådets förordningar (EU, Euratom) nr 2185/96⁽³⁴⁾ och (EU, Euratom) nr 2988/95⁽³⁵⁾.

2. Kontroller och inspektioner på plats ska förberedas och genomföras av Olaf i nära samarbete med de behöriga myndigheterna i Republiken Kirgizistan. Tjänstemän vid de behöriga myndigheterna i Republiken Kirgizistan kan delta i kontroller och inspektioner på plats.

3. Om en ekonomisk aktör motsätter sig kontroll eller inspektion på plats ska de behöriga myndigheterna i Republiken Kirgizistan ge Olaf det bistånd som behövs för att de ska kunna genomföra de kontroller och inspektioner på plats som de blivit ålagda att göra.

4. De behöriga myndigheterna i Republiken Kirgizistan ska på begäran utbyta sådan information med Olaf som kan vara relevant för skyddet av Europeiska unionens ekonomiska intressen.

5. För överföring och behandling av personuppgifter ska den överförande partens dataskyddsbestämmelser gälla.

6. Olaf kan komma överens med de behöriga myndigheterna i Republiken Kirgizistan om ytterligare samarbete inom bedrägeribekämpning, inbegripet ingående av administrativa överenskommelser.

ARTIKEL 309

Utredning och lagföring

De behöriga myndigheterna i Republiken Kirgizistan ska säkerställa utredning och lagföring av misstänkta eller faktiska fall av bedrägeri, korruption och annan olaglig verksamhet som skadar EU-medlen. Vid behov kan Olaf bistå de behöriga myndigheterna i Republiken Kirgizistan med denna uppgift.

³³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1).

³⁴ Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2).

³⁵ Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (EGT L 312, 23.12.1995, s. 1).

AVDELNING VII

INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 310

Samarbetsrådet

1. Härmed inrättas ett samarbetsråd för att se till att målen i detta avtal uppfylls och för att övervaka dess genomförande. Det ska granska alla viktiga frågor som uppkommer inom ramen för detta avtal och alla andra bilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse.
2. Samarbetsrådet ska sammanträda regelbundet, vanligtvis en gång per år.
3. Samarbetsrådet ska bestå av företrädare för parterna på ministernivå. Samarbetsrådet ska sammanträda i alla nödvändiga konstellationer, efter överenskommelse.
4. Samarbetsrådet ska fastställa sin egen arbetsordning och samarbetskommitténs arbetsordning.
5. Ordförandeskapet i samarbetsrådet ska växelvis innehas av en företrädare för Europeiska unionen och en företrädare för Republiken Kirgizistan.
6. Samarbetsrådet ska ha befogenhet att fatta beslut och utfärda lämpliga rekommendationer i enlighet med vad som föreskrivs i detta avtal. Inom tillämpningsområdet för avdelningarna I, II, III, V och VI ska samarbetsrådet också ha befogenhet att fatta beslut och utfärda rekommendationer enligt överenskommelse mellan parterna. Dessa beslut ska vara bindande för parterna. Samarbetsrådet ska fatta beslut och utfärda rekommendationer efter det att parterna har slutfört sina respektive interna förfaranden, i enlighet med vad som anges i deras lagstiftning.
7. Samarbetsrådet kan delegera alla sina funktioner till samarbetskommittén.

ARTIKEL 311

Samarbetskommitté

1. Härmed inrättas en samarbetskommitté som ska bistå samarbetsrådet vid fullgörandet av dess uppgifter.
2. Ordförandeskapet i samarbetskommittén ska växelvis innehas av en företrädare för Europeiska unionen och en företrädare för Republiken Kirgizistan.

3. Samarbetskommittén ska bestå av företrädare för parterna på högre tjänstemannanivå.
4. Samarbetskommittén ska sammanträda växelvis i Bryssel och Bisjkek en gång per år eller enligt överenskommelse, varvid parterna på förhand ska komma överens om tidpunkten och dagordningen. Särskilda sammanträden kan sammankallas efter överenskommelse, på begäran av någon av parterna.
5. Samarbetskommittén kan sammanträda i en särskild konstellation för att behandla alla frågor som rör avdelning IV. Om samarbetskommittén behandlar frågor som rör avdelning IV, ska den bestå av företrädare för varje part med ansvar för handelsrelaterade frågor.
6. Samarbetskommittén ska ha befogenhet att fatta beslut enligt vad som anges i detta avtal eller om samarbetsrådet har delegerat befogenheten till samarbetskommittén. Dessa beslut ska vara bindande för parterna. Samarbetskommittén ska fatta beslut och utfärda rekommendationer efter det att parterna har slutfört sina respektive interna förfaranden, i enlighet med vad som anges i deras lagstiftning. Om samarbetskommittén utövar delegerade befogenheter ska den fatta sina beslut i enlighet med samarbetsrådets arbetsordning.

ARTIKEL 312

Underkommittéer och övriga organ

1. Samarbetsrådet kan inrätta underkommittéer och andra organ för att bistå det vid fullgörandet av dess uppgifter och för att behandla särskilda uppgifter eller frågor. Samarbetsrådet kan ändra de tilldelade uppgifterna eller upplösa underkommittéer eller övriga organ.
2. Samarbetsrådet ska komma överens om underkommittéernas mandat.
3. Underkommittéer och övriga organ ska regelbundet eller på begäran rapportera om sin verksamhet till samarbetskommittén.
4. Underkommittéer och övriga organ ska sammanträda på begäran av någon av parterna eller av samarbetskommittén, utom då parterna har kommit överens om något annat.
5. Inrättandet eller förekomsten av underkommittéer och övriga organ ska inte hindra endera parten från att ta upp en fråga direkt i samarbetskommittén.

ARTIKEL 313

Parlamentarisk samarbetskommitté

1. Härmed inrättas en parlamentarisk samarbetskommitté. Den ska vara ett forum för möte och utbyte av åsikter i syfte att fördjupa och stärka parternas relationer.

2. Den parlamentariska samarbetskommittén ska bestå av ledamöter från Europaparlamentet och ledamöter från Jogorku Kenesh i Republiken Kirgizistan [Kirgizistans högsta råd/parlament].

3. Den parlamentariska samarbetskommittén ska sammanträda med de intervall som den själv bestämmer.

4. Den parlamentariska samarbetskommittén ska fastställa sin egen arbetsordning.

5. Ordförandeskapet i den parlamentariska samarbetskommittén ska innehas växelvis av en företrädare för Europaparlamentet respektive en företrädare för Jogorku Kenesh i Republiken Kirgizistan, i enlighet med den parlamentariska samarbetskommitténs arbetsordning.

6. Den parlamentariska samarbetskommittén ska underrättas om samarbetsrådets beslut och rekommendationer.

7. Den parlamentariska samarbetskommittén får lämna rekommendationer till samarbetsrådet.

ARTIKEL 314

Deltagande av de civila samhället

I syfte att informera och samråda med det civila samhället om genomförandet av detta avtal i enlighet med artikel 6, får parterna inrätta ett särskilt organ i detta syfte, i enlighet med det förfarande som anges i artikel 312.

ARTIKEL 315

Territoriell tillämpning

1. Detta avtal ska tillämpas på

a) de territorier där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga, i enlighet med de villkor som fastställs i dessa fördrag, och

b) Republiken Kirgizistans territorium.

Hänvisningar till *territorium* i detta avtal ska tolkas på detta sätt om inte något annat uttryckligen anges.

Hänvisningar till *territorium* i detta avtal ska inbegripa luftrum och territorialvatten enligt vad som avses i Förenta nationernas havsrättskonvention utfärdad i Montego Bay den 10 december 1982.

2. Vad gäller bestämmelser i detta avtal som rör tullsamarbete ska detta avtal också tillämpas med avseende på Europeiska unionen på de områden av unionens tullområde som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013³⁶, som inte omfattas av punkt 1 a första stycket i den här artikeln.

ARTIKEL 316

Fullgörande av skyldigheter

1. Parterna ska vidta alla allmänna eller särskilda åtgärder som erfordras för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal.

2. Om någon av parterna anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra någon av skyldigheterna enligt avdelning IV, ska den särskilda mekanismen i den avdelningen tillämpas.

3. Om någon av parterna anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra någon av de skyldigheter som i artiklarna 2 och 11 beskrivs som väsentliga delar i detta avtal, kan den vidta lämpliga åtgärder. Vid tillämpningen av denna punkt kan *lämpliga åtgärder* innefatta ett helt eller delvis tillfälligt upphävande av detta avtal.

4. Om någon av parterna anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra någon av de skyldigheter som omfattas av punkterna 2 och 3 i denna artikel, ska den parten meddela den andra parten. Parterna ska samråda under överinseende av samarbetsrådet i avsikt att uppnå en ömsesidigt acceptabel lösning. Om samarbetsrådet inte kan uppnå en ömsesidigt acceptabel lösning, kan den anmälande parten vidta lämpliga åtgärder. Vid tillämpningen av denna punkt kan *lämpliga åtgärder* inbegripa bara ett tillfälligt upphävande av avdelning I, II, III, V, VI eller den här avdelningen.

5. Lämpliga åtgärder som anges i punkterna 3 och 4 ska vidtas med fullt iakttagande av internationell rätt och stå i proportion till underlåtet att fullgöra skyldigheter i enlighet med detta avtal. De åtgärder som minst stör detta avtals funktion ska prioriteras.

ARTIKEL 317

Undantag i säkerhetssyfte

Inget i detta avtal ska tolkas så att en part

a) åläggs att lämna eller ge tillgång till upplysningar, som om de röjs ställer väsentliga säkerhetsintressen på spel, eller

³⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 10.10.2013, s. 1).

b) hindras från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen och som

i) har samband med tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och med sådan handel och transaktioner med andra varor och material, tjänster och teknik, och med ekonomisk verksamhet som utövas direkt eller indirekt för att försörja en militär inrättning,

ii) avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas, eller

iii) vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella förbindelserna, eller

c) hindras från att vidta åtgärder för att fullgöra sina internationella skyldigheter enligt FN:s stadga i syfte att bevara internationell fred och säkerhet.

ARTIKEL 318

Ikraftträdande och provisorisk tillämpning

1. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den andra månaden som följer på den dag då parterna till varandra har anmält att deras respektive interna förfaranden för detta ändamål har slutförts.

2. Utan att det hindrar tillämpningen av punkt 1, kan parterna tillämpa hela eller delar av detta avtal provisoriskt i enlighet med deras respektive förfaranden. Provisorisk tillämpning ska börja den första dagen i den andra månaden som följer på den dag då Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan meddelar varandra följande:

a) I fråga om Europeiska unionen: att de interna förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts med angivande av vilka delar av detta avtal som ska tillämpas provisoriskt.

b) I fråga om Republiken Kirgizistan: att de interna förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts med bekräftelse av godkännande av de delar av detta avtal som ska tillämpas provisoriskt.

3. Endera parten kan till den andra parten skriftligen anmäla sin avsikt att säga upp den provisoriska tillämpningen av detta avtal. Uppsägningen får verkan den första dagen i den andra månaden efter denna anmälan.

4. Vid den provisoriska tillämpningen av detta avtal avses med begreppet *detta avtals ikraftträdande* den dag då den provisoriska tillämpningen inleds. Samarbetsrådet och övriga organ som inrättas i enlighet med detta avtal kan utöva sina funktioner under den provisoriska tillämpningen av detta avtal i den utsträckning som dessa funktioner är nödvändiga för att säkerställa provisorisk tillämpning av detta avtal. Alla beslut som fattas vid utövandet av deras funktioner ska upphöra att gälla om den provisoriska tillämpningen av detta avtal sägs upp enligt punkt 3.

5. Om en bestämmelse i detta avtal tillämpas av parterna i enlighet med punkt 2 redan innan detta avtal har trätt ikraft, ska alla hänvisningar i en sådan bestämmelse till den dag då detta avtal träder ikraft förstås som en hänvisning till den dag från vilken parterna kommit överens om att provisoriskt tillämpa den bestämmelsen i enlighet med punkt 2.

6. Anmälningar som görs i enlighet med denna artikel ska när det gäller Europeiska unionen och dess medlemsstater sändas till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd och när det gäller Republiken Kirgizistan till utrikesministeriet.

ARTIKEL 319

Andra avtal

1. Det avtal om partnerskap och samarbete om upprättande av ett partnerskap mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan, som undertecknades i Bryssel den 9 februari 1995 och trädde i kraft den 1 juli 1999, ska upphöra att gälla och ersättas med detta avtal.

2. Hänvisningar till det avtal som avses i punkt 1 ska i alla andra avtal mellan parterna anses som hänvisningar till detta avtal.

3. Parterna får komplettera detta avtal genom att ingå särskilda avtal på de samsamarbetsområden som omfattas av detta avtal. Sådana särskilda avtal ska utgöra en integrerad del av de samlade bilaterala förbindelser som regleras av detta avtal och omfattas av en gemensam institutionell ram.

ARTIKEL 320

Bilagor, protokoll och fotnoter

Bilagorna, protokollen och fotnoterna till detta avtal ska utgöra en integrerad del av avtalet.

ARTIKEL 321

Anslutning av nya medlemsstater till Europeiska unionen

1. Europeiska unionen ska meddela Republiken Kirgizistan varje ansökan om anslutning till Europeiska unionen från ett tredjeland.

2. Europeiska unionen ska underrätta Republiken Kirgizistan om ikraftträdandet av ett fördrag om ett tredjelands anslutning till Europeiska unionen (nedan kallat *anslutningsfördraget*).

3. En ny medlemsstat i Europeiska unionen ska ansluta sig till detta avtal i enlighet med de villkor som beslutats av samarbetsrådet. Om inte annat föreskrivs i punkt 4 ska anslutningen få verkan den dag då den nya medlemsstaten anslöt sig till Europeiska unionen och detta avtal ska därmed ändras genom ett beslut av samarbetsrådet som fastställer anslutningsvillkoren.

4. Avdelning IV ska tillämpas mellan den nya medlemsstaten i Europeiska unionen och Republiken Kirgizistan från den dag då den nya medlemsstaten anslöt sig till Europeiska unionen.

5. För att underlätta genomförandet av punkt 4 i denna artikel ska samarbetskommittén i sin konstellation för handelsfrågor från och med dagen för undertecknandet av anslutningsfördraget granska anslutningens effekter på detta avtal. Samarbetskommittén ska besluta om nödvändiga tekniska ändringar av bilagorna 8-A, 8-C och 9 till detta avtal och om andra nödvändiga anpassningar eller övergångsåtgärder. Samarbetskommitténs beslut ska få verkan den dag då den nya medlemsstaten ansluter sig till Europeiska unionen.

ARTIKEL 322

Rättigheter för enskilda

Inget i detta avtal ska tolkas som att det ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer utöver de rättigheter och skyldigheter som skapas mellan parterna i enlighet med internationell rätt, eller som att detta avtal får åberopas direkt i parternas inhemska rättsordningar.

ARTIKEL 323

Allmänhetens tillgång till officiella handlingar

Detta avtal ska inte påverka tillämpningen av parternas relevanta lagstiftning om allmänhetens tillgång till handlingar.

ARTIKEL 324

Löptid

Detta avtal ingås på obestämd tid.

ARTIKEL 325

Definition av parterna

I detta avtal avses med *parterna* Europeiska unionen, eller dess medlemsstater, eller Europeiska unionen och dess medlemsstater, i enlighet med deras respektive befogenhetsområden, å ena sidan, och Republiken Kirgizistan, å andra sidan.

ARTIKEL 326

Uppsägning

Endera parten kan skriftligen anmäla sin avsikt att säga upp detta avtal till den andra parten genom diplomatiska kanaler. Uppsägningen ska få verkan sex månader efter den dag då anmälan mottogs.

ARTIKEL 327

Autentiska texter

Detta avtal är upprättat i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kirgiziska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, ryska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.

[underteckningar]

*Valitse kohde.
Parallelltext*